

1.	NIET-OPENBARE PROCEDURE (AANBESTEDING MET VOORAFGAANDE SELECTIE)	
-----------	--	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
1.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure.</p> <p>De aanbestedende dienst:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 1.2 een aankondiging; b. toetst overeenkomstig paragraaf 1.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; c. toetst overeenkomstig paragraaf 1.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; d. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 1.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; e. nodigt overeenkomstig paragraaf 1.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving; f. toetst overeenkomstig paragraaf 1.18 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; g. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 1.21 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; h. gunt overeenkomstig paragraaf 1.23 en 1.24 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst; i. maakt overeenkomstig paragraaf 1.26 de resultaten van de gunning bekend. 	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure.</p> <p>De aanbestedende dienst:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 1.2 een aankondiging; b. toetst overeenkomstig paragraaf 1.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; c. toetst overeenkomstig paragraaf 1.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; d. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 1.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; e. overeenkomstig paragraaf 1.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving; f. toetst overeenkomstig paragraaf 1.18 of de inschrijvingen voldoen aan de door de

		aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; g. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 1.21 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; h. gunt overeenkomstig paragraaf 1.23 en 1.24 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst.
L	AANKONDIGINGSFASE	
1.1	Vooraankondiging	
1.1.1	Mogelijkheid tot gebruik van vooraankondiging De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, kan gebruik maken van een vooraankondiging.	idem
1.1.2	Gevolg van gebruik van vooraankondiging: termijnverkortng Indien de vooraankondiging a. voldoet aan de voorschriften in deze paragraaf, en b. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden vóór de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst ter publicatie aan de Commissie is verzonden, dan mag de aanbestedende dienst een kortere termijn overeenkomstig punt 1.16.3 hanteren voor de indiening van de inschrijving.	nvt
1.1.3	Vorm vooraankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website TenderNed beschikbaar is.	idem
1.1.4	Inhoud vooraankondiging De vooraankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 1.1.3 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de voor aankondiging met behulp van TenderNed wordt verzonden aan de Commissie, en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.	idem
1.1.5	Aanvullende inhoud vooraankondiging	nvt

	<p>1. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor leveringen die de aanbestedende dienst voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst per productgroep.</p> <p>De aanbestedende dienst stelt de categorieën van producten vast volgens de CPV.</p> <p>2. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor diensten voor elk van de dienstencategorieën als bedoeld in bijlage II, onderdeel A van richtlijn 2004/18/EG die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten met inachtneming paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst.</p> <p>3. Indien het geraamde bedrag van de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel als bedoeld in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken die hij voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomst die hij voornemens is te sluiten.</p>	
1.1.6	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de vooraankondiging op TenderNed.</p>	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst publiceert de aankondiging op TenderNed en kan de aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.</p>
1.1.7	<p><u>Bewijs van publicatie</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de vooraankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de vooraankondiging.</p>	N/t
1.1.8	<p><u>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde leveringen en diensten</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende leveringen en diensten, bedoeld in punt 1.1.5, eerste en tweede lid, zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar.</p>	N/t
1.1.9	<p><u>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde werken</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende werken, bedoeld in punt 1.1.5, derde lid, zo</p>	N/t

	spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of voor de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten.	
1.1.10	<p>Publicatie elders: inhoud</p> <p>Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging:</p> <ol style="list-style-type: none"> geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en de datum van toezending van de vooraankondiging aan de Commissie. 	<p>Elders publiceren: inhoud</p> <p>Indien aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.</p>
1.1.11	<p>Elders publiceren pas na kennisgeving aan Commissie</p> <p>De aanbestedende dienst publiceert een vooraankondiging pas elders dan TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de vooraankondiging aan de Commissie heeft gezonden.</p>	N/t
1.2	Aankondiging	
1.2.1	<p>Publicatieplicht voor aanbestedende dienst</p> <p>De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst</p>	Idem
1.2.2	<p>Vorm aankondiging</p> <p>De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.</p>	Idem
	Inhoud aankondiging	
1.2.3	<p>Inhoud aankondiging</p> <p>De aankondiging bevat:</p> <ol style="list-style-type: none"> ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 1.2.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd; de informatie als bedoeld in punt 1.2.4 tot en met 1.2.19 geen informatie die strijdig is met het bestek als bedoeld in paragraaf 1.14. 	Idem
1.2.4	<p>CPV</p> <p>De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging de CPV-codes van de categorieën werken, leveringen</p>	Idem

	en diensten die gevraagd worden.	
1.2.5	Communicatiemiddelen De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 1.3 op welke wijze de communicatie plaatsvindt.	Idem
1.2.6	Termijn verzoek tot deelneming De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 1.4 de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelneming.	Idem
1.2.7	Verzoek om eigen verklaring De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging dat gegadigden een eigen verklaring als bedoeld in paragraaf 1.6 dienen te overleggen en op welke wijze het formulier voor de eigen verklaring aan de gegadigden ter beschikking wordt gesteld.	Idem
1.2.8	Voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen Indien de aanbestedende dienst met toepassing van punt 1.7.1 de deelneming aan de procedure voorbehoudt aan sociale werkvoorzieningen, vermeldt hij dit in de aankondiging.	Idem
1.2.9	Uitsluitingsgronden De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 1.8 welke uitsluitingsgronden hij hanteert en welke bewijsstukken hij hiertoe vraagt.	Idem
1.2.10	Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden 1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake a. financiële en economische draagkracht, b. technische en beroepsbekwaamheid, of c. beroepsbevoegdheid, als bedoeld in paragraaf 1.9, dan vermeldt hij deze in de aankondiging. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 1.9.1, tweede lid, of punt 1.9.8, derde lid, andere geschiktheidseisen stelt dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze andere eisen in de aankondiging.	Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden - Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen eur o: Idem - Voor opdrachten voor: a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde, of b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro: Indien de aanbestedende dienst in overeenstemming met punt 1.9.1 geschiktheidseisen stelt inzake

		1°. financiële en economische draagkracht, 2°. technische en beroepsbekwaamheid, of 3°. beroepsbevoegdheid, dan vermeldt hij deze in de aankondiging. Voorts motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze eisen in de aankondiging.
1.2.11	Bewijsstukken draagkracht en bekwaamheden 1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake financiële en economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid als bedoeld in paragraaf 1.9, vermeldt hij in de aankondiging welke bewijsstukken hiertoe overeenkomstig paragraaf 1.9 overgelegd dienen te worden. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 1.9.2., derde lid andere bewijsstukken opvraagt dan de bewijsstukken genoemd in punt 1.9.2, eerste en tweede lid, dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van de overlegging van deze andere bewijsstukken in de aankondiging.	Idem
1.2.12	Selectiecriteria Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden wil beperken dat hij zal uitnodigen tot indiening van een inschrijving, dan vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 1.11 in de aankondiging: a. de selectiecriteria; b. de weging van selectiecriteria die hij voornemens is te gebruiken; en c. de bewijsstukken die hij hiertoe vraagt.	Idem
1.2.13	Aantal gegadigden 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging het minimumaantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen. 2. Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperkt, vermeldt hij tevens het maximaal aantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen.	Idem
1.2.14	Bijzondere voorwaarden Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 1.15 bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst vermeldt hij die in de aankondiging of het bestek.	Idem
1.2.15	Technische specificaties De aanbestedende dienst vermeldt met inachtneming van paragraaf 1.18 de technische specificaties in de aankondiging of het bestek.	Idem

1.2.16	<u>Varianten</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 1.19 varianten toestaat, vermeldt hij dit in de aankondiging.	idem
1.2.17	<u>Weging gunningscriteria</u> Indien de aanbestedende dienst het criterium 'de economisch meest voordelige inschrijving' hanteert bij de gunning, specificeert hij met inachtneming van paragraaf 1.21 in de aankondiging of in het bestek de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.	idem
1.2.18	<u>Elektronische veiling</u> Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van een elektronische veiling, meldt hij dit met inachtneming van paragraaf 1.22 in de aankondiging.	idem
1.2.19	<u>Overige inlichtingen</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging alle overige nuttig geachte inlichtingen.	idem
<i>Publicatie van de aankondiging</i>		
1.2.20	<u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst zendt de aankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed.	<u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst publiceert de aankondiging op TenderNed en kan de aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.
1.2.21	<u>Bewijs van publicatie</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
1.2.22	<u>Publicatie elders: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: a. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en b. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.	<u>Elders publiceren: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de aankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.

1.2.23	Publiceren pas na kennisgeving aan commissie De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	N/t
1.3	Communicatie	
1.3.1	Kosteloze aanbestedingsstukken De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat gegadigden en inschrijvers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.	Idem
1.3.2	Te gebruiken communicatiemiddelen 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en ondernemers plaatsvindt. Dit kan door middel van: a. de post, b. de fax, c. langs elektronische weg, d. persoonlijke bezorging, e. per telefoon, of f. door middel van een combinatie van deze middelen. 2. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de ondernemers tot de aanbestedingsprocedure niet beperken. 3. De aanbestedende dienst neemt hierbij punt 1.5.1 en 1.17.1 in acht.	Idem
1.3.3	Eisen aan elektronische communicatiemiddelen De aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen waarvan de technische kenmerken niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.	Idem
1.3.4	Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de verzoeken tot deelneming en van de inschrijvingen. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat hij pas na het verstrijken van de uiterste termijn kennisneemt van de inhoud van verzoeken tot deelneming en de inschrijvingen.	Idem
1.3.5	Vertrouwelijke informatie Onverminderd de Wet openbaarheid van bestuur en de bepalingen met betrekking tot informatievoorziening in paragraaf 1.1, 1.2, 1.13, 1.23, 1.25 en 1.26 maakt de aanbestedende dienst vertrouwelijke informatie die hem	Idem

	door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.	
1.3.6	<p>Inlichtingen</p> <p>1. Een aanbestedende dienst verstrekt alle door hem aan één gegadigde of inschrijver verstrekte inlichtingen ook aan de andere gegadigden en inschrijvers.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan in afwijking van het eerste lid, op verzoek van een gegadigde die voornemens is een inschrijving te doen of een inschrijver, voorafgaand aan de gunning inlichtingen als bedoeld in punt 1.3.5 niet verstrekken aan de andere gegadigden of inschrijvers indien het verstrekken ervan schade kan toebrengen aan zijn gerechtvaardigde commerciële belangen.</p> <p>3. Het niet verstrekken van inlichtingen, bedoeld in het tweede lid, aan alle andere gegadigden en inschrijvers mag niet leiden tot benadeling van die gegadigden en inschrijvers.</p>	
1.4	Termijnen verzoeken tot deelneming	
1.4.1	<p><u>Vaststelling termijnen</u></p> <p>De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de complexiteit van de overheidsopdracht, b. de voor de voorbereiding van het verzoek tot deelneming benodigde tijd, en c. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen. 	Idem
1.4.2	<p><u>Minimumtermijn</u></p> <p>De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht aan de Commissie.</p>	<p><u>Minimumtermijn</u></p> <p>De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatie op TenderNed.</p>
1.4.3	<p><u>Termijn bij dringende redenen</u></p> <p>Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in punt 1.4.2 bepaalde minimumtermijn in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen van minimaal tien dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht aan de Commissie.</p>	<p><u>Termijn bij dringende redenen</u></p> <p>Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in punt 1.4.2 bepaalde minimumtermijn in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen van minimaal zeven dagen, te rekenen vanaf de publicatie op TenderNed. van de aankondiging van de opdracht.</p>
1.5	Verzoeken tot deelneming	

1.5.1	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming</u></p> <p>1. Gegadigden dienen verzoeken tot deelneming in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in.</p> <p>2. Gegadigden mogen verzoeken tot deelneming per fax, langs elektronische weg of telefonisch indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p> <p>3. Indien een gegadigde een verzoek tot deelneming telefonisch indient, zendt de aanbestedende dienst voor het verstrijken van de termijn voor indiening een schriftelijke bevestiging.</p>	Idem
1.5.2	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst</u></p> <p>1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van verzoeken tot deelneming voor gegadigden beschikbaar zijn.</p> <p>2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; het tijdstip en de datum van ontvangst van verzoeken tot deelneming kunnen worden vastgesteld; redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; tijdens de verschillende fasen van de aanbestedingsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen. 	Idem
1.5.3	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg: hoger beschermingsniveau</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 1.5.2.</p>	Idem
1.5.4	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming kan de</p>	Idem

	aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische indiening gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.	
1.5.5	Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg; termijn indienen niet-elektronische stukken Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming dient een gegadigde documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de verzoeken tot deelneming.	idem
1.5.6	<u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een verzoek tot deelneming indienen.	idem
1.5.7	<u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de verzoeken tot deelneming.	idem
1.5.8	<u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een gegadigde is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van het verzoek tot deelneming, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van: a. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 1.13, 1.23, 1.25 en 1.26, of b. de Wet openbaarheid van bestuur.	idem
1.6	Eigen verklaring	
1.6.1	<u>Formulier eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst vult paragraaf 1 van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15 in. 2. De aanbestedende dienst geeft op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake: a. uitsluitingsgronden, b. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, c. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en d. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 3. Hij stelt het ingevulde formulier ter beschikking aan gegadigden.	idem
1.6.2	<u>Integriteitsverklaring aanbesteden</u> Voor alle bij ministeriële regeling aangewezen opdrachten of raamovereenkomsten vraagt de aanbestedende dienst de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat de gegadigden op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12	idem

	maanden.	
1.6.3	<p>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</p> <p>De aanbestedende dienst vraagt de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de gegadigde als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.</p>	Nvt
1.6.4	<p>Eigen verklaring</p> <p>Een gegadigde legt bij het verzoek tot deelneming een eigen verklaring over overeenkomstig het formulier dat de aanbestedende dienst op grond van punt 1.6.1, derde lid, ter beschikking heeft gesteld.</p>	Idem
1.6.5	<p>Eigen verklaring derde</p> <p>1. Indien een gegadigde een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze gegadigde bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 1.6.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	Idem
1.6.6	<p>Eigen verklaring samenwerkingsverband</p> <p>1. Indien een samenwerkingsverband een verzoek tot deelneming indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 1.6.4 over.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	Idem
1.6.8	<p>Volstaan met eigen verklaring</p> <p>1. De aanbestedende dienst neemt op het moment dat het verzoek tot deelneming wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 1.12 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoegen met de eigen verklaring als bewijs dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> de gegadigde niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; de gegadigde voldoetaan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en de gegadigde op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. <p>2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een</p>	Idem

	overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 1.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.	
II.	SELECTIEFASE	
1.7	Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden	
1.7.1	<u>Vorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</u> De aanbestedende dienst kan de deelneming aan de procedure voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, van het Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken, indien de meerderheid van de bij de uitvoering van de betreffende overheidsopdracht betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.	idem
1.7.2	<u>Rechtspersoonlijkheid</u> Een aanbestedende dienst wijst een gegadigde niet af op grond van het feit dat het samenwerkingsverband een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zou moeten zijn.	idem
1.7.3	<u>Rechtsvorm samenwerkingsverband</u> Een aanbestedende dienst wijst een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet af op grond van het feit dat het een bepaalde rechtsvorm zou moeten hebben.	idem
1.7.4	<u>Selectie op basis van eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring of een gegadigde: a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. 2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen. 3. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, en het tweede lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden de technische bekwaamheid van die gegadigde nagaan aan de hand van de lijst bedoeld in punt 1.9.9, vierde lid.	idem
1.8	Uitsluitingsgronden	
	Verplichte uitsluitingsgrond	

1.8.1	<p><u>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</u></p> <p>De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <p>a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 1.6.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte;</p> <p>b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 1.6.3 heeft gevraagd en de gegadigde die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven.</p>	<p><u>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</u></p> <p>De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 1.6.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte.</p>
1.8.2	<p><u>Artikel dwingende redenen</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punten 1.6.2, 1.6.3 en 1.8.1.</p>	Idem
<u>Facultatieve uitsluitingsgronden</u>		
1.8.3	<p><u>Facultatieve uitsluitingsgronden</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan een gegadigde slechts uitsluiten van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure op de volgende gronden:</p> <p>a. de gegadigde verkeert in staat van faillissement of van liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surséance van betaling of een akkoord, of de gegadigde verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie;</p> <p>b. de gegadigde heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan, vastgesteld op een grond die de aanbestedende dienst aannemelijk kan maken;</p> <p>c. de gegadigde heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidspremies of ten aanzien van zijn belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland;</p> <p>d. de gegadigde heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge paragraaf 1.6 en 1.8 tot en met 1.12 kunnen worden verlangd, of hij heeft die inlichtingen niet verstrekt.</p>	Idem
1.8.4	<p><u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u></p> <p>1. Als bewijs van de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 1.8.3 onderdeel a, gelden de gegevens die zijn opgenomen in het handelsregister .</p> <p>2. Indien elektronische raadpleging , bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.</p>	Idem

1.8.5	<p>Bewijsstuk afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</p> <p>Als bewijsstuk voor de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 1.8.3, onderdeel c, geldt een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, die:</p> <p>a. verklaart dat de ondernemer alle verschuldigde belastingen en sociale zekerheidspremies heeft betaald, met uitzondering van de bedragen waarvoor uitstel is verleend in verband met een ingediend bezwaar of beroep en de bedragen waarvoor een betalingsregeling is getroffen, indien deze betalingsregeling tot op het moment van de verklaring wordt nagekomen; en</p> <p>b. op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan zes maanden.</p>	Idem
1.8.6	<p>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</p> <p>Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 1.8.3 zich niet voordoen, kan de gegadigde volstaan met een verklaring onder ede of een plechtige verklaring die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.</p>	idem
1.9	Geschiktheidseisen	
	<i>Financiële en economische draagkracht</i>	
1.9.1	<p><u>Geschiktheidseisen inzake draagkracht</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan de volgende geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen:</p> <p>a. voor gegadigden die reeds verplicht zijn de jaarstukken te deponeren, dat continuïteitsproblemen in de onderneming afwezig zijn;</p> <p>b. een gemiddelde omzet over de laatste drie boekjaren voorafgaand aan de aanbestedingsprocedure van 200% van de geraamde waarde van de opdracht of de betrokken raamovereenkomst, met dien verstande dat:</p> <p>1°. indien de overheidsopdracht of de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de geraamde waarde van de opdracht voor een periode van twaalf maanden;</p> <p>2°. indien de raamovereenkomst met meerdere ondernemers wordt aangegaan: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de waarde van de percelen binnen de raamovereenkomsten indien de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren eveneens aan een periode van twaalf maanden. </p> <p>3°. indien de gegadigde minder dan drie jaar bestaat de gemiddelde omzet wordt gerekend vanaf de oprichtingsdatum of de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzet cijfers beschikbaar zijn.</p>	<p>Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem</p> <p>Voor opdrachten voor:</p> <p>a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde, of</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>De aanbestedende dienst kan enkel geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>1°. het stellen van de eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p>

	<p>2. In afwijking van het eerste lid kan de aanbestedende dienst andere geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>a. het stellen van andere eisen dan genoemd in het eerste lid is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 1.2.10, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig punt 1.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>	<p>2°. de eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>3°. de eisen zijn overeenkomstig punt 1.2.10, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>4°. de noodzaak om eisen te stellen is overeenkomstig punt 1.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>
1.9.2	<p><u>Bewijsstukken draagkracht</u></p> <p>1. Een gegadigde toont de afwezigheid van continuïteitsprobleem als bedoeld in punt 1.9.1, eerste lid, onder a, aan met een accountantsverklaring waarin geen continuïteitsparagraaf is opgenomen, betreffende het aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande boekjaar, met dien verstande dat de accountantsverklaring op het moment van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan drie jaar.</p> <p>2. Een gegadigde toont de overeenkomstig punt 1.9.1, eerste lid, onder b, vereiste omzet aan met jaarrekeningen betreffende de aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande laatste drie boekjaren dan wel een verklaring betreffende de totale omzet, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>3. Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht, bedoeld in punt 1.9.1, tweede lid:</p> <p>a. een passende bankverklaring of hetbewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's;</p> <p>b. balansen of balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of</p> <p>c. een verklaring betreffende de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>4. Een samenwerkingsverband overlegt bewijsmiddelen als bedoeld in het eerste tot en met het derde lid die betrekking hebben op die ondernemers uit het samenwerkingsverband aan de hand waarvan het samenwerkingsverband voldoet aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht.</p>	<p>Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem</p> <p>Voor opdrachten voor:</p> <p>a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht:</p> <p>1°. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's;</p> <p>2°. overlegging van balansen of van balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of</p> <p>3°. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met</p>

		zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.
1.9.3	<u>Andere bewijsstukken voor draagkracht</u> Indien een gegadigde om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde bewijsstukken te overleggen, kan hij zijn economische en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.	idem
1.9.4	<u>Beroepen op draagkracht derden</u> 1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. 2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
1.9.5	<u>Beroepen op draagkracht deelnemers samenwerkingsverband of derden</u> Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 1.9.4, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
1.9.6	<u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht dan hij stelt aan een enkele ondernemer.	idem
<i>Technische en beroepsbekwaamheid</i>		
1.9.7	<u>Geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen inzake technische of beroepsbekwaamheid stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen. 2. Deze eisen dienen verband te houden met en in verhouding te staan tot de opdracht.	idem
1.9.8	<u>Geschiktheidseisen technische bekwaamheid</u> 1. Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten kan de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stellen aan de gegadigde die met name betrekking hebben op zijn: a. praktische vaardigheden,	idem

	<p>b. technische kennis, c. efficiëntie, d. ervaring en e. betrouwbaarheid.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst als geschiktheidseis inzake technische bekwaamheid stelt dat de gegadigde eerder opdrachten heeft verricht die gelet op de omvang en complexiteit of de voor de uitvoering van de opdracht benodigde bekwaamheid van de gegadigde vergelijkbaar zijn met de opdracht die het onderwerp is van de aanbestedingsprocedure, dan eist de aanbestedende dienst ten hoogste dat:</p> <p>a. de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten voor werken leveringen of diensten heeft uitgevoerd, en b. die vergelijkbare opdrachten ieder een waarde hebben van maximaal 60% van de waarde van de opdracht die de aanbestedende dienst wil verstrekken.</p> <p>3. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het tweede lid andere eisen aan eerdere opdrachten stellen dan genoemd in het tweede lid, onder a en b:</p> <p>a. het stellen van andere eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 1.2.10, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig punt 1.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>	
1.9.9	<p><u>Bewijsstukken technische bekwaamheid</u></p> <p>1. Een gegadigde toont zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 1.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit blijkt dat de gegadigde drie vergelijkbare opdrachten, als bedoeld in punt 1.9.8, tweede lid, aanhef en onder a en b, voor die opdrachtgevers heeft uitgevoerd.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 1.9.8, derde lid, andere eisen aan eerdere opdrachten heeft gesteld, toont de gegadigde zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 1.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit in redelijkheid blijkt dat de gegadigde aan die eisen voldoet.</p> <p>3. Een gegadigde kan in het kader van het eerste en tweede lid verklaringen overleggen betreffende:</p> <p>1°. overheidsopdrachten voor werken: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 5 jaar, of 2°. overheidsopdrachten voor leveringen en diensten: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 3 jaar, voorafgaand aan de datum van aankondiging van de aanbestedingsprocedure.</p> <p>4. Indien een aanbestedende dienst in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden, kan een aanbestedende dienst in afwijking van het eerste en tweede lid, die gegadigde vragen om zijn technische bekwaamheid nader te onderbouwen door middel van</p> <p>a. indien het een overheidsopdracht voor werken betreft: het overleggen van een lijst van de gegadigde van alle</p>	idem

werken die hij de afgelopen vijf jaar heeft verricht, welke lijst vergezeld gaat van verklaringen van opdrachtgevers waaruit blijkt:

- dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd,
- het bedrag van de werken, alsmede de plaats en het tijdstip waarop ze werden uitgevoerd, en
- of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht.

b. indien het een overheidsopdracht voor leveringen of een overheidsopdracht voor diensten betreft: een lijst van de voornaamste leveringen of voornaamste diensten die de afgelopen drie jaar werden verricht, die:

- het bedrag, de datum en de naam van de opdrachtgever van die leveringen of diensten bevat,
- voor opdrachten die voor een aanbestedende dienst zijn verricht, vergezeld gaat van een verklaring van die aanbestedende dienst of een door die aanbestedende dienst ondertekende verklaring waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht, en

- voor opdrachten die voor opdrachtgevers zijn verricht die geen aanbestedende dienst zijn, vergezeld gaat van een verklaring van die opdrachtgever of van de gegadigde waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht.

5. Een gegadigde kan zijn technische bekwaamheid, anders dan bedoeld in punt 1.9.8, tweede lid, op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen, of diensten aantonen

- a. een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de gegadigde behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
- b. een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
- c. in het geval van complexe producten of diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden: een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
- d. de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast;
- e. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten: de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de gegadigde kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht;
- f. een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar;
- g. een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de

	dienstverlener of de aannemer voor het verbenen van de overheidsopdracht beschikt; h. de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of i. wat de te leveren producten betreft: monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.	
1.9.10	<u>Beroepen op bekwaamheid derden</u> 1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. 2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
1.9.11	<u>Beroepen op bekwaamheid deelnemers samenwerkingsverband of derden</u> Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 1.9.10, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
1.9.12	<u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid dan hij stelt aan een enkele ondernemer.	idem
1.9.13	<u>Personen die door de rechtspersoon met de uitvoering worden belast</u> Voor overheidsopdrachten voor diensten, overheidsopdrachten voor werken en overheidsopdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of werkzaamheden voor aanbrengen en installeren inhouden, kan een aanbestedende dienst van een rechtspersoon verlangen dat deze in de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermeldt van de personen die met de uitvoering worden belast.	idem
1.9.14	<u>Normen inzake milieubeheer</u> Indien de aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in punt 1.9.9, derde lid, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de gegadigde aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de betreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.	idem

1.9.15	Gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de gegadigden overleggen.	idem
1.9.16	Kwaliteitsbewaking Indien de aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de gegadigde aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.	idem
1.9.17	Gelijkwaardige kwaliteitsbewaking De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. De aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van gegadigden.	idem
Eisen betreffende beroepsbevoegdheid		
1.9.18	Inschrijving in handels- of beroepsregister Een aanbestedende dienst kan een gegadigde verzoeken: a. aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven, of b. een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in: - bijlage IX A van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, - bijlage IX B van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor leveringen en - bijlage IX C van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor diensten.	idem
1.9.19	Verplichte vergunningen en lidmaatschappen Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor diensten kan de aanbestedende dienst, indien de gegadigde over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien hij lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in zijn land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de gegadigde aantoonst dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.	idem
1.10	Buitenlandse erkenningslijsten en certificering	

1.10.1	<u>Opname op lijst of certificering niet verplicht</u> De aanbestedende dienst mag aan ondernemers uit andere lidstaten de opneming op een officiële lijst of certificering als bedoeld in artikel 52 van richtlijn nr. 2004/18/EG niet voorschrijven als voorwaarde voor deelneming aan een overheidsopdracht.	idem
1.10.2	<u>Bewijs van inschrijving op lijst of certificaat overleggen</u> 1. De gegadigde die op een officiële lijst is opgenomen of in het bezit is van een certificaat, kan bij een overheidsopdracht een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van inschrijving of het door de bevoegde certificeringsinstelling afgegeven certificaat aan de aanbestedende dienst overleggen. 2. Dit bewijs of dit certificaat vermelden de bewijsstukken op grond waarvan de inschrijving op de lijst of de certificering mogelijk was, en de classificatie op deze lijst.	idem
1.10.3	<u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u> 1. De door de bevoegde autoriteit in een andere lidstaat van de Europese Unie bevestigde opneming op een officiële lijst of het door de certificeringsinstelling afgegeven certificaat vormt voor de aanbestedende dienst een vermoeden dat de gegadigde: a. niet valt onder een uitsluitingsgrond als bedoeld in punt 1.8.1 en punt 1.8.3, onderdeel a, b of d; b. voldoet aan de in punt 1.9.18 en 1.9.19 bedoelde eisen betreffende beroepsbevoegdheid; c. voldoet aan punt 1.9.2, derde lid, onderdelen b en c; d. voldoet aan punt 1.9.9, derde lid, onderdelen a tot en met f en h tot en met k. 2. Het in het eerste lid bedoelde vermoeden gaat alleen op indien de leverancier is gevestigd in de lidstaat die de officiële lijst heeft opgesteld.	idem
1.10.4	<u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u> 1. De aanbestedende dienst kan de gegevens die uit de opneming op een officiële lijst of de certificering kunnen worden afgeleid, alleen gemotiveerd ter discussie stellen. 2. In afwijking van het eerste lid kan met betrekking tot de betaling van socialezekerheidspremies en belastingen en heffingen van een ingeschreven ondernemer een aanvullende verklaring kan worden verlangd.	idem
1.11	Beperken aantal gegadigden met behulp van selectiecriteria	
1.11.1	<u>Beperking aantal uitnodigingen tot inschrijving</u> 1. De aanbestedende dienst kan het aantal gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperken op voorwaarde dat er voldoende geschikte gegadigden zijn. 2. Het minimumaantal gegadigden dat de aanbestedende dienst blijkens de aankondiging voornemens is uit te nodigen bedraagt ten minste vijf. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.	idem

	3. Wanneer het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen. 4. De aanbestedende dienst neemt in het geval, bedoeld in het derde lid, geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die onder een uitsluitingsgrond vallen of niet aan de geschiktheidseisen voldoen.	
1.11.2	<u>Wijze van beperking</u> 1. De aanbestedende dienst beperkt het aantal gegadigden op een transparante en niet-discriminerende wijze, met behulp van in de aankondiging vermelde selectiecriteria en weging, met dien verstande dat de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet beperkt met behulp van de geschiktheidscriteria inzake financiële en economische draagkracht, bedoeld in punt 1.9.1.	idem
1.11.3	<u>Bepalingen geschiktheidseisen van overeenkomstige toepassing</u> Paragraaf 1.9 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat waar 'geschiktheidseisen' staat, 'selectiecriteria' moet worden gelezen.	idem
1.12	Controle eigen verklaring	
1.12.1	<u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u> 1. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen. 2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van uitnodiging tot inschrijving de juistheid van de eigen verklaringen nagaan. 3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.	idem
1.12.2	<u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website</u> De aanbestedende dienst gaat op een website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 1.8.2 beschikte.	idem
1.12.3	<u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden</u> Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op een website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 1.8.2.	idem

	In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de gegadigde overeenkomstig punt 1.12.11 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.	
1.12.4	Navraag bij Openbaar Ministerie De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 1.6.2 correct is.	Nvt
1.12.5	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 1.8.3 onderdeel a, na door het elektronisch raadplegen van het handelsregister. 2. Indien de elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.	idem
1.12.6	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u> De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 1.8.3, onderdeel c, na door de gegadigde te verzoeken de verklaring als bedoeld in punt 1.8.5 te overleggen.	idem
1.12.7	<u>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</u> Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 1.8.3 zich niet voordoen, gaat de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgronden, bedoeld in punt 1.8.3, onderdelen a en c, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring onder ede of een plechtige verklaring te overleggen die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.	idem
1.12.8	<u>Bewijs geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake draagkracht, bedoeld in punt 1.9.1, eerste lid, onder a en b, na door het handelsregister elektronisch te raadplegen. 2. Indien de elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel. 3. Indien de gegadigde de accountantsverklaring of de jaarrekening, bedoeld in punt 1.9.2, eerste lid niet heeft gedeponeerd in het handelsregister, kan de aanbestedende dienst deze bewijsstukken bij de gegadigde opvragen.	idem

1.12.9	<u>Bewijs geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake technische bekwaamheid, bedoeld in punt 1.9.8, tweede en derde lid, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring als bedoeld in punt 1.9.9, eerste tot en met derde lid, te overleggen. 2. In afwijking van het eerste lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 1.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.	idem
1.12.10	<u>Uniek nummer handelsregister</u> Indien een gegadigde staat ingeschreven in het handelsregister en de gegadigde het unieke nummer dat de kamer van koophandel aan hem heeft afgegeven aan de aanbestedende dienst heeft gemeld, gebruikt de aanbestedende dienst dit nummer om de inschrijving in het handelsregister en de gegevens van het uittreksel in het handelsregister na te gaan.	idem
1.12.11	<u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn</u> 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de gegadigden per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gegadigden uitnodigen een inschrijving in te dienen.	idem
1.12.12	<u>Aanvulling van verklaringen en bescheiden</u> In geval van onduidelijkheid kan de aanbestedende dienst verlangen dat een gegadigde de door hem overgelegde verklaringen en bescheiden aanvult of nader toelicht.	idem
1.13	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de selectiefase	
1.13.1	<u>Mededeling beslissingen</u> De aanbestedende dienst deelt alle gegadigden zo spoedig mogelijk en schriftelijk mee, welke beslissingen zijn genomen in het kader van de aanbestedingsprocedure.	idem
	<i>Beëindiging van de procedure</i>	
1.13.2	<u>Redenen beëindiging</u> Indien de aanbestedende dienst besluit een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging is gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten, en de procedure opnieuw te beginnen, deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle gegadigden.	idem

	<i>Uitsluiting en afwijzing</i>	
1.13.3	<p><u>Redenen voor uitsluiting en afwijzing</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst stelt gegadigden bij uitsluiting of afwijzing zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van de uitsluiting of afwijzing.</p> <p>2. Op verzoek van een betrokken partij stelt een aanbestedende dienst iedere afgewezen gegadigde zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis voor de redenen van afwijzing.</p>	idem
1.13.4	<p><u>Scores</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst bij deselectie scores heeft toegekend, omvatten de redenen, bedoeld in punt 1.13.3, tweede lid, tevens:</p> <ol style="list-style-type: none"> zijn eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de geselecteerde gegadigden zijn scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd. 	idem
1.13.5	<p><u>Geen verstrekking gegevens</u></p> <p>De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee, indien verstrekking van die gegevens:</p> <ol style="list-style-type: none"> in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift, in strijd zou zijn met het openbaar belang, de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	idem
1.13.6	<p><u>Beantwoording verzoek om nadere informatie</u></p> <p>De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vijftien dagen op een verzoek om nadere informatie met betrekking tot de selectie door een gegadigde.</p>	idem
	<i>Uitnodiging tot inschrijving</i>	
1.13.7	<p><u>Minimumaantal uitnodigingen tot inschrijving</u></p> <p>1. Het minimumaantal gegadigden dat de aanbestedende dienst blijkens de aankondiging voornemens is uit te nodigen bedraagt ten minste vijf.</p> <p>2. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.</p>	idem
1.13.8	<p><u>Aantal uitnodigingen</u></p> <p>De aanbestedende dienst nodigt een aantal gegadigden uit dat ten minste gelijk is aan het minimumaantal gegadigden dat hij in de aankondiging heeft vermeld.</p>	idem

1.13.9	<p><u>Minder geschikte gegadigden dan minimaal aantal</u></p> <p>1. Wanneer het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het minimaal aantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen.</p> <p>2. De aanbestedende dienst neemt in het geval, bedoeld in het eerste lid, geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die onder een uitsluitingsgrond vallen of niet aan de geschiktheidseisen voldoen.</p>	idem
1.13.10	<p><u>Als geen beperking aantal gegadigden</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet heeft beperkt, nodigt hij alle gegadigden waarop geen uitsluitingsgrond van toepassing is en die aan de geschiktheidseisen voldoen uit tot inschrijving.</p>	idem
1.13.11	<p><u>Uitnodiging tot inschrijving</u></p> <p>De aanbestedende dienst nodigt de uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.</p>	idem
1.13.12	<p><u>Inhoud uitnodiging tot inschrijving</u></p> <p>In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbestedende dienst ten minste de volgende informatie op:</p> <ol style="list-style-type: none"> een verwijzing naar de aankondiging van de overheidsopdracht; de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen met inachtneming van paragraaf 1.16, het adres waar de inschrijvingen kunnen worden ingediend en de taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld; het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de overheidsopdracht of de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging van de overheidsopdracht of het bestek is vermeld. een exemplaar van het bestek als bedoeld in paragraaf 1.14 en van alle aanvullende stukken, of de vermelding van de toegang tot het bestek en tot de andere hiervoor vermelde stukken, wanneer deze rechtstreeks langs elektronische weg toegankelijk zijn. 	idem
1.14	Bestek	
1.14.1	<p><u>Inhoud bestek: technische specificaties</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst de technische specificaties niet reeds in de aankondiging heeft vermeld, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 1.18 in het bestek.</p>	idem
1.14.2	<p><u>Inhoud bestek: bijzondere voorwaarden</u></p>	idem

	Indien de aanbestedende dienst bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht en hij deze niet reeds heeft vermeld in de aankondiging, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 1.15 in het bestek.	
1.14.3	<p>Inhoud bestek: varianten</p> <p>Indien de aanbestedende dienst in de aankondiging heeft vermeldt dat hij varianten toestaat, vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 1.19 in het bestek:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. aan welke eisen deze varianten ten minste moeten voldoen, en b. op welke wijze deze varianten moeten worden ingediend. 	idem
1.14.4	<p>Inhoud bestek: weging gunningscriteria</p> <p>Indien de aanbestedende dienst gunt op grond van het criterium de economisch meest voordelige inschrijving, en hij niet reeds in de aankondiging van de overheidsopdracht, de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving heeft gespecificeerd, dan doet hij dit met inachtneming van paragraaf 1.21 in het bestek.</p>	idem
1.14.5	<p>Inhoud bestek: elektronische veiling</p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 1.22 gebruik maakt van de elektronische veiling, bevat het bestek ten minste de volgende informatie:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten, b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de overheidsopdracht of raamovereenkomst, c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld, d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling, e. de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die voor de biedingen vereist zijn, en f. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding. <p>2. Indien de aanbestedende dienst tijdens de elektronische veiling naast de klassering van de inschrijver ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden wil meedelen, vermeldt hij dit in het bestek.</p>	idem
1.14.6	<p>Inhoud bestek: informatie over verplichtingen</p> <p>In het bestek vermeldt de aanbestedende dienst bij welke instantie de inschrijvers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. belastingen; 	idem

	<p>b. milieubescherming;</p> <p>c. arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de overheidsopdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.</p>	
1.14.7	<p><u>Inhoud bestek: arbeidsbescherming</u></p> <p>De aanbestedende dienst verzoekt de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen inzake de arbeidsbescherming en de arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de verrichting wordt uitgevoerd.</p>	idem
1.14.8	<p><u>Inhoud bestek: onderaanneming</u></p> <p>In het bestek kan de aanbestedende dienst een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht of raamovereenkomst hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt.</p>	idem
1.14.9	<p><u>Termijn nadere inlichtingen</u></p> <p>De aanbestedende dienst verstrekt op tijdig verzoek voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen, uiterlijk zes en in geval van toepassing van een versnelde procedure als bedoeld in punt 1.16.5 uiterlijk vier dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen nadere inlichtingen over het bestek of de aanvullende stukken.</p>	idem
1.15	<u>Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht</u>	
1.15.1	<p><u>Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de overheidsopdracht, mits deze voorwaarden verenigbaar zijn met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. De bijzondere voorwaarden kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen.</p>	Idem
1.15.2	<p><u>Bankgarantie</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst van de ondernemer die de opdracht uitvoert een zekerheidsstelling in de vorm van een bankgarantie vereist, kan de ondernemer volstaan met het overleggen van een zekerheidsstelling ter hoogte van maximaal 5% van de waarde van de opdracht.</p> <p>2. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het eerste lid een zwaardere zekerheidsstelling vereisen dan genoemd in het eerste lid:</p> <p>a. het vereisen van een zwaardere zekerheidsstelling is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht,</p>	Idem

	b. de zwaardere zekerheidsstelling houdt verband met en staat in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de zwaardere zekerheidsstelling is overeenkomstig punt 1.2.11, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om de zwaardere zekerheidsstelling te vereisen is overeenkomstig punt 1.2.11, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.	
1.15.3	Eisen aan rechtsvorm samenwerkingsverband Een aanbestedende dienst kan van een samenwerkingsverband van ondernemers waaraan de overheidsopdracht wordt gegund, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de overheidsopdracht nodig is.	idem
1.16	Termijnen inschrijving	
1.16.1	Vaststelling termijnen De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met: a. de complexiteit van de overheidsopdracht; b. de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd; en c. de hierna vastgestelde minimumtermijnen.	idem
1.16.2	Minimumtermijn De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.	Minimumtermijn De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 21 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.
1.16.3	Inkorten termijn bij vooraankondiging Indien: a. de aanbestedende dienst een vooraankondiging heeft gepubliceerd, b. deze vooraankondiging voldoet aan de voorschriften van paragraaf 1.1 en c. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht ter bekendmaking is verzonden kan de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in punt 1.16.2, in de regel inkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen.	nvt
1.16.4	Inkorten termijn bij elektronische toegang tot stukken De aanbestedende dienst kan de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in punt 1.16.2, met vijf dagen verkorten indien hij:	idem

	<ul style="list-style-type: none"> a. met elektronische middelen en vanaf de publicatie van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het bestek en alle aanvullende stukken, en b. in de aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot deze documenten vermeldt. 	
1.16.5	<p><u>Termijn bij dringende redenen</u> Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in deze paragraaf bepaalde minimumtermijnen in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen van minimaal tien dagen vaststellen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.</p>	idem
1.16.6	<p><u>Verlengen termijn bij niet tijdig verstrekken stukken</u> Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. nadere inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen zijn aangevraagd, maar niet binnen de in punt 1.14.9 gestelde termijn zijn verstrekt, b. de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse kunnen worden gedaan, of c. de inschrijvingen slechts na inzage ter plaatse van de bij het bestek behorende stukken kunnen worden gedaan, <p>verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.</p>	idem
1.17	Inschrijving	
1.17.1	<p><u>Indiening inschrijving</u> 1. Inschrijvers dienen inschrijvingen in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in. 2. Inschrijvers mogen inschrijvingen per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p>	idem
1.17.2	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst</u> 1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van inschrijvingen voor inschrijvers beschikbaar zijn. 2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; b. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld; c. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; 	idem

	<p>d. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord;</p> <p>e. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen;</p> <p>f. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie;</p> <p>g. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en</p> <p>h. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen.</p>	
1.17.3	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg: hoger beschermingsniveau</u> De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 1.17.2.</p>	idem
1.17.4	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische inschrijving gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>	idem
1.17.5	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg: termijn indienen niet-elektronische stukken</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen dient een inschrijver documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de inschrijvingen.</p>	idem
1.17.6	<p><u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een inschrijving indienen.</p>	idem
1.17.7	<p><u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de inschrijvingen.</p>	idem
1.17.8	<p><u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een inschrijver is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijving, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van:</p> <p>a. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 1.13, 1.23, 1.25 en 1.26, of</p>	idem

	b. de Wet openbaarheid van bestuur.	
III.	GUNNINGSFASE	
1.18	Technische specificaties, normen en eisen	
1.18.1	<p><u>Toets aan technische specificaties</u></p> <p>1. De inschrijver toont ter voldoening van de aanbestedende dienst met elk passend middel aan dat de aan de norm beantwoordende werken, producten of diensten aan de functionele of prestatie-eisen van de aanbestedende dienst voldoen.</p> <p>2. De aanbestedende dienst toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door hem in de aankondiging, danwel in het bestek gestelde normen en functionele en prestatie-eisen.</p>	idem
1.18.2	<p><u>Eisen aan technische specificaties</u></p> <p>De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.</p>	idem
1.18.3	<p><u>Eisen aan technische specificaties</u></p> <p>De aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten; b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen, c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a; of d. door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken. 	idem
1.18.4	<p><u>Eisen aan technische specificaties</u></p> <p>De aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in punt 1.18.3, onderdeel a van de woorden "of gelijkwaardig".</p>	idem

1.18.5	<u>Bij technische specificaties rekening houden met gehandicapten</u> Waar mogelijk houdt de aanbestedende dienst in de technische specificaties rekening met toegankelijkheidscriteria voor gehandicapten of met ontwerpen voor iedereen.	idem
1.18.6	<u>Geen afwijzing van inschrijving bij gelijkwaardigheid oplossing</u> Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de specificaties, bedoeld in punt 1.18.3, onderdeel a, wijst hij een inschrijving niet af met de reden dat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.	idem
1.18.7	<u>Geen afwijzing van inschrijving bij voldoen aan norm</u> Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de in punt 1.18.3, onderdeel b en c, geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, wijst hij een aanbod van werken, producten of diensten niet af indien die beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, wanneer deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.	idem
1.18.8	<u>Technische specificaties: milieukeuren</u> 1. De aanbestedende dienst die milieukeuren voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in punt 1.18.3, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voor zover: a. die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft; b. de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens; c. de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals regeringsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen; en d. de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen. 2. De aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van het bestek. 3. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.	idem
1.18.9	<u>Technische specificaties: certificaten</u> De aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.	idem

1.18.10	<p><u>Technische specificaties: verwijzing</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst vermeldt de technische specificaties geen bepaald fabrikaat, bepaalde herkomst of bijzondere werkwijze, noch verwijst hij naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd wordt.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid, mag de aanbestedende dienst een vermelding of verwijzing als bedoeld in het eerste opnemen in de technische specificatie indien:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van punt 1.18.3 en punt 1.18.6, en b. deze vermelding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig". 	idem
1.19	Varianten van de inschrijver	
1.19.1	<p><u>Varianten bij economisch meest voordelige inschrijving</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen, indien hij:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan en b. voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert. 	idem
1.19.2	<p><u>Eisen varianten</u></p> <p>De aanbestedende dienst houdt alleen rekening met de varianten die aan de in het bestek gestelde eisen voldoen.</p>	idem
1.19.3	<p><u>Overheidsopdracht voor diensten of leveringen</u></p> <p>De aanbestedende dienst die varianten heeft toegestaan, wijst een variant niet uitsluitend af omdat deze, indien deze werd gekozen:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. tot een overheidsopdracht voor diensten in plaats van een overheidsopdracht voor leveringen zou leiden; of b. tot een overheidsopdracht voor leveringen in plaats van tot een overheidsopdracht voor diensten zou leiden. 	idem
1.20	Abnormaal lage inschrijving	
1.20.1	<p><u>Inlichtingen over abnormaal lage inschrijving</u></p> <p>Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten overheidsopdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbestedende dienst, voordat hij deze inschrijving afwijst, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving.</p>	idem

1.20.2	<p><u>Verduidelijkingen abnormaal lage inschrijving</u> De verduidelijkingen, bedoeld in punt 1.20.1, kunnen in ieder geval verband houden met:</p> <ol style="list-style-type: none"> de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces of van de dienstverlening; de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren; de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver; de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de overheidsopdracht wordt uitgevoerd; of de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver. 	idem
1.20.3	<p><u>Onderzoek samenstelling inschrijving</u> De aanbestedende dienst onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling van de verondersteld abnormaal lage inschrijving aan de hand van de ontvangen toelichtingen.</p>	idem
1.20.4	<p><u>Staatssteun</u> 1. Indien de aanbestedende dienst constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving op die grond worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende dienst bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is toegekend. 2. Wanneer de aanbestedende dienst een inschrijving afwijst omdat de inschrijver niet op tijd heeft aangetoond dat de staatssteun geoorloofd is, stelt hij de Commissie daarvan in kennis.</p>	idem
1.21	<u>Gunningscriteria</u>	
1.21.1	<p><u>Gunningscriteria</u> De aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht of sluit een raamovereenkomst op grond van één van de volgende g unningscriteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> de uit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving, of de laagste prijs. 	idem
1.21.2	<p><u>Subgunningscriteria bij criterium economisch meest voordelige inschrijving</u> 1. De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, vult dit criterium nader in door subcriteria te benoemen die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst.</p>	idem

	<p>2. Deze subcriteria kunnen in elk geval betreffen:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de kwaliteit; b. de prijs; c. de technische waarde; d. de esthetische en functionele kenmerken; e. de milieukenmerken; f. de gebruikskosten; g. de rentabiliteit; h. de klantenservice en de technische bijstand; i. de datum van levering; j. de termijn voor levering of uitvoering. 	
1.21.3	<p><u>Weging van de subgunningscriteria</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanbestedende dienst specificeert in de aankondiging of in het bestek, het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving. 2. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum. 3. Indien volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging van subcriteria mogelijk is, vermeldt hij in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het bestek de subcriteria in afnemende volgorde van belangrijkheid. 	idem
1.21.4	<p><u>Beoordeling</u></p> <p>De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, beoordeelt de inschrijvingen aan de hand van de door hem gespecificeerde subcriteria, volgens de door hem overeenkomstig punt 1.21.3 bepaalde weging.</p>	idem
1.22	<u>Elektronische veiling</u>	
1.22.1	<p><u>Mogelijkheid gebruik elektronische veiling</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanbestedende dienst kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien: <ol style="list-style-type: none"> a. hij dit heeft gemeld in de aankondiging; b. in het bestek de in punt 1.14.5 genoemde informatie heeft opgenomen; en c. de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld. 2. De aanbestedende dienst mag de elektronische veiling derhalve niet aanwenden voor de aanbesteding van bepaalde werken of diensten voor intellectuele prestaties, zoals het ontwerpen van bouwwerken. 3. De aanbestedende dienst maakt geen misbruik van de methode van elektronische veiling, noch gebruikt hij de methode om concurrentie te beletten, te beperken of vervalsen of om wijzigingen aan te brengen in het 	idem

	voorwerp van de overheidsopdracht zoals omschreven in de aankondiging van de overheidsopdracht en vastgelegd in het bestek.	
1.22.2	<p>Voorwerp veiling</p> <p>De elektronische veiling heeft betrekking op:</p> <ol style="list-style-type: none"> indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de laagste prijs: de prijs indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de economisch meest voordelige inschrijving: de prijzen of de waarden van de elementen van de inschrijvingen zoals aangegeven in het bestek. 	idem
1.22.3	<p>Beoordeling inschrijvingen voorafgaand aan elektronische veiling</p> <p>Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verricht de aanbestedende dienst een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de eisen, de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.</p>	idem
1.22.4	<p><u>Uitnodiging voor elektronische veiling</u></p> <p>De aanbestedende dienst nodigt alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan gelijktijdig langs elektronische weg uit om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen.</p>	idem
1.22.5	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling</u></p> <p>De aanbestedende dienst vermeldt in uitnodiging voor de elektronische veiling alle relevante informatie voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip waarop de elektronische veiling aanvangt.</p>	idem
1.22.6	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: resultaat beoordeling en formule</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert, voegt hij bij de uitnodiging voor de elektronische veiling:</p> <ol style="list-style-type: none"> het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, en de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen. 	idem
1.22.7	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: formule</u></p> <ol style="list-style-type: none"> In de wiskundige formule, bedoeld in punt 1.22.6, onder b, verwerkt de aanbestedende dienst het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria wordt toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen. De aanbestedende dienst drukt eventuele marges vooraf in een bepaalde waarde uit. Indien de aanbestedende dienst varianten toestaat, verstrekt de aanbestedende dienst voor elke variant de afzonderlijke formule. 	idem

1.22.8	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: afsluiten veiling</u> Wanneer de aanbestedende dienst besluit om de elektronische veiling overeenkomstig punt 1.22.12, onderdeel c, af te sluiten in combinatie met de regelingen, bedoeld in punt 1.22.12, onderdeel b, vermeldt hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.</p>	idem
1.22.9	<p><u>Datum verzending uitnodiging voor elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst verstuurt de uitnodigingen voor een elektronische veiling uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van de veiling.</p>	idem
1.22.10	<p><u>Elektronische veiling in fasen</u> De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.</p>	idem
1.22.11	<p><u>Mededelingen tijdens elektronische veiling</u> 1. Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbestedende dienst onverwijld aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen. 2. De aanbestedende dienst kan ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen indien hij daarvan melding heeft gemaakt in het bestek. 3. De aanbestedende dienst kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen. 4. De aanbestedende dienst deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de inschrijvers mee.</p>	idem
1.22.12	<p><u>Einde elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling sluiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting heeft aangegeven en dit tijdstip op die datum is bereikt; b. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling de termijn vermeldt die hij na ontvangst van de laatste aanbieding in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten en hij na ontvangst van de laatste aanbieding binnen deze termijn geen nieuwe prijzen of nieuwe waarden meer ontvangt die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen; of c. indien alle fasen van de veiling die in de uitnodiging voor de elektronische veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn. 	idem
1.22.13	<p><u>Gunning na elektronische veiling</u></p>	idem

	Na de sluiting van de elektronische veiling gunt de aanbestedende dienst de overheidsopdracht op basis van de resultaten van de elektronische veiling.	
1.23	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase	
1.23.0	<u>Termijn gunningsbeslissing</u> 1. De aanbestedende dienst beslist over gunning binnen het aantal dagen dat de dienst als termijn gesteld heeft voor het indienen van een inschrijving. 2. De aanbestedende dienst kan afwijken van de in het eerste lid bedoelde termijn. In dat geval wordt de afwijkende termijn gemotiveerd meegedeeld aan de inschrijvers.	idem
1.23.1	<u>Mededeling gunningsbeslissing</u> De aanbestedende dienst deelt alle inschrijvers zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht en het sluiten van een raamovereenkomst.	idem
	<i>Beëindiging van de procedure</i>	
1.23.2	<u>Inhoud gunningsbeslissing: redenen beëindiging</u> Indien de aanbestedende dienst heeft besloten een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten en de procedure opnieuw te beginnen deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle inschrijvers.	idem
	<i>Gunningsbeslissing</i>	
1.23.3	<u>Verzending per fax of elektronische post</u> 1. De mededeling van de gunningsbeslissing wordt in ieder geval per fax of elektronische post verzonden. 2. De mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing.	idem
1.23.4	<u>Inhoud gunningsbeslissing: redenen voor afwijzing</u> 1. De aanbestedende dienst deelt iedere afgewezen inschrijver in de mededeling van de gunningsbeslissing het volgende mede: a. de redenen voor de afwijzing; b. de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving en c. de naam van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst. 2. In de gevallen, bedoeld in punt 1.18.6 en 1.18.7 deelt de aanbestedende dienst de redenen mee voor zijn beslissing dat er geen gelijkwaardigheid voorhanden is of dat de werken, leveringen of diensten niet aan de functionele en prestatie-eisen voldoen. 3. Indien de aanbestedende dienst bij de gunning het gunningscriterium van de economisch meest voordelige	idem

	aanbieding hanteert en daarbij scores heeft toegekend, stelt de aanbestedende dienst iedere afgewezen inschrijver schriftelijk in kennis van <ol style="list-style-type: none"> zijn eigen eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst; zijn eigen scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd. 	
1.23.5	<u>Geen verstrekking gegevens</u> De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee aan de afgewezen inschrijvers, indien verstrekking van die gegevens: <ol style="list-style-type: none"> in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; in strijd zou zijn met het openbaar belang; de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	idem
1.23.6	<u>Beantwoording verzoek om nadere informatie</u> De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen tien dagen op een verzoek om nadere informatie door een inschrijver.	idem
1.24	Sluiten overeenkomst	
1.24.1	<u>Geen aanvaarding als bedoeld in het BW</u> De mededeling van de gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een inschrijver.	idem
1.24.2	<u>Standstilltermijn</u> 1. De aanbestedende dienst gunt niet eerder de overheidsopdracht en sluit niet eerder de raamovereenkomst op basis van de gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die gunningsbeslissing is verstreken. 2. Deze termijn begint te lopen indien de mededeling van de gunningsbeslissing voldoet aan punt 1.23.4 en is verzonden.	idem
1.24.3	<u>Kortere standstilltermijn wegens dwingende spoed</u> De aanbestedende dienst kan slechts van de termijn, genoemd in punt 1.24.2, afwijken, indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.	idem

1.25	Proces-verbaal van opdrachtverlening	
1.25.1	<p><u>Inhoud proces-verbaal</u></p> <p>De aanbestedende dienst stelt over de gunning van de opdracht of het sluiten van de raamovereenkomst een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat:</p> <ol style="list-style-type: none"> de naam en het adres van de aanbestedende dienst; het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst; de namen van de uitgekozen gegadigden met motivering van die keuze; de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden met motivering van die uitsluiting of afwijzing; namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing; de inlichtingen waarop punt 1.3.6, tweede lid, van toepassing was; de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen; de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven; in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten, in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de termijn, genoemd in punt 1.24.2, rechtvaardigen. 	nvt
1.25.2	<p><u>Documentatie elektronische verloop aanbestedingsprocedure</u></p> <p>De aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde aanbestedingsprocedures.</p>	nvt
1.25.3	<p><u>Proces-verbaal op verzoek naar Commissie</u></p> <p>De aanbestedende zendt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, aan de Commissie op diens verzoek.</p>	nvt
1.26	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht	
1.26.1	<p><u>Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht</u></p> <p>De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten zendt de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de bekendmaking op TenderNed.</p>	nvt
1.26.2	<p><u>Geen openbaarmaking</u></p> <p>De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens:</p>	nvt

	<ul style="list-style-type: none"> a. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; b. in strijd zou zijn met het openbaar belang; c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	
1.26.3	<p>Vorm bekendmaking De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is gesteld</p>	nvt
1.26.4	<p>Inhoud bekendmaking De bekendmaking bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 1.26.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.</p>	nvt
1.26.5	<p>Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.</p>	nvt
1.26.6	<p>Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en b. de datum van toezending van de bekendmaking aan de Commissie. 	nvt
1.26.7	<p>Publiceren pas na kennisgeving aan Commissie De aanbestedende dienst publiceert een bekendmaking pas elders dan TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de bekendmaking aan de Commissie heeft gezonden.</p>	nvt

Overzicht van soorten aanbestedingsprocedures met toelichtingen ter uitwerking van hoofdstuk 5 van het concept-Besluit aanbestedingen en een Model eigen verklaring aanbesteden

TOELICHTING OP BIJLAGE 1 (NIET OPENBARE PROCEDURE)

Algemene kenschets van de procedure

De niet-openbare procedure is naast de openbare procedure een 'gewone' procedure. Deze mag derhalve altijd worden toegepast (zie artikel 32 en 33). Kenmerk van de niet openbare procedure is de aanwezigheid van een afzonderlijke selectiefase. In deze fase selecteert de aanbestedende dienst uit de belangstellende aannemers, leveranciers of dienstverleners die zich na de publicatie van de aankondiging hebben gemeld, diegenen die een offerte mogen indienen. De selectie moet plaatsvinden op basis van objectieve criteria die vooraf kenbaar zijn gemaakt. Alleen de geselecteerde ondernemers krijgen een uitnodiging tot inschrijving. De in de selectiefase afgevalen ondernemers hebben dus geen kosten hoeven maken voor het opstellen van een inschrijving.

Punsgewijze toelichting

VERLOOP VAN DE PROCEDURE

In punt 1.0 wordt het verloop van de procedure geschetst. In de loop van de procedure kan de aanbestedende dienst in twee verschillende fasen beslissen om deelname van een onderneming aan de aanbestedingsprocedure te beëindigen, namelijk in de selectiefase en in de gunningsfase.

In de selectiefase wordt de gegadigde beoordeeld. Indien een gegadigde valt onder een uitsluitingsgrond, zal de aanbestedende dienst hem uitsluiten. De gegadigde wordt afgewezen als hij niet voldoet aan de geschiktheidseisen. Ook wordt hij afgewezen als hij onvoldoende voldoet aan de selectiecriteria.

In de gunningsfase wordt de inschrijving beoordeeld. De inschrijving wordt afgewezen als deze niet voldoet aan de eisen en niet als beste voldoet aan de gunningscriteria.

De nationale niet-openbare procedure volgt zo veel mogelijk de Europese niet-openbare procedure. Wel is de procedure waar mogelijk iets vereenvoudigd, bijvoorbeeld door het hanteren van kortere termijnen.

De aanbestedende dienst dient altijd de algemene beginselen uit artikel 10 tot en met 13 van de Aanbestedingswet in acht te nemen. Dit zijn het gelijkheidsbeginsel, het non-discriminatiebeginsel, het transparantiebeginsel en het proportionaliteitsbeginsel.

I. AANKONDIGINGSFASE

De aankondigingsfase heeft als kernverplichting dat de aanbestedende dienst zijn voornemen tot het gunnen van een overheidsopdracht of het sluiten van een raamovereenkomst moet aankondigen. Op basis hiervan kunnen ondernemers beoordelen of ze een verzoek tot deelneming willen indienen.

In deze fase zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- 1.1 Vooraankondiging
- 1.2 Aankondiging
- 1.3 Communicatie
- 1.4 Termijnen verzoeken tot deelneming
- 1.5 Verzoeken tot deelneming
- 1.6 Eigen verklaring

1.1 Vooraankondiging

De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, kan een vooraankondiging plaatsen. Indien de aanbestedende dienst gebruikt maakt van een vooraankondiging, zijn de bepalingen in

--	--	--

deze paragraaf verplichtend. Voordeel van het gebruik maken van een vooraankondiging is dat bij Europese procedures een inkorting van, de termijn voor het indienen van inschrijvingen kan plaatsvinden (punt 1.1.1 en 1.1.2).

Een vooraankondiging vindt plaats aan het begin van een begrotingsjaar en luidt, in tegenstelling tot een aankondiging, niet het begin in van een concrete aanbestedingsprocedure, maar geeft informatie over welke voornemens een aanbestedende dienst heeft om overheidsopdrachten te gaan verstrekken. In een vooraankondiging maakt de aanbestedende dienst bekend welke overheidsopdrachten hij voornemens is te plaatsen en welke raamovereenkomsten hij voornemens is te sluiten in de komende twaalf maanden. Hiermee worden aanbieders in staat gesteld zich een beeld te vormen van de te verwachten ontwikkelingen in de markt.

De aanbestedende dienst vult het door de Commissie ten behoeve van de vooraankondiging vastgestelde formulier in, dat op TenderNed staat. Met het invullen van het formulier voldoet de aanbestedende dienst aan de bepalingen van de richtlijn die voorschrijven welke informatie de vooraankondiging dient te bevatten. De verwachting is dat de Commissie op grond van haar bevoegdheid in artikel 79 van de richtlijn regelmatig zal overgaan tot wijziging van deze formulieren. Daarom is gebruik gemaakt van de methode van (dynamische) verwijzing. Hiermee wordt voorkomen dat het besluit bij iedere wijziging van de formulieren gewijzigd moet worden.

De vooraankondiging moet de informatie bevatten, die in het formulier wordt gevraagd. De aankondiging kan uiteindelijk wel afwijken van de vooraankondiging. De aanbestedende dienst mag in dat geval alleen gebruik maken van de verkorting van de termijnen, als het wezenlijk kenmerk van de opdracht niet gewijzigd is.

De aanbestedende dienst dient de vooraankondiging zelf met behulp van TenderNed ter publicatie aan de Minister te verzenden door het formulier in te vullen. De aanbestedende dienst moet daarbij aangeven of het om een Europese of nationale overheidsopdracht gaat. Alleen als de aanbestedende dienst kiest voor een Europese overheidsopdracht, wordt de vooraankondiging automatisch doorgestuurd naar de Europese Commissie. Bij een nationale niet-openbare procedure kan de aanbestedende dienst er wel voor kiezen om de vooraankondiging door te sturen aan de Commissie, maar gebeurt dit niet automatisch. Aanvullingen en correcties worden op dezelfde wijze aan de Commissie gezonden.

De Minister stuurt vervolgens met behulp van TenderNed een bevestiging van verzending aan de aanbestedende dienst. De bevestiging van de Commissie vormt uiteindelijk het bewijs van de verzenddatum van de aankondiging. Dit bewijs is van belang voor het hanteren van de termijnen van deze bijlage waarbij de datum van verzending van de aankondiging steeds het uitgangspunt vormt. De vooraankondiging wordt pas op TenderNed gepubliceerd, nadat de vooraankondiging aan de Commissie is verzonden.

1.2 Aankondiging

De aanbestedende dienst is verplicht zijn voornemen tot het gunnen van een overheidsopdracht of sluiten van een raamovereenkomst aan te kondigen.

Europese niet-openbare procedures vangen aan met de publicatie van een aankondiging in het Publicatieblad van de Europese Unie. Termijnen beginnen te lopen op de dag van verzending van de aankondiging aan het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen.

De bepalingen inzake de bekendmaking van voorgenomen aanbestedingen zorgen ervoor dat de vraag van overheidsopdrachtgevers transparant wordt gemaakt, hetgeen noodzakelijk is om tot daadwerkelijke openstelling van de Europese interne markt van aanbestedingen te kunnen komen. Het achterwege laten van een aankondiging levert dan

--	--	--

ook een verzuim van een wezenlijk vormvoorschrift op. Op grond daarvan kan ongeldigverklaring van de aanbestedingsprocedure worden gevorderd.

In de paragraaf over de aankondiging wordt slechts vermeld over welke onderwerpen de aankondiging informatie moet bevatten, en niet de materiële invulling daarvan. Die is terug te vinden in de fase waarin de beoordelingen plaatsvinden. Zo is in paragraaf 1.9 bepaald dát de aanbestedende dienst geschiktheidseisen mag stellen en welke dit mogen zijn. In paragraaf 1.2 wordt slechts geregeld dat hij deze informatie in de aankondiging moet opnemen.

Op een aantal punten schrijft de richtlijn voor dat bepaalde inlichtingen moeten worden gepubliceerd in de aankondiging of in het bestek. Het is dan aan de aanbestedende dienst te kiezen in welk van deze twee stukken bepaalde inlichtingen worden opgenomen. Deze keuzemogelijkheid geldt natuurlijk niet met betrekking tot informatie die relevant is voor de beslissing van ondernemers om een verzoek tot deelneming in te dienen, zoals de uitsluitingsgronden en de selectiecriteria.

Voor de wijze van publiceren gelden dezelfde regels als bij de vooraankondiging (zie de toelichting op paragraaf 1.1).

1.3 Communicatie

Om de administratieve lasten van deelname aan een aanbestedingsprocedure te beperken, wordt in punt 1.3.1 bepaald dat aanbestedende diensten de aanbestedingsstukken gratis ter beschikking moeten stellen. Door deze aanbestedingsstukken digitaal beschikbaar te stellen, kan een aanbestedende dienst de eigen kosten overigens beperkt houden. Uiteraard moeten deze digitale stukken dan goed leesbaar zijn. Als de stukken digitaal gratis beschikbaar zijn, kan een aanbestedende dienst ervoor kiezen de aanbestedingsstukken ook in druk tegen een vergoeding beschikbaar te stellen.

Een aanbestedende dienst behandelt alle potentiële inschrijvers op gelijke wijze en voorziet ieder van dezelfde informatie. De ondernemers kunnen dan behoefte hebben aan extra informatie. Ze kunnen in dat geval om inlichtingen verzoeken. De antwoorden op deze inlichtingen worden ook gedeeld met de andere ondernemers.

Een ondernemer kan behoefte aan inlichtingen, maar ook een gerechtvaardigd belang om het antwoord en de vraag niet aan zijn concurrenten te openbaren. In dat geval kan een aanbestedende dienst aan de ondernemer individuele inlichtingen verstrekken.

Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag geen betrekking hebben op onderhandelingen met gegadigden of inschrijvers over fundamentele punten van de opdrachten waarvan de wijziging de mededinging kan vervalsen of om betrekking hebben op onderhandeling over de prijzen.

De aanbestedende dienst mag deze individuele inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbestedende dienst in de aankondiging of het bestek heeft gesteld. De opdracht mag erdoor niet van aard veranderen.

De aanbestedende dienst meldt in het proces-verbaal dat er individuele inlichtingen zijn verstrekt en, voor zover de bekendmaking ervan in strijd zou komen met het bepaalde in 1.3.5, de inhoud van de verstrekte inlichtingen.

Daardoor is de verstrekking van de inlichtingen controleerbaar, en kan misbruik ervan worden bemerkt. Dat zal ook terughoudendheid met het verzoeken en verstrekken van dergelijke inlichtingen in de hand werken.

Punt 1.3.2 is een algemene bepaling over de communicatiemiddelen. Voor verzoeken tot deelneming en inschrijvingen gelden in aanvulling hierop speciale voorschriften (zie punt 1.5.1 en 1.17.1).

1.4 Termijnen verzoeken tot deelneming

Voor het bepalen van de termijn wordt uitgegaan van kalenderdagen. Uit de toepasselijkheid van Verordening nr. 1182/71 van de Raad van 3 juni 1971 houdende vaststelling van de regels die van toepassing zijn op termijnen, data en aanvangs- en vervaltijden, blijkt (impliciet) dat de termijnen in de richtlijnen worden uitgedrukt in kalenderdagen. De dag waarop de gebeurtenis plaatsvindt die een termijn doet ingaan, wordt niet bij de termijn begrepen. Een termijn die afloopt op een bepaalde dag, loopt af om 24.00 uur van die dag. Indien een termijn afloopt op een zaterdag, zondag of een in Nederland erkende feestdag, wordt deze geacht af te lopen op de eerstvolgende werkdag. Voor de aanvang van een termijn is volgens de richtlijn de verzending van de aankondiging aan de Commissie bepalend.

Elektronische aankondiging biedt volgens de richtlijn de mogelijkheid de minimumtermijnen met 7 dagen te verkorten. Nu elektronische aankondiging verplicht wordt, worden de in de richtlijn genoemde minimumtermijnen standaard met zeven dagen ingekort.

De termijnen zijn minimumtermijnen. Bij de vaststelling van de termijnen moet de aanbestedende dienst de ondernemers voldoende tijd geven voor het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving. Het is dan ook niet wenselijk om als aanbestedende dienst altijd de minimumtermijnen te hanteren. Vooral bij grotere opdrachten, waartoe het midden- en kleinbedrijf minder snel toegang heeft, kan het wenselijk zijn om een langere termijn te hanteren, zodat het midden- en kleinbedrijf de gelegenheid heeft om een combinatie te vormen. Op deze manier wordt bereikt dat het midden- en kleinbedrijf ook bij grotere opdrachten mee kan doen.

Voor de nationale niet-openbare procedure is uit oogpunt van proportionaliteit gekozen voor een kortere termijn. Voor het bepalen van deze termijn is de termijn voor verzoeken tot deelneming uit het ARW 2005 overgenomen. Op deze manier wordt zo veel mogelijk bij de reeds bestaande praktijk aangesloten.

1.5 Verzoeken tot deelneming

De procedure voor de gunning van overheidsopdrachten vereist een hoger niveau van veiligheid en vertrouwelijkheid dan het niveau vereist in richtlijn nr. 1999/93/EG en richtlijn nr. 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt ("Richtlijn inzake elektronische handel") (PbEG L 285). Daarom moeten de middelen voor de elektronische ontvangst van inschrijvingen, verzoeken tot deelneming, alsmede van plannen en ontwerpen, voldoen aan specifieke aanvullende eisen. Deze zijn opgenomen in Punt 1.5.2, tweede lid.

1.6 Eigen verklaring

Tijdens de selectiefase moet een ondernemer een groot aantal documenten aan de aanbestedende dienst aanleveren. Deze documenten kosten vaak geld en het reproduceren, verzamelen en aanleveren van deze documenten zijn een administratieve last voor ondernemingen. Met name voor het midden- en kleinbedrijf leidt dit tot een hoge drempel om deel te nemen aan overheidsopdrachten. Daarom wordt bepaald dat de aanbestedende dienst ondernemers in eerste instantie slechts om een eigen verklaring aanbesteden vraagt.

Indien een ondernemer een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, technische of beroepsbekwaamheid van een andere ondernemer, legt hij van deze ondernemer ook een eigen verklaring over. Het is aan de inschrijvende ondernemer om

--	--	--

een eigen verklaring en eventueel later ook de bewijsstukken over te leggen van de andere ondernemer op wiens draagkracht of bekwaamheid hij zich beroept.

Een inschrijvende ondernemer is niet verplicht een eigen verklaring over te leggen van onderaannemers, leveranciers en dienstverleners die hij van plan is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken. Deze partijen zijn vaak bij de aanvang van de aanbestedingsprocedure nog niet bekend. Alleen als een inschrijvende ondernemer in de aanbestedingsprocedure uitdrukkelijk een beroep doet op de draagkracht of bekwaamheid van een andere onderneming, geldt voor die andere ondernemer ook de verplichte eigen verklaring. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden hoeft deze ondernemer slechts de vragen in te vullen die zien op zijn financiële of economische draagkracht, technische of beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan. Voor de deelnemers aan een samenwerkingsverband geldt hetzelfde.

II. SELECTIEFASE

De selectiefase vangt aan nadat ondernemers een verzoek tot deelneming hebben ingediend. Hiermee zijn ze gegadigden geworden.

In deze fase beoordeelt de aanbestedende dienst allereerst de geschiktheid van gegadigden. De aanbestedende dienst is vrij te bepalen of hij uitsluitingsgronden, minimumeisen, of selectiecriteria stelt om te beoordelen of de onderneming in staat is om de overheidsopdracht uit te voeren. Dit besluit bevat normen voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen, daarom is de aanbestedende dienst niet vrij om deze geschiktheidseisen zelf in te vullen.

Vervolgens dient de aanbestedende dienst in deze fase aan een aantal informatieverplichtingen te voldoen. Hij dient de geselecteerde gegadigden van informatie te voorzien op basis waarvan zij in staat zijn een inschrijving in te dienen.

In deze fase zijn de volgende onderdelen opgenomen:

1.7 Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden

1.8 Uitsluitingsgronden

1.9 Geschiktheidseisen

- Financiële en economische draagkracht
- Technische en beroepsbekwaamheid
- Eisen betreffende beroepsbevoegdheid

1.10 Buitenlandse erkenningslijsten en certificering

1.11 Beperken aantal gegadigden met behulp van selectiecriteria

1.12 Controle eigen verklaring

1.13 Beslissingen van de aanbestedende dienst in de selectiefase

1.14 Bestek

1.15 Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht

1.16 Termijnen inschrijving

1.17 Inschrijving

1.8 Uitsluitingsgronden

De uitsluitingsgronden vallen uiteen in twee categorieën, namelijk de verplichte integriteitsgronden en de facultatieve gronden.

Verplichte uitsluitingsgrond: integriteit

In deze paragraaf wordt aangegeven op welke wijze de aanbestedende dienst de uitsluitingsgrond integriteit in de aanbestedingsprocedure moet gebruiken. De verplichte integriteitstoets geldt voor alle aanbestedende diensten. In een ministeriële regeling wordt

--	--	--

aangegeven voor welke soort opdrachten de integriteitstoets verplicht zal worden. Op grond van artikel 19, zesde lid, van de wet mag de integriteit van een ondernemer verder niet op andere wijzen worden getoetst.

Indien aanbestedende diensten met het oog op het integriteitsrisico besluiten op integriteit te toetsen bij opdrachten voor onder de richtlijndrempels en voor leveringen en diensten (zowel boven als onder de richtlijndrempels) vragen zij van inschrijvende ondernemers een IVA om hun integriteit aan te tonen. De ondernemer moet de IVA op het moment van indienen van de eigen verklaring al in zijn bezit hebben. Aanbestedende diensten beslissen op basis van de kenmerken van een specifieke opdracht en het risico dat daarmee gepaard gaat of een integriteitsverklaring bij die opdracht nodig is. COVOG zal zich inspannen om de IVA af te geven binnen een termijn van twee weken, indien er geen antecedenten zijn. Indien het COVOG antecedenten aantreft in de onderneming zal het COVOG bij de afgifte van de IVA in principe wel de wettelijke termijn hanteren van acht weken. Indien de onderneming twijfelt of hij antecedenten heeft, doet deze onderneming er zeker goed aan om voorafgaand aan een mogelijke aanbesteding een IVA aan te vragen. Een onderneming zonder antecedenten zal in de meeste gevallen nog gedurende de termijn voor indiening van het verzoek van deelneming een IVA kunnen krijgen. Indien het COVOG onverhoopt langer dan twee weken doet over het beoordelen van een aanvraag, komt dit echter voor risico van de onderneming.

De integriteitsregeling wordt in de ministeriële regeling uitgezonderd voor opdrachten die worden uitgevoerd in landen die geen lid zijn van de Europese Unie. Dit is nodig omdat in bepaalde landen geen met de integriteitsverklaring aanbesteden vergelijkbare verklaring kan worden verkregen en ook geen verklaring in de zin van artikel 19, negende lid, van de Aanbestedingswet. Voor deze opdrachten kan een aanbestedende dienst op grond van de ministeriële regeling beslissen niet op integriteit te toetsen. In dat geval kan er in het geheel niet op integriteit worden getoetst.

De integriteitsverklaring aanbesteden mag niet ouder zijn dan 12 maanden op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming of de inschrijving waarbij de eigen verklaring integriteit moet zijn gevoegd. Uiteraard beschikt een ondernemer op het moment van ondertekenen van deze verklaring al over deze integriteitsverklaring aanbesteden. De ondernemer moet er dus voor zorg dragen dat hij op het moment van tekenen over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikt die ook nog geldig is op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming of de inschrijving. Ook bewijsstukken van buitenlandse ondernemers mogen niet ouder zijn dan 12 maanden.

Voor de verplichte uitsluitingsdelicten (witwassen, fraude EU-subsidie, lidmaatschap van een criminele organisatie en omkoping van ambtenaren) moet de aanbestedende dienst in de eigen verklaring de onderneming laten verklaren dat in het afgelopen jaar, geen veroordeling voor een verplicht uitsluitingsdelict onherroepelijk is geworden. Hiervoor is gekozen, omdat de richtlijn voorschrijft dat voor deze verplichte uitsluitingsdelicten de aanbestedende dienst ondernemers altijd moet uitsluiten.

Zoals in de Memorie van Toelichting van de wet al is aangegeven, ligt de uitleg van "dwingende redenen van algemeen belang" in lijn met de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in het kader van het vrij verkeer en andere richtlijnen waarin deze afwijkingsmogelijkheid is opgenomen. Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie omvat het begrip dringende reden van algemeen belang in ieder geval de volgende gronden: openbare orde, openbare veiligheid en volksgezondheid, als bedoeld in de artikelen 46 en 55 van het Verdrag; handhaving van de maatschappelijke orde; doelstellingen van het sociaal beleid; bescherming van afnemers van diensten; consumentenbescherming; bescherming van werknemers, met inbegrip van de sociale bescherming van werknemers; dierenwelzijn; handhaving van het financieel evenwicht van het sociaalezekerheidsstelsel; voorkoming van fraude; voorkoming van oneerlijke concurrentie; bescherming van het milieu en het stedelijk milieu, met inbegrip van stedelijke en rurale ruimtelijke ordening; bescherming van schuldeisers; waarborging van een

--	--	--

deugdelijke rechtsbedeling; verkeersveiligheid; bescherming van intellectuele eigendom; culturele beleidsdoelen, met inbegrip van het waarborgen van de vrijheid van meningsuiting, in het bijzonder ten aanzien van de sociale, culturele, religieuze en filosofische waarden van de maatschappij; de noodzaak om een hoog niveau van onderwijs te waarborgen, behoud van de diversiteit van de pers en bevordering van de nationale taal; behoud van het nationaal historisch en artistiek erfgoed en veterinaire beleid. Het begrip openbare orde, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie, omvat de bescherming tegen een werkelijke en voldoende ernstige bedreiging van een fundamenteel belang van de samenleving, en kan met name onderwerpen in verband met de menselijke waardigheid, de bescherming van minderjarigen en kwetsbare volwassenen, alsook dierenwelzijn, omvatten. Evenzo omvat het begrip openbare veiligheid vraagstukken in verband met de staatsveiligheid. Deze jurisprudentie kan zich nog verder ontwikkelen.

Een beroep op deze afwijkingsmogelijkheid moet noodzakelijk zijn om het doel (bijvoorbeeld de bescherming van de volksgezondheid) te bereiken en dit doel mag niet met minder vergaande maatregelen kunnen worden bereikt (de afwijking moet noodzakelijk en proportioneel zijn). Te denken valt aan de uitbraak van een epidemie, waarbij snel gehandeld moet worden.

Ook bij een versnelde procedure of een onderhandelingsprocedure is de integriteitstoets verplicht. In een dergelijk geval kan een aanbestedende dienst overwegen of het noodzakelijk is een beroep te doen op de uitzonderingsmogelijkheid van de dwingende redenen van algemeen belang.

Facultatieve uitsluitingsgronden

De facultatieve gronden vloeien voort uit de richtlijn. Een mogelijke uitsluitingsgrond is de situatie dat een ondernemer in staat van faillissement verkeert of dat diens faillissement is aangevraagd. Een ondernemer kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met een eigen verklaring waarin staat dat hij niet in staat van faillissement of surséance van betaling verkeert. Aanbestedende diensten kunnen in het Centraal Insolventieregister of in het handelsregister de juistheid van de eigen verklaring van een ondernemer op dit punt verifiëren. Het Centraal Insolventieregister bevat de gegevens over faillissementen, surséances van betaling en schuldsaneringsregelingen van natuurlijke personen van alle rechtbanken in Nederland. In het algemeen worden uitspraken van de rechtbank binnen drie à vier werkdagen in het Centraal Insolventieregister geplaatst. Het Centraal Insolventieregister is in te zien op de website www.rechtspraak.nl. Het Centraal Insolventieregister bevat alleen uitspraken sinds 1 januari 2005. Uitspraken die voor die tijd zijn gedaan, worden verwerkt in het uittreksel van de kamer van koophandel en zijn daarin dus na te gaan. Indien deze websites niet werken, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.

Aanvraag tot faillissement of starten van een procedure van surséance van betaling of akkoord zijn in dit besluit niet opgenomen als mogelijke uitsluitingsgronden. Een aanvraag tot faillietverklaring of surséance van betaling wil nog niet zeggen dat een ondernemer failliet gaat. Deze ondernemer kan zich nog in rechte verdedigen. Denkbaar is dat een ondernemer zijn concurrent in een aanbesteding uitschakelt door vlak voor de aanbesteding een aanvraag tot faillissement in te dienen. In het Centraal Insolventieregister is niet in te zien of een faillietverklaring is aangevraagd of een surséance van betaling aanhangig is gemaakt. Vanwege de beperkte betekenis van een verklaring die maanden oud kan zijn, is er van afgezien om voor deze gevallen de mogelijkheid van een verklaring te behouden. Er is voor gekozen de uitsluitingsgrond van artikel 45, derde lid, onderdeel b, van de aanvraag tot faillietverklaring of surséance van betaling te schrappen.

--	--	--

In de praktijk zal deze nieuwe werkwijze geen verslechtering vormen ten opzichte van de huidige werkwijze. Op dit moment moet de ondernemer immers met een verklaring van de griffier van de rechtbank aantonen dat er geen faillissement of surseance van betaling is aangevraagd. Deze kan maanden oud zijn. De rechtbank doet op korte termijn uitspraak nadat een faillissement is aangevraagd of een surséance van betaling aanhangig is gemaakt uitspraak doet.

Buitenlandse ondernemingen kunnen in eerste instantie ook volstaan met een eigen verklaring. Omdat zij niet staan vermeld in het Nederlandse Centraal Insolventieregister en handelsregister, moeten zij bij Nederlandse aanbestedingen het bewijsstuk overleggen dat in het land van herkomst is voorgeschreven.

Een aanbestedende dienst kan een onderneming uitsluiten indien de onderneming in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan. De aanbestedende dienst moet deze ernstige beroepsfout aannemelijk kunnen maken. Indien de ernstige beroepsfout verband houdt met de integriteit van de onderneming, dan moet een aanbestedende dienst de onderneming toelaten indien deze een geldige integriteitsverklaring aanbesteden kan overleggen of in de eigen verklaring heeft verklaard over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden te beschikken. Hierbij gaat het om strafrechtelijke veroordelingen of boetebeschikkingen van de NMa of Europese Commissie. Een voorbeeld van een geval waarbij de beroepsfout niet samenhangt met integriteitsaspecten, is het geval dat de onderneming bij de uitvoering van een vorige overheidsopdracht, de opdracht zodanig slecht heeft uitgevoerd, dat de aanbestedende dienst daar schade door heeft geleden. Indien een aanbestedende dienst deze uitsluitingsgrond op deze manier gebruikt, moet deze wel op een proportionele wijze worden ingevuld.

Op dit moment geven de verschillende kantoren van de belastingdienst verschillende verklaringen af. Belastingkantoren geven vaak een verklaring in het kader van de Wet ketenaansprakelijkheid, maar soms noemen ze de verklaring ook anders. De Belastingdienst is voornemens om deze verklaringen centraal af te geven, waardoor het verschil in verklaringen verdwijnt. Sommige belastingkantoren geven echter ook zelf een geldigheidstermijn aan de verklaring. Standaardisering van de geldigheidstermijn is wenselijk. De verklaring van de belastingdienst heeft daarom altijd een geldigheidsduur van 6 maanden.

De verklaring ziet zowel op de betaling van de belastingen als de betaling van de sociale zekerheidsbijdragen. Deze uitzonderingsgronden zijn daarom samengevoegd. Ondernemers kunnen deze verklaring gratis aanvragen. Deze verklaring wordt in het algemeen binnen één week door de Belastingdienst afgegeven. Met de eigen verklaring aanbesteden geeft de ondernemer aan dat hij over de verklaring van de belastingdienst beschikt en dat hij in staat is dit aan te tonen.

1.9 Geschiktheidseisen

Financieel en economische draagkracht

Het risico van onvoldoende financieel en economisch draagkracht wordt nu op verschillende wijzen door aanbestedende diensten afgedekt. Vaak wordt gevraagd om bijvoorbeeld een bereidverklaring van de bank, om een bankverklaring, om financiële ratio's of om balansgegevens. Aan deze documenten kleven veel beperkingen. Aan een bereidverklaring van de bank en een bankgarantie zitten voor ondernemer hoge kosten en het opgeven van kredietruimte vast. Financiële ratio's geven in veel gevallen nog de beste informatie. De beoordeling van financiële ratio's vereist echter specialistische financiële kennis, die aanbestedende diensten niet altijd bezitten. De richtlijn bepaalt niet welke eisen de aanbestedende dienst op het gebied van financieel en economisch draagkracht mag

--	--	--

stellen, maar beperkt zich tot het noemen van de bewijsstukken. De richtlijn biedt in beginsel vier bewijsstukken voor de aanbestedende dienst om de eisen die hij stelt omtrent financieel en economisch draagkracht van ondernemingen te toetsen, dit zijn de bankverklaring, verzekering tegen beroepsrisico's, overlegging van balansen en een verklaring betreffende de omzet. Daarnaast laat de richtlijn ruimte om ook andere bewijsstukken te vragen. Gezien de beperkte waarde van de bankverklaring en de verzekering tegen beroepsrisico's zijn deze bewijsstukken alleen toegestaan, indien de aanbestedende dienst uitlegt waarom hij deze bewijsstukken vraagt.

Een aanbesteding kan het risico op onvoldoende financieel en economisch draagkracht het beste toetsen door het vragen van:

1. een verklaring van de accountant van de ondernemer dat er geen risico is op discontinuïteit, en;
2. een omzeteis van maximaal 300% van de geraamde opdrachtwaarde.

Een verklaring van een accountant bij de jaarrekening is een eis, waarbij de balansgegevens als uitgangspunt dienen. Daarmee is dit een bewijsstuk, dat de aanbestedende dienst op grond van de richtlijn mag vragen. Bij het afgeven van de accountantsverklaring bij de jaarrekening vormt de accountant zich tevens een oordeel over de continuïteit van de ondernemer. Als de accountant concludeert dat er sprake is van twijfel omtrent de continuïteit, moet hierover verplicht een paragraaf opgenomen worden in de jaarrekening. Hierbij wordt aangesloten bij een reeds bestaande praktijk, alle midden- en grootbedrijven zijn verplicht hun jaarrekening door een accountant te laten goedkeuren. Dit betekent dat de meeste ondernemers weinig administratieve lasten hebben om aan te tonen dat ze aan het selectie criterium voldoen. Aan een kleine ondernemer die valt buiten regime van de verplichte goedkeuring van jaarrekeningen mag een dergelijk bewijsstuk niet gevraagd worden. Dit zou leiden tot disproportionaliteit, omdat de kleine onderneming op grond van Europese regelgeving niet verplicht is om de jaarrekening te deponeren. Deze uitzondering is in lijn met de richtlijn, omdat balansgegevens volgens de richtlijn alleen maar aan ondernemers gevraagd mogen worden, die verplicht zijn om hun balansgegevens bekend te maken. Omdat er buiten de jaarrekening geen gegevens beschikbaar zijn, die voldoende betrouwbaar zijn en daadwerkelijk iets zeggen over de continuïteit van de onderneming, kan de aanbestedende dienst aan deze kleine ondernemingen alleen een eis aan de omzet stellen. Overigens zal dit in de praktijk niet tot veel problemen leiden, omdat het in deze gevallen om relatief kleine opdrachten gaat, waarbij de continuïteit van de onderneming een minder grote rol speelt.

Aanbestedende diensten kunnen daarnaast een eis omtrent de omzet stellen om de financiële en economische draagkracht van een onderneming te bepalen. Uit contacten met aanbestedende diensten is gebleken dat een bandbreedte van 0 - 300% van de opdrachtwaarde in het algemeen volstaat. De omzet betreft de totale omzet van de onderneming op jaarbasis. Indien de opdracht meer dan één jaar omvat, is het redelijk om de omzeteis te relateren aan de hoogste geraamde waarde van de opdracht in één jaar. Bij een raamovereenkomsten met meerdere ondernemers is het alleen redelijk om de waarde van de percelen binnen de raamovereenkomst als uitgangspunt voor de omzeteis te nemen en niet de waarde van de totale raamovereenkomst.

De algemene normen voor geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht zijn bedoeld voor de meest voorkomende opdrachten en volstaan niet in alle opdrachtsituaties. In sommige gevallen zal een aanbestedende dienst ook zwaardere of andere criteria willen stellen of andere bewijsstukken willen opvragen, gelet op de bijzondere risico's van een specifieke opdracht. Daarom is het mogelijk voor aanbestedende diensten om in bijzondere gevallen van de norm voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen betreffende financiële en economische draagkracht af te wijken. In dat

--	--	--

geval moet de aanbestedende dienst in de aankondiging toelichten welk specifiek element van de opdracht een zwaardere eis rechtvaardigt dan die van het normale kader, het principe van comply or explain. Deze zwaardere eis dient natuurlijk wel proportioneel te zijn. Bij de bepalingen over de inhoud van de aankondiging is daarom opgenomen dat de aanbestedende dienst in dat geval in de aankondiging moet motiveren waarom voor deze specifieke opdracht een andere geschiktheidseis of een ander bewijsstuk wordt gevraagd.

Bij opdrachten onder de drempel met meestal een kortere looptijd zijn de risico's een stuk beperkter en ontstaat er een onjuiste verhouding tussen het risico voor de aanbestedende dienst en de administratieve lasten van het bedrijfsleven als voor deze opdrachten ook eisen met betrekking tot financiële en economische draagkracht zouden worden gesteld. In bijzondere gevallen zijn andere of zwaardere eisen of eisen onder de drempels toegestaan. Dit dient in dat geval te worden toegelicht in de aankondiging.

Aan een combinatie worden soms hogere geschiktheidseisen gesteld dan aan een enkele inschrijver. Dit is discriminatoir en in strijd met de strekking van richtlijn nr. 2004/18/EG. Het stellen van hogere eisen aan combinaties is bovendien een toetredingsdrempel voor het MKB om in te schrijven op overheidsopdrachten.

Technische en beroepsbekwaamheid

Omdat wordt geklaagd over te zware vakbekwaamheidseisen, zou het wenselijk zijn hiervoor algemene normen op te stellen. De criteria om de technische en beroepsbekwaamheid te toetsen zijn zeer divers en variëren sterk per specifieke opdracht. Voor één instrument dat wordt gebruikt om technische en beroepsbekwaamheid aan te tonen, referentieprojecten, is een algemene norm opgesteld. Voor de overige criteria voor technische en beroepsbekwaamheid is dit vanwege de diversiteit niet mogelijk.

Nieuwkomers in een markt en groeiende ondernemers kunnen niet eenvoudig met referentiewerken hun deskundigheid aantonen. Daarom is het belangrijk het aantal referentiewerken en de eis aan de omvang van referentiewerken in relatie tot de opdracht te beperken. Daarom wordt in dit besluit bepaald dat de aanbestedende dienst ten hoogste om drie referentiewerken mag vragen, die ieder voor zich hooguit 60% van de opdrachtwaarde mogen zijn.

Deze norm is beperkt tot drie referentiewerken, omdat drie in de regel voldoende is om aan te tonen dat de onderneming over de benodigde ervaring beschikt. Daarnaast blijkt in de praktijk dat drie referentiewerken een gangbare norm is.

Daarnaast mag ieder referentiewerk slechts 60% van de opdrachtwaarde bedragen. Dit is van belang om ondernemingen de mogelijkheid te geven om te groeien. Dat kan alleen als de omvang van het referentiewerk kleiner is dan de opdracht zelf. Door de omvang van de referentiewerken te beperken wordt bovendien bereikt dat het MKB eerder toegang krijgt tot overheidsopdrachten. Tenslotte kan ook worden aangenomen dat een onderneming die al drie naar inhoud vergelijkbare opdrachten heeft gerealiseerd, ook in staat moet zijn om een grotere opdracht aan te kunnen.

De algemene norm voor referentiewerken is bedoeld voor de meest voorkomende opdrachten en volstaat niet in alle opdrachtsituaties. In sommige gevallen wil een aanbestedende dienst ook een andere norm voor referentiewerken stellen, gelet op de bijzondere risico's van een specifieke opdracht. Daarom is het mogelijk voor aanbestedende diensten om in bijzondere gevallen van de norm voor ten hoogste te stellen referentiewerken af te wijken. In dat geval moet de aanbestedende dienst in de aankondiging toelichten welk specifiek element van de opdracht een zwaardere eis rechtvaardigt dan die van het normale kader, het principe van comply or explain. Voor deze eis blijft het algemene beginsel van proportionaliteit wel altijd gelden. Bij de bepalingen over de inhoud van de aankondiging is opgenomen dat de aanbestedende dienst in dat geval in

--	--	--

de aankondiging moet motiveren waarom voor deze specifieke opdracht een andere eis voor referentiewerken wordt gevraagd.

Als bewijsstuk voor de referentiewerken volstaat in beginsel een verklaring van de vorige opdrachtgevers, dat het referentiewerk is uitgevoerd. Als dit niet beschikbaar is, volstaat een eigen opgave van de ondernemer.

Ook voor de geschiktheidseisen betreffende technische en beroepsbekwaamheid geldt dat aan een samenwerkingsverband geen hogere eisen mogen worden gesteld dan aan een enkele inschrijver.

Technische bekwaamheid – Past performance

De richtlijn biedt de ruimte aan de aanbestedende dienst om slechte ervaringen in het verleden mee te wegen. In artikel 48 van de richtlijn wordt een maximum gesteld aan de bewijsmiddelen die een aanbestedende dienst van de ondernemer mag vragen teneinde zijn bekwaamheid te bewijzen, namelijk een lijst van alle werken die de afgelopen vijf jaar werden verricht, respectievelijk van alle diensten en leveringen die de afgelopen 3 jaar zijn verricht. Op basis van die lijst, waarop dus ook de werken, leveringen of diensten staan die zijn verricht voor de betrokken aanbestedende dienst, kan de aanbestedende dienst een afweging maken omtrent de bekwaamheid van de ondernemer.

In de praktijk vragen aanbestedende diensten uit oogpunt van proportionaliteit veelal niet om die volledige lijst, en nemen zij genoegen met een beperkter aantal werken, diensten of leveringen die vergelijkbaar zijn met het voorgenomen werk of de voorgenomen leveringen of diensten. Die praktijk brengt echter met zich mee dat de afweging omtrent de bekwaamheid beperkt is tot de werken, leveringen of diensten die de ondernemer aandraagt. Als een aanbestedende dienst daarnaast een hele slechte ervaring heeft met de betrokken ondernemer kan hij die ervaring (namelijk dat werk of die levering of dienst) niet meer in zijn overweging betrekken. Teneinde mogelijk te maken dat een aanbestedende dienst zo'n hele slechte ervaring wel in overweging kan nemen, is een regeling getroffen in punt 1.9.9, derde lid.

Op grond van 1.9.9, derde lid, kan de aanbestedende dienst in het geval dat de gegadigde drie verklaringen van vorige opdrachtgevers aan de aanbestedende dienst heeft verstrekt, maar de aanbestedende dienst de afgelopen drie jaar een overeenkomst met de gegadigde heeft ontbonden wegens wanprestatie, de betrokken gegadigde vragen om de volledige lijst te overleggen. Onderdeel van die lijst vormen ook de voor de betrokken aanbestedende diensten verrichtte opdrachten en aldus ook zijn slechte ervaringen. Er is voor gekozen om dit tot de slechte ervaringen van de aanbestedende dienst zelf te beperken, omdat de aanbestedende dienst hierbij vervolgens een proportionele afweging moet maken. Hij moet inschatten of de ontbinding wegens wanprestatie zodanig zwaar weegt, dat het gerechtvaardigd is om de gegadigde ongeschikt te verklaren voor deze nieuwe opdracht. Het is voor aanbestedende diensten ondoenlijk om deze proportionele afweging te kunnen maken, indien het niet om zijn eigen ervaring gaat. Om ervoor te zorgen dat een aanbestedende dienst een fout in het verleden een gegadigde niet te lang aanrekent, kan een aanbestedende dienst de gegadigde de ontbinding wegens wanprestatie slechts gedurende drie jaar tegenwerpen.

Eisen betreffende beroepsbevoegdheid

Punt 1.9.16 verwijst naar de bijlage bij de richtlijn. Dit om te voorkomen dat het besluit bij toetreding van nieuwe lidstaten, of wijzigingen in de aanwijzingen van registers in andere lidstaten, gewijzigd moet worden.

1.10 Buitenlandse erkenningslijsten en certificering

--	--	--

De lidstaten kunnen ingevolge artikel 52, eerste lid, eerste alinea, van de richtlijn officiële lijsten van erkende ondernemingen en certificering door publiekrechtelijke of privaatrechtelijke certificeringsinstellingen instellen. Van deze mogelijkheid wordt vooralsnog in Nederland geen gebruik gemaakt. In een aantal andere lidstaten wordt al wel gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Paragraaf 1.10 geeft daarom aan hoe een aanbestedende dienst in Nederland moet omgaan met ondernemers uit andere lidstaten die zijn opgenomen op een officiële lijst of in bezit zijn van een certificaat.

1.11 Beperken aantal gegadigden met behulp van selectiecriteria

De aanbestedende dienst kan het aantal gegadigden beperken. De aanbestedende dienst gebruikt hiervoor selectiecriteria. Als de aanbestedende dienst het aantal gegadigden beperkt, moet dit op een transparante en niet-discriminerende manier. De aanbestedende dienst kan hiervoor de bepalingen over geschiktheidseisen gebruiken, maar kan ook besluiten te loten. Het is echter belangrijk te voorkomen dat grote ondernemers onnodig worden bevoordeeld ten opzichte van kleine ondernemers. Daarom moeten eisen omtrent financiële en economische draagkracht niet gebruikt worden om te shortlisten. Het beperken van het aantal gegadigden tot 3-5 (shortlisten) kan derhalve alleen plaatsvinden op basis van de mate waarin aan de gestelde criteria ten aanzien van de technische en beroepskwaliteit wordt voldaan.

Paragraaf 1.13 bepaalt hoeveel gegadigden uiteindelijk uitgenodigd moeten worden. Indien de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet heeft beperkt, mogen alle gegadigden die voldoen meedoen aan de gunningsfase.

1.12 Controle eigen verklaring; aanvulling van verklaringen en bescheiden

Alvorens over te gaan tot het uitnodigen van gegadigden, kan de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaan. Dit kan hij doen door aanvullende bewijsstukken vragen volgens de regels van paragraaf 1.9 (bewijsstukken draagkracht en bewijsstukken bekwaamheden).

Het moment waarop de aanbestedende dienst de eigen verklaring aanbesteden van de ondernemers verifieert, is afhankelijk van de soort aanbestedingsprocedure. Bij een niet-openbare procedure gaat de aanbestedende dienst de eigen verklaring na van alle ondernemers die de aanbestedende dienst wil uitnodigen een inschrijving in te dienen. De aanbestedende dienst heeft de keuze om de eigen verklaring te controleren. Hij kan ook volledig afgaan op de eigen verklaring. De aanbestedende dienst mag niet na dit moment in bijvoorbeeld de gunningsfase alsnog tot controle van de eigen verklaring overgaan.

Het COVOG vermeldt op de website van Justitie PM aan welke ondernemers de integriteitsverklaring aanbesteden is verstrekt en vermeldt daarbij ook de datum van afgifte. Het gaat hier nadrukkelijk niet om een complete lijst van integere ondernemingen, omdat niet alle ondernemingen een integriteitsverklaring aanbesteden aanvragen.

Indien een aanbestedende dienst op een website kan nagaan dat een ondernemer over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikt, kan de ondernemer gedurende de gehele procedure volstaan met een eigen verklaring integriteit. De aanbestedende dienst dient op de website ook te controleren of de IVA nog geldig was op de uiterste datum van indiening van de aanvraag tot deelneming. Mocht de website onverhoopt om technische redenen niet raadpleegbaar zijn, dan zal een ondernemer alsnog een gewaarmerkt exemplaar van de integriteitsverklaring aanbesteden moeten overleggen. Hetzelfde geldt voor de ondernemer die ten onrechte niet op de elektronische lijst vermeld staat. Op verzoek kan het COVOG meerdere gewaarmerkte kopieën van de integriteitsverklaring

--	--	--

aanbesteden verstrekken. Ook op een later moment kunnen nieuwe gewaarmerkte kopieën worden verstrekt.

Vergelijkbare verklaringen uit het buitenland en verklaringen in de zin van artikel 19, negende lid, Aanbestedingswet staan ook niet op de website van COVOG vermeld. Ondernemers zullen deze documenten alsnog moeten overleggen teneinde de aanbestedende dienst in staat te stellen de eigen verklaring te controleren.

Door deze elektronische lijst in te stellen, worden de administratieve lasten van de integriteitstoets voor de ondernemers beperkt. Ondernemers hoeven immers niet meer bij iedere aanbesteding een gewaarmerkt exemplaar van de integriteitsverklaring aanbesteden te overleggen. Zij kunnen in principe gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring. De elektronische lijst is voor iedereen te raadplegen via een website. Niet alleen door invoering van de elektronische lijst, maar ook doordat een aanbestedende dienst niet van alle ondernemers de eigen verklaring hoeft te controleren, worden de administratieve lasten voor de ondernemers beperkt.

Een in het buitenland gevestigde ondernemer vraagt in het eigen land een met de Nederlandse integriteitsverklaring aanbesteden vergelijkbare verklaring aan. De meeste lidstaten van de Europese Unie beschikken over een soortgelijke verklaring. Een aanbestedende dienst moet soortgelijke verklaringen uit het buitenland accepteren. De Europese Commissie heeft een lijst gepubliceerd, waarop lidstaten hebben aangegeven welke bewijsmiddelen volstaan in de betreffende lidstaat. Daarmee kan een aanbestedende dienst controleren of de overgelegde verklaring een geldige verklaring uit dat land is. Dit vermindert het risico op onterechte toelating en uitsluiting van buitenlandse ondernemingen. Bij twijfel kan navraag worden gedaan bij de bevoegde autoriteiten uit een ander land. De lijst is te vinden op de website van de Europese Commissie (www.ec.europa.eu) en via de website www.aanbesteden.ez.nl.

Ondernemers uit landen waar geen met de Nederlandse integriteitsverklaring aanbesteden vergelijkbare verklaring bestaat, kunnen op grond van artikel 19, negende lid, Aanbestedingswet volstaan met een verklaring onder ede of plechtige verklaring afgelegd ten overstaan van de in dat artikel vermelde instanties.

De aanbestedende dienst kan bij twijfel, bijvoorbeeld naar aanleiding van een krantenartikel, navraag bij het Openbaar Ministerie doen om te vragen of de verklaring van de onderneming, dat hij het afgelopen jaar of sinds afgifte van de IVA niet onherroepelijk is veroordeeld voor één van de verplichte uitsluitingsdelicten, juist is. Het Openbaar Ministerie is op basis van artikel 39f, onderdeel c, van de Wet Justitiële en Strafvorderlijke Gegevens bevoegd om deze strafvorderlijke gegevens aan aanbestedende diensten te verstrekken. Op deze manier wordt artikel 45, eerste lid van de richtlijn juist geïmplementeerd, waarin staat dat de lidstaten in deze mogelijkheid moeten voorzien.

Aanbestedende diensten vragen bij een aanbestedingsprocedure in veel gevallen een uittreksel uit het handelsregister mee te sturen. Dit is niet meer toegestaan. Gedachte hierbij is dat aanbestedende diensten deze informatie zelf bij de kamers van koophandel kunnen krijgen. Ter vermindering van de administratieve lasten kan een ondernemer voortaan volstaan met het verstrekken van hun inschrijvingsnummer van de kamer van koophandel. Ook de bewijsstukken met betrekking tot de eisen voor financiële en economische draagkracht kunnen bij de kamer van koophandel geverifieerd worden. Alleen indien de ondernemer deze gegevens niet bij de kamer van koophandel heeft gedeponneerd, kan de aanbestedende dienst de bewijsstukken bij de ondernemer zelf opvragen.

Op dit moment ligt een voorstel tot wijziging van de Handelsregisterwet in de Eerste Kamer. In dit nieuwe voorstel staat dat bestuursorganen vanaf 2010 bij de uitoefening van hun publieke taak authentieke gegevens uit het handelsregister moeten gebruiken.

--	--	--

Ondernemers, die in het handelsregister staan, hoeven de authentieke gegevens die in het register zijn opgenomen niet meer te verstrekken aan bestuursorganen. Ondernemingen kunnen zich identificeren met hun unieke nummer. Bestuursorganen zijn verplicht om de authentieke gegevens zelf uit het handelsregister ophalen. In het kader van aanbesteden, geldt deze verplichting voor alle aanbestedende diensten, en niet alleen voor bestuursorganen.

Buitenlandse ondernemingen kunnen niet volstaan met een verwijzing naar het inschrijvingsnummer van de kamer van koophandel. Zij zullen daarom het bewijsstuk moeten overleggen, dat in het land van herkomst is voorgeschreven.

Indien er na het verstrijken van zeven dagen geen reactie is gekomen, nodigt de aanbestedende dienst de betreffende gegadigde niet uit tot inschrijving.

1.13 Beslissingen van de aanbestedende dienst in de selectiefase

De aanbestedende dienst nodigt de uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving. Het besluit geeft aan welke informatie de uitnodiging minimaal moet bevatten. De aanbestedende dienst nodigt een aantal gegadigden uit dat ten minste gelijk is aan het minimumaantal gegadigden dat hij in de aankondiging heeft vermeld. Dit aantal moet, zoals ook in punt 1.11.1 al staat vermeld, tenminste vijf zijn en voldoende om de mededinging te waarborgen. Wanneer het aantal gegadigden dat aan de selectiecriteria en de geschiktheidseisen voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen. De aanbestedende dienst neemt in dit geval geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht. Ook neemt hij geen gegadigden in aanmerking die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

1.14 Bestek

In het bestek beschrijft de aanbestedende dienst zijn overheidsopdracht of raamovereenkomst, geeft hij aan welke eisen hij stelt aan de aanbidders en beschrijft hij de te volgen procedure. In de praktijk wordt een bestek ook wel aangeduid als aanbestedingsdocument, leidraad voor de aanbesteding of pakket van eisen.

Punt 1.14.8 geeft overeenkomstig artikel 25 van de richtlijn expliciet aan dat de aanbestedende dienst inschrijvers kan verplichten om in de inschrijving aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht de inschrijver aan derden in onderaanneming wil geven en welke onderaannemers hij voorstelt. In artikel 25 van de richtlijn is nog terzijde opgemerkt dat een mededeling omtrent onderaanneming niet van invloed is op de aansprakelijkheid van de leidende aannemer, leverancier of dienstverlener. Aansprakelijkheid is een aspect dat in de overeenkomst tussen aanbestedende dienst en de opdrachtnemer wordt geregeld. Het beginsel van aanbod en aanvaarding uit het algemeen contractenrecht is hier van toepassing. Daaruit volgt dat indien een inschrijver niet kan instemmen met de door de aanbieder in het bestek of aanbestedingsdocument aangegeven aansprakelijkheidsregeling hij deze regeling uitdrukkelijk dient te verwerpen. Een mededeling als in artikel 25 van de richtlijn genoemd is daartoe onvoldoende en het is daarom niet wenselijk om de in artikel 25 vermelde bepaling in dit besluit op te nemen.

1.15 Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht

Bijzondere voorwaarden ten aanzien van het uitvoeren van de opdracht verschillen naar hun aard niet van de door de aanbestedende dienst gestelde specificaties. De inschrijver moet hieraan voldoen.

De voorwaarden voor de uitvoering van een overheidsopdracht mogen niet rechtstreeks of indirect discriminerend zijn en moeten vermeld worden in de aankondiging of in het

--	--	--

bestek. De voorwaarden waaronder de opdracht wordt uitgevoerd kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen. Zij kunnen met name ten doel hebben de beroepsopleiding op de werkplek of de arbeidsparticipatie van moeilijk in het arbeidsproces te integreren personen te bevorderen, de werkloosheid te bestrijden of het milieu te beschermen. Een voorbeeld hiervan is de verplichting in een overeenkomst om voor de uitvoering van de overheidsopdracht langdurig werklozen aan te werven of in opleidingsacties voor werklozen of jongeren te voorzien, om inhoudelijk de belangrijkste verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie na te leven en om een aantal gehandicapten aan te werven.

Een bankgarantie is een verklaring van een bank of van een borgmaatschappij waarbij deze zich tegenover de opdrachtgever tot een bepaald maximum bedrag garant stelt voor de juiste nakoming door de opdrachtnemer van zijn verplichtingen. De in het contract op te nemen bankgarantie geeft de opdrachtnemer een extra financiële prikkel om aan zijn verplichtingen te voldoen. De opdrachtgever beschikt over extra zekerstelling dat de opdracht wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld in het geval dat met de overgang naar een nieuwe aanbieder hoge kosten zijn gemoeid of het geval dat de aanbestedende dienst betalingen vooraf doet voor een opdracht.

Een nadeel van de bankgarantie is dat hier voor de ondernemer extra kosten aan verbonden zijn. Daarnaast zal de bank of borgmaatschappij de vrij besteedbare liquide middelen, rekening courant faciliteit of een separate obligofaciliteit van de ondernemer (deels) blokkeren. Ook voor een opdrachtgever heeft het vragen om een bankgarantie een nadelige kant, omdat de extra kosten van deze bankgarantie in principe in de prijs van de opdracht worden doorberekend.

Een bankgarantie van 5% blijkt in de praktijk als regel voldoende te zijn om financiële zekerheid te hebben dat de opdracht wordt voltooid. Voor DBFM-contracten en scheepsbouwopdrachten zal gelet op de specifieke aard van dit type opdrachten vaak een zwaardere garantie redelijk zijn dan de genoemde 5%.

1.16 Termijnen inschrijving

Voor de toelichting wordt allereerst verwezen naar de toelichting op paragraaf 1.4.

Indien de aanbestedende dienst gebruik heeft gemaakt van een vooraankondiging, mag hij onder bepaalde voorwaarden een kortere termijn voor de indiening van de inschrijving hanteren. De termijn mag in geen geval minder bedragen dan 22 dagen.

Elektronische aankondiging biedt de mogelijkheid de minimumtermijnen met 7 dagen te verkorten. Nu elektronische aankondiging verplicht wordt, worden de in de richtlijn genoemde minimumtermijnen standaard met zeven dagen ingekort. De korting voor de elektronische aankondiging geldt krachtens de richtlijn niet bij punt 1.16.2.

Het is de aanbestedende dienst steeds toegestaan om langere termijnen dan de minimumtermijnen aan te houden. Slechts in drie gevallen is de aanbestedende dienst verplicht om de minimumtermijnen te verlengen: ten eerste indien de stukken (alhoewel tijdig aangevraagd) door de aanbestedende dienst niet tijdig zijn verstrekt, ten tweede als inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse mogelijk zijn, en ten derde wanneer inschrijving alleen mogelijk is nadat de bijlagen bij het bestek ter plaatse zijn ingezien. Ook bij de termijnen voor inschrijving geldt dat voor de nationale procedure is aangesloten bij de huidige termijnen uit het ARW 2005.

III. GUNNINGSFASE

De gunningsfase vangt aan met het beoordelen van de inschrijving. In deze fase zijn de gegadigden inschrijvers geworden.

In deze fase zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- 1.18 Technische specificaties, normen en eisen
- 1.19 Varianten van de inschrijver
- 1.20 Abnormaal lage inschrijving
- 1.21 Gunningscriteria
- 1.22 Elektronische veiling
- 1.23 Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase
- 1.24 Sluiten overeenkomst
- 1.25 Proces-verbaal van de opdrachtverlening
- 1.26 Bekendmaking van de gegunde opdracht

1.18 Technische specificaties, normen en eisen

De aanbestedende dienst gaat na ontvangst van de inschrijvingen allereerst na of de inschrijving geldig is. Dit houdt in dat hij controleert of deze voldoen aan de door hem gestelde technische specificaties. Hij heeft deze specificaties hetzij in de aankondiging, hetzij in het bestek gesteld, met inachtneming van de bepalingen in deze paragraaf. Het gelijkheidsbeginsel brengt met zich mee dat indien de inschrijving niet geheel voldoet aan de technische specificaties (een onregelmatige of ongeldige inschrijving), deze moet worden afgewezen (HvJEG zaak C-243/89, Storebaelt).

Indien in het geheel geen reële mate inschrijvingen zijn verricht, staat het de aanbestedende dienst in beginsel vrij een onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking te starten volgens bijlage 5 (zie artikel 38, onder a, van het besluit).

Het doel van de bepalingen in deze paragraaf is helder verwoord in de considerans nr. 29 van de richtlijn: "De door de aanbestedende diensten opgestelde technische specificaties moeten de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging mogelijk maken; daartoe moet het mogelijk zijn inschrijvingen in te dienen waarin de diversiteit van de technische oplossingen tot uiting komt. Te dien einde moeten enerzijds de technische specificaties kunnen worden opgesteld in termen van prestaties en functionele eisen en moeten anderzijds, bij verwijzing naar de Europese — of bij ontstentenis daarvan naar de nationale — norm, op andere gelijkwaardige oplossingen gebaseerde inschrijvingen door de aanbestedende dienst in overweging worden genomen. Om de gelijkwaardigheid aan te tonen, moeten de inschrijvers elk bewijsmiddel kunnen gebruiken. Overheidsdiensten moeten iedere beslissing dat er geen sprake is van gelijkwaardigheid, kunnen motiveren."

De definitie van technische specificatie is opgenomen in artikel 4, onderdeel a van dit besluit. Samengevat gaat het om een omschrijving van alle technische eisen die de aanbestedende dienst aan het werk, het product of de dienst stelt. Tot kenmerken die vereist kunnen worden behoren bijvoorbeeld het niveau van kwaliteit, het niveau van milieuvriendelijkheid, de toegankelijkheid voor gehandicapten, de gebruiksgeschiktheid, de veiligheid of afmeting van een product, voorschriften inzake handelsbenaming, terminologie, symbolen, proefnemingen en proefnemingsmethoden, kwaliteitsborgingsprocedures, de verpakking, de markering, en etikettering, gebruiksaanwijzingen, productieprocessen en -methoden en overeenstemmingbeoordelingsprocedures. Voor werken kunnen technische voorschriften voorts bestaan uit de voorschriften voor het ontwerpen en het berekenen van het werk, de voorwaarden voor proefneming, controle en oplevering van de werken, alsmede de bouwtechnieken of bouwwijzen en alle andere technische voorwaarden die de aanbestedende dienst kan voorschrijven met betrekking tot de voltooide werken en tot de materialen of bestanddelen waaruit deze werken zijn samengesteld.

Er zijn twee soorten technische specificaties. De eerste categorie is het formuleren van technische specificaties in de vorm van normen. Dit kunnen Europese normen zijn, of

--	--	--

wanneer Europese normen of specificaties niet bestaan, andere in de EU gebruikte (nationale) normen. De tweede categorie zijn de prestatie-eisen en functionele eisen. Dit is nieuw ten opzichte van de oude richtlijnen waarin het uitgangspunt was dat moest worden verwezen naar normen, technische goedkeuringen of gemeenschappelijke technische specificaties. Een voorbeeld van een functionele eis is de eis dat een brug geschikt moet zijn voor een bepaald aantal verkeersbewegingen per tijdseenheid per type verkeersdeelnemer. Het verwijzen naar een functionele eis heeft als voordeel dat inschrijvers in staat zijn om innovatieve oplossingen aan te dragen.

Verder is een bepaling opgenomen over de toegang van gehandicapten. In het BAO was geen bepaling hieromtrent opgenomen, omdat hiertoe reeds regels waren opgenomen in het Bouwbesluit 2003. Omdat de toegang van gehandicapten ook betrekking kan hebben op ICT-producten, is ervoor gekozen om deze bepaling alsnog in het besluit op te nemen.

Om de gelijkwaardigheid van een oplossing of een gelijkwaardigheid aan een gestelde norm, prestatie-eis, functionele eis of andere specificatie aan te tonen, mogen inschrijvers ieder bewijsmiddel gebruiken. Een voorbeeld van een passend middel is een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie. Wanneer de aanbestedende dienst van mening is dat geen sprake is van gelijkwaardigheid, dient hij dit overeenkomstig de eisen van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur te motiveren.

In beginsel is het verboden te verwijzen naar merken of octrooien. Alleen wanneer het niet op een andere manier mogelijk is om de overheidsopdracht te specificeren, mag naar merken of octrooien worden verwezen. Een dergelijke verwijzing moet steeds vergezeld gaan van de woorden "of daaraan gelijkwaardig".

Voor de interpretatie van deze paragraaf zijn twee interpretatieve mededelingen van de Commissie van belang. Blijkens de "Interpretatieve mededeling van de Commissie van de Europese Gemeenschappen betreffende het Gemeenschapsrecht van toepassing op overheidsopdrachten en de mogelijkheden om milieuoverwegingen hierin te integreren (PbEG 2001, C 333) mag de aanbestedende dienst een hoger milieubeschermingsniveau vragen dan wettelijk verplicht is of in de normen is vastgelegd, voor zover dit niet leidt tot discriminatie van inschrijvers. Ook acht de Commissie het toegestaan dat een aanbestedende dienst een bepaald basismateriaal of grondstof of productieproces voorschrijft, eveneens voor zover deze eisen niet discriminerend werken.

Ten aanzien van het meenemen van sociale aspecten bij technische specificaties is duidelijk uit de "Interpretatieve mededeling van de Commissie betreffende het Gemeenschapsrecht van toepassing op overheidsopdrachten en de mogelijkheden om sociale aspecten hierin te integreren" (PbEG 2001, C 333) alsook uit bijlage VI van de richtlijn dat technische specificaties een sociale strekking mogen inhouden. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om maatregelen om arbeidsongevallen te voorkomen, het eisen van een bepaalde productiemethode of de toegankelijkheid voor gehandicapten. Als ondergrens voor het stellen van technische specificaties vanuit milieu- of sociale overwegingen geldt volgens de Commissie dat eisen die geen enkel verband houden met het product of de prestatie zelf, zoals een eis die betrekking heeft op de bedrijfsvoering, geen technische specificaties in de zin van de richtlijn zijn, en dus niet verplicht gesteld kunnen worden. Voorbeelden hiervan zijn de eis aan een aanbieder om gerecycleerd papier in kantoren te gebruiken, om bepaalde afvalverwijderingsmethoden bij de inschrijver toe te passen of om bepaalde groepen werknemers (etnische minderheden, gehandicapten, vrouwen) aan te trekken.

1.19 Varianten van de inschrijver

Een aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen. Dit heeft een aantal voordelen voor zowel de aanbestedende dienst als de inschrijvers. Voor

--	--	--

aanbestedende diensten heeft het stellen van varianten als voordeel dat inschrijvers eerder innovatieve oplossingen kunnen aandragen. Hierdoor kan de aanbestedende dienst bijvoorbeeld een beter product krijgen voor dezelfde prijs. Voor inschrijvers hebben varianten als voordeel dat de inschrijver zich kan onderscheiden van andere inschrijvers en daardoor meer kans kan maken op de overheidsopdracht.

1.20 Gunningscriteria

De aanbestedende dienst kan slechts gunnen op basis van twee gunningscriteria, namelijk de laagste prijs of de economisch meest voordelige inschrijving. Het criterium economisch meest voordelige inschrijving heeft het voordeel dat hiermee de beste prijs-kwaliteitsverhouding kan worden bepaald. Door het gebruik van dit criterium kunnen aanbestedende diensten innovatie bij aanbestedingen bevorderen.

Het criterium economisch meest voordelige inschrijving kan verschillende subcriteria bevatten, waarvan een aantal voorbeelden worden genoemd in de richtlijn, namelijk de kwaliteit, de prijs, de technische waarde, de esthetische en functionele kenmerken, de milieukeurmerken, de gebruikskosten, de rentabiliteit, de klantenservice en de technische bijstand, de datum en de termijn voor levering of uitvoering.

Nieuw in deze rij voorbeelden is de vermelding van milieukeurmerken. Inmiddels heeft het Hof uitgemaakt dat ook milieucriteria opgenomen kunnen worden onder het gunningscriterium economisch meest voordelige inschrijving, voor zover deze milieucriteria verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht, de aanbestedende dienst geen onvoorwaardelijke keuzevrijheid geven, uitdrukkelijk vermeld zijn in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het bestek en alle fundamentele beginselen van het gemeenschapsrecht, met name het discriminatieverbod, eerbiedigen (HvJ EG, zaak C-513/99 (Concordia Bus Finland), 2002, blz. I-07213).

Uit de interpretatieve mededelingen van de Commissie inzake milieu en sociale criteria (PbEG 2001, C 333 en PbEG 2001, C 333) bleek reeds dat gunningscriteria ook sociale criteria kunnen omvatten. De Commissie stelt in haar mededeling de eis dat de sociale criteria een economisch voordeel moeten opleveren dat direct gerelateerd is aan het product of de geleverde dienst. In voornoemde uitspraak, die van latere datum is dan voornoemde interpretatieve mededeling, stelt het Hof deze eis echter niet. Het Hof stelt zelfs expliciet dat de door de aanbestedende dienst gehanteerde criteria ter bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving niet noodzakelijk van zuiver economische aard hoeft te zijn, "daar immers niet kan worden uitgesloten dat niet zuiver economische factoren van invloed kunnen zijn op de waarde van een aanbieding voor die aanbestedende dienst".

In vervolg op deze uitspraak heeft het Gerecht inzake Renco Spa (HvJ EG, zaak T4-/01, 2003, blz. II-00171) geoordeeld dat niet elk criterium ter bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving noodzakelijkerwijs kwantitatief moet zijn, dan wel uitsluitend gericht moet zijn op de prijzen of de tarieven van het bestek. Wel stelt het Gerecht daarbij als voorwaarde dat de criteria op objectieve en uniforme wijze kunnen worden toegepast om aanbiedingen te vergelijken en voorts duidelijk relevant moeten zijn om de economisch meest voordelige inschrijving te selecteren. Van dit laatste is volgens het Gerecht in ieder geval sprake indien de criteria de ervaring en de technische bekwaamheid van een inschrijver en zijn team betreffen.

Uit de uitspraken van het Hof in de zaken SIAC (HvJ EG, zaak C-19/00, 2001, blz. I07725) en Succhi di Frutta (HvJ EG, zaak C-496/99 P, n.n.g) vloeit nog voort dat de gunningscriteria zodanig geformuleerd moeten zijn dat normaal zorgvuldige inschrijvers in staat zijn deze criteria op dezelfde wijze te interpreteren, en voorts dat de aanbestedende

--	--	--

dienst de gunningscriteria gedurende de gehele aanbestedingsprocedure op dezelfde wijze moet toepassen.

Punt 1.21.3 bepaalt dat de aanbestedende dienst steeds het relatieve gewicht moet vermelden dat hij toekent aan de (sub)gunningscriteria. Alleen wanneer het om een aantoonbare reden niet mogelijk is om het relatieve gewicht te specificeren, mag de aanbestedende dienst erin volstaan om de criteria in dalende volgorde van belangrijkheid te vermelden.

1.22 Elektronische veiling

Een aanbestedende dienst kan ervoor kiezen om een elektronische veiling te organiseren. Als hij hiervoor kiest, dient hij te voldoen aan de bepalingen uit deze paragraaf. Een elektronische veiling is in artikel 2, onderdeel c, van het besluit, gedefinieerd als een zich herhalend elektronisch proces voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen. De elektronische veiling staat niet op zichzelf, maar is een onderdeel van de procedure.

Bij elektronisch veilen is het van groot belang dat vanuit het oogpunt van gelijke behandeling, non-discriminatie en transparantie de specificaties van overheidsopdrachten nauwkeurig en kwantificeerbaar kunnen worden vastgesteld. Hieruit volgt dat de elektronische veiling niet mag worden toegepast op die elementen van de inschrijving waarvoor een beoordeling van elementen nodig is die slecht of niet gespecificeerd of gekwantificeerd kunnen worden. Dit betekent onder meer dat de elektronische veiling niet gebruikt mag worden voor overheidsopdrachten voor werken of diensten die betrekking hebben op intellectuele verrichtingen, zoals ontwerpen voor werken. De aanbestedende dienst kan van inschrijvers in een elektronische veiling vragen nieuwe en lagere prijsoffertes in te dienen. Als gegund wordt op basis van economisch meest voordelige inschrijving kunnen ook andere onderdelen van de inschrijving dan prijs worden verbeterd.

Voorafgaand aan de elektronische veiling vindt een volledige beoordeling van de inschrijvingen plaats aan de hand van de gunningscriteria. Hierdoor is klassering van de inschrijvingen op elektronische wijze mogelijk.

Uit een oogpunt van transparantie dient voorts gedurende de elektronische veiling op elk moment de rangorde van de inschrijvingen bepaald te kunnen worden. De aanbestedende dienst kan ook andere informatie meedelen indien dat in het bestek is vermeld, zoals het aantal inschrijvers dat deelneemt, of ingediende prijzen of waarden. Het is echter niet toegestaan om gedurende de elektronische veiling de identiteit van de inschrijvers bekend te maken.

1.23 Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase

Nadat de aanbestedende dienst op basis van paragraaf 1.21 een inschrijving heeft uitgekozen, dient hij zich te houden aan een aantal procedurele voorschriften.

In dit besluit wordt een termijn opgenomen, waarbinnen de aanbestedende dienst een gunningsbeslissing moet nemen. Hiermee wordt bereikt dat de inschrijvers in ieder geval weten hoelang zij hun offerte gestand moeten doen en hoelang zij capaciteit beschikbaar moeten houden voor de overheidsopdracht. De aanbestedende dienst kan van deze termijn afwijken, maar moet de inschrijvers daar dan wel van op de hoogte stellen.

In het Bao was bepaald dat de mededeling van de gunningsbeslissing de gronden van de gunningbeslissing moest bevatten. In het Bao was tevens geregeld dat op verzoek van een afgewezen gegadigde of inschrijver de nadere motivering van de afwijzing binnen vijftien dagen moesten worden verstrekt. Gebleken is dat het in de praktijk voor opdrachtgevers en opdrachtnemers niet altijd duidelijk is hoe deze twee motiveringsplichten

--	--	--

zich tot elkaar verhielden. Bovendien geven ondernemers aan vaak onvoldoende tijd op de hoogte te zijn van de redenen voor afwijzing om nog binnen de standstill-termijn van 15 dagen te kunnen beoordelen of er voldoende grond is om in beroep te gaan tegen de gunningsbeslissing. Ondernemers startten in sommige gevallen een kort gedingprocedure bij de civiele rechter om hun rechten veilig te stellen. Daarom is zowel het moment als de inhoud van de motiveringsplicht bij afwijzing van gegadigden en inschrijvers nader ingevuld.

Een aanbestedende dienst dient niet alleen meer op verzoek, maar gelijk met het bekendmaken van de voorgenomen afwijzing de motivering voor die afwijzing schriftelijk mee te delen. Hiermee wordt voorkomen dat een ondernemer een deel van de standstill-termijn kwijt is met het achterhalen van de motivering van de gunningsbeslissing. Ook wordt voorkomen dat ondernemers een kort gedingprocedure starten omdat ze door onvoldoende tijdige motivering door het speciale sectorbedrijf niet weten waarom ze afgewezen zijn en zij hun rechten binnen de standstill-termijn langs die weg veilig willen stellen. Omdat soms niet duidelijk was op welk moment de motivering moet worden gegeven en de standstill-termijn begint, wordt dit expliciet bepaald.

In de praktijk wordt niet altijd in voldoende mate duidelijk gemaakt waarom een ondernemer een opdracht niet krijgt gegund in de gunningsfase. Bij het gunnen volgens het criterium laagste prijs is in de gunningsfase is geen verdere toelichting nodig. Bij het gunnen volgens het criterium economisch meest voordelige aanbieder moet verduidelijkt worden hoe gehanteerde gunningscriteria zijn toegepast. Bij de voorgenomen gunning moeten de eindscores van de afgewezen ondernemer en die van de ondernemer aan wie gegund wordt, bekend gemaakt worden. Tevens moet aangegeven worden hoe de afgewezen ondernemer op specifieke kenmerken heeft gescoord en waarom op dat specifieke kenmerk eventueel niet de maximale score is toegekend. Hiermee wordt ook alvast vooruitgelopen op de implementatie van de nieuwe rechtsbeschermingsrichtlijnen, waarin ook staat dat de aanbestedende dienst vooraf moet motiveren waarom een ondernemer wordt afgewezen in de gunningsfase.

Een ondernemer kan nadere informatie vragen over zijn afwijzing in de selectie of de gunningsfase, een aanbestedende dienst of het speciale sectorbedrijf is verplicht dit verzoek te honoreren. Om te bewerkstelligen dat deze informatie de ondernemer tijdens de standstill-termijn tijdig bereikt zal worden vastgelegd dat een aanbestedende dienst of het speciale sectorbedrijf binnen 10 dagen moet reageren op een verzoek.

Er zal expliciet bepaald worden dat de standstill-termijn bij gunning ingaat op het moment van bekendmaken van de voorgenomen afwijzingsbeslissing.

Daarnaast dient de aanbestedende dienst de voorschriften betreffende de standstill-termijn in acht te nemen. Ingevolge de uitspraken van het Hof inzake Alcatel (HvJ EG, zaak C-81/98, 1999, blz. I-7671) en Commissie/Oostenrijk (HvJ EG, 24 juni 2004, zaak C-212/02, n.n.g.) is het noodzakelijk gebleken om een voorziening te treffen ter implementatie van de rechtsbeschermingsrichtlijnen (richtlijn nr. 89/665/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 december 1989 houdende de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor de uitvoering van werken, PbEG L 395, en richtlijn nr. 92/13/EEG van de Raad van de Europese Unie van 25 februari 1992 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de communautaire voorschriften inzake de procedures voor het plaatsen van opdrachten door diensten die werkzaam zijn in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en telecommunicatie, PbEG L 76). In deze uitspraken heeft het Hof namelijk geoordeeld dat de bepalingen van de rechtsmiddelenrichtlijnen "aldus moeten worden uitgelegd, dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat tegen het aan het sluiten van de overeenkomst voorafgaande besluit waarbij de

--	--	--

aanbestedende dienst kiest met welke inschrijver hij de overeenkomst wil sluiten, in elk geval beroep kan worden ingesteld waarin de verzoeker de nietigverklaring van dit besluit kan vorderen (...), los van de mogelijkheid om na het sluiten van de overeenkomst schadevergoeding te verkrijgen”.

Een volledige rechtsbescherming houdt volgens het Hof niet alleen in dat inschrijvers in kennis worden gesteld van de gunningsbeslissing (zie r.o. 21 van zaak C-212/02), maar tevens dat er een gunningsbesluit bestaat dat onderscheiden is van het sluiten van de overeenkomst, en dat in rechte kan worden bestreden. Voorts dient er een redelijke termijn te verlopen tussen de mededeling van de gunningsbeslissing aan de afgewezen inschrijvers en het sluiten van de overeenkomst, zodat zij “om voorlopige maatregelen kunnen verzoeken totdat de overeenkomst is gesloten” (zie r.o. 23 van zaak C-212/02). Als gevolg van de uitspraken van het Hof inzake Commissie/Frankrijk (HvJ EG, zaak C-152/00, 2002, blz. I-6973) en Commissie/Nederland (HvJ EG, zaak C-339/87, 1990 blz. I-851) is het voor nakoming van voornoemde uitspraken Alcatel en Commissie/Oostenrijk noodzakelijk om expliciet invulling te geven aan deze eisen.

Om te voorkomen dat ook in geval van onvoorziene situaties waarin direct handelen noodzakelijk is, zoals natuurrampen epidemieën of aanslagen, de standstill-termijn in acht genomen moet worden is in het tweede lid van dit artikel een uitzonderingsmogelijkheid opgenomen. In feite gaat het hier om gevallen in de zin van artikel 31, eerste lid, onderdeel c. van richtlijn nr. 2004/18/EG en artikel 40, derde lid, onderdeel d. van richtlijn nr. 2004/17/EG (gevallen waarin de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging gevolgd kan worden). Uit de jurisprudentie van het Hof ter zake van deze uitzondering blijkt dat aan drie voorwaarden moet worden voldaan, wil het Hof een beroep op deze uitzonderingsmogelijkheid honoreren. Ten eerste moet sprake zijn van onvoorziene omstandigheden. Ten tweede moet de spoed zodanig dwingend zijn dat de termijnen van de (niet-) openbare procedure of de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking niet gevolgd kan worden. Ten slotte moet er causaal verband bestaan tussen de onvoorziene omstandigheden en de dwingende spoed.

De standstill-termijn wordt gehandhaafd op 15 kalenderdagen. Deze termijn wordt voldoende geacht om te beoordelen of de regels van dit besluit zijn nageleefd en om een voorziening te vragen bij de rechter. Een langere periode zou voorts onevenredig zijn gelet op de belangen van de aanbestedende dienst en de beoogde opdrachtnemer bij het sluiten en uitvoeren van de overeenkomst. De recente herziening van de rechtsbeschermingsrichtlijn gaat uit van een standstill-termijn van tenminste 10 kalenderdagen. In de praktijk blijkt echter dat de termijn van 15 kalenderdagen door aanbestedende diensten en ondernemingen reeds als erg kort wordt ervaren. Daarom wordt op dit moment een standstill-termijn van 15 kalenderdagen gehandhaafd. Met de implementatie van de rechtsbeschermingsrichtlijn zal de termijn van de standstill-termijn opnieuw bekeken worden.

1.25 *Proces-verbaal van de opdrachtverlening*

De verplichting voor een aanbestedende dienst om een proces-verbaal van opdrachtverlening te maken vloeit voort uit het feit dat de Europese Commissie deze informatie kan opvragen indien zij nadere informatie willen over de aanbestedingsprocedure.

Voor de nationale procedure geldt deze verplichting naar de Europese Commissie niet. Daarom verplicht dit besluit aanbestedende diensten niet om een proces-verbaal van opdrachtverlening te maken voor opdrachten onder de drempelwaarde. Wel is het voor aanbestedende diensten belangrijk om gedurende het aanbestedingsprocedure wel een proces-verbaal op te maken, voor hun interne archivering. In deze regelgeving worden ze

--	--	--

daartoe echter niet verplicht.

1.26 Bekendmaking van de gegunde opdracht

Net zoals de vooraankondiging en de aankondiging van de overheidsopdracht moet ook de bekendmaking van de gegunde opdracht via TenderNed verlopen.

De aankondiging van de gegunde overheidsopdracht is niet van toepassing voor de nationale procedure, omdat dit verhoudingsgewijs tot extra uitvoeringslasten leidt, die niet in verhouding staan tot de voordelen van het aankondigen van de gegunde overheidsopdracht.

2.	OPENBARE PROCEDURE (AANBESTEDING ZONDER VOORAFGAANDE SELECTIE)	
-----------	--	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
2.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> j. publiceert overeenkomstig paragraaf 2.2 een aankondiging; k. toetst overeenkomstig paragraaf 2.10 of een inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; l. toetst overeenkomstig paragraaf 2.11 of een niet uitgesloten inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; m. toetst overeenkomstig paragraaf 2.13 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; n. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 2.16 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; o. gunt overeenkomstig paragraaf 2.19 en 2.20 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst; p. maakt overeenkomstig paragraaf 2.22 de resultaten van de gunning bekend. 	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 2.2 een aankondiging; b. toetst overeenkomstig paragraaf 2.10 of een inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; c. toetst overeenkomstig paragraaf 2.11 of een niet uitgesloten inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; d. toetst overeenkomstig paragraaf 2.13 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; e. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 2.16 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; f. gunt overeenkomstig paragraaf 2.19 en

		2.20 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst.
I.	AANKONDIGINGSFASE	
2.1	Vooraankondiging	
2.1.1	Mogelijkheid tot gebruik van vooraankondiging De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, kan gebruik maken van een vooraankondiging.	Idem
2.1.2	Gevolg van gebruik van vooraankondiging: termijnverkorting Indien de vooraankondiging c. voldoet aan de voorschriften in deze paragraaf, en d. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden vóór de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst ter publicatie aan de Commissie is verzonden, dan mag de aanbestedende dienst een kortere termijn overeenkomstig punt 2.6.3 hanteren voor de indiening van de inschrijving.	Nvt
2.1.3	Vorm vooraankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	Idem
2.1.4	Inhoud vooraankondiging De vooraankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 2.1.3 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging met behulp van TenderNed wordt verzonden aan de Commissie, en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.	Idem
2.1.5	Aanvullende inhoud vooraankondiging 1. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor leveringen die de aanbestedende dienst voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst per productgroep. De aanbestedende dienst stelt de categorieën van producten vast volgens de CPV. 2. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor diensten voor elk van de	Nvt

	<p>dienstencategorieën als bedoeld in bijlage II, onderdeel A van richtlijn 2004/18/EG die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten met inachtneming paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst.</p> <p>3. Indien het geraamde bedrag van de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel als bedoeld in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken die hij voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomst die hij voornemens is te sluiten.</p>	
2.1.6	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de vooraankondiging op TenderNed.</p>	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst publiceert de aankondiging op TenderNed en kan de aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.</p>
2.1.7	<p><u>Bewijs van publicatie</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de vooraankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de vooraankondiging.</p>	nvt
2.1.8	<p><u>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde leveringen en diensten</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende leveringen en diensten, bedoeld in punt 2.1.5, eerste en tweede lid, zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar.</p>	nvt
2.1.9	<p><u>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde werken</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende werken, bedoeld in punt 2.1.5, derde lid, zo spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of voor de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten.</p>	nvt
2.1.10	<p><u>Publicatie elders: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging: c. geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die met behulp van TenderNed aan</p>	<p><u>Elders publiceren: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze</p>

	de Commissie is toegezonden, en d. de datum van toezending van de vooraankondiging aan de Commissie.	vooraankondiging geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.
2.1.11	<u>Elders publiceren pas na kennisgeving aan Commissie</u> De aanbestedende dienst publiceert een vooraankondiging pas elders dan op TenderNed of maakt de inhoud daarvan openbaar nadat de aanbestedende dienst de vooraankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	nvt
2.2	Aankondiging	
2.2.1	<u>Publicatieplicht voor aanbestedende dienst</u> De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst.	idem
2.2.2	<u>Vorm aankondiging</u> De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	idem
	<i>Inhoud aankondiging</i>	
2.2.3	<u>Inhoud aankondiging</u> De aankondiging bevat: d. ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 2.2.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd; e. de informatie als bedoeld in punt 2.2.4 tot en met 2.2.16 f. geen informatie die strijdig is met het bestek als bedoeld in paragraaf 2.4.	idem
2.2.3a	<u>Termijn inschrijving</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 2.6 de termijn voor het indienen van de inschrijving.	
2.2.4	<u>CPV</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging de CPV-codes van de categorieën werken, leveringen en diensten die gevraagd worden.	idem
2.2.5	<u>Communicatiemiddelen</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 2.3 op welke wijze de	idem

	communicatie plaatsvindt.	
2.2.6	<u>Verzoek om eigen verklaring</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging dat inschrijvers een eigen verklaring als bedoeld in paragraaf 2.8 dienen te overleggen.	idem
2.2.7	<u>Vorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</u> Indien de aanbestedende dienst met toepassing van punt 2.9.1 de deelneming aan de procedure voorbehoudt aan sociale werkvoorzieningen, vermeldt hij dit in de aankondiging.	idem
2.2.8	<u>Uitsluitingsgronden</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 2.10 welke uitsluitingsgronden hij hanteert en welke bewijsstukken hij hiertoe vraagt.	idem
2.2.9	<u>Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden</u> 1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake d. financiële en economische draagkracht, e. technische en beroepsbekwaamheid, of f. beroepsbevoegdheid, als bedoeld in paragraaf 2.11, dan vermeldt hij deze in de aankondiging. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 2.11.1, tweede lid, of punt 8.9.8, derde lid, andere geschiktheidseisen stelt dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze andere eisen in de aankondiging.	<u>Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden</u> - Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem - Voor opdrachten voor: a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde, of b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro: Indien de aanbestedende dienst in overeenstemming met punt 2.11.1 geschiktheidseisen stelt inzake 1°. financiële en economische draagkracht, 2°. technische en beroepsbekwaamheid, of 3°. beroepsbevoegdheid, dan vermeldt hij deze in de aankondiging. Voorts motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze eisen in de aankondiging.
2.2.10	<u>Bewijsstukken draagkracht en bekwaamheden</u>	idem

	<p>1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake financiële en economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid als bedoeld in paragraaf 2.11, vermeldt hij in de aankondiging welke bewijsstukken hiertoe overgelegd dienen te worden.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 2.11.2, derde lid andere bewijsstukken opvraagt dan de bewijsstukken genoemd in punt 2.11.2, eerste en tweede lid, dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van de overlegging van deze andere bewijsstukken in de aankondiging.</p>	
2.2.11	<p><u>Bijzondere voorwaarden</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 2.5 bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst vermeldt hij die in de aankondiging of het bestek.</p>	idem
2.2.12	<p><u>Technische specificaties</u> De aanbestedende dienst vermeldt met inachtneming van paragraaf 2.13 de technische specificaties in de aankondiging of het bestek.</p>	idem
2.2.13	<p><u>Varianten</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 2.14 varianten toestaat, vermeldt hij dit in de aankondiging.</p>	idem
2.2.14	<p><u>Weging gunningscriteria</u> Indien de aanbestedende dienst het criterium 'de economisch meest voordelige inschrijving' hanteert bij de gunning, specificeert hij met inachtneming van paragraaf 2.16 in de aankondiging of in het bestek, de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.</p>	idem
2.2.15	<p><u>Elektronische veiling</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 2.18 gebruik maakt van een elektronische veiling, meldt hij dit in de aankondiging.</p>	idem
2.2.16	<p><u>Overige inlichtingen</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging alle overige nuttig geachte inlichtingen.</p>	idem
	<i>Publicatie van de aankondiging</i>	
2.2.17	<p><u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de vooraankondiging op TenderNed.</p>	<p><u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst publiceert de aankondiging op TenderNed en kan de</p>

		aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.
2.2.18	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
2.2.19	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: c. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en d. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.	Elders publiceren: inhoud Indien de aanbestedende dienst de aankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.
2.2.20	Publiceren pas na kennisgeving aan commissie De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	nvt
2.3	Communicatie	
2.3.1	Kosteloze aanbestedingsstukken De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat inschrijvers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.	idem
2.3.2	Te gebruiken communicatiemiddelen 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en ondernemers plaatsvindt. Dit kan door middel van: g. de post, h. de fax, i. langs elektronische weg, j. persoonlijke bezorging, k. per telefoon, of l. door middel van een combinatie van deze middelen. 2. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de ondernemers tot de aanbestedingsprocedure niet beperken. 3. De aanbestedende dienst neemt hierbij punt 2.7.1 in acht.	idem

2.3.3	Eisen aan elektronische communicatiemiddelen De aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen waarvan de technische kenmerken niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.	idem
2.3.4	Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de inschrijvingen. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat hij pas na het verstrijken van de uiterste termijn kennisneemt van de inhoud van de inschrijvingen.	idem
2.3.5	Vertrouwelijke informatie Onverminderd de Wet openbaarheid van bestuur en de bepalingen met betrekking tot informatievoorziening in paragraaf 2.1, 2.2, 2.19, 2.21 en 2.22 maakt de aanbestedende dienst vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.	idem
2.3.6	Inlichtingen 1. Een aanbestedende dienst verstrekt alle door hem aan één inschrijver verstrekte inlichtingen ook aan de andere inschrijvers. 2. De aanbestedende dienst kan in afwijking van het eerste lid, op verzoek van een inschrijver voorafgaand aan de gunning inlichtingen als bedoeld in punt 2.3.5 niet verstrekken aan de andere inschrijvers indien het verstrekken ervan schade kan toebrengen aan zijn gerechtvaardigde commerciële belangen. 3. Het niet verstrekken van inlichtingen, bedoeld in het tweede lid, aan alle andere inschrijvers mag niet leiden tot benadeling van die inschrijvers.	Idem
2.4	Bestek	
2.4.0	Eigen verklaring De aanbestedende dienst voegt de ingevulde eigen verklaring, bedoeld in paragraaf 2.8, bij het bestek.	Idem
2.4.1	Inhoud bestek: technische specificaties Indien de aanbestedende dienst de technische specificaties niet reeds in de aankondiging heeft vermeld, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 2.13 in het bestek.	Idem
2.4.2	Inhoud bestek: bijzondere voorwaarden Indien de aanbestedende dienst bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht	Idem

	en hij deze niet reeds heeft vermeld in de aankondiging, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 2.5 in het bestek.	
2.4.3	<p><u>Inhoud bestek: varianten</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst in de aankondiging heeft vermeldt dat hij varianten toestaat, vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 2.14 in het bestek:</p> <ul style="list-style-type: none"> c. aan welke eisen deze varianten ten minste moeten voldoen, en d. op welke wijze deze varianten moeten worden ingediend. 	Idem
2.4.4	<p><u>Inhoud bestek: weging gunningscriteria</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst gunt op grond van het criterium de economisch meest voordelige inschrijving, en hij niet reeds in de aankondiging van de overheidsopdracht, de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving heeft gespecificeerd, dan doet hij dit met inachtneming van paragraaf 2.16 in het bestek.</p>	Idem
2.4.5	<p><u>Inhoud bestek: elektronische veiling</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 2.18 gebruik maakt van de elektronische veiling, bevat het bestek ten minste de volgende informatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten, b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de overheidsopdracht of raamovereenkomst, c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld, d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling, e. de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die voor de biedingen vereist zijn, en f. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding. <p>2. Indien de aanbestedende dienst tijdens de elektronische veiling naast de klassering van de inschrijver ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden wil meedelen, vermeldt hij dit in het bestek.</p>	Idem
2.4.6	<p><u>Inhoud bestek: informatie over verplichtingen</u></p> <p>In het bestek vermeldt de aanbestedende dienst bij w elke instantie de inschrijvers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. belastingen; e. milieubescherming; 	Idem

	f. arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de overheidsopdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.	
2.4.7	Inhoud bestek: arbeidsbescherming De aanbestedende dienst verzoekt de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen inzake de arbeidsbescherming en de arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de verrichting wordt uitgevoerd.	Idem
2.4.8	Inhoud bestek: onderaanneming In het bestek kan de aanbestedende dienst een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht of raamovereenkomst hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt.	Idem
2.4.9	Toezending bestek Wanneer een aanbestedende dienst niet langs elektronische weg vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het bestek en alle aanvullende stukken, zendt de aanbestedende dienst het bestek en de aanvullende stukken binnen zes dagen na ontvangst van de aanvraag aan de ondernemers toe, mits deze aanvraag tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijving is gedaan.	Idem
2.4.10	Termijn nadere inlichtingen De aanbestedende dienst verstrekt op tijdig verzoek voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen, uiterlijk zes dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen nadere inlichtingen over het bestek en de aanvullende stukken.	Idem
2.5	Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht	
2.5.1	<u>Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht</u> De aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de overheidsopdracht, mits deze voorwaarden verenigbaar zijn met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. De bijzondere voorwaarden kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen	Idem
2.5.2	<u>Bankgarantie</u> Indien de aanbestedende dienst van de ondernemer die de opdracht uitvoert een zekerheidsstelling in de vorm van een bankgarantie vereist, kan de ondernemer volstaan met het overleggen van een zekerheidsstelling ter hoogte van maximaal 5% van de waarde van de opdracht.	Idem

	<p>2. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het eerste lid een zwaardere zekerheidsstelling vereisen dan genoemd in het eerste lid:</p> <p>a. het vereisen van een zwaardere zekerheidsstelling is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht,</p> <p>b. de zwaardere zekerheidsstelling houdt verband met en staat in verhouding tot de overheidsopdracht,</p> <p>c. de zwaardere zekerheidsstelling is overeenkomstig punt 1.2.11, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>d. de noodzaak om de zwaardere zekerheidsstelling te vereisen is overeenkomstig punt 1.2.11, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>	
2.5.3	<p>Eisen aan rechtsvorm samenwerkingsverband</p> <p>Een aanbestedende dienst kan van een samenwerkingsverband van ondernemers, waaraan de overheidsopdracht wordt gegund, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de overheidsopdracht nodig is.</p>	Idem
2.6	Termijnen inschrijving	
2.6.1	<p><u>Vaststelling termijnen</u></p> <p>De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen rekening met:</p> <p>d. de complexiteit van de overheidsopdracht,</p> <p>e. de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd, en</p> <p>f. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.</p>	Idem
2.6.2	<p><u>Minimumtermijn</u></p> <p>De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 45 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht aan de Commissie.</p>	<p><u>Minimumtermijn</u></p> <p>De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 21 dagen, te rekenen vanaf publicatie op de website van TenderNed.</p>
2.6.3	<p><u>Inkorten termijn bij vooraankondiging</u></p> <p>Indien:</p> <p>d. de aanbestedende dienst een vooraankondiging heeft gepubliceerd,</p> <p>e. deze vooraankondiging voldoet aan de voorschriften van paragraaf 2.1 en</p> <p>f. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht ter bekendmaking is verzonden</p> <p>kan de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in punt 2.6.2, in de regel inkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen.</p>	Nvt

2.6.4	<p><u>Inkorten termijn bij elektronische toegang tot stukken</u> De aanbestedende dienst kan de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in punt 2.6.2, met vijf dagen verkorten indien hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> c. met elektronische middelen en vanaf de publicatie van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het bestek en alle aanvullende stukken, en d. in de aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot deze documenten vermeldt. 	Idem
2.6.5	<p><u>Verlengen termijn bij niet tijdig verstrekken stukken</u> Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. nadere inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen zijn aangevraagd, maar niet binnen de in punt 2.4.10 gestelde termijn zijn verstrekt, e. de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse kunnen worden gedaan, of f. de inschrijvingen slechts na inzage ter plaatse van de bij het bestek behorende stukken kunnen worden gedaan, <p>verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.</p>	Idem
2.7	<u>Inschrijving</u>	
2.7.1	<p><u>Indiening inschrijving</u> 1. Inschrijvers dienen inschrijvingen in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in. 2. Inschrijvers mogen inschrijvingen per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p>	Idem
2.7.2	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst</u> 1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van inschrijvingen voor inschrijvers beschikbaar zijn. 2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; j. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld; k. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; l. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; m. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen 	Idem

	<p>vaststellen of wijzigen;</p> <p>n. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie;</p> <p>o. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en</p> <p>p. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen.</p>	
2.7.3	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg: hoger beschermingsniveau</u> De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 2.7.2.</p>	Idem
2.7.4	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische indiening gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>	Idem
2.7.5	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg: termijn indienen niet-elektronische stukken</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen dient een inschrijver documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de inschrijvingen.</p>	Idem
2.7.6	<p><u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een inschrijving indienen.</p>	Idem
2.7.7	<p><u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de inschrijvingen.</p>	Idem
2.7.8	<p><u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een inschrijver is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijving, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van:</p> <p>c. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 2.19, 2.21 en 2.22, of</p> <p>d. de Wet openbaarheid van bestuur.</p>	Idem

2.8	Eigen verklaring	
2.8.1	<p><u>Formulier eigen verklaring</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst vult paragraaf 1 van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15 in.</p> <p>2. De aanbestedende dienst geeft op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake:</p> <ul style="list-style-type: none"> e. uitsluitingsgronden, f. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, g. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en h. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 	Idem
2.8.2	<p><u>Integriteitsverklaring aanbesteden</u></p> <p>Voor alle bij ministeriële regeling aangewezen opdrachten of raamovereenkomsten vraagt de aanbestedende dienst de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat de inschrijvers op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden.</p>	Idem
2.8.3	<p><u>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</u></p> <p>De aanbestedende dienst vraagt de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de inschrijver als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.</p>	Nvt
2.8.4	<p><u>Eigen verklaring</u></p> <p>Een inschrijver legt bij de inschrijving een eigen verklaring over overeenkomstig het formulier dat de aanbestedende dienst op grond van 2.4.0 bij het bestek heeft gevoegd.</p>	Idem
2.8.5	<p><u>Eigen verklaring derde</u></p> <p>1. Indien een inschrijver een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze inschrijver bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 2.8.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	idem
2.8.6	<p><u>Eigen verklaring samenwerkingsverband</u></p> <p>1. Indien een samenwerkingsverband een inschrijving indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 2.8.4 over.</p>	idem

	2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht waarop een beroep wordt gedaan.	
2.8.8	<p><u>Volstaan met eigen verklaring</u> De aanbestedende dienst neemt op het moment dat de inschrijving wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 2.17 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoegen met de eigen verklaring als bewijs dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. de inschrijver niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; e. de inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en f. de inschrijver op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. <p>2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 2.11.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.</p>	idem
II.	SELECTIEFASE	
2.9	Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden	
2.9.1	<p><u>Voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</u> De aanbestedende dienst kan de deelneming aan de procedure voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, van het Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken, indien de meerderheid van de bij de uitvoering van de betreffende overheidsopdracht betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.</p>	idem
2.9.2	<p><u>Rechtspersoonlijkheid</u> Een aanbestedende dienst wijst een inschrijver niet af op grond van het feit dat deze een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zou moeten zijn.</p>	idem
2.9.3	<p><u>Rechtsvorm samenwerkingsverband</u> Een aanbestedende dienst wijst een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet af op grond van het feit dat het samenwerkingsverband een bepaalde rechtsvorm zou moeten hebben.</p>	idem
2.9.4	<p><u>Selectie op basis van eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring of een inschrijver:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en 	idem

	<p>c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de inschrijvers aan wie hij de opdracht wil gunnen of met wie hij de raamovereenkomst wil sluiten.</p> <p>3. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, en het tweede lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden de technische bekwaamheid van die gegadigde nagaan aan de hand van de lijst bedoeld in punt 2.11.9, vierde lid.</p>	
2.10	Uitsluitingsgronden	
	Verplichte uitsluitingsgrond	
2.10.1	<p>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</p> <p>De aanbestedende dienst sluit een inschrijver van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <p>a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 2.8.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de inschrijver op de uiterste dag van indiening van de inschrijving niet daarover beschikte;</p> <p>b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 2.8.3 heeft gevraagd en de inschrijver die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van de inschrijving heeft afgegeven.</p>	<p>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</p> <p>De aanbestedende dienst sluit een inschrijver van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 2.8.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de inschrijver op de uiterste dag van indiening van de inschrijving niet daarover beschikte.</p>
2.10.2	<p>Artikel dwingende redenen</p> <p>De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punten 2.8.2, 2.8.3 en 2.10.1.</p>	idem
	Facultatieve uitsluitingsgronden	
2.10.3	<p>Facultatieve uitsluitingsgronden</p> <p>De aanbestedende dienst kan een inschrijver slechts uitsluiten van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure op de volgende gronden:</p> <p>e. de inschrijver verkeert in staat van faillissement of van liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surséance van betaling of een akkoord, of de inschrijver verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie;</p> <p>f. de inschrijver heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan, vastgesteld op een grond die de aanbestedende dienst aannemelijk kan maken;</p> <p>g. de inschrijver heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidspremies of ten aanzien van zijn belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het</p>	idem

	land waar hij is gevestigd of van Nederland; h. de inschrijver heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge paragraaf 2.8, 2.10 tot en met 2.12 en 2.17 kunnen worden verlangd, of hij heeft die inlichtingen niet verstrekt.	
2.10.4	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u> 1. Als bewijs van de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 2.10.3 onderdeel a, gelden de gegevens die zijn opgenomen in het handelsregister . 2. Indien elektronische raadpleging van het register, bedoeld in het eerste lid, niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.	idem
2.10.5	<u>Bewijsstuk afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u> Als bewijsstuk voor de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 2.10.3, onderdeel c, geldt een verklaring van de ontvanger onder wie de inschrijver ressorteert voor de inning van belastingen, die: a. verklaart dat de ondernemer alle verschuldigde belastingen en sociale zekerheidspremies heeft betaald, met uitzondering van de bedragen waarvoor uitstel is verleend in verband met een ingediend bezwaar of beroep en de bedragen waarvoor een betalingsregeling is getroffen, indien deze betalingsregeling tot op het moment van de verklaring wordt nagekomen; en b. op de uiterste dag van indiening van de inschrijving niet ouder is dan zes maanden.	idem
2.10.6	<u>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</u> Wanneer in het land waarin de inschrijver gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 2.10.3 zich niet voordoen, kan de inschrijver volstaan met een verklaring onder ede of een plechtige verklaring die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.	idem
2.11	Geschiktheidseisen	
	<i>Financiële en economische draagkracht</i>	
2.11.1	<u>Geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> 1. De aanbestedende dienst kan de volgende geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen: a. voor gegadigden die reeds verplicht zijn de jaarstukken te deponeren dat continuïteitsproblemen in de onderneming afwezig zijn; b. een gemiddelde omzet over de laatste drie boekjaren voorafgaand aan de aanbestedingsprocedure van	Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem Voor opdrachten voor: a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese

	<p>200% van de geraamde waarde van de opdracht of de betrokken raamovereenkomst, met dien verstande dat:</p> <p>1°. indien de overheidsopdracht of de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de geraamde waarde van de opdracht voor een periode van twaalf maanden;</p> <p>2°. indien de raamovereenkomst met meerdere ondernemers wordt aangegaan: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de waarde van de percelen binnen de raamovereenkomst en indien de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren eveneens aan een periode van twaalf maanden;</p> <p>3°. indien de gegadigde minder dan drie jaar bestaat de gemiddelde omzet wordt gerekend vanaf de oprichtingsdatum of de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzet cijfers beschikbaar zijn.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid kan de aanbestedende dienst andere geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>a. het stellen van andere eisen dan genoemd in het eerste lid is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 2.2.9, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig 2.2.9, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>	<p>drempelwaarde, of</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>De aanbestedende dienst kan enkel geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>1°. het stellen van de eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>2°. de eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>3°. de eisen zijn overeenkomstig punt 2.2.9, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>4°. de noodzaak om eisen te stellen is overeenkomstig 2.2.9, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>
2.11.2	<p><u>Bewijsstukken draagkracht</u></p> <p>1. Een inschrijver toont de afwezigheid van continuïteitsproblemen als bedoeld in punt 2.11.1, eerste lid, onder a, aan met een accountantsverklaring waarin geen continuïteitsparagraaf is opgenomen betreffende het aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande boekjaar, met dien verstande dat de accountantsverklaring op het moment van indiening van de inschrijving niet ouder is dan drie jaar.</p> <p>2. Een inschrijver toont de overeenkomstig punt 2.11.1, eerste lid, onder b, vereiste omzet aan met jaarrekeningen betreffende de aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande laatste drie boekjaren dan wel een verklaring betreffende de totale omzet, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>3. Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht, bedoeld in punt 1.9.1, tweede lid:</p> <p>a. een passende bankverklaring of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's;</p> <p>b. balansen of balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of</p> <p>c. een verklaring betreffende de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor</p>	<p>Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem</p> <p>Voor opdrachten voor:</p> <p>a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>Een ondernemer kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht:</p> <p>1°. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's;</p> <p>2°. overlegging van balansen of van balansuittreksels, indien de wetgeving</p>

	<p>zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>4. Een samenwerkingsverband overlegt bewijsmiddelen als bedoeld in het eerste tot en met het derde lid die betrekking hebben op die ondernemers uit het samenwerkingsverband aan de hand waarvan het samenwerkingsverband voldoet aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht.</p>	<p>van het land waar de ondernemer is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of</p> <p>3°. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p>
2.11.3	<p><u>Andere bewijsstukken voor draagkracht</u></p> <p>Indien een inschrijver om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde bewijsstukken te overleggen, kan hij zijn economische en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.</p>	idem
2.11.4	<p><u>Beroepen op draagkracht derden</u></p> <p>1. Een inschrijver kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p> <p>2. De inschrijver toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
2.11.5	<p><u>Beroepen op draagkracht deelnemers samenwerkingsverband of derden</u></p> <p>Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 2.11.4, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
2.11.6	<p><u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht</u></p> <p>De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht dan hij stelt aan een enkele ondernemer.</p>	idem
	<i>Technische en beroepsbekwaamheid</i>	

2.11.7	<p><u>Geschiktheidseisen inzake bekwaamheid mogelijk</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen inzake technische of beroepsbekwaamheid stellen waaraan inschrijvers dienen te voldoen.</p> <p>2. Deze eisen dienen verband te houden met en in verhouding te staan tot de opdracht.</p>	idem
2.11.8	<p><u>Geschiktheidseisen technische bekwaamheid</u></p> <p>Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten kan de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stellen aan de inschrijver die met name betrekking hebben op zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> f. praktische vaardigheden, g. technische kennis, h. efficiëntie, i. ervaring en j. betrouwbaarheid. <p>2. Indien de aanbestedende dienst als geschiktheidseis inzake technische bekwaamheid stelt dat de gegadigde eerder opdrachten heeft verricht die gelet op de omvang en complexiteit of de voor de uitvoering van de opdracht benodigde bekwaamheid van de gegadigde vergelijkbaar zijn met de opdracht die het onderwerp is van de aanbestedingsprocedure, dan eist de aanbestedende dienst ten hoogste dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten voor werken leveringen of diensten heeft uitgevoerd, en b. die vergelijkbare opdrachten ieder een waarde hebben van maximaal 60% van de waarde van de opdracht die de aanbestedende dienst wil verstrekken. <p>3. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het tweede lid andere eisen aan eerdere opdrachten stellen dan genoemd in het tweede lid, onder a en b:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het stellen van andere eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 2.2.9, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig punt 2.2.9, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd. 	idem
2.11.9	<p><u>Bewijsstukken technische bekwaamheid</u></p> <p>1. Een gegadigde toont zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 2.11.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit blijkt dat de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten, als bedoeld in punt 2.11.8, tweede lid, aanhef en onder a en b, voor die opdrachtgevers heeft uitgevoerd.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 2.11.8, derde lid, andere eisen aan eerdere opdrachten heeft gesteld, toont de gegadigde zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 2.11.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit in redelijkheid blijkt dat de gegadigde aan die eisen voldoet.</p>	idem

3. Een gegadigde kan in het kader van het eerste en tweede lid verklaringen overleggen betreffende:

1°. overheidsopdrachten voor werken: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 5 jaar, of

2°. overheidsopdrachten voor leveringen en diensten: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 3 jaar, voorafgaand aan de datum van aankondiging van de aanbestedingsprocedure.

4. Indien een aanbestedende dienst in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden, kan een aanbestedende dienst in afwijking van het eerste en tweede lid, die gegadigde vragen om zijn technische bekwaamheid nader te onderbouwen door middel van

a. indien het een overheidsopdracht voor werken betreft: het overleggen van een lijst van de gegadigde van alle werken die hij de afgelopen vijf jaar heeft verricht, welke lijst vergezeld gaat van verklaringen van opdrachtgevers waaruit blijkt:

- dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd,
- het bedrag van de werken, alsmede de plaats en het tijdstip waarop ze werden uitgevoerd, en
- of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht.

b. indien het een overheidsopdracht voor leveringen of een overheidsopdracht voor diensten betreft: een lijst van de voornaamste leveringen of voornaamste diensten die de afgelopen drie jaar werden verricht, die:

- het bedrag, de datum en de naam van de opdrachtgever van die leveringen of diensten bevat,
- voor opdrachten die voor een aanbestedende dienst zijn verricht, vergezeld gaat van een verklaring van die aanbestedende dienst of een door die aanbestedende dienst ondertekende verklaring waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht, en
- voor opdrachten die voor opdrachtgevers zijn verricht die geen aanbestedende dienst zijn, vergezeld gaat van een verklaring van die opdrachtgever of van de gegadigde waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht.

5. Een gegadigde kan zijn technische bekwaamheid, anders dan bedoeld in punt 2.11.8, tweede lid, op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen, of diensten aantonen

- a. een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de gegadigde behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
- b. een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
- c. in het geval van complexe producten of diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden: een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

	<p>d. de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast;</p> <p>e. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten: de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de gegadigde kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht;</p> <p>f. een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar;</p> <p>g. een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de dienstverlener of de aannemer voor het verlenen van de overheidsopdracht beschikt;</p> <p>h. de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of</p> <p>i. wat de te leveren producten betreft: monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.</p>	
2.11.10	<p><u>Beroepen op bekwaamheid derden</u></p> <p>1. Een inschrijver kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p> <p>2. De inschrijver toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
2.11.11	<p><u>Beroepen op bekwaamheid deelnemers samenwerkingsverband of derden</u></p> <p>Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 2.11.10, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
2.11.12	<p><u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u></p> <p>De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid dan hij stelt aan een enkele ondernemer.</p>	idem
2.11.13	<p><u>Personen die door de rechtspersoon met de uitvoering worden belast</u></p> <p>Voor overheidsopdrachten voor diensten, overheidsopdrachten voor werken en overheidsopdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of werkzaamheden voor aanbrengen en installeren inhouden, kan een aanbestedende dienst van een rechtspersoon verlangen dat deze in de inschrijving de namen en de</p>	idem

	beroepskwalificaties vermeldt van de personen die met de uitvoering worden belast.	
2.11.14	<u>Normen inzake milieubeheer</u> Indien de aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in punt 2.11.9, derde lid, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de inschrijver aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de betreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.	idem
2.11.15	<u>Gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer</u> De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de inschrijvers overleggen.	idem
2.11.16	<u>Kwaliteitsbewaking</u> Indien de aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de inschrijver aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.	idem
2.11.17	<u>Gelijkwaardige kwaliteitsbewaking</u> De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. De aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van inschrijvers.	idem
<i>Eisen betreffende beroepsbevoegdheid</i>		
2.11.18	<u>Inschrijving in handels- of beroepsregister</u> Een aanbestedende dienst kan een inschrijver verzoeken: c. aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven, of d. een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in: - bijlage IX A van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, - bijlage IX B van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor leveringen en - bijlage IX C van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor diensten.	idem

2.11.19	Verplichte vergunningen en lidmaatschappen Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor diensten kan de aanbestedende dienst, indien de inschrijver over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien hij lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in zijn land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.	idem
2.12	Buitenlandse erkenningslijsten en certificering	
2.12.1	Opname op lijst of certificering niet verplicht De aanbestedende dienst mag aan ondernemers uit andere lidstaten de opneming op een officiële lijst of certificering als bedoeld in artikel 52 van richtlijn nr. 2004/18/EG niet voorschrijven als voorwaarde voor deelneming aan een overheidsopdracht.	idem
2.12.2	Bewijs van inschrijving op lijst of certificaat overleggen 1. De inschrijver die op een officiële lijst is opgenomen of in het bezit is van een certificaat, kan bij een overheidsopdracht een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van inschrijving of het door de bevoegde certificeringsinstelling afgegeven certificaat aan de aanbestedende dienst overleggen. 2. Dit bewijs of dit certificaat vermelden de bewijsstukken op grond waarvan de inschrijving op de lijst of de certificering mogelijk was, en de classificatie op deze lijst.	idem
2.12.3	Bewijskracht opname op lijst of certificaat 1. De door de bevoegde autoriteit in een andere lidstaat van de Europese Unie bevestigde opneming op een officiële lijst of het door de certificeringsinstelling afgegeven certificaat vormt voor de aanbestedende dienst een vermoeden dat de inschrijver: a. niet valt onder een uitsluitingsgrond als bedoeld in punt 45, eerste lid, richtlijn en punt 2.10.3, onderdeel a, b of d; b. voldoet aan de in punt 2.11.18 en 2.11.19 bedoelde eisen betreffende beroepsbevoegdheid; c. voldoet aan punt 2.11.2, derde lid, onderdelen b en c; d. voldoet aan punt 2.11.9, derde lid, onderdelen a tot en met f en h tot en met k. 2. Het in het eerste lid bedoelde vermoeden gaat alleen op indien de leverancier is gevestigd in de lidstaat die de officiële lijst heeft opgesteld.	idem
2.12.4	Bewijskracht opname op lijst of certificaat 1. De aanbestedende dienst kan de gegevens die uit de opneming op een officiële lijst of de certificering kunnen worden afgeleid, alleen gemotiveerd ter discussie stellen. 2. In afwijking van het eerste lid kan met betrekking tot de betaling van socialezekerheidspremies en belastingen en heffingen van een ingeschreven ondernemer een aanvullende verklaring kan worden verlangd.	idem

III.	GUNNINGSFASE	
2.13	Technische specificaties, normen en eisen	
2.13.1	<p>Toets aan technische specificaties</p> <p>1. De inschrijver toont ter voldoening van de aanbestedende dienst met elk passend middel aan dat de aan de norm beantwoordende werken, producten of diensten aan de functionele of prestatie-eisen van de aanbestedende dienst voldoen.</p> <p>2. De aanbestedende dienst toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door hem in de aankondiging, danwel in het bestek gestelde normen en functionele en prestatie-eisen.</p>	idem
2.13.2	<p>Eisen aan technische specificaties</p> <p>De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.</p>	idem
2.13.3	<p>Eisen aan technische specificaties</p> <p>De aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten; b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen, c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a; of d. door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken. 	idem
2.13.4	<p>Eisen aan technische specificaties</p> <p>De aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in punt 2.13.3, onderdeel a van de woorden "of gelijkwaardig".</p>	idem
2.13.5	<p>Bij technische specificaties rekening houden met gehandicapten</p> <p>Waar mogelijk houdt de aanbestedende dienst in de technische specificaties rekening met</p>	idem

	toegankelijkheidscriteria voor gehandicapten of met ontwerpen voor iedereen.	
2.13.6	<p><u>Geen afwijzing van inschrijving bij gelijkwaardigheid oplossing</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de specificaties, bedoeld in punt 2.13.3, onderdeel a, wijst hij een inschrijving niet af met de reden dat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.</p>	idem
2.13.7	<p><u>Geen afwijzing van inschrijving bij voldoen aan norm</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de in punt 2.13.3, onderdeel b en c, geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, wijst hij een aanbod van werken, producten of diensten niet af indien die beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, wanneer deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.</p>	idem
2.13.8	<p><u>Technische specificaties: milieukeuren</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst die milieukeurmerken voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in punt 2.13.3, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voor zover:</p> <ol style="list-style-type: none"> die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft; de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens; de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals regeringsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen; en de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen. <p>2. De aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van het bestek.</p> <p>3. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.</p>	idem
2.13.9	<p><u>Technische specificaties: certificaten</u></p> <p>De aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.</p>	idem
2.13.10	<p><u>Technische specificaties: verwijzing</u></p>	idem

	<p>1. De aanbestedende dienst vermeldt de technische specificaties geen bepaald fabrikaat, bepaalde herkomst of bijzondere werkwijze, noch verwijst hij naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd wordt.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid, mag de aanbestedende dienst een vermelding of verwijzing als bedoeld in het eerste opnemen in de technische specificatie indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> c. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van punt 2.13.3 en punt 2.13.6, en d. deze vermelding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig". 	
2.14	Varianten van de inschrijver	
2.14.1	<p><u>Varianten bij economisch meest voordelige inschrijving</u> De aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen, indien hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> c. in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan en d. voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert. 	idem
2.14.2	<p><u>Eisen varianten</u> De aanbestedende dienst houdt alleen rekening met de varianten die aan de in het bestek gestelde eisen voldoen.</p>	idem
2.14.3	<p><u>Overheidsopdracht voor diensten of leveringen</u> De aanbestedende dienst die varianten heeft toegestaan, wijst een variant niet uitsluitend af omdat deze, indien deze werd gekozen:</p> <ul style="list-style-type: none"> c. tot een overheidsopdracht voor diensten in plaats van een overheidsopdracht voor leveringen zou leiden; of d. tot een overheidsopdracht voor leveringen in plaats van tot een overheidsopdracht voor diensten zou leiden. 	idem
2.15	Abnormaal lage inschrijving	
2.15.1	<p><u>Inlichtingen over abnormaal lage inschrijving</u> Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten overheidsopdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbestedende dienst, voordat hij deze inschrijving afwijst, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving.</p>	idem
2.15.2	<p><u>Verduidelijkingen abnormaal lage inschrijving</u> De verduidelijkingen, bedoeld in punt 2.15.1, kunnen in ieder geval verband houden met:</p>	idem

	<ul style="list-style-type: none"> f. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces of van de dienstverlening; g. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren; h. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver; i. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de overheidsopdracht wordt uitgevoerd; of j. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver. 	
2.15.3	<p>Onderzoek samenstelling inschrijving De aanbestedende dienst onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling van de verondersteld abnormaal lage inschrijving aan de hand van de ontvangen toelichtingen.</p>	idem
2.15.4	<p><u>Staatssteun</u> 1. Indien de aanbestedende dienst constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving op die grond worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende dienst bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is toegekend. 2. Wanneer de aanbestedende dienst een inschrijving afwijst omdat de inschrijver niet op tijd heeft aangetoond dat de staatssteun geoorloofd is, stelt hij de Commissie daarvan in kennis.</p>	idem
2.16	Gunningscriteria	
2.16.1	<p><u>Gunningscriteria</u> De aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht of sluit een raamovereenkomst op grond van één van de volgende gunningscriteria: c. de uit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving, of d. de laagste prijs.</p>	idem
2.16.2	<p><u>Subgunningscriteria bij criterium economisch meest voordelige inschrijving</u> 1. De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, vult dit criterium nader in door subcriteria te benoemen die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst. 2. Deze subcriteria kunnen in elk geval betreffen: k. de kwaliteit; l. de prijs; m. de technische waarde;</p>	idem

	<ul style="list-style-type: none"> n. de esthetische en functionele kenmerken; o. de milieukenmerken; p. de gebruikskosten; q. de rentabiliteit; r. de klantenservice en de technische bijstand; s. de datum van levering; t. de termijn voor levering of uitvoering. 	
2.16.3	<p><u>Weging van de subgunningscriteria</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst specificeert in de aankondiging of in het bestek, het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.</p> <p>2. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.</p> <p>3. Indien volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging van subcriteria mogelijk is, vermeldt hij in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het bestek de subcriteria in afnemende volgorde van belangrijkheid.</p>	idem
2.16.4	<p><u>Beoordeling</u></p> <p>De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, beoordeelt de inschrijvingen aan de hand van de door hem gespecificeerde subcriteria, volgens de door hem overeengekomen punt 2.16.3 bepaalde weging.</p>	idem
2.17	<u>Controle eigen verklaring</u>	
2.17.1	<p><u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u></p> <p>1. Voordat een aanbestedende dienst de gunningsbeslissing neemt, kan hij de juistheid nagaan van de eigen verklaringen van de ondernemer of ondernemers aan wie hij de overheidsopdracht wil gunnen, of met wie hij de raam- of concessieovereenkomst wil sluiten.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van de gunningsbeslissing de juistheid van de eigen verklaringen nagaan.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.</p>	idem
2.17.2	<p><u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website</u></p> <p>De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 2.8.2 beschikte.</p>	idem

2.17.3	<u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden</u> Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze onderne mer op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 2.8.2. In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de inschrijver overeenkomstig punt 2.17.11 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.	idem
2.17.4	<u>Navraag bij Openbaar Ministerie</u> De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 2.8.3 correct is.	Nvt
2.17.5	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 2.10.3 onderdeel a, na door het elektronisch raadplegen van het handelsregister. 2. Indien de elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.	idem
2.17.6	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u> De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 2.10.3, onderdeel c, na door de inschrijver te verzoeken de verklaring als bedoeld in punt 2.10.5 te overleggen.	idem
2.17.7	<u>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</u> Wanneer in het land waarin de inschrijver gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 2.10.3 zich niet voordoen, gaat de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgronden, bedoeld in punt 2.10.3, onderdelen a en c, na door de inschrijver te verzoeken een verklaring onder ede of een plechtige verklaring te overleggen die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.	idem
2.17.8	<u>Bewijs geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake draagkracht, bedoeld in punt 2.11.1, eerste lid, onder a en b, na door het handelsregister elektronisch te raadplegen. 2. Indien elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid, niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.	idem

	3. Indien de inschrijver de accountantsverklaring of de jaarrekening, bedoeld in punt 2.11.2, eerste lid niet heeft gedeponereerd in het handelsregister, kan de aanbestedende dienst deze bewijsstukken bij de inschrijver opvragen.	
2.17.9	<u>Bewijs geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake technische bekwaamheid, bedoeld in punt 2.11.8, tweede en derde lid, na door de inschrijver te verzoeken een verklaring als bedoeld in punt 2.11.9, eerste tot en met derde lid, te overleggen. 2. In afwijking van het eerste lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 2.11.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.	idem
2.17.10	<u>Uniek nummer handelsregister</u> Indien een inschrijver staat ingeschreven in het handelsregister en de inschrijver het unieke nummer dat de kamer van koophandel aan hem heeft afgegeven aan de aanbestedende dienst meldt, gebruikt de aanbestedende dienst dit nummer om de inschrijving in het handelsregister en de gegevens van het uittreksel in het handelsregister na te gaan.	idem
2.17.11	<u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn</u> 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de inschrijvers per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gunningsbeslissing nemen of de ondernemers uitnodigen tot de elektronische veiling.	idem
2.17.12	<u>Aanvulling van verklaringen en bescheiden</u> In geval van onduidelijkheid kan de aanbestedende dienst verlangen dat een inschrijver de door hem overgelegde verklaringen en bescheiden aanvult of nader toelicht.	idem
2.18	Elektronische veiling	
2.18.1	<u>Mogelijkheid gebruik elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien: d. hij dit heeft gemeld in de aankondiging; e. in het bestek de in punt 2.4.5 genoemde informatie heeft opgenomen; en f. de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld. 2. De aanbestedende dienst mag de elektronische veiling derhalve niet aanwenden voor de aanbesteding van	idem

	bepaalde werken of diensten voor intellectuele prestaties, zoals het ontwerpen van bouwwerken. 3. De aanbestedende dienst maakt geen misbruik van de methode van elektronische veiling, noch gebruikt hij de methode om concurrentie te beletten, te beperken of vervalsen of om wijzigingen aan te brengen in het voorwerp van de overheidsopdracht zoals omschreven in de aankondiging van de overheidsopdracht en vastgelegd in het bestek.	
2.18.2	<u>Voorwerp veiling</u> De elektronische veiling heeft betrekking op: c. indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de laagste prijs: de prijs d. indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de economisch meest voordelige inschrijving: de prijzen of de waarden van de elementen van de inschrijvingen zoals aangegeven in het bestek.	idem
2.18.3	<u>Beoordeling inschrijvingen voorafgaand aan elektronische veiling</u> Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verricht de aanbestedende dienst een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de eisen, de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.	idem
2.18.4	<u>Uitnodiging voor elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst nodigt alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan gelijktijdig langs elektronische weg uit om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen.	idem
2.18.5	<u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst vermeldt in uitnodiging voor de elektronische veiling alle relevante informatie voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip waarop de elektronische veiling aanvangt.	idem
2.18.6	<u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: resultaat beoordeling en formule</u> Indien de aanbestedende dienst voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert, voegt hij bij de uitnodiging voor de elektronische veiling: c. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, en d. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.	idem
2.18.7	<u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: formule</u> 1. In de wiskundige formule, bedoeld in punt 2.18.6, onder b, verwerkt de aanbestedende dienst het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria wordt toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen. De	idem

	aanbestedende dienst drukt eventuele marges vooraf in een bepaalde waarde uit. 2. Indien de aanbestedende dienst varianten toestaat, verstrekt de aanbestedende dienst voor elke variant de afzonderlijke formules.	
2.18.8	<u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: afsluiten veiling</u> Wanneer de aanbestedende dienst besluit om de elektronische veiling overeenkomstig punt 2.18.12, onderdeel c, af te sluiten in combinatie met de regelingen, bedoeld in punt 2.18.12, onderdeel b, vermeldt hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.	idem
2.18.9	<u>Datum verzending uitnodiging voor elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst verstuurt de uitnodigingen voor een elektronische veiling uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van de veiling.	idem
2.18.10	<u>Elektronische veiling in fasen</u> De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.	idem
2.18.11	<u>Mededelingen tijdens elektronische veiling</u> 1. Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbestedende dienst onverwijld aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen. 2. De aanbestedende dienst kan ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen indien hij daarvan melding heeft gemaakt in het bestek. 3. De aanbestedende dienst kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen. 4. De aanbestedende dienst deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de inschrijvers mee.	idem
2.18.12	<u>Einde elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling sluiten: a. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting heeft aangegeven en dit tijdstip op die datum is bereikt; b. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling de termijn vermeldt die hij na ontvangst van de laatste aanbieding in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten en hij na ontvangst van de laatste aanbieding binnen deze termijn geen nieuwe prijzen of nieuwe waarden meer ontvangt die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen; of c. indien alle fasen van de veiling die in de uitnodiging voor de elektronische veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn.	idem

2.18.13	Gunning na elektronische veiling Na de sluiting van de elektronische veiling gunt de aanbestedende dienst de overheidsopdracht op basis van de resultaten van de elektronische veiling.	idem
2.19	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase	
2.19.0	Termijn gunningsbeslissing 1. De aanbestedende dienst beslist over gunning binnen het aantal dagen dat de dienst als termijn gesteld heeft voor het indienen van een inschrijving. 2. De aanbestedende dienst kan afwijken van de in het eerste lid bedoelde termijn. In dat geval wordt de afwijkende termijn gemotiveerd meegedeeld aan de inschrijvers.	idem
2.19.1	Mededeling gunningsbeslissing De aanbestedende dienst deelt alle inschrijvers zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht en het sluiten van een raamovereenkomst.	idem
	Beëindiging van de procedure	
2.19.2	Inhoud gunningsbeslissing: redenen beëindiging Indien de aanbestedende dienst heeft besloten een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten en de procedure opnieuw te beginnen deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle inschrijvers.	idem
	Gunningsbeslissing	
2.19.3	Verzending per fax of elektronische post 1. De mededeling van de gunningsbeslissing wordt in ieder geval per fax of elektronische post verzonden. 2. De mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing.	idem
2.19.4	Inhoud gunningsbeslissing: redenen voor afwijzing 1. De aanbestedende dienst deelt iedere afgewezen inschrijver in de mededeling van de gunningsbeslissing het volgende mede: d. de redenen voor de afwijzing; e. de kenmerken en voor delen van de uitgekozen inschrijving en f. de naam van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst. 2. In de gevallen, bedoeld in punt 2.13.6 en 2.13.7 deelt de aanbestedende dienst de redenen mee voor zijn beslissing dat er geen gelijkwaardigheid voorhanden is of dat de werken, leveringen of diensten niet aan de	idem

	<p>functionele en prestatie-eisen voldoen.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst bij de gunning het gunningscriterium van de economisch meest voordelige aanbieder hanteert en daarbij score heeft toegekend, stelt de aanbestedende dienst iedere afgewezen inschrijver schriftelijk in kennis van</p> <ul style="list-style-type: none"> c. zijn eigen eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst; d. zijn eigen scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd. 	
2.19.5	<p>Geen verstrekking gegevens</p> <p>De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee aan de afgewezen inschrijvers, indien verstrekking van die gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> e. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; f. in strijd zou zijn met het openbaar belang; g. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of h. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	idem
2.19.6	<p>Beantwoording verzoek om nadere informatie</p> <p>De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen tien dagen op een verzoek om nadere informatie door een inschrijver.</p>	idem
2.20	Sluiten overeenkomst	
2.20.1	<p>Geen aanvaarding als bedoeld in het BW</p> <p>De mededeling van de gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een inschrijver.</p>	idem
2.20.2	<p>Standstilltermijn</p> <p>1. De aanbestedende dienst gunt niet eerder de overheidsopdracht en sluit niet eerder de raamovereenkomst op basis van de gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die gunningsbeslissing is verstreken.</p> <p>2. Deze termijn begint te lopen indien de mededeling van de gunningsbeslissing voldoet aan punt 2.19.4 en is verzonden.</p>	idem
2.20.3	<p>Kortere standstilltermijn wegens dwingende spoed</p> <p>De aanbestedende dienst kan slechts van de termijn, genoemd in punt 2.20.2, afwijken, indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet</p>	idem

	konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.	
2.21	Proces-verbaal van opdrachtverlening	
2.21.1	<p>Inhoud proces-verbaal</p> <p>De aanbestedende dienst stelt over de gunning van de opdracht of het sluiten van de raamovereenkomst een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> k. de naam en het adres van de aanbestedende dienst; l. het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst; m. de namen van de uitgekozen inschrijvers met motivering van die keuze; n. de namen van de uitgesloten en afgewezen inschrijvers met motivering van die uitsluiting of afwijzing; o. namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing; p. de inlichtingen waarop punt 2.3.6, tweede lid, van toepassing was; q. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen; r. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven; s. in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten, t. in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de termijn, genoemd in punt 2.20.2, rechtvaardigen. 	nvt
2.21.2	<p>Documentatie elektronische verloop aanbestedingsprocedure</p> <p>De aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde aanbestedingsprocedures.</p>	nvt
2.21.3	<p>Proces-verbaal op verzoek naar Commissie</p> <p>De aanbestedende zendt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, aan de Commissie op diens verzoek.</p>	nvt
2.22	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht	
2.22.1	<p>Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht</p> <p>De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten zendt de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de bekendmaking op TenderNed.</p>	nvt
2.22.2	<p>Geen openbaarmaking</p> <p>De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien</p>	nvt

	openbaarmaking van die gegevens: e. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; f. in strijd zou zijn met het openbaar belang; g. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of h. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.	
2.22.3	<u>Vorm bekendmaking</u> De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	nvt
2.22.4	<u>Inhoud bekendmaking</u> De bekendmaking bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 2.22.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.	nvt
2.22.5	<u>Bewijs van publicatie</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
2.22.6	<u>Publicatie elders: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: c. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en d. de datum van toezending van de bekendmaking aan de Commissie.	nvt
2.22.7	<u>Publiceren pas na kennisgeving aan commissie</u> De aanbestedende dienst publiceert een bekendmaking pas elders dan TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de bekendmaking aan de Commissie heeft gezonden.	nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 2 (OPENBARE PROCEDURE)

Algemene kenschets van de procedure

De openbare procedure is naast de niet openbare procedure een 'gewone' procedure. Dat betekent dat deze altijd mag worden toegepast.

Punsgewijze toelichting

VERLOOP VAN DE PROCEDURE

In punt 1.0 wordt het verloop van de niet openbare procedure vastgelegd. De openbare procedure onderscheidt zich van de niet-openbare procedure doordat er geen afzonderlijke selectiefase is en de aanbestedende dienst het aantal inschrijvende ondernemers nooit beperkt. De aanbestedende dienst publiceert bij de openbare procedure een aankondiging en beoordeelt daarna alle inschrijvende ondernemers op basis van de uitsluitingsgronden, de geschiktheidseisen en de inschrijving.

III. GUNNINGSFASE

In deze fase beoordeelt de aanbestedende dienst allereerst de geschiktheid van de inschrijvers en vervolgens de inschrijvingen. De aanbestedende dienst beoordeelt de uitsluitingsgronden en de geschiktheid van de inschrijvers in eerste instantie op basis van de eigen verklaring. Pas nadat de aanbestedende dienst op basis van de inschrijvingen bepaald heeft aan wie hij de overheidsopdracht wil gunnen, gaat de aanbestedende dienst over tot het verifiëren van de eigen verklaring.

--	--	--

3.	PROCEDURE VAN DE CONCURRENTIEGERICHTE DIALOOG	
-----------	--	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
3.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> q. publiceert overeenkomstig paragraaf 3.2 een aankondiging; r. toetst overeenkomstig paragraaf 3.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; s. toetst overeenkomstig paragraaf 3.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; t. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 3.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; u. nodigt overeenkomstig paragraaf 3.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot deelname aan de dialoog; v. houdt overeenkomstig paragraaf 3.16 met de geselecteerde gegadigden een dialoog met het doel na te gaan en te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk aan de behoeften van de aanbestedende dienst te voldoen en maakt een keuze welke oplossing of oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen; w. verzoekt de deelnemers aan de dialoog overeenkomstig paragraaf 3.17 hun inschrijving in te dienen; x. toetst overeenkomstig paragraaf 3.18 of de inschrijvingen voldoen aan de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossing of oplossingen; y. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 3.21 de geldige inschrijvingen aan de hand van het gunningscriterium de economische meest voordelige inschrijving en de door de aanbestedende dienst gestelde subcriteria; z. gunt overeenkomstig paragraaf 3.23 en 3.24 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst; aa. maakt overeenkomstig paragraaf 3.26 de resultaten van de gunning bekend. 	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 3.2 een aankondiging; b. toetst overeenkomstig paragraaf 3.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; c. toetst overeenkomstig paragraaf 3.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; d. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 3.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; e. nodigt overeenkomstig paragraaf 3.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot deelname aan de dialoog; f. houdt overeenkomstig paragraaf 3.16 met de geselecteerde gegadigden een dialoog met het doel na te gaan en te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk

		aan de behoeften van de aanbestedende dienst te voldoen en maakt een keuze welke oplossing of oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen; g. verzoekt de deelnemers aan de dialoog overeenkomstig paragraaf 3.17 hun inschrijving in te dienen; h. toetst overeenkomstig paragraaf 3.18 of de inschrijvingen voldoen aan de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossing of oplossingen; i. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 3.21 de geldige inschrijvingen aan de hand van het gunningscriterium de economische meest voordelige inschrijving en de door de aanbestedende dienst gestelde subcriteria; j. gunt overeenkomstig paragraaf 3.23 en 3.24 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst.
I.	AANKONDIGINGSFASE	
3.1	Vooraankondiging	
3.1.1	<u>Mogelijkheid tot gebruik van vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, kan gebruik maken van een vooraankondiging.	idem
3.1.2	<u>Gevolg van gebruik van vooraankondiging: termijnverkorting</u> Indien de vooraankondiging e. voldoet aan de voorschriften in deze paragraaf, en f. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden vóór de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst ter publicatie aan de Commissie is verzonden, dan mag de aanbestedende dienst een kortere termijn overeenkomstig punt 3.16.3 hanteren voor de indiening van de inschrijving.	nvt
3.1.3	<u>Vorm vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de	idem

	website van TenderNed beschikbaar is.	
3.1.4	<p>Inhoud vooraankondiging</p> <p>De vooraankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 3.1.3 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging met behulp van TenderNed wordt verzonden aan de Commissie, en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.</p>	idem
3.1.5	<p><u>Aanvullende inhoud vooraankondiging</u></p> <p>1. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor leveringen die de aanbestedende dienst voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst per productgroep. De aanbestedende dienst stelt de categorieën van producten vast volgens de CPV.</p> <p>2. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor diensten voor elk van de dienstencategorieën als bedoeld in bijlage II, onderdeel A van richtlijn 2004/18/EG die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten met inachtneming paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst.</p> <p>3. Indien het geraamde bedrag van de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel als bedoeld in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken die hij voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomst die hij voornemens is te sluiten.</p>	nvt
3.1.6	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u></p> <p>De aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de vooraankondiging op TenderNed.</p>	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u></p> <p>De aanbestedende dienst publiceert de aankondiging op TenderNed en kan de aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.</p>

3.1.7	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de vooraankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de vooraankondiging.	nvt
3.1.8	Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde leveringen en diensten De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende leveringen en diensten, bedoeld in punt 3.1.5, eerste en tweede lid, zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar.	nvt
3.1.9	Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde werken De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende werken, bedoeld in punt 3.1.5, derde lid, zo spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of voor de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten.	nvt
3.1.10	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging: e. geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en f. de datum van toezending van de vooraankondiging aan de Commissie.	Elders publiceren: inhoud Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.
3.1.11	Elders publiceren pas na kennisgeving aan Commissie De aanbestedende dienst publiceert een vooraankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de vooraankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	nvt
3.2	Aankondiging	
3.2.1	Publicatieplicht voor aanbestedende dienst De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst.	idem
3.2.2	Vorm aankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	idem

	Inhoud aankondiging	
3.2.3	<p><u>Inhoud aankondiging</u> De aankondiging bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 3.2.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd; h. de informatie als bedoeld in punt 3.2.4 tot en met 3.2.19 i. geen informatie die strijdig is met het bestek als bedoeld in paragraaf 3.14. 	idem
3.2.4	<p><u>CPV</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging de CPV-codes van de categorieën werken, leveringen en diensten die gevraagd worden.</p>	idem
3.2.5	<p><u>Communicatiemiddelen</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 3.3 op welke wijze de communicatie plaatsvindt.</p>	idem
3.2.6	<p><u>Termijn verzoek tot deelneming</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 3.4 de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelneming.</p>	idem
3.2.7	<p><u>Verzoek om eigen verklaring</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging dat gegadigden een eigen verklaring als bedoeld in paragraaf 3.6 dienen te overleggen en op welke wijze het formulier voor de eigen verklaring aan de gegadigden ter beschikking wordt gesteld.</p>	idem
3.2.8	<p><u>Voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</u> Indien de aanbestedende dienst met toepassing van punt 3.7.1 de deelneming aan de procedure voorbehoudt aan sociale werkvoorzieningen, vermeldt hij dit in de aankondiging.</p>	idem
3.2.9	<p><u>Uitsluitingsgronden</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 3.8 welke uitsluitingsgronden hij hanteert en welke bewijsstukken hij hiertoe vraagt.</p>	idem

3.2.10	<p><u>Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake</p> <ul style="list-style-type: none"> g. financiële en economische draagkracht, h. technische en beroepsbekwaamheid, of i. beroepsbevoegdheid, <p>als bedoeld in paragraaf 3.9, dan vermeldt hij deze in de aankondiging.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 3.9.1, tweede lid, of punt 3.9.8, derde lid, andere geschiktheidseisen stelt dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze andere eisen in de aankondiging.</p>	<p><u>Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden</u></p> <p>- Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem</p> <p>- Voor opdrachten voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde, of b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro: <p>Indien de aanbestedende dienst in overeenstemming met punt 3.9.1 geschiktheidseisen stelt inzake</p> <ul style="list-style-type: none"> 1°. financiële en economische draagkracht, 2°. technische en beroepsbekwaamheid, of 3°. beroepsbevoegdheid, <p>dan vermeldt hij deze in de aankondiging. Voorts motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze eisen in de aankondiging.</p>
3.2.11	<p><u>Bewijsstukken draagkracht en bekwaamheden</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake financiële en economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid als bedoeld in paragraaf 3.9, vermeldt hij in de aankondiging welke bewijsstukken hiertoe overeenkomstig paragraaf 3.9 overgelegd dienen te worden.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 3.9.2, derde lid, andere bewijsstukken opvraagt dan de bewijsstukken genoemd in punt 3.9.2, eerste en tweede lid, dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van de overlegging van deze andere bewijsstukken in de aankondiging.</p>	idem
3.2.12	<p><u>Selectiecriteria</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden wil beperken dat hij zal uitnodigen tot indiening van een inschrijving, dan vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 3.11 in de aankondiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. de selectiecriteria; e. de weging van selectiecriteria die hij voornemens is te gebruiken; en f. de bewijsstukken die hij hiertoe vraagt. 	idem

3.2.13	<u>Aantal gegadigden</u> 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging het minimumaantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen. 2. Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperkt, vermeldt hij tevens het maximaal aantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen.	idem
3.2.14	<u>Bijzondere voorwaarden</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 3.15 bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst vermeldt hij die in de aankondiging of het bestek.	idem
3.2.15	<u>Technische specificaties</u> De aanbestedende dienst vermeldt met inachtneming van paragraaf 3.18 zijn behoeften en eisen in de aankondiging of het bestek.	idem
3.2.16	<u>Dialoog in fasen</u> Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 3.16.6 bepaalt dat de dialoog in fasen verloopt vermeldt hij dit in de aankondiging of in het bestek.	idem
3.2.17	<u>Varianten</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 3.20 varianten toestaat, vermeldt hij dit in de aankondiging.	idem
3.2.18	<u>Weging gunningscriteria</u> De aanbestedende dienst specificeert met inachtneming van paragraaf 3.21 in de aankondiging of in het bestek de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.	idem
3.2.19	<u>Overige inlichtingen</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging alle overige nuttig geachte inlichtingen.	idem
<i>Publicatie van de aankondiging</i>		
3.2.20	<u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst zendt de aankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed.	<u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst publiceert de aankondiging op TenderNed en kan de

		aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.
3.2.21	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
3.2.22	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: e. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie heeft toegezonden, en f. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de aankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.
3.2.23	Publiceren pas na kennisgeving aan commissie De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	nvt
3.3	Communicatie	
3.3.1	Kosteloze aanbestedingsstukken De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat gegadigden en inschrijvers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.	idem
3.3.2	Te gebruiken communicatiemiddelen 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en ondernemers plaatsvindt. Dit kan door middel van: m. de post, n. de fax, o. langs elektronische weg, p. persoonlijke bezorging, q. per telefoon, of r. door middel van een combinatie van deze middelen. 2. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de ondernemers tot de aanbestedingsprocedure niet beperken. 3. De aanbestedende dienst neemt hierbij punt 3.5.1 en 3.18.1 in acht.	idem

3.3.3	<u>Eisen aan elektronische communicatiemiddelen</u> De aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen waarvan de technische kenmerken niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.	idem
3.3.4	<u>Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de verzoeken tot deelneming en van de inschrijvingen. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat hij pas na het verstrijken van de uiterste termijn kennisneemt van de inhoud van verzoeken tot deelneming en de inschrijvingen.	idem
3.3.5	<u>Vertrouwelijke informatie</u> Onverminderd de Wet openbaarheid van bestuur en de bepalingen met betrekking tot informatievoorziening in paragraaf 3.1, 3.2, 3.13, 3.23, 3.25 en 3.26 maakt de aanbestedende dienst vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.	idem
3.3.6	<u>Inlichtingen</u> 1. Een aanbestedende dienst verstrekt, met inachtneming van punten 3.3.5, 3.16.3 en 3.16.5, alle door hem aan één gegadigde, deelnemer of inschrijver verstrekte inlichtingen ook aan de andere gegadigden, deelnemers en inschrijvers. 2. De aanbestedende dienst kan in afwijking van het eerste lid, op verzoek van een gegadigde, deelnemer die voornemens is een inschrijving te doen of een inschrijver, voorafgaand aan de gunning inlichtingen als bedoeld in punt 3.3.5 niet verstrekken aan de andere gegadigden, deelnemers of inschrijvers indien het verstrekken ervan schade kan toebrengen aan zijn gerechtvaardigde commerciële belangen. 3. Het niet verstrekken van inlichtingen, bedoeld in het tweede lid, aan alle andere deelnemers en inschrijvers mag niet leiden tot benadeling van die deelnemers en inschrijvers.	
3.4	Termijnen verzoeken tot deelneming	
3.4.1	<u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming rekening met: g. de complexiteit van de overheidsopdracht, h. de voor de voorbereiding van het verzoek tot deelneming benodigde tijd, en i. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.	idem
3.4.2	<u>Minimumtermijn</u> De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen	<u>Minimumtermijn</u> De termijn voor de ontvangst van de

	vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht aan de Commissie.	verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatie op de website TenderNed.
3.5	Verzoeken tot deelneming	
3.5.1	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming</u></p> <p>1. Gegadigden dienen verzoeken tot deelneming in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in.</p> <p>2. Gegadigden mogen verzoeken tot deelneming per fax, langs elektronische weg of telefonisch indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p> <p>3. Indien een gegadigde een verzoek tot deelneming telefonisch indient, zendt de aanbestedende dienst voor het verstrijken van de termijn voor indiening een schriftelijke bevestiging.</p>	idem
3.5.2	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg; informatie van de aanbestedende dienst</u></p> <p>1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van verzoeken tot deelneming voor gegadigden beschikbaar zijn.</p> <p>2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> q. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; r. het tijdstip en de datum van ontvangst van verzoeken tot deelneming kunnen worden vastgesteld; s. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; t. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; u. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; v. tijdens de verschillende fasen van de aanbestedingsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; w. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en x. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen. 	idem

3.5.3	<u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg; hoger beschermingsniveau</u> De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 3.5.2.	idem
3.5.4	<u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg; geavanceerde elektronische handtekening</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische indiening gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.	idem
3.5.5	<u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg; termijn indienen niet-elektronische stukken</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming dient een gegadigde documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de verzoeken tot deelneming.	idem
3.5.6	<u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een verzoek tot deelneming indienen.	idem
3.5.7	<u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de verzoeken tot deelneming.	idem
3.5.8	<u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een gegadigde is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van het verzoek tot deelneming, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van: e. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 3.13, 3.23, 3.25 en 3.26, of f. de Wet openbaarheid van bestuur.	idem
3.6	Eigen verklaring	
3.6.1	<u>Formulier eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst vult paragraaf 1 van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15 in. 2. De aanbestedende dienst geeft op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake: i. uitsluitingsgronden, j. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, k. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en	Idem

	<p>I. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid.</p> <p>3. Hij stelt het ingevulde formulier ter beschikking aan gegadigden.</p>	
3.6.2	<p>Verklaring integriteitsverklaring aanbesteden</p> <p>Voor alle bij ministeriële regeling aangewezen opdrachten of raamovereenkomsten vraagt de aanbestedende dienst de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat de gegadigden op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden.</p>	idem
3.6.3	<p>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</p> <p>De aanbestedende dienst vraagt de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de gegadigde als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.</p>	Nvt
3.6.4	<p>Eigen verklaring</p> <p>Een gegadigde legt bij het verzoek tot deelneming een eigen verklaring over overeenkomstig het formulier dat de aanbestedende dienst op grond van punt 3.6.1, derde lid, ter beschikking heeft gesteld.</p>	idem
3.6.5	<p>Eigen verklaring derde</p> <p>1. Indien een gegadigde een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze gegadigde bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 3.6.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	idem
3.6.6	<p>Eigen verklaring samenwerkingsverband</p> <p>1. Indien een samenwerkingsverband een verzoek tot deelneming indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 3.6.4 over.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	idem

3.6.8	<p><u>Volstaan met eigen verklaring</u></p> <p>g. De aanbestedende dienst neemt op het moment dat het verzoek tot deelneming wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 3.12 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoegten met de eigen verklaring als bewijs dat de gegadigde niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden;</p> <p>h. de gegadigden voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en</p> <p>i. de gegadigden op een bepaalde wijze scoren op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 3.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.</p>	idem
II.	<u>SELECTIEFASE</u>	
3.7	Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden	
3.7.1	<p><u>Voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan de deelneming aan de procedure voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, van het Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken, indien de meerderheid van de bij de uitvoering van de betreffende overheidsopdracht betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.</p>	idem
3.7.2	<p><u>Rechtspersoonlijkheid</u></p> <p>Een aanbestedende dienst wijst een gegadigde niet af op grond van het feit dat deze een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zou moeten zijn.</p>	idem
3.7.3	<p><u>Rechtsvorm samenwerkingsverband</u></p> <p>Een aanbestedende dienst wijst een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet af op grond van het feit dat het een bepaalde rechtsvorm zou moeten hebben.</p>	idem
3.7.4	<p><u>Selectie op basis van eigen verklaring</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring of een gegadigde:</p> <p>a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden;</p> <p>b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en</p> <p>c. op een bepaalde wijze scoren op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen.</p>	idem

	3. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, en het tweede lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden de technische bekwaamheid van die gegadigde nagaan aan de hand van de lijst bedoeld in punt 3.9.9, vierde lid.	
3.8	Uitsluitingsgronden	
3.8.1	<p><u>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</u> De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <p>a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 3.6.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte;</p> <p>b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 3.6.3 heeft gevraagd en de gegadigde die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven.</p>	<p><u>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</u> De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 3.6.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte.</p>
3.8.2	<p>Artikel dwingende redenen De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punten 3.6.2, 3.6.3 en 3.8.1.</p>	idem
3.8.3	<p><u>Facultatieve uitsluitingsgronden</u> De aanbestedende dienst kan een gegadigde slechts uitsluiten van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure op de volgende gronden:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. de gegadigde verkeert in staat van faillissement of van liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surséance van betaling of een akkoord, of de gegadigde verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie; j. de gegadigde heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan, vastgesteld op een grond die de aanbestedende dienst aannemelijk kan maken; k. de gegadigde heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidspremies of ten aanzien van zijn belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland; l. de gegadigde heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge paragraaf 3.6 en 3.8 tot en met 3.12 kunnen worden verlangd, of hij heeft die inlichtingen niet verstrekt. 	idem

3.8.4	<p>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</p> <p>1. Als bewijs van de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 3.8.2 onderdeel a, gelden de gegevens die zijn opgenomen in het handelsregister.</p> <p>2. Indien elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.</p>	idem
3.8.5	<p>Bewijsstuk afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</p> <p>Als bewijsstuk voor de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 3.8.2, onderdeel c, geldt een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, die:</p> <p>a. verklaart dat de ondernemer alle verschuldigde belastingen en sociale zekerheidspremies heeft betaald, met uitzondering van de bedragen waarvoor uitstel is verleend in verband met een ingediend bezwaar of beroep en de bedragen waarvoor een betalingsregeling is getroffen, indien deze betalingsregeling tot op het moment van de verklaring wordt nagekomen; en</p> <p>b. op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan zes maanden.</p>	idem
3.8.6	<p>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</p> <p>Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 3.8.3 zich niet voordoen, kan de gegadigde volstaan met een verklaring onder ede of een plechtige verklaring die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.</p>	idem
3.9	Geschiktheidseisen	
	<i>Financiële en economische draagkracht</i>	
3.9.1	<p>Geschiktheidseisen inzake draagkracht</p> <p>1. De aanbestedende dienst kan de volgende geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen:</p> <p>a. voor gegadigden die reeds verplicht zijn de jaarstukken te deponeren, dat continuïteitsproblemen in de onderneming afwezig zijn;</p> <p>b. een gemiddelde omzet over de laatste drie boekjaren voorafgaand aan de aanbestedingsprocedure van 200% van de geraamde waarde van de opdracht of de betrokken raamovereenkomst, met dien verstande dat:</p> <p>1°. indien de overheidsopdracht of de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de geraamde waarde van de opdracht voor een periode</p>	<p>Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro.: Idem</p> <p>Voor opdrachten voor:</p> <p>a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde, of</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>De aanbestedende dienst kan enkel</p>

	<p>van twaalf maanden;</p> <p>2°. indien de raamovereenkomst met meerdere ondernemers wordt aangegaan: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de waarde van de percelen binnen de raamovereenkomsten indien de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren eveneens aan een periode van twaalf maanden;</p> <p>3°. indien de gegadigde minder dan drie jaar bestaat de gemiddelde omzet wordt gerekend vanaf de oprichtingsdatum of de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzet cijfers beschikbaar zijn.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid kan de aanbestedende dienst andere geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>a. het stellen van andere eisen dan genoemd in het eerste lid is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 3.2.10, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig 3.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>	<p>geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>1°. het stellen van de eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>2°. de eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>3°. de eisen zijn overeenkomstig punt 3.2.10, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>4°. de noodzaak om eisen te stellen is overeenkomstig 3.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>
3.9.2	<p>Bewijsstukken draagkracht</p> <p>1. Een gegadigde toont de afwezigheid van continuïteitsproblemen als bedoeld in punt 3.9.1, eerste lid, onder a, aan met een accountantsverklaring waarin geen continuïteitsparagraaf is opgenomen, betreffende het aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande boekjaar, met dien verstande dat de accountantsverklaring op het moment van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan drie jaar.</p> <p>2. Een gegadigde toont de overeenkomstig punt 3.9.1, eerste lid, onder b, vereiste omzet aan met jaarrekeningen betreffende de aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande laatste drie boekjaren dan wel een verklaring betreffende de totale omzet, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>3. Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht bedoeld in punt 1.9.1, tweede lid:</p> <p>a. een passende bankverklaring of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's;</p> <p>b. balansen of balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of</p> <p>c. een verklaring betreffende de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>4. Een samenwerkingsverband overlegt bewijsmiddelen als bedoeld in het eerste tot en met het derde lid</p>	<p>Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem</p> <p>Voor opdrachten voor:</p> <p>a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht:</p> <p>1°. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's;</p> <p>2°. overlegging van balansen of van balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of</p>

	die betrekking hebben op die ondernemers uit het samenwerkingsverband aan de hand waarvan het samenwerkingsverband voldoet aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht.	3 ^o . een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.
3.9.3	<u>Andere bewijsstukken voor draagkracht</u> Indien een gegadigde om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde bewijsstukken te overleggen, kan hij zijn economische en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.	idem
3.9.4	<u>Beroepen op draagkracht derden</u> 1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. 2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
3.9.5	<u>Beroepen op draagkracht deelnemers samenwerkingsverband of derden</u> Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 3.9.4, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
3.9.6	<u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht dan hij stelt aan een enkele ondernemer.	idem
	<i>Technische en beroepsbekwaamheid</i>	
3.9.7	<u>Geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u>	idem

	<p>1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen inzake technische of beroepsbekwaamheid stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen.</p> <p>2. Deze eisen dienen verband te houden met en in verhouding te staan tot de opdracht.</p>	
3.9.8	<p><u>Geschiktheidseisen technische bekwaamheid</u></p> <p>1. Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten kan de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stellen aan de gegadigde die met name betrekking hebben op zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> k. praktische vaardigheden, l. technische kennis, m. efficiëntie, n. ervaring en o. betrouwbaarheid. <p>2. Indien de aanbestedende dienst als geschiktheidseis inzake technische bekwaamheid stelt dat de gegadigde eerder opdrachten heeft verricht die gelet op de omvang en complexiteit of de voor de uitvoering van de opdracht benodigde bekwaamheid van de gegadigde vergelijkbaar zijn met de opdracht die het onderwerp is van de aanbestedingsprocedure, dan eist de aanbestedende dienst ten hoogste dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de gegadigde maximaal 3 vergelijkbare opdrachten heeft uitgevoerd, en b. die vergelijkbare opdrachten ieder een waarde hebben van maximaal 60% van de waarde van de opdracht die de aanbestedende dienst wil verstrekken. <p>3. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het tweede lid andere eisen aan eerdere opdrachten stellen dan genoemd in het tweede lid, onder a en b:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het stellen van andere eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 3.2.10, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig 3.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd. 	idem
3.9.9	<p><u>Bewijsstukken technische bekwaamheid</u></p> <p>1. Een gegadigde toont zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 3.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit blijkt dat de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten, als bedoeld in punt 3.9.8, tweede lid, aanhef en onder a en b, voor die opdrachtgevers heeft uitgevoerd.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 3.9.8, derde lid, andere eisen aan eerdere opdrachten heeft gesteld, toont de gegadigde zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 3.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit in redelijkheid blijkt dat de gegadigde aan die eisen voldoet.</p>	idem

3. Een gegadigde kan in het kader van het eerste en tweede lid verklaringen overleggen betreffende:
- 1°. overheidsopdrachten voor werken: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 5 jaar, of
 - 2°. overheidsopdrachten voor leveringen en diensten: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 3 jaar,
- voorafgaand aan de datum van aankondiging van de aanbestedingsprocedure.
4. Indien een aanbestedende dienst in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden, kan een aanbestedende dienst in afwijking van het eerste en tweede lid, die gegadigde vragen om zijn technische bekwaamheid nader te onderbouwen door middel van
- a. indien het een overheidsopdracht voor werken betreft: het overleggen van een lijst van de gegadigde van alle werken die hij de afgelopen vijf jaar heeft verricht, welke lijst vergezeld gaat van verklaringen van opdrachtgevers waaruit blijkt:
 - dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd,
 - het bedrag van de werken, alsmede de plaats en het tijdstip waarop ze werden uitgevoerd, en
 - of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht.
 - b. indien het een overheidsopdracht voor leveringen of een overheidsopdracht voor diensten betreft: een lijst van de voornaamste leveringen of voornaamste diensten die de afgelopen drie jaar werden verricht, die:
 - het bedrag, de datum en de naam van de opdrachtgever van die leveringen of diensten bevat,
 - voor opdrachten die voor een aanbestedende dienst zijn verricht, vergezeld gaat van een verklaring van die aanbestedende dienst of een door die aanbestedende dienst ondertekende verklaring waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht, en
 - voor opdrachten die voor opdrachtgevers zijn verricht die geen aanbestedende dienst zijn, vergezeld gaat van een verklaring van die opdrachtgever of van de gegadigde waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht.
5. Een gegadigde kan zijn technische bekwaamheid, anders dan bedoeld in punt 3.9.8, tweede lid, op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen, of diensten aantonen
- a. een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de gegadigde behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
 - b. een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
 - c. in het geval van complexe producten of diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden: een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de

	<p>productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;</p> <p>d. de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast;</p> <p>e. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten: de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de gegadigde kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht;</p> <p>f. een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar;</p> <p>g. een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de dienstverlener of de aannemer voor het verlenen van de overheidsopdracht beschikt;</p> <p>h. de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of</p> <p>i. wat de te leveren producten betreft: monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijkdoor referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.</p>	
3.9.10	<p><u>Beroepen op bekwaamheid derden</u></p> <p>1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p> <p>2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
3.9.11	<p><u>Beroepen op bekwaamheid deelnemers samenwerkingsverband of derden</u></p> <p>Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 3.9.10, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
3.9.12	<p><u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u></p> <p>De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid dan hij stelt aan een enkele ondernemer.</p>	idem

3.9.13	<u>Personen die door de rechtspersoon met de uitvoering worden belast</u> Voor overheidsopdrachten voor diensten, overheidsopdrachten voor werken en overheidsopdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of werkzaamheden voor aanbrengen en installeren inhouden, kan een aanbestedende dienst van een rechtspersoon verlangen dat deze in de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermeldt van de personen die met de uitvoering worden belast.	idem
3.9.14	<u>Normen inzake milieubeheer</u> Indien de aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in punt 3.9.9, derde lid, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de gegadigde aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer - en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de betreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.	idem
3.9.15	<u>Gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer</u> De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de gegadigden overleggen.	idem
3.9.16	<u>Kwaliteitsbewaking</u> Indien de aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de gegadigde aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.	idem
3.9.17	<u>Gelijkwaardige kwaliteitsbewaking</u> De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. De aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van gegadigden.	idem
	<i>Eisen betreffende beroepsbevoegdheid</i>	
3.9.18	<u>Inschrijving in handels - of beroepsregister</u> Een aanbestedende dienst kan een gegadigde verzoeken: e. aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het	idem

	beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven, of f. een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in: <ul style="list-style-type: none"> - bijlage IX A van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, - bijlage IX B van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor leveringen en - bijlage IX C van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor diensten. 	
3.9.19	<u>Verplichte vergunningen en lidmaatschappen</u> Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor diensten kan de aanbestedende dienst, indien de gegadigde over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien hij lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in zijn land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de gegadigde aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.	idem
3.10	Buitenlandse erkenningslijsten en certificering	
3.10.1	<u>Opname op lijst of certificering niet verplicht</u> De aanbestedende dienst mag aan ondernemers uit andere lidstaten de opneming op een officiële lijst of certificering als bedoeld in artikel 52 van richtlijn nr. 2004/18/EG niet voorschrijven als voorwaarde voor deelneming aan een overheidsopdracht.	idem
3.10.2	<u>Bewijs van inschrijving op lijst of certificaat overleggen</u> 1. De gegadigde die op een officiële lijst is opgenomen of in het bezit is van een certificaat, kan bij een overheidsopdracht een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van inschrijving of het door de bevoegde certificeringsinstelling afgegeven certificaat aan de aanbestedende dienst overleggen. 2. Dit bewijs of dit certificaat vermelden de bewijsstukken op grond waarvan de inschrijving op de lijst of de certificering mogelijk was, en de classificatie op deze lijst.	idem
3.10.3	<u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u> 1. De door de bevoegde autoriteit in een andere lidstaat van de Europese Unie bevestigde opneming op een officiële lijst of het door de certificeringsinstelling afgegeven certificaat vormt voor de aanbestedende dienst een vermoeden dat de gegadigde: <ul style="list-style-type: none"> a. niet valt onder een uitsluitingsgrond als bedoeld in punt 3.8.1 en punt 3.8.3, onderdeel a, b of d; b. voldoen aan de in punt 3.9.18 en 3.9.19 bedoelde eisen betreffende beroepsbevoegdheid; c. voldoet aan punt 3.9.2, derde lid, onderdelen b en c; d. voldoet aan punt 3.9.9, derde lid, onderdelen a tot en met f en h tot en met k. 2. Het in het eerste lid bedoelde vermoeden gaat alleen op indien de leverancier is gevestigd in de lidstaat die de officiële lijst heeft opgesteld.	idem

3.10.4	<u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u> 1. De aanbestedende dienst kan de gegevens die uit de opneming op een officiële lijst of de certificering kunnen worden afgeleid, alleen gemotiveerd ter discussie stellen. 2. In afwijking van het eerste lid kan met betrekking tot de betaling van socialezekerheidspremies en belastingen en heffingen van een ingeschreven ondernemer een aanvullende verklaring kan worden verlangd.	idem
3.11	Beperken aantal gegadigden met behulp van selectiecriteria	
3.11.1	<u>Beperking aantal uitnodigingen tot deelname aan de dialoog</u> 1. De aanbestedende dienst kan het aantal gegadigden dat hij zal uitnodigen tot deelname aan de dialoog beperken op voorwaarde dat er voldoende geschikte gegadigden zijn. 2. Het minimumaantal gegadigden dat de aanbestedende dienst blijkens de aankondiging voornemens is uit te nodigen bedraagt ten minste drie Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen. 3. Wanneer het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen. 4. De aanbestedende dienst neemt in het geval, bedoeld in het derde lid, geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die onder een uitsluitingsgrond vallen of niet aan de geschiktheidseisen voldoen.	idem
3.11.2	<u>Wijze van beperking</u> 1. De aanbestedende dienst beperkt het aantal gegadigden op een transparante en niet-discriminerende wijze, met behulp van in de aankondiging vermelde selectiecriteria en weging, met dien verstande dat de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet beperkt met behulp van de geschiktheidscriteria inzake financiële en economische draagkracht, bedoeld in punt 3.9.1.	idem
3.11.3	<u>Bepalingen geschiktheidseisen van overeenkomstige toepassing</u> Paragraaf 3.9 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat waar 'geschiktheidseisen' staat, 'selectiecriteria' moet worden gelezen.	idem
3.12	Controle eigen verklaring	
3.12.1	<u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u> 1. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen. 2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van uitnodiging tot inschrijving de juistheid van de eigen	idem

	verklaringen nagaan. 3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.	
3.12.2	<u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website</u> De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 3.8.3 beschikte.	idem
3.12.3	<u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden</u> Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 3.8.3. In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de gegadigde overeenkomstig punt 3.12.11 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.	idem
3.12.4	<u>Navraag bij Openbaar Ministerie</u> De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 3.6.2 correct is.	Nvt
3.12.5	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 3.8.3 onderdeel a, na door elektronische raadpleging van het handelsregister. 2. Indien de raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.	idem
3.12.6	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u> De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 3.8.3, onderdeel c, na door de gegadigde te verzoeken de verklaring als bedoeld in punt 3.8.5 te overleggen.	idem
3.12.7	<u>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</u> Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 3.8.1 en 3.8.3 zich niet voordoen, gaat de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgronden, bedoeld in punt 3.8.3, onderdelen a en c, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring onder ede of	idem

	een plechtige verklaring te overleggen die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.	
3.12.8	<p><u>Bewijs geschiktheidseisen inzake draagkracht</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake draagkracht, bedoeld in punt 3.9.1, eerste lid, onder a en b, na door het handelsregister elektronisch te raadplegen.</p> <p>2. Indien de elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid, niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.</p> <p>3. Indien de gegadigde de accountantsverklaring of de jaarrekening, bedoeld in punt 3.9.2, eerste lid niet heeft gedeponereerd in het handelsregister, kan de aanbestedende dienst deze bewijsstukken bij de gegadigde opvragen.</p>	idem
3.12.6	<p><u>Bewijs geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake technische bekwaamheid, bedoeld in punt 3.9.8, tweede en derde lid, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring als bedoeld in punt 3.9.9, eerste tot en met derde lid, te overleggen.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 3.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.</p>	idem
3.12.7	<p><u>Uniek nummer handelsregister</u></p> <p>Indien een gegadigde staat ingeschreven in het handelsregister en de gegadigde het unieke nummer dat de kamer van koophandel aan hem heeft afgegeven aan de aanbestedende dienst heeft gemeld, gebruikt de aanbestedende dienst dit nummer om de inschrijving in het handelsregister en de gegevens van het uittreksel in het handelsregister na te gaan.</p>	idem
3.12.8	<p><u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de gegadigden per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen.</p> <p>2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gegadigden uitnodigen een inschrijving in te dienen.</p>	idem

3.12.9	<u>Aanvulling van verklaringen en bescheiden</u> In geval van onduidelijkheid kan de aanbestedende dienst verlangen dat een gegadigde de door hem overgelegde verklaringen en bescheiden aanvult of nader toelicht.	idem
3.13	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de selectiefase	
3.13.1	<u>Mededeling beslissingen</u> De aanbestedende dienst deelt alle gegadigden zo spoedig mogelijk en schriftelijk mee, welke beslissingen zijn genomen in het kader van de aanbestedingsprocedure.	idem
	<i>Beëindiging van de procedure</i>	
3.13.2	<u>Redenen beëindiging</u> Indien de aanbestedende dienst besluit een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging is gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten, en de procedure opnieuw te beginnen, deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle gegadigden.	idem
	<i>Uitsluiting en afwijzing</i>	
3.13.3	<u>Redenen voor uitsluiting en afwijzing</u> 1. De aanbestedende dienst stelt gegadigden bij uitsluiting of afwijzing zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van de uitsluiting of afwijzing. 2. Op verzoek van een betrokken partij stelt een aanbestedende dienst iedere afgewezen gegadigde zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vijftien dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis voor de redenen van afwijzing.	idem
3.13.4	<u>Scores</u> Indien de aanbestedende dienst bij de selectie scores heeft toegekend dient omvatten de redenen, bedoeld in 3.13.3, tweede lid, tevens: c. zijn eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de geselecteerde gegadigden d. zijn scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd.	idem
3.13.5	<u>Geen verstrekking gegevens</u> De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee, indien verstrekking van die gegevens: e. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift, f. in strijd zou zijn met het openbaar belang, g. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of	idem

	h. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.	
3.13.6	Beantwoording verzoek om nadere informatie De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vijftien dagen op een verzoek om nadere informatie met betrekking tot de selectie door een gegadigde.	idem
	<i>Uitnodiging tot de dialoog</i>	
3.13.7	Minimumaantal uitnodigingen tot deelname aan de dialoog De aanbestedende dienst nodigt tenminste drie gegadigden uit tot deelname aan de dialoog. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.	idem
3.13.8	Aantal uitnodigingen De aanbestedende dienst nodigt een aantal gegadigden uit dat ten minste gelijk is aan het minimumaantal gegadigden dat hij in de aankondiging heeft vermeld.	idem
3.13.9	Minder geschikte gegadigden dan minimumaantal 1. Wanneer het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen. 2. De aanbestedende dienst neemt in het geval, bedoeld in het eerste lid, geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die onder een uitsluitingsgrond vallen of niet aan de geschiktheidseisen voldoen.	idem
3.13.10	Als geen beperking aantal gegadigden Indien de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet heeft beperkt, nodigt hij alle gegadigden waarop geen uitsluitingsgrond van toepassing is en die aan de geschiktheidseisen voldoen uit tot deelname aan de dialoog.	idem
3.13.11	Uitnodiging tot deelname aan dialoog De aanbestedende dienst nodigt de uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelname aan de dialoog.	idem
3.13.12	Inhoud uitnodiging tot deelname In de uitnodiging tot deelname aan de dialoog neemt de aanbestedende dienst ten minste de volgende informatie op: f. een verwijzing naar de aankondiging van de overheidsopdracht;	idem

	<p>g. het van de raadpleging en de daarbij gebruikte taal of talen;</p> <p>h. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de overheidsopdracht of de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging van de overheidsopdracht of het bestek is vermeld;</p> <p>i. een exemplaar van het bestek als bedoeld in paragraaf 3.14 en van alle aanvullende stukken, of de vermelding van de toegang tot het bestek en tot de andere hiervoor vermelde stukken, wanneer deze rechtstreeks langs elektronische weg toegankelijk zijn.</p>	
3.14	Bestek	
3.14.1	<p>Inhoud bestek: technische specificaties</p> <p>Indien de aanbestedende dienst de technische specificaties niet reeds in de aankondiging heeft vermeld, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 3.18 in het bestek.</p>	idem
3.14.2	<p>Inhoud bestek: bijzondere voorwaarden</p> <p>Indien de aanbestedende dienst bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht en hij deze niet reeds heeft vermeld in de aankondiging, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 3.15 in het bestek.</p>	idem
3.14.3	<p>Dialogo in fasen</p> <p>Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 3.16.6 bepaalt dat de dialoog in fasen verloopt en hij dit niet reeds heeft vermeld in de aankondiging, vermeldt hij dit in het bestek.</p>	
3.14.4	<p>Inhoud bestek: varianten</p> <p>Indien de aanbestedende dienst in de aankondiging heeft vermeldt dat hij varianten toestaat, vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 3.20 in het bestek:</p> <p>e. aan welke eisen deze varianten ten minste moeten voldoen, en</p> <p>f. op welke wijze deze varianten moeten worden ingediend.</p>	idem
3.14.5	<p>Inhoud bestek: weging gunningscriteria</p> <p>Indien de aanbestedende dienst niet reeds in de aankondiging van de overheidsopdracht, de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving heeft gespecificeerd, dan doet hij dit met inachtneming van paragraaf 3.21 in het bestek.</p>	idem
3.14.7	<p>Inhoud bestek: informatie over verplichtingen</p> <p>In het bestek vermeldt de aanbestedende dienst bij welke instantie de deelnemers informatie kunnen</p>	idem

	<p>verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. belastingen; h. milieubescherming; i. arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de overheidsopdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn. 	
3.14.8	<p><u>Inhoud bestek: arbeidsbescherming</u> De aanbestedende dienst verzoekt de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen inzake de arbeidsbescherming en de arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de verrichting wordt uitgevoerd.</p>	idem
3.14.9	<p><u>Inhoud bestek: onderaanneming</u> In het bestek kan de aanbestedende dienst een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht of raamovereenkomst hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt.</p>	idem
3.14.10	<p><u>Termijn nadere inlichtingen</u> De aanbestedende dienst verstrekt op tijdig verzoek voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen, uiterlijk zes en in geval van toepassing van een versnelde procedure als bedoeld in punt 3.16.5 uiterlijk vier dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen nadere inlichtingen over het bestek of de aanvullende stukken.</p>	idem
3.15	<u>Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht</u>	
3.15.1	<p><u>Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht</u> De aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de overheidsopdracht, mits deze voorwaarden verenigbaar zijn met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. De bijzondere voorwaarden kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen.</p>	Idem
3.15.2	<p><u>Bankgarantie</u> Indien de aanbestedende dienst van de ondernemer die de opdracht uitvoert een zekerheidsstelling in de vorm van een bankgarantie vereist kan de ondernemer volstaan met het overleggen van een zekerheidsstelling ter hoogte van maximaal 5% van de waarde van de opdracht.</p>	Idem

	2. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het eerste lid een zwaardere zekerheidsstelling vereisen dan genoemd in het eerste lid: a. het vereisen van een zwaardere zekerheidsstelling is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de zwaardere zekerheidsstelling houdt verband met en staat in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de zwaardere zekerheidsstelling is overeenkomstig punt 1.2.11, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om de zwaardere zekerheidsstelling te vereisen is overeenkomstig punt 1.2.11, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.	
IIA.	DIALOOG	
3.16	Dialogo met deelnemers	
3.16.1	Openen dialoog De aanbestedende dienst opent met de overeenkomstig paragraaf 3.13.11 geselecteerde gegadigden een dialoog.	
3.16.2	Doel dialoog 1. De dialoog heeft als doel na te gaan en te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk aan de behoefte van de aanbestedende dienst te voldoen. 2. Tijdens deze dialoog kan de aanbestedende dienst alle aspecten van de opdracht bespreken met de gegadigden.	
3.16.3	Gelijke behandeling van alle deelnemers 1. De aanbestedende dienst waarborgt de gelijke behandeling van alle deelnemers aan de dialoog. 2. De aanbestedende dienst geeft geen informatie die sommige deelnemers kan bevoordelen boven andere.	
3.16.4	Prijzen of betalingen aan deelnemers dialoog De aanbestedende dienst kan voorzien in prijzen of betalingen aan de deelnemers aan de dialoog.	
3.16.5	Vertrouwelijkheid informatie De aanbestedende dienst maakt voorgestelde oplossingen of andere door een deelnemer aan de dialoog verstrekte vertrouwelijke informatie niet bekend aan de andere deelnemers zonder toestemming van de eerstgenoemde deelnemer.	
3.16.6	Dialogo in fasen	

	De aanbestedende dienst kan bepalen dat de dialoog in fasen verloopt, zodat het aantal in de dialoofase te bespreken oplossingen kan worden beperkt aan de hand van de gunningscriteria die in de aankondiging of in het bestek zijn vermeld.	
3.16.7	Afvallen deelnemers bij dialoog in fasen: Indien gebruik gemaakt wordt van een dialoog in fasen, bedoeld in 3.15a.4, is het aantal deelnemers in de slotfase zodanig dat mededinging kan worden gegarandeerd, voor zover er voldoende aantal geschikte oplossingen zijn.	idem
3.16.8	Duur dialoog De aanbestedende dienst zet de dialoog voort totdat hij, zo nodig na vergelijking, kan aangeven welke oplossing of oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen.	
3.17	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de dialoofase	
3.17.1	Definitieve inschrijving 1. Nadat de aanbestedende dienst de dialoog heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld verzoekt de aanbestedende dienst de deelnemers om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossing of oplossingen. 2. In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbestedende dienst ten minste de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, het adres waar deze moeten worden ingediend en de taal of talen waarin zij moeten worden gesteld, op.	idem
	Termijnen inschrijving	
3.17.2	Vaststelling termijnen De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met: d. de complexiteit van de overheidsopdracht; e. de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd; en f. de hierna vastgestelde minimumtermijnen.	
3.17.3	Minimumtermijn De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.	

3.17.4	<u>Inkorten termijn bij vooraankondiging</u> Indien: g. de aanbestedende dienst een vooraankondiging heeft gepubliceerd, h. deze vooraankondiging voldoet aan de voorschriften van paragraaf 3.1 en i. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht ter bekendmaking is verzonden kan de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in punt 3.17.2, in de regel inkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen.	
3.17.5	<u>Inkorten termijn bij elektronische toegang tot stukken</u> De aanbestedende dienst kan de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in punt 3.17.2, met vijf dagen verkorten indien hij: e. met elektronische middelen en vanaf de publicatie van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het bestek en alle aanvullende stukken, en f. in de aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot deze documenten vermeldt.	
3.17.6	<u>Termijn bij dringende redenen</u> Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in deze paragraaf bepaalde minimumtermijnen in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen van minimaal tien dagen vaststellen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.	
3.17.7	<u>Verlengen termijn bij niet tijdig verstrekken stukken</u> Indien: g. nadere inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen zijn aangevraagd, maar niet binnen de in punt 3.14.9 gestelde termijn zijn verstrekt, h. de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse kunnen worden gedaan, of i. de inschrijvingen slechts na inzage ter plaatse van de bij het bestek behorende stukken kunnen worden gedaan, verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.	
	<u>Verzoek om toelichting</u>	
3.17.9	<u>Verzoek tot toelichting, precisering en nauwkeuriger omschrijving</u> 1. De aanbestedende dienst kan verzoeken om de definitieve inschrijving toe te lichten, te preciseren en nauwkeuriger te omschrijven.	idem

	2. De in het eerste lid bedoelde toelichting, precisering en nauwkeuriger omschrijving mogen de basiselementen van de inschrijving of de aanbesteding niet wezenlijk wijzigen, aangezien zulks de mededinging kan verstoren of een discriminerend effect kan hebben.	
3.18	Inschrijving	
3.18.1	Indiening inschrijving 1. Inschrijvers dienen inschrijvingen in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in. 2. Inschrijvers mogen inschrijvingen per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.	idem
3.18.2	Indienen inschrijving via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst 1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van inschrijvingen voor inschrijvers beschikbaar zijn. 2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat: <ul style="list-style-type: none"> i. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; j. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld; k. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; l. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; m. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; n. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; o. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en p. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen. 	idem
3.18.3	Indienen inschrijving via elektronische weg: hoger beschermingsniveau De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 3.18.2.	idem

3.18.4	Indiening inschrijving via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische inschrijving gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.	idem
3.18.5	Indiening inschrijving via elektronische weg: termijn indienen niet-elektronische stukken Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen dient een inschrijver documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de inschrijvingen.	idem
3.18.6	Samenwerkingsverband Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een inschrijving indienen.	idem
3.18.7	Pas na verstrijken termijn inhoud lezen De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de inschrijvingen.	idem
3.18.8	Vertrouwelijkheid De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een inschrijver is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijving, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van: c. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 3.13, 3.23, 3.25 en 3.26, of d. de Wet openbaarheid van bestuur.	idem
III.	GUNNINGSFASE	
3.19	Technische specificaties, normen en eisen	
3.19.1	Inhoud definitieve inschrijving De aanbestedende dienst toetst of de definitieve inschrijving bedoeld in 3.17.1 alle voor de uitvoering van het project vereiste en noodzakelijke elementen bevat.	idem
3.1.2	Toets aan technische specificaties 1. De inschrijver toont ter voldoening van de aanbestedende dienst met elk passend middel aan dat de aan de norm beantwoordende werken, producten of diensten aan de functionele of prestatie-eisen van de	idem

	aanbestedende dienst voldoen. 2. De aanbestedende dienst toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door hem in de aankondiging, danwel in het bestek gestelde normen en functionele en prestatie-eisen.	
3.19.3	Eisen aan technische specificaties De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.	idem
3.19.4	Eisen aan technische specificaties De aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties: a. door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten; b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen, c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a; of d. door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken.	idem
3.19.5	Eisen aan technische specificaties De aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in punt 3.19.4, onderdeel a van de woorden "of gelijkwaardig".	idem
3.19.6	Bij technische specificaties rekening houden met gehandicapten Waar mogelijk houdt de aanbestedende dienst in de technische specificaties rekening met toegankelijkheidscriteria voor gehandicapten of met ontwerpen voor iedereen.	idem
3.19.7	Geen afwijzing van inschrijving bij gelijkwaardigheid oplossing Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de specificaties, bedoeld in punt 3.19.4, onderdeel a, wijst hij een inschrijving niet af met de reden dat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden	idem

	aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.	
3.19.8	<u>Geen afwijzing van inschrijving bij voldoen aan norm</u> Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de in punt 3.19.4, onderdeel b en c, g eboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, wijst hij een aanbod van werken, producten of diensten niet af indien die beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, wanneer deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.	idem
3.19.9	<u>Technische specificaties: milieukeuren</u> 1. De aanbestedende dienst die milieukeuren voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in punt 3.19.4, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voor zover: a. die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft; b. de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens; c. de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals regeringsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen; en d. de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen. 2. De aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van het bestek. 3. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.	idem
3.19.10	<u>Technische specificaties: certificaten</u> De aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.	idem
3.19.11	<u>Technische specificaties: verwijzing</u> 1. De aanbestedende dienst vermeldt de technische specificaties geen bepaald fabrikaat, bepaalde herkomst of bijzondere werkwijze, noch verwijst hij naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden	idem

	beoordeeld of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd wordt. 2. In afwijking van het eerste lid, mag de aanbestedende dienst een vermelding of verwijzing als bedoeld in het eerste opnemen in de technische specificatie indien: e. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van punt 3.19.4 en punt 3.19.7, en f. deze vermelding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".	
3.20	Varianten van de inschrijver	
3.20.1	Varianten bij economisch meest voordelige inschrijving De aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen, indien hij: e. in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan en f. voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert.	idem
3.20.2	Eisen varianten De aanbestedende dienst houdt alleen rekening met de varianten die aan de in het bestek gestelde eisen voldoen.	idem
3.20.3	Overheidsopdracht voor diensten of leveringen De aanbestedende dienst die varianten heeft toegestaan, wijst een variant niet uitsluitend af omdat deze, indien deze werd gekozen: e. tot een overheidsopdracht voor diensten in plaats van een overheidsopdracht voor leveringen zou leiden; of f. tot een overheidsopdracht voor leveringen in plaats van tot een overheidsopdracht voor diensten zou leiden.	idem
3.21	Abnormaal lage inschrijving	
3.21.1	Inlichtingen over abnormaal lage inschrijving Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten overheidsopdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbestedende dienst, voordat hij deze inschrijving afwijst, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving.	idem
3.21.2	Verduidelijkingen abnormaal lage inschrijving De verduidelijkingen, bedoeld in punt 3.21.1, kunnen in ieder geval verband houden met: k. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces of van de dienstverlening;	idem

	<ul style="list-style-type: none"> l. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren; m. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver; n. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de overheidsopdracht wordt uitgevoerd; of o. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver. 	
3.21.3	<p><u>Onderzoek samenstelling inschrijving</u> De aanbestedende dienst onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling van de verondersteld abnormaal lage inschrijving aan de hand van de ontvangen toelichtingen.</p>	idem
3.21.4	<p><u>Staatssteun</u> 1. Indien de aanbestedende dienst constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving op die grond worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende dienst bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is toegekend. 2. Wanneer de aanbestedende dienst een inschrijving afwijst omdat de inschrijver niet op tijd heeft aangetoond dat de staatssteun geoorloofd is, stelt hij de Commissie daarvan in kennis.</p>	idem
3.22	<u>Gunningscriteria</u>	
3.22.1	<p><u>Gunningscriteria</u> De aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht op grond van het criterium de uit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving.</p>	idem
3.22.2	<p><u>Subgunningscriteria bij criterium economisch meest voordelige inschrijving</u> 1. De aanbestedende dienst vult het criterium economisch meest voordelige inschrijving nader in door subcriteria te benoemen die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht. 2. Deze subcriteria kunnen in elk geval betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> u. de kwaliteit; v. de prijs; w. de technische waarde; x. de esthetische en functionele kenmerken; y. de milieukenmerken; z. de gebruikskosten; 	idem

	<p>aa. de rentabiliteit;</p> <p>bb. de klantenservice en de technische bijstand;</p> <p>cc. de datum van levering;</p> <p>dd. de termijn voor levering of uitvoering.</p>	
3.22.3	<p>Weging van de subgunningscriteria</p> <p>1. De aanbestedende dienst specificeert in de aankondiging of in het bestek, het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.</p> <p>2. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.</p> <p>3. Indien volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging van subcriteria mogelijk is, vermeldt hij in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het bestek de subcriteria in afnemende volgorde van belangrijkheid.</p>	idem
3.22.4	<p>Beoordeling</p> <p>De aanbestedende dienst beoordeelt de inschrijvingen aan de hand van de door hem gespecificeerde subcriteria, volgens de door hem overeenkomstig punt 3.22.3 bepaalde weging.</p>	idem
3.22.5	<p>Verduidelijking door economisch meest voordelige inschrijver</p> <p>De aanbestedende dienst kan de economisch meest voordelige inschrijver verzoeken aspecten van zijn inschrijving te verduidelijken of in de inschrijving vervatte verbintenissen te bevestigen, op voorwaarde dat dit de inhoudelijke aspecten van de inschrijving ongewijzigd laat en niet dreigt te leiden tot concurrentievervalsing of discriminatie.</p>	
3.23	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase	
3.23.0	<p>Termijn gunningsbeslissing</p> <p>1. De aanbestedende dienst beslist over gunning binnen het aantal dagen dat de dienst als termijn gesteld heeft voor het indienen van een inschrijving.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan afwijken van de in het eerste lid bedoelde termijn. In dat geval wordt de afwijkende termijn gemotiveerd meegedeeld aan de inschrijvers.</p>	
3.23.1	<p>Mededeling gunningsbeslissing</p> <p>De aanbestedende dienst deelt alle inschrijvers zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht en het sluiten van een raamovereenkomst.</p>	idem

	Beëindiging van de procedure	
3.23.2	<p>Inhoud gunningsbeslissing: redenen beëindiging</p> <p>Indien de aanbestedende dienst heeft besloten een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten en de procedure opnieuw te beginnen deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle inschrijvers.</p>	idem
	Gunningsbeslissing	
3.23.3	<p>Verzending per fax of elektronische post</p> <p>1. De mededeling van de gunningsbeslissing wordt in ieder geval per fax of elektronische post verzonden. 2. De mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing.</p>	idem
3.23.4	<p>Inhoud gunningsbeslissing: redenen voor afwijzing</p> <p>1. De aanbestedende dienst deelt iedere afgewezen inschrijver in de mededeling van de gunningsbeslissing het volgende mede:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. de redenen voor de afwijzing; h. de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving en i. de naam van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst. <p>2. In de gevallen, bedoeld in punt 3.18.6 en 3.18.7 deelt de aanbestedende dienst de redenen mee voor zijn beslissing dat er geen gelijkwaardigheid voorhanden is of dat de werken, leveringen of diensten niet aan de functionele en prestatie-eisen voldoen.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst bij de gunning het gunningscriteria van de economisch meest voordelige aanbieder hanteert en daarbij scores heeft toegekend, stelt de aanbestedende dienst iedere afgewezen inschrijver schriftelijk in kennis van</p> <ul style="list-style-type: none"> e. zijn eigen eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst; f. zijn eigen scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd. 	idem
3.23.5	<p>Geen verstrekking gegevens</p> <p>De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee aan de afgewezen inschrijvers, indien verstrekking van die gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; j. in strijd zou zijn met het openbaar belang; k. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of l. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	idem

3.23.6	<u>Beantwoording verzoek om nadere informatie</u> De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen tien dagen op een verzoek om nadere informatie door een inschrijver.	idem
3.24	Sluiten overeenkomst	
3.24.1	<u>Geen aanvaarding als bedoeld in het BW</u> De mededeling van de gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een inschrijver.	idem
3.24.2	<u>Standstilltermijn</u> 1. De aanbestedende dienst gunt niet eerder de overheidsopdracht en sluit niet eerder de raamovereenkomst op basis van de gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die gunningsbeslissing is verstreken. 2. Deze termijn begint te lopen indien de mededeling van de gunningsbeslissing voldoet aan punt 3.23.4 en is verzonden.	idem
3.24.3	<u>Kortere standstilltermijn wegens dwingende spoed</u> De aanbestedende dienst kan slechts van de termijn, genoemd in punt 3.24.2, afwijken, indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.	idem
3.25	Proces-verbaal van opdrachtverlening	
3.25.1	<u>Inhoud proces-verbaal</u> De aanbestedende dienst stelt over de gunning van de opdracht of het sluiten van de raamovereenkomst een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat: u. de naam en het adres van de aanbestedende dienst; v. het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst; w. de namen van de uitgekozen gegadigden met motivering van die keuze; x. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden met motivering van die uitsluiting of afwijzing; y. namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing; z. de inlichtingen waarop punt 3.3.6, tweede lid, van toepassing was; aa. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen; bb. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het	nvt

	<p>gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven;</p> <p>cc. de omstandigheden die de toepassing van de concurrentiegerichte dialoog rechtvaardigen</p> <p>dd. in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten,</p> <p>ee. in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de termijn, genoemd in punt 3.24.2, rechtvaardigen.</p>	
3.25.2	<p><u>Documentatie elektronische verloop aanbestedingsprocedure</u></p> <p>De aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde aanbestedingsprocedures.</p>	nvt
3.25.3	<p><u>Proces-verbaal op verzoek naar Commissie</u></p> <p>De aanbestedende zendt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, aan de Commissie op diens verzoek.</p>	nvt
3.26	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht	
3.26.1	<p><u>Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht</u></p> <p>De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten zendt de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 na de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst met behulp van TenderNed aan de de Commissie en publiceert de bekendmaking op TenderNed.</p>	nvt
3.26.2	<p><u>Geen openbaarmaking</u></p> <p>De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; j. in strijd zou zijn met het openbaar belang; k. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of l. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	nvt
3.26.3	<p><u>Vorm bekendmaking</u></p> <p>De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is gesteld.</p>	nvt

3.26.4	Inhoud bekendmaking De bekendmaking bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 3.26.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.	nvt
3.26.5	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
3.26.6	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: e. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en f. de datum van toezending van de bekendmaking aan de Commissie.	nvt
3.26.7	Publiceren pas na kennisgeving aan Commissie De aanbestedende dienst publiceert een bekendmaking pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de bekendmaking aan de Commissie heeft gezonden.	nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 3 (PROCEDURE VAN DE CONCURRENTIEGERICHTE DIALOOG)

Wanneer deze procedure toepassen?

In het geval van bijzonder complexe overheidsopdrachten kan de aanbestedende dienst een dialoog aangaan met alle gegadigden over alle aspecten van de betreffende overheidsopdracht. Van een bijzonder complexe overheidsopdracht is volgens overweging 31 van de richtlijn sprake als het voor de aanbestedende dienst objectief gezien onmogelijk is te bepalen:

- welke middelen en oplossingen noodzakelijk zijn voor deze overheidsopdracht
- of te beoordelen wat de markt te bieden heeft op het gebied van technische, financiële of juridische oplossingen.

Een groot voordeel van de procedure van de concurrentiegerichte dialoog is dat innovatieve oplossingen van marktpartijen een plek kunnen krijgen in deze procedure. Dit blijkt met name uit de mogelijkheid om met partijen in overleg te treden, maar komt ook doordat bijvoorbeeld het gunnen op de laagste prijs niet is toegestaan.

Puntsgewijze toelichting

VERLOOP VAN DE PROCEDURE

In artikel 3.0 wordt het verloop van de procedure beschreven. De procedure van de concurrentiegerichte dialoog onderscheidt zich van de niet-openbare procedure, doordat na bekendmaking van de overheidsopdracht de aanbestedende dienst een groep gegadigden selecteert waarmee een dialoog wordt gestart over de overheidsopdracht. De voorwaarden zijn dat alle inschrijvers gelijk worden behandeld bijvoorbeeld wat betreft informatieverstrekking en dat vertrouwelijke informatie van deelnemers aan de dialoog niet zonder toestemming van de betreffende deelnemer wordt verstrekt aan anderen. De volgende stap is dat de aanbestedende dienst het aantal oplossingen voortkomend uit de dialoog kan beperken en uiteindelijk komt tot één of meer oplossingen die het meest geschikt lijken. Nadat de aanbestedende dienst de dialoog gesloten verklaart kunnen de gegadigden een definitieve inschrijving indienen op basis van de oplossingen die tijdens de dialoog tussen de aanbestedende dienst en de betreffende gegadigde zijn besproken. De aanbestedende dienst kan de inschrijvers om nadere informatie vragen ten aanzien van de inschrijving. Deze toelichting mag de inschrijving niet zodanig beïnvloeden dat er discriminerende werking vanuit gaat. Tenslotte vindt selectie van de economisch meest voordelige inschrijving plaats op basis van de in de bekendmaking vermelde gunningscriteria.

--	--	--

4.	ONDERHANDELINGSPROCEDURE MET AANKONDIGING	
----	--	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
4.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure.</p> <p>De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> bb. publiceert overeenkomstig paragraaf 4.2 een aankondiging; cc. toetst overeenkomstig paragraaf 4.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; dd. toetst overeenkomstig paragraaf 4.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; ee. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 4.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; ff. nodigt overeenkomstig paragraaf 4.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving; gg. toetst overeenkomstig paragraaf 4.18 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; hh. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 4.21 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; ii. onderhandelt met de inschrijvers overeenkomstig de voorwaarden in paragraaf 4.22. jj. gunt overeenkomstig paragraaf 4.24 en 4.25 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst; kk. maakt overeenkomstig paragraaf 4.26 de resultaten van de gunning bekend. <p>2. Indien de aanbestedende dienst toepassing heeft gegeven aan artikel 36, onder a, van het besluit dan nodigt hij, overeenkomstig paragraaf 4.13, gelijktijdig en schriftelijk de inschrijvers uit die in de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog een inschrijving hebben gedaan die voldeed aan de formele eisen.</p>	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure.</p> <p>De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 4.2 een aankondiging; b. toetst overeenkomstig paragraaf 4.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; c. toetst overeenkomstig paragraaf 4.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; d. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 4.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; e. overeenkomstig paragraaf 4.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving; f. toetst overeenkomstig paragraaf 4.18 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen;

		g. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 4.21 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; h. onderhandelt met de inschrijvers overeenkomstig de voorwaarden in paragraaf 4.22 i. gunt overeenkomstig paragraaf 4.24 en 4.25 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst.
L	AANKONDIGINGSFASE	
4.1	Vooraankondiging	
4.1.1	Mogelijkheid tot gebruik van vooraankondiging De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, kan gebruik maken van een vooraankondiging.	idem
4.1.2	Vorm vooraankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website TenderNed beschikbaar is.	idem
4.1.3	Inhoud vooraankondiging De vooraankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 4.1.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging met behulp van TenderNed wordt verzonden aan de Commissie, en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.	idem
4.1.4	Aanvullende inhoud vooraankondiging 1. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor leveringen die de aanbestedende dienst voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst per productgroep. De aanbestedende dienst stelt de categorieën van producten vast volgens de CPV. 2. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor diensten voor elk van de	nvt

	<p>dienstencategorieën als bedoeld in bijlage II, onderdeel A van richtlijn 2004/18/EG die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten met inachtneming paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst.</p> <p>3. Indien het geraamde bedrag van de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel als bedoeld in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken die hij voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomst die hij voornemens is te sluiten.</p>	
4.1.5	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de vooraankondiging op TenderNed.</p>	<p><u>Wijze van publicatie vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst publiceert de vooraankondiging op TenderNed en kan de aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.</p>
4.1.6	<p><u>Bewijs van publicatie</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de vooraankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de vooraankondiging.</p>	nvt
4.1.7	<p><u>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde leveringen en diensten</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende leveringen en diensten, bedoeld in punt 4.1.4, eerste en tweede lid, zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar.</p>	nvt
4.1.8	<p><u>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde werken</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende werken, bedoeld in punt 4.1.4, derde lid, zo spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of voor de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten.</p>	nvt
4.1.9	<p><u>Elders publiceren: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging: g. geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en</p>	<p><u>Elders publiceren: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging geen andere informatie dan</p>

	h. de datum van toezending van de vooraankondiging aan de Commissie.	de informatie in de vooraankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.
4.1.10	Elders publiceren pas na kennisgeving aan Commissie De aanbestedende dienst publiceert een vooraankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de vooraankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	nvt
4.2	Aankondiging	
4.2.1	Publicatieplicht voor aanbestedende dienst 1. De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst. 2. De aanbestedende dienst hoeft geen aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst te publiceren, indien er sprake is van een situatie genoemd in artikel 36, onder a van het besluit en indien de aanbestedende dienst bij de procedure van gunning door onderhandelingen alle inschrijvers betreft en alleen inschrijvers betreft die voldoen aan de in de voorgaande procedure gestelde criteria in de paragrafen 1.8 tot en met 1.12, 2.8 tot en met 2.12, respectievelijk 3.8 tot en met 3.12 en die gedurende de voorafgaande procedure of concurrentiegerichte dialoog inschrijvingen hebben ingediend die aan de formele eisen van de procedure voor het plaatsen van opdrachten voldeden.	idem
4.2.2	Vorm aankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	idem
	Inhoud aankondiging	
4.2.3	Inhoud aankondiging De aankondiging bevat: j. ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 4.2.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd; k. de informatie als bedoeld in punt 4.2.4 tot en met 4.2.19 l. geen informatie die strijdig is met het bestek als bedoeld in paragraaf 4.14.	idem
4.2.4	CPV De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging de CPV-codes van de categorieën werken, leveringen en diensten die gevraagd worden.	idem

4.2.5	Communicatiemiddelen De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 4.3 op welke wijze de communicatie plaatsvindt.	idem
4.2.6	Termijn verzoek tot deelneming De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 4.4 de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelneming.	idem
4.2.7	Verzoek om eigen verklaring De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging dat gegadigden een eigen verklaring als bedoeld in paragraaf 4.6 dienen te overleggen en op welke wijze het formulier voor de eigen verklaring aan de gegadigden ter beschikking wordt gesteld.	idem
4.2.8	Vorbehouden aan sociale werkvoorzieningen Indien de aanbestedende dienst met toepassing van punt 4.7.1 de deelneming aan de procedure voorbehoudt aan sociale werkvoorzieningen, vermeldt hij dit in de aankondiging.	idem
4.2.9	Uitsluitingsgronden De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 4.8 welke uitsluitingsgronden hij hanteert en welke bewijsstukken hij hiertoe vraagt.	idem
4.2.10	Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden 1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake j. financiële en economische draagkracht, k. technische en beroepsbekwaamheid, of l. beroepsbevoegdheid, als bedoeld in paragraaf 4.9, dan vermeldt hij deze in de aankondiging. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 4.9.1, tweede lid, of punt 4.9.8, derde lid, andere geschiktheidseisen stelt dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze andere eisen in de aankondiging.	Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden - Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem - Voor opdrachten voor: a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde, of b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro: Indien de aanbestedende dienst in overeenstemming met punt 4.9.1 geschiktheidseisen stelt inzake 1°. financiële en economische draagkracht, 2°. technische en beroepsbekwaamheid, of

		3 ^o . beroepsbevoegdheid, dan vermeldt hij deze in de aankondiging. Voorts motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze eisen in de aankondiging.
4.2.11	Bewijsstukken draagkracht en bekwaamheden 1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake financiële en economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid als bedoeld in paragraaf 4.9, vermeldt hij in de aankondiging welke bewijsstukken hiertoe overeenkomstig paragraaf 4.9 overgelegd dienen te worden. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 4.9.2., derde lid, andere bewijsstukken opvraagt dan de bewijsstukken genoemd in punt 4.9.2, eerste en tweede lid, dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van de overlegging van deze andere bewijsstukken in de aankondiging.	idem
4.2.12	Selectiecriteria Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden wil beperken dat hij zal uitnodigen tot indiening van een inschrijving, dan vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 4.11 in de aankondiging: g. de selectiecriteria; h. de weging van selectiecriteria die hij voornemens is te gebruiken; en i. de bewijsstukken die hij hiertoe vraagt.	idem
4.2.13	Aantal gegadigden 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging het minimumaantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen. 2. Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperkt, vermeldt hij tevens het maximumaantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen.	idem
4.2.14	Bijzondere voorwaarden Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 4.15 bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst vermeldt hij die in de aankondiging of het bestek.	idem
4.2.15	Technische specificaties De aanbestedende dienst vermeldt met inachtneming van paragraaf 4.18 de technische specificaties in de aankondiging of het bestek.	idem
4.2.16	Varianten Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 4.19 varianten toestaat, vermeldt hij dit in de	idem

	aankondiging.	
4.2.17	Weging gunningscriteria Indien de aanbestedende dienst het criterium 'de economisch meest voordelige inschrijving' hanteert bij de gunning, specificceert hij met inachtneming van paragraaf 4.21 in de aankondiging of in het bestek de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.	idem
4.2.18	Elektronische veiling Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van een elektronische veiling, meldt hij dit met inachtneming van paragraaf 4.23 in de aankondiging.	idem
4.2.19	Overige inlichtingen De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging alle overige nuttig geachte inlichtingen.	idem
4.2.20	Gefaseerd onderhandelen Indien de aanbestedende dienst bepaalt dat de procedure van gunning door onderhandelingen in opeenvolgende fasen verloopt, zodat het aantal inschrijvingen waarover onderhandeld moet worden, wordt verminderd, vermeldt de aanbestedende dienst dit in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst of in het bestek.	idem
Publicatie van de aankondiging		
4.2.20	Wijze van publicatie De aanbestedende dienst zendt de aankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed.	Wijze van publicatie De aanbestedende dienst publiceert de aankondiging op TenderNed en kan de aankondiging aan de Commissie zenden met behulp van TenderNed.
4.2.21	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
4.2.22	Publicatie elders: inhoud Indien de de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: g. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de	Elders publiceren: inhoud Indien de aanbestedende dienst de aankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging geen

	Commissie is toegezonden, en h. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.	andere informatie dan de informatie in de aankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.
4.2.23	Publiceren pas na kennisgeving aan commissie De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	nvt
4.3	Communicatie	
4.3.1	Kosteloze aanbestedingsstukken De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat gegadigden en inschrijvers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.	idem
4.3.2	Te gebruiken communicatiemiddelen 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en ondernemers plaatsvindt. Dit kan door middel van: s. de post, t. de fax, u. langs elektronische weg, v. persoonlijke bezorging, w. per telefoon, of x. door middel van een combinatie van deze middelen. 2. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de ondernemers tot de aanbestedingsprocedure nietbeperken. 3. De aanbestedende dienst neemt hierbij punt 4.5.1 en 4.17.1 in acht.	idem
4.3.3	Eisen aan elektronische communicatiemiddelen De aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen waarvan de technische kenmerken niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.	idem
4.3.4	Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de verzoeken tot deelneming en van de inschrijvingen. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat hij pas na het verstrijken van de uiterste termijn kennisneemt van de inhoud van verzoeken tot deelneming en de inschrijvingen.	idem

4.3.5	<u>Vertrouwelijke informatie</u> Onverminderd de Wet openbaarheid van bestuur en de bepalingen met betrekking tot informatievoorziening in paragraaf 4.1, 4.2, 4.13, 4.24, 4.26 en 4.27 maakt de aanbestedende dienst vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.	idem
4.3.6	<u>Inlichtingen</u> 1. Een aanbestedende dienst verstrekt, met inachtneming van punt 3.3.5, alle door hem aan één deelnemer of inschrijver verstrekte inlichtingen ook aan de andere deelnemers en inschrijvers. 2. De aanbestedende dienst kan in afwijking van het eerste lid, op verzoek van een gegadigde, een deelnemer die voornemens is een inschrijving te doen of een inschrijver, voorafgaand aan de gunning inlichtingen als bedoeld in punt 3.3.5 niet verstrekken aan de andere deelnemers of inschrijvers indien het verstrekken ervan schade kan toebrengen aan zijn gerechtvaardigde commerciële belangen. 3. Het niet verstrekken van inlichtingen, bedoeld in het tweede lid, aan alle andere deelnemers en inschrijvers mag niet leiden tot benadeling van die deelnemers en inschrijvers.	
4.4	Termijnen verzoeken tot deelneming	
4.4.1	<u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming rekening met: j. de complexiteit van de overheidsopdracht, k. de voor de voorbereiding van het verzoek tot deelneming benodigde tijd, en l. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.	idem
4.4.2	<u>Minimumtermijn</u> De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht aan de Commissie.	<u>Minimumtermijn</u> De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatie op TenderNed.
4.4.3	<u>Termijn bij dringende redenen</u> Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in punt 4.4.2 bepaalde minimumtermijn in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen van minimaal tien dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht aan de Commissie.	idem
4.5	Verzoeken tot deelneming	
4.5.1	Indiening verzoek tot deelneming	idem

	<p>1. Gegadigden dienen verzoeken tot deelneming in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging, in.</p> <p>2. Gegadigden mogen verzoeken tot deelneming per fax, langs elektronische weg of telefonisch indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p> <p>3. Indien een gegadigde een verzoek tot deelneming telefonisch indient, zendt de aanbestedende dienst voor het verstrijken van de termijn voor indiening een schriftelijke bevestiging.</p>	
4.5.2	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst</u></p> <p>1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van verzoeken tot deelneming voor gegadigden beschikbaar zijn.</p> <p>2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> y. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; z. het tijdstip en de datum van ontvangst van verzoeken tot deelneming kunnen worden vastgesteld; aa. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; bb. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; cc. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; dd. tijdens de verschillende fasen van de aanbestedingsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; ee. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en ff. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen. 	idem
4.5.3	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg: hoger beschermingsniveau</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsmiddelen bedoeld in punt 4.5.2.</p>	idem
4.5.4	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische indiening gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>	idem

4.5.5	<u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg: termijn indienen niet-elektronische stukken</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming dient een gegadigde documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de verzoeken tot deelneming.	idem
4.5.6	<u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een verzoek tot deelneming indienen.	idem
4.5.7	<u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de verzoeken tot deelneming.	idem
4.5.8	<u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een gegadigde is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van het verzoek tot deelneming, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van: g. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 4.13, 4.24, 4.26 en 4.27, of h. de Wet openbaarheid van bestuur.	idem
4.6	Eigen verklaring	
4.6.1	<u>Formulier eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst vult paragraaf 1 van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15 in. 2. De aanbestedende dienst geeft op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake: m. uitsluitingsgronden, n. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, o. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en p. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 3. Hij stelt het ingevulde formulier ter beschikking aan gegadigden.	idem
4.6.2	<u>Integriteitsverklaring aanbesteden</u> Voor alle bij ministeriële regeling aangewezen opdrachten of raamovereenkomsten vraagt de aanbestedende dienst de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat de gegadigden op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden.	idem

4.6.3	<p><u>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</u> De aanbestedende dienst vraagt de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de gegadigde als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.</p>	Nvt
4.6.4	<p><u>Eigen verklaring</u> Een gegadigde legt bij het verzoek tot deelneming een eigen verklaring over overeenkomstig het formulier dat de aanbestedende dienst op grond van punt 4.6.1, derde lid, ter beschikking heeft gesteld.</p>	idem
4.6.5	<p><u>Eigen verklaring derde</u> 1. Indien een gegadigde een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze gegadigde bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 4.6.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept. 2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	idem
4.6.6	<p><u>Eigen verklaring samenwerkingsverband</u> 1. Indien een samenwerkingsverband een verzoek tot deelneming indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 4.6.4 over. 2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	
4.6.8	<p><u>Volstaan met eigen verklaring</u> De aanbestedende dienst neemt op het moment dat het verzoek tot deelneming wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 4.12 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoeg met de eigen verklaring als bewijs dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> j. de gegadigde niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; k. de gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en l. de gegadigde op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. <p>2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een</p>	

	overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 4.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.	
II.	SELECTIEFASE	
4.7	Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden	
4.7.1	<u>Vorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</u> De aanbestedende dienst kan de deelneming aan de procedure voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, van het Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken, indien de meerderheid van de bij de uitvoering van de betreffende overheidsopdracht betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.	idem
4.7.2	<u>Rechtspersoonlijkheid</u> Een aanbestedende dienst wijst een gegadigde niet af op grond van het feit dat het samenwerkingsverband een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zou moeten zijn.	idem
4.7.3	<u>Rechtsvorm samenwerkingsverband</u> Een aanbestedende dienst wijst een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet af op grond van het feit dat het een bepaalde rechtsvorm zou moeten hebben.	idem
4.7.4	<u>Selectie op basis van eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring of een gegadigde: a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. 2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen. 3. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, en het tweede lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden de technische bekwaamheid van die gegadigde nagaan aan de hand van de lijst bedoeld in punt 4.9.9, vierde lid.	idem
4.8	Uitsluitingsgronden	
	Verplichte uitsluitingsgrond	

4.8.1	<p><u>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</u></p> <p>De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <p>a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 4.6.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelname niet daarover beschikte;</p> <p>b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 4.6.3 heeft gevraagd en de gegadigde die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven.</p>	<p><u>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</u></p> <p>De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 4.6.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte.</p>
4.8.2	<p><u>Artikel dwingende redenen</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punten 1.6.2, 1.6.3 en 1.8.1.</p>	idem
<u>Facultatieve uitsluitingsgrond</u>		
4.8.3	<p><u>Facultatieve uitsluitingsgronden</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan een gegadigde slechts uitsluiten van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure op de volgende gronden:</p> <p>m. de gegadigde verkeert in staat van faillissement of van liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surséance van betaling of een akkoord, of de gegadigde verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie;</p> <p>n. de gegadigde heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan, vastgesteld op een grond die de aanbestedende dienst aannemelijk kan maken;</p> <p>o. de gegadigde heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidspremies of ten aanzien van zijn belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland;</p> <p>p. de gegadigde heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge paragraaf 4.6 en 4.8 tot en met 4.12 kunnen worden verlangd, of hij heeft die inlichtingen niet verstrekt.</p>	idem
4.8.4	<p><u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u></p> <p>1. Als bewijs van de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 4.8.3 onderdeel a, gelden de gegevens die zijn opgenomen in het handelsregister.</p> <p>2. Indien elektronische raadpleging van het register, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van</p>	idem

	koophandel.	
4.8.5	<p>Bewijsstuk afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</p> <p>Als bewijsstuk voor de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 4.8.3, onderdeel c, geldt een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, die:</p> <p>a. verklaart dat de ondernemer alle verschuldigde belastingen en sociale zekerheidspremies heeft betaald, met uitzondering van de bedragen waarvoor uitstel is verleend in verband met een ingediend bezwaar of beroep en de bedragen waarvoor een betalingsregeling is getroffen, indien deze betalingsregeling tot op het moment van de verklaring wordt nagekomen; en</p> <p>b. op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan zes maanden.</p>	idem
4.8.6	<p>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</p> <p>Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 4.8.3 zich niet voordoen, kan de gegadigde volstaan met een verklaring onder ede of een plechtige verklaring die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.</p>	idem
4.9	Geschiktheidseisen	
	Financiële en economische draagkracht	
4.9.1	<p>Geschiktheidseisen inzake draagkracht</p> <p>1. De aanbestedende dienst kan de volgende geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen:</p> <p>a. voor gegadigden die reeds verplicht zijn de jaarstukken te deponeren, dat continuïteitsproblemen in de onderneming afwezig zijn;</p> <p>b. een gemiddelde omzet over de laatste drie boekjaren voorafgaand aan de aanbestedingsprocedure van 200% van de geraamde waarde van de opdracht of de betrokken raamovereenkomst, met dien verstande dat:</p> <p>1°. indien de overheidsopdracht of de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de geraamde waarde van de opdracht voor een periode van twaalf maanden;</p> <p>2°. indien de raamovereenkomst met meerdere ondernemers wordt aangegaan: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de waarde van de percelen binnen de raamovereenkomsten indien de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren eveneens aan een periode van twaalf maanden;</p> <p>3°. indien de gegadigde minder dan drie jaar bestaat de gemiddelde omzet wordt gerekend vanaf de oprichtingsdatum of de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzet cijfers beschikbaar zijn.</p>	<p>Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro.: Idem</p> <p>Voor opdrachten voor:</p> <p>a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde, of</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>De aanbestedende dienst kan enkel geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>1°. het stellen van de eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p>

	<p>2. In afwijking van het eerste lid kan de aanbestedende dienst andere geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>a. het stellen van andere eisen dan genoemd in het eerste lid is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 4.2.10, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig punt 4.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>	<p>2°. de eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>3°. de eisen zijn overeenkomstig punt 4.2.10, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>4°. de noodzaak om eisen te stellen is overeenkomstig 4.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>
4.9.2	<p><u>Bewijsstukken draagkracht</u></p> <p>1. Een gegadigde moet de afwezigheid van een continuïteitsparagraaf als bedoeld in punt 4.9.1, eerste lid, onder a, kunnen aantonen met een accountantsverklaring waarin geen continuïteitsparagraaf is opgenomen betreffende het aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande boekjaar, met dien verstande dat de accountantsverklaring op het moment van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan drie jaar.</p> <p>2. Een gegadigde toont de overeenkomstig punt 4.9.1, eerste lid, onder b, vereiste omzet aan met jaarrekeningen betreffende de aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande laatste drie boekjaren dan wel een verklaring betreffende de totale omzet, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met z ijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>3. Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht, bedoeld in punt 1.9.1, tweede lid:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. een passende bankverklaring of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's; e. balansen of balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of f. een verklaring betreffende de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn. <p>4. Een samenwerkingsverband overlegt bewijsmiddelen als bedoeld in het eerste tot en met het derde lid die betrekking hebben op die ondernemers uit het samenwerkingsverband aan de hand waarvan het samenwerkingsverband voldoet aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht.</p>	<p>Voor opdrachten voor werken vanaf 1,5 miljoen euro: Idem</p> <p>Voor opdrachten voor:</p> <p>a. leveringen en diensten met een waarde tussen 50.000 euro en de Europese drempelwaarde</p> <p>b. werken met een waarde tussen 50.000 euro en 1,5 miljoen euro:</p> <p>Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1°. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's; 2°. overlegging van balansen of van balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of 3°. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met

		zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.
4.9.3	<u>Andere bewijsstukken voor draagkracht</u> Indien een gegadigde om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde bewijsstukken te overleggen, kan hij zijn economische en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.	idem
4.9.4	<u>Beroepen op draagkracht derden</u> 1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. 2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
4.9.5	<u>Beroepen op draagkracht deelnemers samenwerkingsverband of derden</u> Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 4.9.4, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.	idem
4.9.6	<u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht dan hij stelt aan een enkele ondernemer.	idem
<i>Technische en beroepsbekwaamheid</i>		
4.9.7	<u>Geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen inzake technische of beroepsbekwaamheid stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen. 2. Deze eisen dienen verband te houden met en in verhouding te staan tot de opdracht.	idem
4.9.8	<u>Geschiktheidseisen technische bekwaamheid</u> 1. Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten kan de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stellen aan de gegadigde die met name betrekking hebben op zijn: p. praktische vaardigheden,	idem

	<p>q. technische kennis, r. efficiëntie, s. ervaring en t. betrouwbaarheid.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst als geschiktheidseis inzake technische bekwaamheid stelt dat de gegadigde eerder opdrachten heeft verricht die gelet op de omvang en complexiteit of de voor de uitvoering van de opdracht benodigde bekwaamheid van de gegadigde vergelijkbaar zijn met de opdracht die het onderwerp is van de aanbestedingsprocedure, dan eist de aanbestedende dienst ten hoogste dat:</p> <p>a. de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten voor werken leveringen of diensten heeft uitgevoerd, en b. die vergelijkbare opdrachten ieder een waarde hebben van maximaal 60% van de waarde van de opdracht die de aanbestedende dienst wil verstrekken.</p> <p>3. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het tweede lid andere eisen aan eerdere opdrachten stellen dan genoemd in het tweede lid, onder a en b:</p> <p>a. het stellen van andere eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 4.2.10, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig punt 4.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>	
4.9.9	<p><u>Bewijsstukken technische bekwaamheid</u></p> <p>1. Een gegadigde toont zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 4.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit blijkt dat de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten, als bedoeld in punt 4.9.8, tweede lid, aanhef en onder a en b, voor die opdrachtgevers heeft uitgevoerd.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 4.9.8, derde lid, andere eisen aan eerdere opdrachten heeft gesteld, toont de gegadigde zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 4.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit in redelijkheid blijkt dat de gegadigde aan die eisen voldoet.</p> <p>3. Een gegadigde kan in het kader van het eerste en tweede lid verklaringen overleggen betreffende:</p> <p>1°. overheidsopdrachten voor werken: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 5 jaar, of 2°. overheidsopdrachten voor leveringen en diensten: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 3 jaar, voorafgaand aan de datum van aankondiging van de aanbestedingsprocedure.</p> <p>4. Indien een aanbestedende dienst in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden, kan een aanbestedende dienst in afwijking van het eerste en tweede lid, die gegadigde vragen om zijn technische bekwaamheid nader te onderbouwen door middel van</p> <p>a. indien het een overheidsopdracht voor werken betreft: het overleggen van een lijst van de gegadigde van alle werken die hij de afgelopen vijf jaar heeft verricht, welke lijst vergezeld gaat van verklaringen van</p>	idem

opdrachtgevers waaruit blijkt:

- dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd,
 - het bedrag van de werken, alsmede de plaats en het tijdstip waarop ze werden uitgevoerd, en
 - of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht.
- b. indien het een overheidsopdracht voor leveringen of een overheidsopdracht voor diensten betreft: een lijst van de voornaamste leveringen of voornaamste diensten die de afgelopen drie jaar werden verricht, die:
- het bedrag, de datum en de naam van de opdrachtgever van die leveringen of diensten bevat,
 - voor opdrachten die voor een aanbestedende dienst zijn verricht, vergezeld gaat van een verklaring van die aanbestedende dienst of een door die aanbestedende dienst ondertekende verklaring waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht, en
 - voor opdrachten die voor opdrachtgevers zijn verricht die geen aanbestedende dienst zijn, vergezeld gaat van een verklaring van die opdrachtgever of van de gegadigde waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht.
5. Een gegadigde kan zijn technische bekwaamheid, anders dan bedoeld in punt 2.11.8, tweede lid, op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen, of diensten aantonen

- a. een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de gegadigde behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
- b. een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
- c. in het geval van complexe producten of diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden: een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
- d. de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast;
- e. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten: de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de gegadigde kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht;
- f. een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar;
- g. een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de dienstverlener of de aannemer voor het verlenen van de overheidsopdracht beschikt;

	<p>h. de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of</p> <p>i. wat de te leveren producten betreft: monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.</p>	
4.9.10	<p><u>Beroepen op bekwaamheid derden</u></p> <p>1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p> <p>2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
4.9.11	<p><u>Beroepen op bekwaamheid deelnemers samenwerkingsverband of derden</u></p> <p>Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 4.9.10, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	idem
4.9.12	<p><u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u></p> <p>De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid dan hij stelt aan een enkele ondernemer.</p>	idem
4.9.13	<p><u>Personen die door de rechtspersoon met de uitvoering worden belast</u></p> <p>Voor overheidsopdrachten voor diensten, overheidsopdrachten voor werken en overheidsopdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of werkzaamheden voor aanbrengen en installeren inhouden, kan een aanbestedende dienst van een rechtspersoon verlangen dat deze in de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermeldt van de personen die met de uitvoering worden belast.</p>	idem
4.9.14	<p><u>Normen inzake milieubeheer</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in punt 4.9.9, derde lid, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de gegadigde aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de betreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.</p>	idem

4.9.15	Gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de gegadigden overleggen.	idem
4.9.16	Kwaliteitsbewaking Indien de aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de gegadigde aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.	idem
4.9.17	Gelijkwaardige kwaliteitsbewaking De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. De aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van gegadigden.	idem
Eisen betreffende beroepsbevoegdheid		
4.9.18	Inschrijving in handels- of beroepsregister Een aanbestedende dienst kan een gegadigde verzoeken: g. aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven, of h. een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in: - bijlage IX A van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, - bijlage IX B van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor leveringen en - bijlage IX C van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor diensten.	idem
4.9.19	Verplichte vergunningen en lidmaatschappen Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor diensten kan de aanbestedende dienst, indien de gegadigde over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien hij lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in zijn land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.	idem
4.10 Buitenlandse erkenningslijsten en certificering		

4.10.1	<u>Opname op lijst of certificering niet verplicht</u> De aanbestedende dienst mag aan ondernemers uit andere lidstaten de opname op een officiële lijst of certificering als bedoeld in artikel 52 van richtlijn nr. 2004/18/EG niet voorschrijven als voorwaarde voor deelneming aan een overheidsopdracht.	idem
4.10.2	<u>Bewijs van inschrijving op lijst of certificaat overleggen</u> 1. De gegadigde die op een officiële lijst is opgenomen of in het bezit is van een certificaat, kan bij een overheidsopdracht een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van inschrijving of het door de bevoegde certificeringsinstelling afgegeven certificaat aan de aanbestedende dienst overleggen. 2. Dit bewijs of dit certificaat vermelden de bewijsstukken op grond waarvan de inschrijving op de lijst of de certificering mogelijk was, en de classificatie op deze lijst.	idem
4.10.3	<u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u> 1. De door de bevoegde autoriteit in een andere lidstaat van de Europese Unie bevestigde opname op een officiële lijst of het door de certificeringsinstelling afgegeven certificaat vormt voor de aanbestedende dienst een vermoeden dat de gegadigde: a. niet valt onder een uitsluitingsgrond als bedoeld in punt 4.8.1 en punt 4.8.3, onderdeel a, b of d; b. voldoet aan de in punt 4.9.18 en 4.9.19 bedoelde eisen betreffende beroepsbevoegdheid; c. voldoet aan punt 4.9.2, derde lid, onderdelen b en c; d. voldoet aan punt 4.9.9, derde lid, onderdelen a tot en met f en h tot en met k. 2. Het in het eerste lid bedoelde vermoeden gaat alleen op indien de leverancier is gevestigd in de lidstaat die de officiële lijst heeft opgesteld.	idem
4.10.4	<u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u> 1. De aanbestedende dienst kan de gegevens die uit de opname op een officiële lijst of de certificering kunnen worden afgeleid, alleen gemotiveerd ter discussie stellen. 2. In afwijking van het eerste lid kan met betrekking tot de betaling van socialezekerheidspremies en belastingen en heffingen van een ingeschreven ondernemer een aanvullende verklaring kan worden verlangd.	idem
4.11	Beperken aantal gegadigden met behulp van selectiecriteria	
4.11.1	<u>Beperking aantal uitnodigingen tot inschrijving</u> 1. De aanbestedende dienst kan het aantal gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperken op voorwaarde dat er voldoende geschikte gegadigden zijn. 2. Het minimumaantal gegadigden dat de aanbestedende dienst blijkens de aankondiging voornemens is uit te nodigen bedraagt ten minste drie. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.	idem

	3. Wanneer het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen. 4. De aanbestedende dienst neemt in het geval, bedoeld in het derde lid, geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die onder een uitsluitingsgrond vallen of niet aan de geschiktheidseisen voldoen.	
4.11.2	<u>Wijze van beperking</u> 1. De aanbestedende dienst beperkt het aantal gegadigden op een transparante en niet-discriminerende wijze, met behulp van in de aankondiging vermelde selectiecriteria en weging, met dien verstande dat de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet beperkt met behulp van de geschiktheidscriteria inzake financiële en economische draagkracht, bedoeld in punt 4.9.1.	idem
4.11.3	<u>Bepalingen geschiktheidseisen van overeenkomstige toepassing</u> Paragraaf 4.9 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat waar 'geschiktheidseisen' staat, 'selectiecriteria' moet worden gelezen.	idem
4.12	Controle eigen verklaring	
4.12.1	<u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u> 1. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen. 2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van uitnodiging tot inschrijving de juistheid van de eigen verklaringen nagaan. 3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.	idem
4.12.2	<u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website</u> De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 4.8.2 beschikte.	Idem
4.12.3	<u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden</u> Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 4.8.2.	idem

	In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de gegadigde overeenkomstig punt 4.12.11 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.	
4.12.4	Navraag bij Openbaar Ministerie De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 4.6.2 correct is.	Nvt
4.12.5	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 4.8.3, onderdeel a, na door het elektronisch raadplegen van het handelsregister. 2. Indien de elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij kamers van koophandel.	idem
4.12.6	<u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u> De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 4.8.3, onderdeel c, na door de gegadigde te verzoeken de verklaring als bedoeld in punt 4.8.5 te overleggen.	idem
4.12.7	<u>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</u> Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 4.8.3 zich niet voordoen, gaat de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgronden, bedoeld in punt 4.8.3, onderdelen a en c, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring onder ede of een plechtige verklaring te overleggen die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.	idem
4.12.8	<u>Bewijs geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake draagkracht, bedoeld in punt 4.9.1, eerste lid, onder a en b, na door het handelsregister elektronisch te raadplegen. 2. Indien elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel. 3. Indien de gegadigde de accountantsverklaring of de jaarrekening, bedoeld in punt 4.9.2, eerste lid niet heeft gedeponereerd in het handelsregister, kan de aanbestedende dienst deze bewijsstukken bij de gegadigde opvragen.	idem
4.12.9	<u>Bewijs geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen	idem

	inzake technische bekwaamheid, bedoeld in punt 4.9.8, tweede en derde lid, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring als bedoeld in punt 4.9.9, eerste tot en met derde lid, te overleggen. 2. In afwijking van het eerste lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 4.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.	
4.12.10	<u>Uniek nummer handelsregister</u> Indien een gegadigde staat ingeschreven in het handelsregister en de gegadigde het unieke nummer dat de kamer van koophandel aan hem heeft afgegeven aan de aanbestedende dienst heeft gemeld, gebruikt de aanbestedende dienst dit nummer om de inschrijving in het handelsregister en de gegevens van het uittreksel in het handelsregister na te gaan.	idem
4.12.11	<u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn</u> 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de gegadigden per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gegadigden uitnodigen een inschrijving in te dienen.	idem
4.12.12	<u>Aanvulling van verklaringen en bescheiden</u> In geval van onduidelijkheid kan de aanbestedende dienst verlangen dat een gegadigde de door hem overgelegde verklaringen en bescheiden aanvult of nader toelicht.	idem
4.13	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de selectiefase	
4.13.1	<u>Mededeling beslissingen</u> De aanbestedende dienst deelt alle gegadigden zo spoedig mogelijk en schriftelijk mee, welke beslissingen zijn genomen in het kader van de aanbestedingsprocedure.	idem
	<i>Beëindiging van de procedure</i>	
4.13.2	<u>Redenen beëindiging</u> Indien de aanbestedende dienst besluit een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging is gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten, en de procedure opnieuw te beginnen, deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle gegadigden.	idem

	<i>Uitsluiting en afwijzing</i>	
4.13.3	<u>Redenen voor uitsluiting en afwijzing</u> 1. De aanbestedende dienst stelt gegadigden bij uitsluiting of afwijzing zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van de uitsluiting of afwijzing. 2. Op verzoek van een betrokken partij stelt een aanbestedende dienst iedere afgewezen gegadigde zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vijftien dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis voor de redenen van afwijzing.	idem
4.13.4	Scores Indien de aanbestedende dienst bij de selectie scores heeft toegekend omvatten de redenen, bedoeld in punt 1.13.3, tweede lid, tevens: <ul style="list-style-type: none"> e. zijn eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de geselecteerde gegadigden f. zijn scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd. 	idem
4.13.5	<u>Geen verstrekking gegevens</u> De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee, indien verstrekking van die gegevens: <ul style="list-style-type: none"> i. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift, j. in strijd zou zijn met het openbaar belang, k. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of l. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	idem
4.13.6	<u>Beantwoording verzoek om nadere informatie</u> De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vijftien dagen op een verzoek om nadere informatie met betrekking tot de selectie door een gegadigde.	idem
	<i>Uitnodiging tot inschrijving voor de onderhandelingen</i>	
4.13.7	<u>Minimumaantal uitnodigingen tot inschrijving</u> 1. Het minimumaantal gegadigden dat de aanbestedende dienst blijkens de aankondiging voornemens is uit te nodigen bedraagt ten minste drie. 2. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.	idem
4.13.8	<u>Aantal uitnodigingen</u> De aanbestedende dienst nodigt een aantal gegadigden uit dat ten minste gelijk is aan het minimumaantal gegadigden dat hij in de aankondiging heeft vermeld.	idem

4.13.9	<u>Minder geschikte gegadigden dan minimumaantal</u> 1. Wanneer het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen. 2. De aanbestedende dienst neemt in het geval, bedoeld in het eerste lid, geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die onder een uitsluitingsgrond vallen of niet aan de geschiktheidseisen voldoen.	idem
4.13.10	<u>Als geen beperking aantal gegadigden</u> Indien de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet heeft beperkt, nodigt hij alle gegadigden waarop geen uitsluitingsgrond van toepassing is en die aan de geschiktheidseisen voldoen uit tot inschrijving.	idem
4.13.11	<u>Uitnodiging tot inschrijving</u> De aanbestedende dienst nodigt de uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.	idem
4.13.12	<u>Inhoud uitnodiging tot inschrijving</u> In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbestedende dienst ten minste de volgende informatie op: j. een verwijzing naar de aankondiging van de overheidsopdracht; k. de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen met inachtneming van paragraaf 4.16, l. het adres waar de inschrijvingen kunnen worden ingediend en de taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld; m. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de overheidsopdracht of de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging van de overheidsopdracht of het bestek is vermeld. n. een exemplaar van het bestek als bedoeld in paragraaf 4.14 en van alle aanvullende stukken, of de vermelding van de toegang tot het bestek en tot de andere hiervoor vermelde stukken, wanneer deze rechtstreeks langs elektronische weg toegankelijk zijn.	idem
4.14	Bestek	
4.14.1	<u>Inhoud bestek: technische specificaties</u> Indien de aanbestedende dienst de technische specificaties niet reeds in de aankondiging heeft vermeld, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 4.19 in het bestek.	idem
4.14.2	<u>Inhoud bestek: bijzondere voorwaarden</u> Indien de aanbestedende dienst bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht en hij deze niet reeds heeft vermeld in de aankondiging, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 4.15	idem

	in het bestek.	
4.14.3	<p>Inhoud bestek; varianten</p> <p>Indien de aanbestedende dienst in de aankondiging heeft vermeldt dat hij varianten toestaat, vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 4.20 in het bestek:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. aan welke eisen deze varianten ten minste moeten voldoen, en h. op welke wijze deze varianten moeten worden ingediend. 	idem
4.14.4	<p><u>Inhoud bestek: weging gunningscriteria</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst gunt op grond van het criterium de economisch meest voordelige inschrijving, en hij niet reeds in de aankondiging van de overheidsopdracht, de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving heeft gespecificeerd, dan doet hij dit met inachtneming van paragraaf 4.22 in het bestek.</p>	idem
4.14.5	<p><u>Inhoud bestek: elektronische veiling</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 4.23 gebruik maakt van de elektronische veiling, bevat het bestek ten minste de volgende informatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten, b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de overheidsopdracht of raamovereenkomst, c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld, d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling, e. de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die voor de biedingen vereist zijn, en f. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding. <p>2. Indien de aanbestedende dienst tijdens de elektronische veiling naast de klassering van de inschrijver ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden wil meedelen, vermeldt hij dit in het bestek.</p>	idem
4.14.6	<p><u>Inhoud bestek: informatie over verplichtingen</u></p> <p>In het bestek vermeldt de aanbestedende dienst bij welke instantie de inschrijvers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van:</p> <ul style="list-style-type: none"> j. belastingen; k. milieubescherming; l. arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten 	idem

	Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de overheidsopdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.	
4.14.7	Inhoud bestek: arbeidsbescherming De aanbestedende dienst verzoekt de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen inzake de arbeidsbescherming en de arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de verrichting wordt uitgevoerd.	idem
4.14.8	Inhoud bestek: onderaanneming In het bestek kan de aanbestedende dienst een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht of raamovereenkomst hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt.	idem
4.14.9	Termijn nadere inlichtingen De aanbestedende dienst verstrekt op tijdig verzoek voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen, uiterlijk zes en in geval van toepassing van een versnelde procedure als bedoeld in punt 4.16.5 uiterlijk vier dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen nadere inlichtingen over het bestek of de aanvullende stukken.	idem
4.14.10	Gefaseerd inschrijven Indien de aanbestedende dienst gebruik wil maken van de mogelijkheid om de procedure van gunning door onderhandelingen in opeenvolgende fasen te laten verlopen, zodat het aantal inschrijvingen waarover onderhandeld moet worden, wordt verminderd, en dit nog niet in de aankondiging heeft vermeld, vermeldt de aanbestedende dienst dit in het bestek van de overheidsopdracht of raamovereenkomst	idem
4.15	Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht	
4.15.1	Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht De aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de overheidsopdracht, mits deze voorwaarden verenigbaar zijn met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. De bijzondere voorwaarden kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen.	Idem
4.15.2	Bankgarantie Indien de aanbestedende dienst van de ondernemer die de opdracht uitvoert een zekerheidsstelling in de vorm van een bankgarantie vereist, kan de ondernemer volstaan met het overleggen van een zekerheidsstelling ter hoogte van maximaal 5% van de waarde van de opdracht.	Idem

	2. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het eerste lid een zwaardere zekerheidsstelling vereisen dan genoemd in het eerste lid: <ol style="list-style-type: none"> a. het vereisen van een zwaardere zekerheidsstelling is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de zwaardere zekerheidsstelling houdt verband met en staat in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de zwaardere zekerheidsstelling is overeenkomstig punt 1.2.11, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om de zwaardere zekerheidsstelling te vereisen is overeenkomstig punt 1.2.11, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd. 	
4.15.3	<u>Eisen aan rechtsvorm samenwerkingsverband</u> Een aanbestedende dienst kan van een samenwerkingsverband van ondernemers waaraan de overheidsopdracht wordt gegund, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de overheidsopdracht nodig is.	idem
4.16	Termijnen inschrijving	
4.16.1	<u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met: <ol style="list-style-type: none"> g. de complexiteit van de overheidsopdracht en h. de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd. 	idem
4.17	Inschrijving	
4.17.1	<u>Indiening inschrijving</u> 1. Inschrijvers dienen inschrijvingen in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in. 2. Inschrijvers mogen inschrijvingen per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.	idem
4.17.2	<u>Indienen inschrijving via elektronische weg; informatie van de aanbestedende dienst</u> 1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van inschrijvingen voor inschrijvers beschikbaar zijn. 2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat: <ol style="list-style-type: none"> q. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; r. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld; 	idem

	<ul style="list-style-type: none"> s. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; t. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; u. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; v. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; w. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en x. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen. 	
4.17.3	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg: hoger beschermingsniveau</u> De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 4.17.2.</p>	idem
4.17.4	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische inschrijving gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>	idem
4.17.5	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg: termijn indienen niet-elektronische stukken</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen dient een inschrijver documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de inschrijvingen.</p>	idem
4.17.6	<p><u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een inschrijving indienen.</p>	idem
4.17.7	<p><u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de inschrijvingen.</p>	idem
4.17.8	<p><u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een inschrijver is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijving, niet openbaar tenzij hij</p>	idem

	daartoe gehouden is op grond van: e. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 4.13, 4.24, 4.26 en 4.27, of f. de Wet openbaarheid van bestuur.	
III.	GUNNINGSFASE	
4.18	Technische specificaties, normen en eisen	
4.18.1	<u>Toets aan technische specificaties</u> 1. De inschrijver toont ter voldoening van de aanbestedende dienst met elk passend middel aan dat de aan de norm beantwoordende werken, producten of diensten aan de functionele of prestatie-eisen van de aanbestedende dienst voldoen. 2. De aanbestedende dienst toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door hem in de aankondiging, danwel in het bestek gestelde normen en functionele en prestatie-eisen.	idem
4.18.2	<u>Eisen aan technische specificaties</u> De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.	idem
4.18.3	<u>Eisen aan technische specificaties</u> De aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties: a. door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten; b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen, c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a; of d. door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken.	idem
4.18.4	<u>Eisen aan technische specificaties</u> De aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in punt 4.18.3, onderdeel a van de woorden "of	idem

	gelijkwaardig".	
4.18.5	Bij technische specificaties rekening houden met gehandicapten Waar mogelijk houdt de aanbestedende dienst in de technische specificaties rekening met toegankelijkheidscriteria voor gehandicapten of met ontwerpen voor iedereen.	idem
4.18.6	Geen afwijzing van inschrijving bij gelijkwaardigheid oplossing Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de specificaties, bedoeld in punt 4.18.3, onderdeel a, wijst hij een inschrijving niet af met de reden dat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.	idem
4.18.7	Geen afwijzing van inschrijving bij voldoen aan norm Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de in punt 4.18.3, onderdeel b en c, geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, wijst hij een aanbod van werken, producten of diensten niet af indien die beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, wanneer deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.	idem
4.18.8	Technische specificaties: milieukeuren 1. De aanbestedende dienst die milieukeuren voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in punt 4.18.3, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voor zover: a. die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft; b. de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens; c. de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals overheidsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen; en d. de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen. 2. De aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van het bestek. 3. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.	idem

4.18.9	Technische specificaties: certificaten De aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.	idem
4.18.10	Technische specificaties: verwijzing 1. De aanbestedende dienst vermeldt de technische specificaties geen bepaald fabrikaat, bepaalde herkomst of bijzondere werkwijze, noch verwijst hij naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht ger echtvaardigd wordt. 2. In afwijking van het eerste lid, mag de aanbestedende dienst een vermelding of verwijzing als bedoeld in het eerste opnemen in de technische specificatie indien: g. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van punt 4.18.3 en punt 4.18.6, en h. deze vermelding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".	idem
4.19	Varianten van de inschrijver	
4.19.1	Varianten bij economisch meest voordelige inschrijving De aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen, indien hij: g. in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan en h. voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert.	idem
4.19.2	Eisen varianten De aanbestedende dienst houdt alleen rekening met de varianten die aan de in het bestek gestelde eisen voldoen.	idem
4.19.3	Overheidsopdracht voor diensten of leveringen De aanbestedende dienst die varianten heeft toegestaan, wijst een variant niet uitsluitend af omdat deze, indien deze werd gekozen: g. tot een overheidsopdracht voor diensten in plaats van een overheidsopdracht voor leveringen zou leiden; of h. tot een overheidsopdracht voor leveringen in plaats van tot een overheidsopdracht voor diensten zou leiden.	idem
4.20	Abnormaal lage inschrijving	
4.20.1	Inlichtingen over abnormaal lage inschrijving	idem

	Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten overheidsopdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbestedende dienst, voordat hij deze inschrijving afwijst, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving.	
4.20.2	<p><u>Verduidelijkingen abnormaal lage inschrijving</u></p> <p>De verduidelijkingen, bedoeld in punt 4.20.1, kunnen in ieder geval verband houden met:</p> <ul style="list-style-type: none"> p. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces of van de dienstverlening; q. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren; r. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver; s. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de overheidsopdracht wordt uitgevoerd; of t. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver. 	idem
4.20.3	<p><u>Onderzoek samenstelling inschrijving</u></p> <p>De aanbestedende dienst onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling van de verondersteld abnormaal lage inschrijving aan de hand van de ontvangen toelichtingen.</p>	idem
4.20.4	<p><u>Staatssteun</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving op die grond worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende dienst bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is toegekend.</p> <p>2. Wanneer de aanbestedende dienst een inschrijving afwijst omdat de inschrijver niet op tijd heeft aangetoond dat de staatssteun geoorloofd is, stelt hij de Commissie daarvan in kennis.</p>	idem
4.21	<u>Gunningscriteria</u>	
4.21.1	<p><u>Gunningscriteria</u></p> <p>De aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht of sluit een raamovereenkomst op grond van één van de volgende gunningscriteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> e. de uit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving, of f. de laagste prijs. 	idem
4.21.2	<u>Subgunningscriteria bij criterium economisch meest voordelige inschrijving</u>	idem

	1. De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, vult dit criterium nader in door subcriteria te benoemen die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst. 2. Deze subcriteria kunnen in elk geval betreffen: ee. de kwaliteit; ff. de prijs; gg. de technische waarde; hh. de esthetische en functionele kenmerken; ii. de milieukenmerken; jj. de gebruikskosten; kk. de rentabiliteit; ll. de klantenservice en de technische bijstand; mm. de datum van levering; nn. de termijn voor levering of uitvoering.	
4.21.3	Weging van de subgunningscriteria 1. De aanbestedende dienst specificiert in de aankondiging of in het bestek, het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving. 2. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum. 3. Indien volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging van subcriteria mogelijk is, vermeldt hij in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het bestek de subcriteria in afnemende volgorde van belangrijkheid.	idem
4.21.4	Beoordeling De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, beoordeelt de inschrijvingen aan de hand van de door hem gespecificeerde subcriteria, volgens de door hem overeenkomstig punt 4.21.3 bepaalde weging.	idem
4.22	Onderhandelingen	
4.22.1	Onderhandelingen De aanbestedende dienst onderhandelt met de deelnemers over de door de deelnemers ingediende inschrijvingen.	idem
4.22.2	Doel onderhandelingen De onderhandelingen hebben tot doel om de inschrijvingen aan te passen aan de eisen uit de aankondiging, het	idem

	bestek of de aanvullende documenten en om op basis van de gunningscriteria in paragraaf 4.21 tot het beste bod te komen.	
4.22.3	Gefaseerd inschrijven Indien de aanbestedende dienst in de aankondiging of in het bestek heeft bepaald dat de onderhandelingen in fasen zullen laten verlopen, gebruikt de aanbestedende dienst om het aantal inschrijvingen, waarover onderhandeld wordt te verminderen de gunningscriteria die in de aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst staan vermeld.	idem
4.22.4	Informatie - uitwisseling 1. De aanbestedende dienst waarborgt tijdens de onderhandelingen de gelijke behandeling van alle inschrijvers. 2. De aanbestedende dienst geeft met name geen discriminerende informatie die sommige inschrijvers kan bevoordelen boven andere.	idem
4.23	Elektronische veiling	
4.23.1	Mogelijkheid gebruik elektronische veiling 1. De aanbestedende dienst kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien: g. hij dit heeft gemeld in de aankondiging; h. in het bestek de in punt 4.14.5 genoemde informatie heeft opgenomen; en i. de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld. 2. De aanbestedende dienst mag de elektronische veiling derhalve niet aanwenden voor de aanbesteding van bepaalde werken of diensten voor intellectuele prestaties, zoals het ontwerpen van bouwwerken. 3. De aanbestedende dienst maakt geen misbruik van de methode van elektronische veiling, noch gebruikt hij de methode om concurrentie te beletten, te beperken of vervalsen of om wijzigingen aan te brengen in het voorwerp van de overheidsopdracht zoals omschreven in de aankondiging van de overheidsopdracht en vastgelegd in het bestek.	idem
4.23.2	Voorwerp veiling De elektronische veiling heeft betrekking op: e. indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de laagste prijs: de prijs f. indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de economisch meest voordelige inschrijving: de prijzen of de waarden van de elementen van de inschrijvingen zoals aangegeven in het bestek.	idem
4.23.3	Beoordeling inschrijvingen voorafgaand aan elektronische veiling Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verricht de aanbestedende dienst een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de eisen, de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals	idem

	die zijn vastgesteld.	
4.23.4	Uitnodiging voor elektronische veiling De aanbestedende dienst nodigt alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan gelijktijdig langs elektronische weg uit om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen.	idem
4.23.5	Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling De aanbestedende dienst vermeldt in uitnodiging voor de elektronische veiling alle relevante informatie voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip waarop de elektronische veiling aanvangt.	idem
4.23.6	Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: resultaat beoordeling en formule Indien de aanbestedende dienst voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert, voegt hij bij de uitnodiging voor de elektronische veiling: e. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, en f. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.	idem
4.23.7	Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: formule 1. In de wiskundige formule, bedoeld in punt 4.23.6, onder b, verwerkt de aanbestedende dienst het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria wordt toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen. De aanbestedende dienst drukt eventuele marges vooraf in een bepaalde waarde uit. 2. Indien de aanbestedende dienst varianten toestaat, verstrekt de aanbestedende dienst voor elke variant de afzonderlijke formule.	idem
4.23.8	Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: afsluiten veiling Wanneer de aanbestedende dienst besluit om de elektronische veiling overeenkomstig punt 4.23.12, onderdeel c, af te sluiten in combinatie met de regelingen, bedoeld in punt 4.23.12, onderdeel b, vermeldt hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.	idem
4.23.9	Datum verzending uitnodiging voor elektronische veiling De aanbestedende dienst verstuurt de uitnodigingen voor een elektronische veiling uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van de veiling.	idem
4.23.10	Elektronische veiling in fasen De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.	idem

4.23.11	<p><u>Mededelingen tijdens elektronische veiling</u></p> <p>1. Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbestedende dienst onverwijld aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen indien hij daarvan melding heeft gemaakt in het bestek.</p> <p>3. De aanbestedende dienst kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen.</p> <p>4. De aanbestedende dienst deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de inschrijvers mee.</p>	idem
4.23.12	<p><u>Einde elektronische veiling</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling sluiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting heeft aangegeven en dit tijdstip op die datum is bereikt; indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling de termijn vermeldt die hij na ontvangst van de laatste aanbieding in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten en hij na ontvangst van de laatste aanbieding binnen deze termijn geen nieuwe prijzen of nieuwe waarden meer ontvangt die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen; of indien alle fasen van de veiling die in de uitnodiging voor de elektronische veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn. 	idem
4.23.13	<p><u>Gunning na elektronische veiling</u></p> <p>Na de sluiting van de elektronische veiling gunt de aanbestedende dienst de overheidsopdracht op basis van de resultaten van de elektronische veiling.</p>	idem
4.24	<p>Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase</p>	
4.24.0	<p><u>Termijn gunningsbeslissing</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst beslist over gunning binnen het aantal dagen dat de dienst als termijn gesteld heeft voor het indienen van een inschrijving.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan afwijken van de in het eerste lid bedoelde termijn. In dat geval wordt de afwijkende termijn gemotiveerd meegedeeld aan de inschrijvers.</p>	
4.24.1	<p><u>Mededeling gunningsbeslissing</u></p> <p>De aanbestedende dienst deelt alle inschrijvers zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn</p>	idem

	genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht en het sluiten van een raamovereenkomst.	
	Beëindiging van de procedure	
4.24.2	Inhoud gunningsbeslissing: redenen beëindiging Indien de aanbestedende dienst heeft besloten een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten en de procedure opnieuw te beginnen deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle inschrijvers.	idem
	Gunningsbeslissing	
4.24.3	Verzending per fax of elektronische post 1. De mededeling van de gunningsbeslissing wordt in ieder geval per fax of elektronische post verzonden. 2. De mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing.	idem
4.24.4	Inhoud gunningsbeslissing: redenen voor afwijzing 1. De aanbestedende dienst deelt iedere afgewezen inschrijver in de mededeling van de gunningsbeslissing het volgende mede: j. de redenen voor de afwijzing; k. de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving en l. de naam van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst. 2. In de gevallen, bedoeld in punt 4.18.6 en 4.18.7 deelt de aanbestedende dienst de redenen mee voor zijn beslissing dat er geen gelijkwaardigheid voorhanden is of dat de werken, leveringen of diensten niet aan de functionele en prestatie-eisen voldoen. 3. Indien de aanbestedende dienst bij de gunning het gunningscriterium van de economisch meest voordelige aanbieder hanteert en daarbij scores heeft toegekend, stelt de aanbestedende dienst iedere afgewezen inschrijver schriftelijk in kennis van g. zijn eigen eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst; h. zijn eigen scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd.	idem
4.24.5	Geen verstrekking gegevens De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee aan de afgewezen inschrijvers, indien verstrekking van die gegevens: m. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; n. in strijd zou zijn met het openbaar belang; o. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of	idem

	p. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.	
4.24.6	Beantwoording verzoek om nadere informatie De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen tien dagen op een verzoek om nadere informatie door een inschrijver.	idem
4.25	Sluiten overeenkomst	
4.25.1	Geen aanvaarding als bedoeld in het BW De mededeling van de gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een inschrijver.	idem
4.25.2	Standstilltermijn 1. De aanbestedende dienst gunt niet eerder de overheidsopdracht en sluit niet eerder de raamovereenkomst op basis van de gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die gunningsbeslissing is verstreken. 2. Deze termijn begint te lopen indien de mededeling van de gunningsbeslissing voldoet aan punt 4.24.4 en is verzonden.	idem
4.25.3	Kortere standstilltermijn wegens dwingende spoed De aanbestedende dienst kan slechts van de termijn, genoemd in punt 4.25.2, afwijken, indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.	idem
4.26	Proces-verbaal van opdrachtverlening	
4.26.1	Inhoud proces-verbaal De aanbestedende dienst stelt over de gunning van de opdracht of het sluiten van de raamovereenkomst een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat: ff. de naam en het adres van de aanbestedende dienst; gg. het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst; hh. de namen van de uitgekozen gegadigden met motivering van die keuze; ii. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden met motivering van die uitsluiting of afwijzing; jj. namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing; kk. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen; ll. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan	nvt

	<p>derden in onderaanneming te geven;</p> <p>mm. in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten,</p> <p>nn. in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de termijn, genoemd in punt 4.25.2, rechtvaardigen.</p> <p>oo. De omstandigheden die de toepassing van deze procedure rechtvaardigt.</p>	
4.26.2	<p><u>Documentatie elektronische verloop aanbestedingsprocedure</u></p> <p>De aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde aanbestedingsprocedures.</p>	nvt
4.26.3	<p><u>Proces-verbaal op verzoek naar Commissie</u></p> <p>De aanbestedende zendt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, aan de Commissie op diens verzoek.</p>	nvt
4.27	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht	
4.27.1	<p><u>Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht</u></p> <p>a. De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten zendt de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de bekendmaking op TenderNed..</p>	nvt
4.27.2	<p><u>Geen openbaarmaking</u></p> <p>De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens:</p> <p>m. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift;</p> <p>n. in strijd zou zijn met het openbaar belang;</p> <p>o. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of</p> <p>p. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.</p>	nvt
4.27.3	<p><u>Vorm bekendmaking</u></p> <p>De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is</p>	nvt
4.27.4	<p><u>Inhoud bekendmaking</u></p> <p>De bekendmaking bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 4.27.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.</p>	nvt

4.27.5	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
4.27.6	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: g. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en h. de datum van toezending van de bekendmaking aan de Commissie.	nvt
4.27.7	Publiceren pas na kennisgeving aan commissie De aanbestedende dienst publiceert een bekendmaking pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de bekendmaking aan de Commissie heeft gezonden.	nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 4 (ONDERHANDELINGSPROCEDURE MET AANKONDIGING)

Wanneer deze bijlage toepassen?

De aanbestedende dienst kan deze bijlage toepassen:

- indien in het kader van een openbare, niet openbare procedure of concurrentiegericht dialogo onregelmatige inschrijvingen zijn ingediend of indien onaanvaardbare inschrijvingen zijn gedaan, op voorwaarde dat de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk door de nieuwe procedure worden gewijzigd;
- in buitengewone gevallen, wanneer het leveringen, diensten of werken betreft waarbij door de aard en onzekere omstandigheden van de opdracht de totale prijs niet vooraf kan worden vastgesteld;
- in het geval van met name diensten van financiële instellingen en diensten voor werkzaamheden van intellectuele aard waarvoor zich de openbare of niet-openbare procedure niet leent;
- in het geval van werken die enkel en alleen onderzoek, proefneming en ontwikkeling tot doel hebben.

Kern van de procedure

In het geval van de onderhandelingsprocedure met aankondiging pleegt de aanbestedende dienst met de door hem gekozen ondernemers overleg en stelt door onderhandelingen met een of meer van hen (de gegadigden) de voorwaarden van de opdracht vast.

Deze procedure is voor de aankondigings- en selectiefase vergelijkbaar met de niet-openbare procedure. Korthedshalve wordt dan ook verwezen naar de toelichting op deze bijlage. In afwijking van deze procedures dient de aanbestedende dienst echter drie in plaats van vijf gegadigden uit te nodigen voor de onderhandelingen.

In de gunningsfase wordt ten opzichte van de niet-openbare procedure een onderdeel toegevoegd. De aanbestedende dienst bepaalt aan de hand van objectieve en niet-discriminerende criteria met welke gegadigden hij onderhandelingen wil voeren. De ondernemers die objectief vergelijkbare offertes hebben ingediend, moeten dus worden uitgenodigd om deel te nemen aan deze onderhandelingen.

--	--	--

5.	ONDERHANDELINGSPROCEDURE ZONDER AANKONDIGING	
-----------	---	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
5.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> ll. maakt een proces verbaal van de opdrachtverlening op overeenkomstig paragraaf 5.1; mm. maakt overeenkomstig paragraaf 5.2 de resultaten van de gunning bekend. 	Nvt
5.1		
Proces-verbaal van opdrachtverlening		
5.1.1	<p><u>Inhoud proces-verbaal</u> De aanbestedende dienst stelt over de gunning van de opdracht of het sluiten van de raamovereenkomst een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> pp. de naam en het adres van de aanbestedende dienst; qq. het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst; rr. de namen van de uitgekozen gegadigden met motivering van die keuze; ss. namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing; tt. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen; uu. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven; vv. in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten, ww in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de termijn, genoemd in punt 5.1.2, rechtvaardigen. xx. De omstandigheden die de toepassing van deze procedure rechtvaardigt. 	nvt
5.1.2	<p><u>Documentatie elektronische verloop aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde</p>	nvt

	aanbestedingsprocedures.	
5.1.3	Proces-verbaal op verzoek naar Commissie De aanbestedende dienst zendt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, aan de Commissie op diens verzoek.	nvt
5.2	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht	
5.2.1	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht b. De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten zendt de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de bekendmaking op TenderNed.	nvt
5.2.2	Geen openbaarmaking De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens: q. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; r. in strijd zou zijn met het openbaar belang; s. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of t. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.	nvt
5.2.3	Vorm bekendmaking De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	nvt
5.2.4	Inhoud bekendmaking De bekendmaking bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 5.2.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.	nvt
5.2.5	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	nvt
5.2.6	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging:	nvt

--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> i. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en j. de datum van toezending van de bekendmaking aan de Commissie. 	
5.2.7	<p><u>Publiceren pas na kennisgeving aan commissie</u> De aanbestedende dienst publiceert een bekendmaking pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de bekendmaking aan de Commissie heeft gezonden.</p>	nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 5 (ONDERHANDELINGSPROCEDURE ZONDER AANKONDIGING)

Wanneer toe te passen?

De onderhandelingsprocedure zonder aankondiging kan enkel toegepast worden wanneer sprake is van de in artikelen 37 en 38 van het besluit omschreven omstandigheden. Feitelijk gaat het bij de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging om een onderhandse gunning.

Uit de jurisprudentie van het Hof over de in deze artikelen genoemde uitzonderingen blijkt dat alle uitzonderingen restrictief geïnterpreteerd moeten worden (HvJ EG inzake Commissie/Italië, zaak C-199/85, 1987, blz. I-01039) en in deze artikelen limitatief zijn opgesomd (HvJ EG inzake Commissie/Spanje, zaak C-71/92, 1993, blz. I-05923). Voorts blijkt uit de jurisprudentie dat de aanbestedende dienst die een beroep doet op één van de uitzonderingssituaties het bestaan van die uitzonderingssituatie moet aantonen. De aanbestedende dienst die zich beroept op de uitzondering genoemd in artikel 37, lid 1 onder b, moet bewijzen dat er technische redenen zijn in de zin van die bepaling, maar ook dat die technische redenen het volstrekt noodzakelijk maken het in geding zijnde werk aan de onderneming in kwestie te gunnen (HvJ EG inzake Commissie/Italië, zaak C-57/94, 1995, blz. I-01249). Tevens moeten alle voorwaarden worden vervuld die aan de uitzondering worden gesteld waarop de aanbestedende dienst zich beroept (HvJ EG, zaak 318/94).

Ten aanzien van de uitzondering voor uitsluitende rechten in artikel 31, eerste lid, onderdeel b, van dit besluit is naar aanleiding van de uitspraak van het Hof inzake Commissie/Spanje (HvJ EG, zaak C-328/92, 1994, blz. I-01569) dat hiervoor niet voldoende is dat het betrokken levering of de betrokken dienst door een uitsluitend recht, zoals een octrooi wordt beschermd, maar dat de aanbestedende dienst ook moet bewijzen dat de betrokken levering of dienst slechts door een bepaalde leverancier kunnen worden vervaardigd of geleverd, respectievelijk slechts door een bepaalde dienstverlener kan worden verleend. Aan deze laatste voorwaarde kan volgens het Hof alleen worden voldaan met betrekking tot die producten en specialiteiten waarvoor op de markt geen concurrentie heerst.

Puntsgewijze toelichting

VERLOOP VAN DE PROCEDURE

De aanbestedende dienst hoeft volgens de richtlijn slechts aan twee procedurele verplichtingen te voldoen. Hij moet een proces-verbaal opstellen en de aankondiging van de gegunde opdracht publiceren. Daarnaast gelden ook bij deze procedure de algemene beginselen van het aanbestedingsrecht ook hier. Omdat bij deze procedure in veel gevallen slechts één partij uitgenodigd kan worden, zal in dat geval de invulling van de algemene beginselen beperkt zijn. Indien de aanbestedende dienst wel meerdere partijen uitnodigt gelden de algemene beginselen onverkort. De aanbestedende dienst kan in deze gevallen zelf invulling aan de algemene beginselen geven. Indien de aanbestedende dienst echter zekerheid wil over de juiste invulling van de algemene beginselen ligt het in de rede om bijvoorbeeld de bepalingen van de onderhandelingsprocedure met aankondiging te volgen.

--	--	--

6.	MEERVOUDIG ONDERHANDSE PROCEDURE	
-----------	---	--

ALGEMEEN		
6.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens tenminste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> nn. maakt een bestek overeenkomstig paragraaf 6.1 oo. nodigt overeenkomstig paragraaf 6.4 de ondernemers uit tot inschrijving pp. toetst overeenkomstig paragraaf 6.6 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; qq. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 6.6 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; rr. gunt overeenkomstig paragraaf 6. de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst; 	Nvt
L AANKONDIGINGSEFASE		
6.1 Bestek		
6.1.1	<p><u>Plicht tot opstellen bestek</u> De aanbestedende dienst stelt een bestek op.</p>	Nvt
6.1.2	<p><u>Inhoud bestek</u> 1. De aanbestedende dienst vermeldt alle voor de beoordeling relevante informatie in het bestek. De voor de opdracht gehanteerde eisen en criteria verschaffen inschrijvers duidelijk inzicht in de wijze van beoordeling. 2. De aanbestedende dienst vermeldt in het bestek de termijn voor het indienen van inschrijvingen en het adres waarop de inschrijvingen moeten worden ingediend. 3. Aanbestedende diensten waarborgen in het documentgelijke toegang voor inschrijvers en werpen geen ongerechtvaardigde belemmeringen op voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.</p>	Nvt
6.1.3	<p><u>Gunningscriterium</u></p>	Nvt

	De aanbestedende dienst vermeldt in het bestek het gekozen criterium als bedoeld in paragraaf 6.6.	
6.2	Communicatie	
6.2.1	Kosteloze aanbestedingsstukken De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat gegadigden en inschrijvers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.	Nvt
6.2.1a	Inlichtingen [PM] 1. Een aanbestedende dienst verstrekt alle door hem aan één ondernemer verstrekte inlichtingen ook aan andere ondernemers. 2. De aanbestedende dienst kan in afwijking van het eerste lid, op verzoek van een ondernemer die voornemens is een inschrijving te doen, inlichtingen niet voorafgaand aan de gunning verstrekken aan de andere inschrijvers indien het verstrekken ervan schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde commerciële belangen. 3. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot benadeling van andere ondernemers die voornemens zijn in te schrijven.	
6.2.2	Communicatiemiddelen Te gebruiken communicatiemiddelen [PM] 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en ondernemers plaatsvindt. Dit kan door middel van: y. de post, z. de fax, aa. langs elektronische weg, bb. persoonlijke bezorging, cc. per telefoon, of dd. door middel van een combinatie van deze middelen. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de ondernemers tot de aanbestedingsprocedure niet beperken.	Nvt
6.2.3	Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid [PM] De aanbestedende dienst waarborgt bij de mededelingen, uitwisselingen en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de inschrijvingen. 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de inschrijvingen. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat hij pas na het verstrijken van de uiterste termijn kennisneemt van de inschrijvingen.	Nvt

6.2.4	<u>Vertrouwelijke informatie</u> Onverminderd de Wet openbaarheid van bestuur en de bepalingen met betrekking tot informatievoorziening in deze bijlage maakt een aanbestedende dienst vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.	Nvt
6.2.5	<u>Niet openbaar maken van informatie [PM]</u> De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens: u. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; v. in strijd zou zijn met het openbaar belang; w. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of x. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.	
6.3	Termijnen inschrijving	
6.3.1	<u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd.	Nvt
IA.	INSCHRIJVING	
6.4	Uitnodiging tot inschrijving	
6.4.1	<u>Minimumaantal uitnodigingen tot inschrijving</u> 1. Het minimaal aantal gegadigden dat de aanbestedende dienst voornemens is uit te nodigen bedraagt ten minste drie. 2. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.	Nvt
6.4.2	<u>Uitnodiging tot inschrijving</u> De aanbestedende dienst nodigt de uitgekozen aanbieders gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.	Nvt
6.5	Inschrijving	
6.5.1	<u>Indiening inschrijving</u> 1. Inschrijvers dienen inschrijvingen in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in. 2. Inschrijvers mogen inschrijvingen per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.	Nvt

III.	GUNNINGSFASE	
6.6	Gunningscriteria	
6.6.1	<p><u>Gunningscriteria</u> De aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht of sluit een raamovereenkomst op grond van één van de volgende gunningscriteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. de uit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving, of h. de laagste prijs. 	Nvt
6.6.2	<p><u>Subgunningscriteria bij criterium economisch meest voordelige inschrijving</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, vult dit criterium nader in door subcriteria te benoemen die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst. 2. Deze subcriteria kunnen in elk geval betreffen: <ul style="list-style-type: none"> oo. de kwaliteit; pp. de prijs; qq. de technische waarde; rr. de esthetische en functionele kenmerken; ss. de milieukenmerken; tt. de gebruikskosten; uu. de rentabiliteit; vv. de klantenservice en de technische bijstand; ww. de datum van levering; xx. de termijn voor levering of uitvoering. 	Nvt
6.6.3	<p><u>Weging van de subgunningscriteria</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanbestedende dienst specificeert in het bestek het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving. 2. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum. 3. Indien volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging van subcriteria mogelijk is, vermeldt hij in het bestek de subcriteria in afnemende volgorde van belangrijkheid. 	Nvt
6.6.4	<p><u>Beoordeling</u> De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, beoordeelt de inschrijvingen aan de hand van de door hem gespecificeerde subcriteria, volgens de door hem overeenkomstig punt 6.6.3 bepaalde weging.</p>	Nvt

6.7	Abnormaal lage inschrijving	
6.7.1	<p><u>Procedure bij abnormaal lage inschrijving</u> Indien een inschrijving is gedaan, die in verhouding tot de te verrichten overheidsopdracht abnormaal laag lijkt, kan de aanbestedende dienst deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de overige inschrijvers.</p>	Nvt
6.8	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de procedure	
6.8.1	<p><u>Geen verplichting tot gunning</u> De aanbestedende dienst is niet verplicht de opdracht te gunnen.</p>	Nvt
6.8.1a	<p><u>Termijn gunningsbeslissing</u> 1. De aanbestedende dienst beslist over gunning binnen het aantal dagen dat de dienst als termijn gesteld heeft voor het indienen van een inschrijving. 2. De aanbestedende dienst kan afwijken van de in het eerste lid bedoelde termijn. In dat geval wordt de afwijkende termijn gemotiveerd meegedeeld aan de inschrijvers.</p>	
6.8.2	<p><u>Mededeling beslissingen</u> De aanbestedende dienst deelt alle inschrijvers zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht. Onder deze beslissingen valt tevens het besluit een overheidsopdracht niet te gunnen en de procedure opnieuw te beginnen.</p>	Nvt
6.8.2a	<p><u>Individuele inlichtingen</u> Niettegenstaande de verplichting van punt 6.2.5 maakt de aanbestedende dienst de inlichtingen bekend waarop punt 6.2.1a, tweede lid, van toepassing is.</p>	
6.8.3	<p><u>Redenen voor afwijzing</u> De aanbestedende dienst deelt iedere afgewezen inschrijver in de mededeling van de gunningsbeslissing de redenen voor de afwijzing mede.</p>	Nvt
6.8.4	<p><u>Kenmerken en voordelen uitgekozen inschrijving</u> De aanbestedende dienst deelt op aanvraag iedere afgewezen inschrijver de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving en de naam van de begunstigde mede.</p>	Nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 6 (MEERVOUDIG ONDERHANDSE PROCEDURE)

Wanneer deze procedure toe te passen?

Voor opdrachten met een geringe economische waarde is de onderhandse meervoudige procedure een van de procedures die door de aanbestedende diensten kan worden toegepast voor:

- opdrachten voor werken met een waarde tot € 1,5 miljoen,
- opdrachten voor leveringen en opdrachten voor A-diensten met een waarde tot € 50.000.

Algemene kenschets van de procedure

De procedure wijkt af van de andere procedures die in dit kader toepasbaar zijn. In de eerste plaats kan de aanbestedende dienst een selectie maken in bedrijven die naar zijn mening de opdracht kunnen uitvoeren zonder hierbij voor de markt beschikbare selectiecriteria te hanteren. De fase van selectie van de aanbieders kent dus in deze procedure nauwelijks voorschriften. Daarnaast kent de procedure geen voorschriften ten aanzien van de voorafgaande publicatie van een aankondiging. Hetgeen er overigens niet toe leidt dat geen enkele transparantieplichting zal gelden ten aanzien van dit soort opdrachten. Gezien de ontwikkelingen in Europese jurisprudentie zal de aanbestedende dienst meer transparantie ten aanzien van het bestaan van de opdracht moeten toepassen naar mate de kring van potentieel geïnteresseerde aanbieders groter is.

De basis van de waarborgen voor een eerlijk verloop in deze procedure worden gevormd door het feit dat een minimale concurrentiestelling wordt verplicht gesteld (minimaal drie aanbieders), dat aanbestedende diensten vooraf bekend maken hoe het spel zal worden gespeeld en achteraf motiveren hoe zij tot beslissingen zijn gekomen (de beginselen van transparantie, gelijke behandeling en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur). Daarbij moeten aanbestedende diensten waarborgen dat zij *fair play* vooraf, gedurende en na de procedure blijven toepassen bij de behandeling van de aanbieders (gelijkheid en proportionaliteit).

Hierbij is vanwege de vaak lagere orderwaarden van de opdrachten gekozen om niet de gedetailleerde regels ten aanzien van bijvoorbeeld technische specificaties of het procedureverloop van toepassing te verklaren. Wel moeten de aanbestedende diensten gezien het belang voor de uiteindelijke aanbidding van inschrijvers vooraf duidelijk de gunningscriteria benoemen en hanteren. Het spreekt daarbij voor zich dat de aanbestedende dienst ook aangeeft wat, in het geval van een ander criterium dan laagste prijs, deze als belangrijke en minder belangrijke elementen voor de gunning van de opdracht ziet. Ondernemingen zijn hierdoor optimaal in staat om hun inschrijving in te richten naar de wensen van de aanbestedende dienst.

Als gezegd, dienen aanbestedende diensten ook in deze procedure te motiveren waarom ze hebben gekozen voor de winnaar(s) en de andere inschrijvers hebben afgewezen. Die motiveringsplicht is één van de belangrijkste principes van professioneel zakendoen, alsmede een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Aanbieders steken veel capaciteit in het opstellen van inschrijvingen ten behoeve van de aanbestedende dienst. Deze aanbestedende diensten zijn op hun beurt weer zo professioneel om de afgewezen inschrijvers op de hoogte te brengen van hun afwijzing. Daarnaast hebben zij er belang bij inschrijvers in staat te stellen een volgende keer een betere inschrijving in te

--	--	--

dienen door aan te geven waarin zij ten opzichte van de winnende inschrijver tekort schoten. De gunningsbeslissing hoeft niet algemeen bekend te worden gemaakt.

--	--	--

7.	PROCEDURE VOOR IIB DIENSTEN	
-----------	------------------------------------	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
7.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan kiezen voor een procedure met of zonder afzonderlijke selectie.</p> <p>2. De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, neemt de volgende regels in acht.</p> <p>De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> ss. kan overeenkomstig paragraaf 7.5 of 7.8 toetsen of een gegadigde of inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; tt. toetst overeenkomstig paragraaf 7.7 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; uu. maakt overeenkomstig paragraaf 7.10 de resultaten van de gunning bekend. 	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan kiezen voor een procedure met of zonder afzonderlijke selectie.</p> <p>2. De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, neemt de volgende regels in acht.</p> <p>De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. kan overeenkomstig paragraaf 7.5 of 7.8 toetsen of een gegadigde of inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond en b. toetst overeenkomstig paragraaf 7.7 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen.
L	<u>AANKONDIGINGSFASE</u>	
7.1	Aankondiging of uitnodiging tot inschrijving	
	<i>Inhoud aankondiging of uitnodiging tot inschrijving</i>	
7.1.1	<p>Eigen verklaring</p> <p>Indien de gegadigden of inschrijvers een eigen verklaring moeten overleggen, vermeldt de aanbestedende dienst dit in de aankondiging of uitnodiging tot inschrijving en stelt hij de ingevulde eigen verklaring, bedoeld in punt 7.3.1, aan de gegadigden of inschrijvers ter beschikking.</p>	Idem

7.3	Eigen verklaring	
7.3.1	<p><u>Formulier eigen verklaring</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan gebruik maken van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van het formulier van de eigen verklaring uit bijlage 15, vult hij paragraaf 1 van het formulier in.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van het formulier van de eigen verklaring uit bijlage 15, geeft hij op dat formulier aan w elke verklaringen hij vraagt inzake:</p> <ul style="list-style-type: none"> q. uitsluitingsgronden; r. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht; s. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid en t. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. <p>4. De aanbestedende dienst mag naast de eigen verklaring andere verklaringen of bewijsstukken vragen.</p>	Idem
7.3.2	<p><u>Integriteitsverklaring aanbesteden</u></p> <p>Voor de bij ministeriële regeling aangewezen overheidsopdrachten of raamovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen vraagt de aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat de gegadigden op de uiterste dag van indiening van de verzoeken tot deelneming over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden of b. de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat de inschrijvers op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden. 	Idem
7.3.3	<p><u>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</u></p> <p>Voor de bij ministeriële regeling aangewezen overheidsopdrachten of raamovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen vraagt hij de gegadigden of de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de gegadigde of inschrijver als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.</p>	Nvt
7.3.4	<p><u>Eigen verklaring</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 7.1.1 een ingevulde eigen verklaring ter beschikking heeft gesteld, legt de gegadigde bij het verzoek tot deelneming of de inschrijver bij de inschrijving deze eigen verklaring over.</p>	Idem

7.3.5	<p><u>Eigen verklaring derde</u></p> <p>1. Indien een gegadigde of inschrijver een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze gegadigde of inschrijver bij het verzoek tot deelneming of de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 7.3.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	Idem
7.3.6	<p><u>Eigen verklaring samenwerkingsverband</u></p> <p>1. Indien een samenwerkingsverband een verzoek tot deelneming of inschrijving indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij het verzoek tot deelneming of de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 7.3.4 over.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht waarop een beroep wordt gedaan.</p>	Idem
7.3.7	<p><u>Volstaan met eigen verklaring</u></p> <p>De aanbestedende dienst neemt op het moment dat het verzoek tot deelneming of de inschrijving wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 7.6 en 7.8 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoeg met de eigen verklaring als bewijs dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> m. de gegadigde of inschrijver niet valt onder de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde uitsluitingsgronden; n. de gegadigde of inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde geschiktheidseisen en o. de gegadigde of inschrijver op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde selectiecriteria. 	Idem
II.	SELECTIEFASE	
7.4	Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden (procedure zonder afzonderlijke selectie)	
7.4.1	<p><u>Selectie op basis van eigen verklaring</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring en de overige gevraagde verklaringen en bewijsstukken of een gegadigde:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. <p>2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij</p>	Idem

	tot inschrijving wil uitnodigen.	
7.5	Uitsluitingsgronden (procedure met afzonderlijke selectie)	
	Verplichte uitsluitingsgrond	
7.5.1	<p>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit Bij de bij ministeriële regeling aangewezen overheidsopdrachten of raamovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen sluit de aanbestedende dienst een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <ol style="list-style-type: none"> de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 7.3.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte of de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 7.3.3 heeft gevraagd en de gegadigde die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven. 	<p>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit Bij de bij ministeriële regeling aangewezen overheidsopdrachten of raamovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen sluit de aanbestedende dienst een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 7.3.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte.</p>
7.5.2	<p>Artikel dwingende redenen De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punt 7.5.1.</p>	Idem
7.6	Controle eigen verklaring (procedure met afzonderlijke selectie)	
7.6.1	<p>Juistheid eigen verklaring nagaan 1. Voordat een aanbestedende dienst de gegadigden tot de inschrijving uitnodigt, kan hij de juistheid nagaan van de eigen verklaringen van de gegadigden die hij wil uitnodigen. 2. Bij een procedure met afzonderlijke selectie kan de aanbestedende dienst tot het moment van de uitnodiging tot inschrijving de juistheid van de eigen verklaringen nagaan. 3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.</p>	Idem
7.6.2	<p>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de gegadigde die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 7.3.2 beschikte.</p>	Idem

7.6.3	Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden Een gegadigde die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 7.3.2 In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de gegadigde overeenkomstig punt 7.6.5 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.	Idem
7.6.4	Navraag bij Openbaar Ministerie De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 7.3.3 correct is.	Nvt
7.6.5	Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de gegadigden per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gegadigden uitnodiging tot inschrijving.	Idem
III.	GUNNINGSFASE	
7.7	Technische specificaties, normen en eisen	
7.7.1	Technische specificaties in aanbestedingsstukken De aanbestedende dienst vermeldt de technische specificaties in de aanbestedingsstukken.	Idem
7.7.2	Toets aan technische specificaties 1. De inschrijver toont ter voldoening van de aanbestedende dienst met elk passend middel aan dat de aan de norm beantwoordende werken, producten of diensten aan de functionele of prestatie-eisen van de aanbestedende dienst voldoen. 2. De aanbestedende dienst toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door hem in de aanbestedingsstukken gestelde normen en functionele en prestatie-eisen.	Idem
7.7.3	Eisen aan technische specificaties De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.	Idem

7.7.4	<p>Eisen aan technische specificaties De aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten; in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen; in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a; of door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken. 	Idem
7.7.5	<p>Eisen aan technische specificaties De aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in punt 7.7.4, onderdeel a van de woorden "of gelijkwaardig".</p>	Idem
7.7.6	<p>Bij technische specificaties rekening houden met gehandicapten Waar mogelijk houdt de aanbestedende dienst in de technische specificaties rekening met toegankelijkheidscriteria voor gehandicapten of met ontwerpen voor iedereen.</p>	Idem
7.7.7	<p>Geen afwijzing van inschrijving bij gelijkwaardigheid oplossing Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de specificaties, bedoeld in punt 7.7.4, onderdeel a, wijst hij een inschrijving niet af met de reden dat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.</p>	Idem
7.7.8	<p>Geen afwijzing van inschrijving bij voldoen aan norm Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de in punt 7.7.4, onderdelen b en c, geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, wijst hij een aanbod van werken, producten of diensten niet af</p>	Idem

	indien die beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, wanneer deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.	
7.7.9	<p>Technische specificaties: milieukeuren</p> <p>1. De aanbestedende dienst die milieukeurmerken voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in punt 7.7.4, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voor zover:</p> <ol style="list-style-type: none"> die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft; de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens; de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals regeringsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen en de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen. <p>2. De aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van het bestek.</p> <p>3. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.</p>	Idem
7.7.10	<p>Technische specificaties: certificaten</p> <p>De aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.</p>	Idem
7.7.11	<p>Technische specificaties: verwijzing</p> <p>1. De aanbestedende dienst vermeldt de technische specificaties geen bepaald fabrikaat, bepaalde herkomst of bijzondere werkwijze, noch verwijst hij naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd wordt.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid, mag de aanbestedende dienst een vermelding of verwijzing als bedoeld in het eerste lid opnemen in de technische specificatie indien:</p> <ol style="list-style-type: none"> een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van punt 7.7.4 en punt 7.7.7, en deze vermelding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig". 	Idem
7.8	Uitsluitingsgronden (procedure zonder afzonderlijke selectie)	

	Verplichte uitsluitingsgrond	
7.8.1	Procedure zonder voorafgaande selectie Bij een procedure zonder voorafgaande selectie zijn punten 7.8.1 en 7.8.2 en paragraaf 7.9 van toepassing.	
7.8.2	Verplichte uitsluitingsgrond integriteit 1. Bij de bij ministeriële regeling aangewezen overheidsopdrachten of raamovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen sluit de aanbestedende dienst een inschrijver van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien: a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 7.3.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de inschrijver op de uiterste dag van indiening van de inschrijving niet daarover beschikte of b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 7.3.3 heeft gevraagd en de inschrijver die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van de inschrijving heeft afgegeven. 2. Het eerste lid is van toepassing indien de aanbestedende dienst de selectiefase niet heeft afgerond met een uitnodiging tot inschrijving.	Verplichte uitsluitingsgrond integriteit 1. Bij de bij ministeriële regeling aangewezen overheidsopdrachten of raamovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen sluit de aanbestedende dienst een inschrijver van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 7.3.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de inschrijver op de uiterste dag van indiening van de inschrijving niet daarover beschikte. 2. Het eerste lid is van toepassing indien de aanbestedende dienst de selectiefase niet heeft afgerond met een uitnodiging tot inschrijving.
7.8.3	Artikel dwingende redenen De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punt 7.8.1.	Idem
7.9	Controle eigen verklaring (procedure zonder afzonderlijke selectie)	
7.9.1	Juistheid eigen verklaring nagaan 1. Voordat een aanbestedende dienst de gunningsbeslissing neemt, kan hij de juistheid nagaan van de eigen verklaringen van de inschrijvers aan wie hij de overheidsopdracht wil gunnen of met wie hij de raamovereenkomst wil sluiten. 2. Bij een procedure zonder afzonderlijke selectie kan de aanbestedende dienst tot het moment van de gunningsbeslissing de juistheid van de eigen verklaringen nagaan. 3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.	Idem

7.9.2	Selectie op basis van eigen verklaring De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring en de overige gevraagde verklaringen en bewijsstukken of een inschrijver: a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria.	Idem
7.9.3	Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de inschrijver die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 7.3.2 beschikte.	Idem
7.9.4	Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden Een inschrijver die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze inschrijver op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 7.3.2 In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de inschrijver overeenkomstig punt 7.6.5 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.	Idem
7.9.5	Navraag bij Openbaar Ministerie De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 7.3.3 correct is.	Nvt
7.9.6	Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de inschrijvers per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gunningsbeslissing nemen.	Idem
7.10	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht	
7.10.1	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten: a. zendt de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst met behulp	Nvt

	van TenderNed aan de Commissie en vermeldt of hij met de publicatie daarvan instemt en	
	b. publiceert de bekendmaking op TenderNed indien hij met de publicatie van de bekendmaking heeft ingestemd.	
7.10.2	<p>Geen openbaarmaking</p> <p>De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> y. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; z. in strijd zou zijn met het openbaar belang; aa. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden of bb. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	Nvt
7.10.3	<p>Vorm bekendmaking</p> <p>De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.</p>	Nvt
7.10.4	<p>Inhoud bekendmaking</p> <p>De bekendmaking bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 7.9.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.</p>	Nvt
7.10.5	<p>Bewijs van publicatie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie. 	Nvt
7.10.6	<p>Publicatie elders: inhoud</p> <p>Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> k. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden en l. de datum van toezending van de bekendmaking aan de Commissie. 	Nvt
7.10.7	<p>Publiceren pas na kennisgeving aan Commissie</p> <p>De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.</p>	Nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 7 (PROCEDURE VOOR IIB DIENSTEN)

Wanneer deze bijlage toepassen?

De aanbestedende dienst past deze bijlage toe, als hij een overheidsopdracht respectievelijk raamovereenkomst voor diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG met een waarde boven de € 50.000 gunt of sluit (zie artikel 39, eerste lid BA).

Kern van de procedure

De voorschriften met betrekking tot IIB diensten met een waarde boven de Europese drempelwaarde vloeien voort uit Richtlijn nr. 2004/18/EG. Wanneer een dienstenopdracht met een waarde boven de Europese drempel voor diensten onder het lichte regime van IIB valt, gelden alleen de voorschriften betreffende technische specificaties en de aankondiging van de gegunde overheidsopdracht. De overige voorschriften uit de richtlijn zijn niet van toepassing. Om een zo consistent mogelijk kader te creëren wordt voor IIB diensten onder de Europese drempelwaarde aangesloten bij het regime voor IIB diensten boven de Europese drempelwaarde, met uitzondering van de bepaling om de gegunde opdracht bekend te maken bij de Commissie. De bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht bij de Commissie leidt voor opdrachten onder de drempelwaarde verhoudingsgewijs namelijk tot extra uitvoeringslasten, die in geen verhouding staan tot de voordelen van het aankondigen van de gegunde overheidsopdracht. De voorschriften met betrekking tot technische specificaties worden wel van toepassing verklaard onder de Europese drempelwaarde, omdat het wenselijk wordt geacht dat ook bij IIB diensten onder de drempelwaarden technische specificaties worden gehanteerd die objectief toepasbaar zijn en niet-discriminatoir.

De aanbestedende diensten zijn vrij om zelf de procedure verder in te richten. Voor het geval de aanbestedende dienst de inschrijvers wil toetsen op integriteit, zijn bepalingen opgenomen over de eigen verklaring en de uitsluitingsgrond van integriteit. Van deze bepalingen hoeft de aanbestedende dienst geen gebruik te maken. Uit de uitspraak inzake An Post (HvJEG, zaak C-507/03, 13 november 2007, n.n.g.) volgt dat het uitgangspunt is dat er bij IIB diensten in beginsel geen sprake is van grensoverschrijdend belang en dat deze diensten niet hoeven te worden aanbesteed. Indien er echter wel sprake is van een grensoverschrijdend belang dan geldt er wel een transparantieplicht. Dit volgt uit de bepalingen uit het EG-Verdrag betreffende het vrij verkeer van diensten en het vrij verkeer van vestiging. Mede in het licht van eerdere jurisprudentie van het Hof (HvJ EG inzake Coname, zaak C-458/03, 2005, blz. I-7287 en inzake Parking Brixen, zaak C-231/03, 2005, blz. I-8585) dient deze transparantieplicht uitgelegd te worden als een verplichting tot voorafgaande bekendmaking, zodat elke geïnteresseerde onderneming kan meedingen naar de opdracht.

--	--	--

Puntsgewijze toelichting

7.9.1 Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht

De aanbestedende dienst is verplicht een bekendmaking van een gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst binnen 48 dagen na de gunning via TenderNed aan de Commissie te melden. Specifiek voor de procedure voor IIB diensten is dat de aanbestedende dienst daarbij kan aangeven dat hij niet met publicatie van deze bekendmaking instemt.

Voor de nationale procedure is bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht op TenderNed niet verplicht, maar uiteraard wel mogelijk.

--	--	--

8.	PROCEDURE VAN EEN COMPLEX SOCIALE WONINGEN
-----------	---

VERLOOP VAN DE PROCEDURE	
8.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt ten minste de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> vv. publiceert overeenkomstig paragraaf 8.2 een aankondiging; ww. toetst overeenkomstig paragraaf 8.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; xx. toetst overeenkomstig paragraaf 8.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; yy. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 8.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; zz. nodigt overeenkomstig paragraaf 8.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving; aaa. toetst overeenkomstig paragraaf 8.18 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; bbb. beoordeelt de geldige inschrijvingen aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriteria; ccc.gunt overeenkomstig paragraaf 8.20 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst; ddd. maakt overeenkomstig paragraaf 8.22 de resultaten van de gunning bekend.
L. AANKONDIGINGSFASE	
8.1	<u>Vooraankondiging</u>
8.1.1	<p><u>Mogelijkheid tot gebruik van vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, kan gebruik maken van een vooraankondiging.</p>
8.1.2	<p><u>Gevolg van gebruik van vooraankondiging: termijnverkorting</u> Indien de vooraankondiging</p> <ul style="list-style-type: none"> g. voldoet aan de voorschriften in deze paragraaf, en h. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden vóór de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst ter publicatie aan de Commissie is verzonden,

	dan mag de aanbestedende dienst een kortere termijn overeenkomstig punt 8.16.3 hanteren voor de indiening van de inschrijving.
8.1.3	Vorm vooraankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.
8.1.4	Inhoud vooraankondiging De vooraankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 8.1.3 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging met behulp van TenderNed wordt verzonden aan de Commissie, en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.
8.1.5	Aanvullende inhoud vooraankondiging Indien het geraamde bedrag van de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel als bedoeld in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken die hij voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomst die hij voornemens is te sluiten.
8.1.6	Wijze van publicatie vooraankondiging De aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de vooraankondiging op TenderNed.
8.1.7	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de vooraankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de vooraankondiging.
8.1.8	Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde werken De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende werken, bedoeld in punt 8.1.5, derde lid, zo spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of voor de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten.
8.1.9	Elders publiceren: inhoud Indien de aanbestedende dienst de vooraankondiging ook elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze vooraankondiging: i. geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en j. de datum van toezending van de vooraankondiging aan de Commissie.
8.1.10	Elders publiceren pas na kennisgeving aan Commissie De aanbestedende dienst publiceert een vooraankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de vooraankondiging aan de Commissie heeft gezonden.

8.2	Aankondiging
8.2.1	Publicatieplicht voor aanbestedende dienst De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst.
8.2.2	Vorm aankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is en vermeldt in dit formulier dat hij de procedure voor een complex sociale woningen volgt.
	Inhoud aankondiging
8.2.3	Inhoud aankondiging De aankondiging bevat a. alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 8.2.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd; b. een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de werken, opdat de gegadigden zich een duidelijk beeld van het uit te voeren project kunnen vormen, en c. aan welke persoonlijke, technische, economische en financiële voorwaarden de gegadigden dienen te voldoen.
8.2.4	CPV De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging de CPV-codes van de categorieën werken, leveringen en diensten die gevraagd worden.
8.2.5	Communicatiemiddelen De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 8.3 op welke wijze de communicatie plaatsvindt.
8.2.6	Termijn verzoek tot deelneming De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 8.4 de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelneming.
8.2.7	Verzoek om eigen verklaring De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging dat gegadigden een eigen verklaring als bedoeld in paragraaf 8.6 dienen te overleggen en op welke wijze het formulier voor de eigen verklaring aan de gegadigden ter beschikking wordt gesteld.
8.2.8	Vorbehouden aan sociale werkvoorzieningen Indien de aanbestedende dienst met toepassing van punt 8.7.1 de deelneming aan de procedure voorbehoudt aan sociale werkvoorzieningen, vermeldt hij dit in de aankondiging.

8.2.9	<u>Uitsluitingsgronden</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 8.8 welke uitsluitingsgronden hij hanteert en welke bewijsstukken hij hiertoe vraagt.
8.2.10	<u>Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden</u> 1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake m. financiële en economische draagkracht, n. technische en beroepsbekwaamheid, of o. beroepsbevoegdheid, als bedoeld in paragraaf 8.9, dan vermeldt hij deze in de aankondiging. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 8.9.1, tweede lid, of punt 8.9.8, derde lid, andere geschiktheidseisen stelt dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van het stellen van deze andere eisen in de aankondiging.
8.2.11	<u>Bewijsstukken draagkracht en bekwaamheden</u> 1. Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake financiële en economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid als bedoeld in paragraaf 8.9, vermeldt hij in de aankondiging welke bewijsstukken hiertoe overeenkomstig paragraaf 8.9 overgelegd dienen te worden. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 8.9.2, derde lid andere bewijsstukken opvraagt dan de bewijsstukken genoemd in punt 8.9.2, eerste en tweede lid, dan motiveert de aanbestedende dienst de noodzaak van de overlegging van deze andere bewijsstukken in de aankondiging.
8.2.12	<u>Selectiecriteria</u> Indien de aanbestedende dienst selectiecriteria stelt als bedoeld in paragraaf 8.11, dan vermeldt hij in de aankondiging: j. de selectiecriteria; k. de weging van selectiecriteria die hij voornemens is te gebruiken; en l. de bewijsstukken die hij hiertoe vraagt.
8.2.13	<u>Aantal gegadigden</u> 1. Als de aanbestedende dienst een minimum aantal gegadigden vaststelt, dan vermeldt hij dit aantal in de aankondiging. 2. Indien de aanbestedende dienst met toepassing van paragraaf 8.11 het aantal geschikte gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperkt, vermeldt hij tevens het maximaal aantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen.
8.2.14	<u>Technische specificaties</u> Indien de aanbestedende dienst voorafgaand aan de gunning technische specificaties opstelt, vermeldt hij deze in de aankondiging of, voor zover hij een bestek opstelt, in het bestek.
8.2.15	<u>Bijzondere voorwaarden</u> Indien de aanbestedende dienst bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst vermeldt hij die in de aankondiging of, voor zover hij een bestek opstelt, in het bestek.

8.2.16	<u>Overige inlichtingen</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging alle overige nuttig geachte inlichtingen.
Publicatie van de aankondiging	
8.2.17	<u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst zendt de aankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed.
8.2.18	<u>Bewijs van publicatie</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.
8.2.19	<u>Publicatie elders: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: i. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en j. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.
8.2.20	<u>Publiceren pas na kennisgeving aan commissie</u> De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.
8.3	Communicatie
8.3.1	<u>Kosteloze aanbestedingsstukken</u> De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat gegadigden en inschrijvers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.
8.3.2	<u>Te gebruiken communicatiemiddelen</u> 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en ondernemers plaatsvindt. Dit kan door middel van: ee. de post, ff. de fax, gg. langs elektronische weg, hh. persoonlijke bezorging, ii. per telefoon, of jj. door middel van een combinatie van deze middelen. 2. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de ondernemers tot de aanbestedingsprocedure niet beperken.

	3. De aanbestedende dienst neemt hierbij punt 8.5.1 en 8.17.1 in acht.
8.3.3	Eisen aan elektronische communicatiemiddelen De aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen waarvan de technische kenmerken niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.
8.3.4	Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de verzoeken tot deelneming en van de inschrijvingen. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat hij pas na het verstrijken van de uiterste termijn kennisneemt van de inhoud van verzoeken tot deelneming en de inschrijvingen.
8.3.5	Vertrouwelijke informatie Onverminderd de Wet openbaarheid van bestuur en de bepalingen met betrekking tot informatievoorziening in paragraaf 8.1, 8.2, 8.13, 8.24, 8.26 en 8.27 maakt de aanbestedende dienst vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.
8.3.6	Inlichtingen 1. Een aanbestedende dienst verstrekt alle door hem aan één gegadigde of inschrijver verstrekte inlichtingen ook aan de andere gegadigden en inschrijvers. 2. De aanbestedende dienst kan in afwijking van het eerste lid, op verzoek van een gegadigde die voornemens is een inschrijving te doen of een inschrijver, voorafgaand aan de gunning inlichtingen als bedoeld in punt 8.3.5 niet verstrekken aan de andere gegadigden of inschrijvers indien het verstrekken ervan schade kan toebrengen aan zijn gerechtvaardigde commerciële belangen. 3. Het niet verstrekken van inlichtingen, bedoeld in het tw eede lid, aan alle andere gegadigden en inschrijvers mag niet leiden tot benadeling van die gegadigden en inschrijvers.
8.4	Termijnen ontvangst van de verzoeken tot deelneming
8.4.1	Vaststelling termijnen De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst de verzoeken tot deelneming rekening met: m. de complexiteit van de overheidsopdracht, n. de voor de voorbereiding van het verzoek tot deelneming benodigde tijd, en o. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.
8.4.2	Minimumtermijn verzoeken tot deelneming De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht aan de Commissie.
8.4.3	Termijn bij dringende redenen Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in punt 8.4.2 bepaalde minimumtermijn in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor

	de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen van minimaal tien dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht aan de Commissie.
8.5	Verzoeken tot deelneming
8.5.1	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming</u></p> <p>1. Gegadigden dienen hun verzoek tot deelneming in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in.</p> <p>2. Gegadigden mogen hun verzoek tot deelneming per fax, langs elektronische weg of telefonisch indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p> <p>3. Indien een gegadigde een verzoek tot deelneming telefonisch indient, zendt de aanbestedende dienst voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelneming een schriftelijke bevestiging.</p>
8.5.2	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst</u></p> <p>1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van het verzoek tot deelneming waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van verzoeken tot deelneming voor gegadigden beschikbaar zijn.</p> <p>2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> gg. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; hh. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld; ii. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; jj. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; kk. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; ll. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; mm. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en nn. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen.
8.5.3	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg: hoger beschermingsniveau</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 8.5.2.</p>
8.5.4	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische indiening gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>
8.5.5	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg: termijn indienen niet-elektronische stukken</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming dient een gegadigde documenten, certificaten en verklaringen die niet</p>

	in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van verzoeken tot deelneming.
8.5.6	Samenwerkingsverband Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een verzoek tot deelneming indienen.
8.5.7	<u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de verzoeken tot deelneming.
8.5.8	<u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een gegadigde is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijving, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van: <ul style="list-style-type: none"> i. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 8.13, 8.24, 8.26 en 8.27, of j. de Wet openbaarheid van bestuur.
8.6	Eigen verklaring
8.6.1	<u>Formulier eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst vult paragraaf 1 van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15 in. 2. De aanbestedende dienst geeft op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake: <ul style="list-style-type: none"> u. uitsluitingsgronden, v. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, w. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en x. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 3. Hij stelt het ingevulde formulier ter beschikking aan de gegadigden.
8.6.2	<u>Integriteitsverklaring aanbesteden</u> Voor alle bij ministeriële regeling aangewezen opdrachten of raamovereenkomsten vraagt de aanbestedende dienst de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat de gegadigden op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden.
8.6.3	<u>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</u> De aanbestedende dienst vraagt de gegadigden in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de gegadigde als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.
8.6.4	<u>Eigen verklaring</u> Een gegadigde legt bij het verzoek tot deelneming een eigen verklaring over overeenkomstig het formulier dat de aanbestedende dienst op grond van punt

	8.6.1, derde lid, ter beschikking heeft gesteld.
8.6.5	<p>Eigen verklaring derde</p> <p>1. Indien een gegadigde een beroep doet op de financiële of economische draagkracht van een derde, legt deze gegadigde bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 8.6.1 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht hij zich beroept.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht waarop een beroep wordt gedaan.</p>
8.6.6	<p>Eigen verklaring samenwerkingsverband</p> <p>1. Indien een samenwerkingsverband een verzoek tot deelneming indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 8.6.1 over.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht waar op een beroep wordt gedaan.</p>
8.6.8	<p>Volstaan met eigen verklaring</p> <p>De aanbestedende dienst neemt op het moment dat het verzoek tot deelneming wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 8.12 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoegen met de eigen verklaring als bewijs dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> p. de gegadigde niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; q. de gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en r. de gegadigde op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. <p>2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 1.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.</p>
II.	SELECTIEFASE
8.7	Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden
8.7.1	<p>Voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</p> <p>De aanbestedende dienst kan de deelneming aan de procedure voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, van het Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken, indien de meerderheid van de bij de uitvoering van de betreffende overheidsopdracht betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.</p>
8.7.2	<p>Rechtspersoonlijkheid</p> <p>Een aanbestedende dienst wijst een gegadigde niet af op grond van het feit dat deze een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zou moeten zijn.</p>
8.7.3	Rechtsvorm samenwerkingsverband

	Een aanbestedende dienst wijst een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet af op grond van het feit dat het een bepaalde rechtsvorm zou moeten hebben.
8.7.4	<p>Selectie op basis van eigen verklaring</p> <p>1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring of een gegadigde:</p> <ol style="list-style-type: none"> niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. <p>2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen.</p> <p>3. In afwijking van het eerste lid, onderdeel b, en het tweede lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden de technische bekwaamheid van die gegadigde nagaan aan de hand van de lijst bedoeld in punt 8.9.9, vierde lid.</p>
8.8	Uitsluitingsgronden
8.8.1	<p>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</p> <p>De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <ol style="list-style-type: none"> de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 1.6.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte; de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 1.6.3 heeft gevraagd en de gegadigde die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven.
8.8.2	<p>Artikel dwingende redenen</p> <p>De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punten 1.6.2, 1.6.3 en 1.8.1.</p>
	Facultatieve uitsluitingsgronden
8.8.3	<p>Facultatieve uitsluitingsgronden</p> <p>De aanbestedende dienst kan een gegadigde slechts uitsluiten van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure op de volgende gronden:</p> <ol style="list-style-type: none"> de gegadigde verkeert in staat van faillissement of van liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surséance van betaling of een akkoord, of de gegadigde verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie; de gegadigde heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan, vastgesteld op een grond die de aanbestedende dienst aannemelijk kan maken; de gegadigde heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidspremies of ten aanzien van zijn

	belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland;
	t de gegadigde heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge paragraaf 8.6 en 8.8 tot en met 8.12 kunnen worden verlangd, of hij heeft die inlichtingen niet verstrekt.
8.8.4	<p><u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u></p> <p>1. Als bewijs van de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 8.8.3, derde lid, onderdeel a, gelden de gegevens die zijn opgenomen in het handelsregister.</p> <p>2. Indien elektronische raadpleging van het register, bedoeld in het eerste lid, niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.</p>
8.8.5	<p><u>Bewijsstuk afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u></p> <p>Als bewijsstuk voor de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 8.8.2, onderdeel c, geldt een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, die:</p> <p>a. verklaart dat de ondernemer alle verschuldigde belastingen en sociale zekerheidspremies heeft betaald, met uitzondering van de bedragen waarvoor uitstel is verleend in verband met een ingediend bezwaar of beroep en de bedragen waarvoor een betalingsregeling is getroffen, indien deze betalingsregeling tot op het moment van de verklaring wordt nagekomen; en</p> <p>b. op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan zes maanden.</p>
8.8.6	<p><u>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</u></p> <p>Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 8.8.1 en 8.8.3, derde lid, zich niet voordoen, kan de gegadigde volstaan met een verklaring onder ede of een plechtige verklaring die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.</p>
8.9	Geschiktheidseisen
	<i>Financiële en economische draagkracht</i>
8.9.1	<p><u>Geschiktheidseisen inzake draagkracht</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan de volgende geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen:</p> <p>a. voor gegadigden die reeds verplicht zijn de jaarstukken te deponeren, dat continuïteitsproblemen in de onderneming afwezig zijn;</p> <p>b. een gemiddelde omzet over de laatste drie boekjaren voorafgaand aan de aanbestedingsprocedure van 200% van de geraamde waarde van de opdracht of de betrokken raamovereenkomst, met dien verstande dat:</p> <p>1°. indien de overheidsopdracht of de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de geraamde waarde van de opdracht voor een periode van twaalf maanden;</p> <p>2°. indien de raamovereenkomst met meerdere ondernemers wordt aangegaan: de aanbestedende dienst de omzeteis relateert aan de waarde van de percelen binnen de raamovereenkomst en indien de raamovereenkomst betrekking heeft op meerdere jaren eveneens aan een periode van twaalf maanden;</p> <p>3°. indien de gegadigde minder dan drie jaar bestaat de gemiddelde omzet wordt gerekend vanaf de oprichtingsdatum of de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzet cijfers beschikbaar zijn.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid kan de aanbestedende dienst andere geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen, indien aan de</p>

	<p>volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:</p> <p>a. het stellen van andere eisen dan genoemd in het eerste lid is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht of de raamovereenkomst,</p> <p>c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 8.2.10, in de aankondiging vermeld, en</p> <p>d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig punt 8.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>
8.9.2	<p><u>Bewijsstukken draagkracht</u></p> <p>1. Een gegadigde toont de afwezigheid van continuïteitsproblemen als bedoeld in punt 8.9.1, eerste lid, onder a, aan met een accountantsverklaring waarin geen continuïteitsparagraaf is opgenomen betreffende het aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande boekjaar, met dien verstande dat de accountantsverklaring op het moment van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan drie jaar.</p> <p>2. Een gegadigde toont de overeenkomstig punt 8.9.1, eerste lid, onder b, vereiste omzet aan met jaarrekeningen betreffende de aan de aanbestedingsprocedure voorafgaande laatste drie boekjaren dan wel een verklaring betreffende de totale omzet, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.</p> <p>3. Een gegadigde kan onder meer met de volgende bewijsstukken aantonen te voldoen aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht, bedoeld punt 1.9.1, tweede lid:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. een passende bankverklaring of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's; h. balansen of balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of i. een verklaring betreffende de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn. <p>4. Een samenwerkingsverband overlegt bewijsmiddelen als bedoeld in het eerste tot en met het derde lid die betrekking hebben op die ondernemers uit het samenwerkingsverband aan de hand waarvan het samenwerkingsverband voldoet aan de geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht.</p>
8.9.3	<p><u>Andere bewijsstukken voor draagkracht</u></p> <p>Indien een gegadigde om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde bewijsstukken te overleggen, kan hij zijn economische en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.</p>
8.9.4	<p><u>Beroepen op draagkracht derden</u></p> <p>1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p> <p>2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>
8.9.5	<p><u>Beroepen op draagkracht deelnemers samenwerkingsverband of derden</u></p> <p>Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 1.9.4, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>

8.9.6	<p><u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake draagkracht dan hij stelt aan een enkele ondernemer.</p>
<i>Technische en beroepsbekwaamheid</i>	
8.9.7	<p><u>Geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen inzake technische of beroepsbekwaamheid stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen. 2. Deze eisen dienen verband te houden met en in verhouding te staan tot de opdracht.</p>
8.9.8	<p><u>Geschiktheidseisen technische bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen stellen aan de gegadigde die met name betrekking hebben op zijn: u. praktische vaardigheden, v. technische kennis, w. efficiëntie, x. ervaring en y. betrouwbaarheid. 2. Indien de aanbestedende dienst als geschiktheidseis inzake technische bekwaamheid stelt dat de gegadigde eerder opdrachten heeft verricht die gelet op de omvang en complexiteit of de voor de uitvoering van de opdracht benodigde bekwaamheid van de gegadigde vergelijkbaar zijn met de opdracht die het onderwerp is van de aanbestedingsprocedure, dan eist de aanbestedende dienst ten hoogste dat: a. de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten voor werken leveringen of diensten heeft uitgevoerd, en b. die vergelijkbare opdrachten ieder een waarde hebben van maximaal 60% van de waarde van de opdracht die de aanbestedende dienst wil verstrekken. 3. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het tweede lid andere eisen aan eerdere opdrachten stellen dan genoemd in het tweede lid, onder a en b: a. het stellen van andere eisen is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de andere eisen houden steeds verband met en staan in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de andere eisen zijn overeenkomstig punt 8.2.10, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om andere eisen te stellen is overeenkomstig punt 8.2.10, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>
8.9.9	<p><u>Bewijsstukken technische bekwaamheid</u> 1. Een gegadigde toont zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 8.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit blijkt dat de gegadigde maximaal drie vergelijkbare opdrachten, als bedoeld in punt 8.9.8, tweede lid, aanhef en onder a en b, voor die opdrachtgevers heeft uitgevoerd. 2. Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 8.9.8, derde lid, andere eisen aan eerdere opdrachten heeft gesteld, toont de gegadigde zijn technische bekwaamheid als bedoeld in punt 8.9.8, tweede lid, aan door het overleggen van verklaringen van voormalige opdrachtgevers waaruit in redelijkheid blijkt dat de gegadigde aan die eisen voldoet.</p>

3. Een gegadigde kan in het kader van het eerste en tweede lid verklaringen overleggen betreffende:
- 1°. overheidsopdrachten voor werken: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 5 jaar, of
 - 2°. overheidsopdrachten voor leveringen en diensten: opdrachten die zijn verricht in de periode van ten hoogste 3 jaar, voorafgaand aan de datum van aankondiging van de aanbestedingsprocedure.
4. Indien een aanbestedende dienst in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden, kan een aanbestedende dienst in afwijking van het eerste en tweede lid, die gegadigde vragen om zijn technische bekwaamheid nader te onderbouwen door middel van
- a. indien het een overheidsopdracht voor werken betreft: het overleggen van een lijst van de gegadigde van alle werken die hij de afgelopen vijf jaar heeft verricht, welke lijst vergezeld gaat van verklaringen van opdrachtgevers waaruit blijkt:
 - dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd,
 - het bedrag van de werken, alsmede de plaats en het tijdstip waarop ze werden uitgevoerd, en
 - of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht.
 - b. indien het een overheidsopdracht voor leveringen of een overheidsopdracht voor diensten betreft: een lijst van de voornaamste leveringen of voornaamste diensten die de afgelopen drie jaar werden verricht, die:
 - het bedrag, de datum en de naam van de opdrachtgever van die leveringen of diensten bevat,
 - voor opdrachten die voor een aanbestedende dienst zijn verricht, vergezeld gaat van een verklaring van die aanbestedende dienst of een door die aanbestedende dienst ondertekende verklaring waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht, en
 - voor opdrachten die voor opdrachtgevers zijn verricht die geen aanbestedende dienst zijn, vergezeld gaat van een verklaring van die opdrachtgever of van de gegadigde waaruit blijkt dat de levering of dienst is verricht.
5. Een gegadigde kan zijn technische bekwaamheid, anders dan bedoeld in punt 8.9.8, tweede lid, op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen, of diensten aantonen
- a. een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de gegadigde behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
 - b. een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
 - c. in het geval van complexe producten of diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden: een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
 - d. de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast;
 - e. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten: de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de gegadigde kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht;
 - f. een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar;
 - g. een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de dienstverlener of de aannemer voor het verlenen van de overheidsopdracht beschikt;
 - h. de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of

	<p>i. wat de te leveren producten betreft: monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.</p>
8.9.10	<p><u>Beroepen op bekwaamheid derden</u> 1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. 2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>
8.9.11	<p><u>Beroepen op bekwaamheid deelnemers samenwerkingsverband of derden</u> Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 8.9.10, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>
8.9.12	<p><u>Samenwerkingsverband: geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> De aanbestedende dienst stelt aan een samenwerkingsverband van ondernemers geen hogere geschiktheidseisen inzake bekwaamheid dan hij stelt aan een enkele ondernemer.</p>
8.9.13	<p><u>Personen die door de rechtspersoon met de uitvoering worden belast</u> Voor overheidsopdrachten voor diensten, overheidsopdrachten voor werken en overheidsopdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of werkzaamheden voor aanbrengen en installeren inhouden, kan een aanbestedende dienst van een rechtspersoon verlangen dat deze in de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermeldt van de personen die met de uitvoering worden belast.</p>
8.9.14	<p><u>Normen inzake milieubeheer</u> Indien de aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in punt 8.9.9, derde lid, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de gegadigde aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de betreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.</p>
8.9.15	<p><u>Gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer</u> De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de gegadigden overleggen.</p>
8.9.16	<p><u>Kwaliteitsbewaking</u> Indien de aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de gegadigde aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn</p>

	gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.
8.9.17	<p>Gelijkwaardige kwaliteitsbewaking De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. De aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van gegadigden.</p>
	Eisen betreffende beroepsbevoegdheid
8.9.18	<p>Inschrijving in handels - of beroepsregister Een aanbestedende dienst kan een gegadigde verzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven, of j. een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in: <ul style="list-style-type: none"> - bijlage IX A van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, - bijlage IX B van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor leveringen en - bijlage IX C van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor diensten.
8.9.19	<p>Verplichte vergunningen en lidmaatschappen Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor diensten kan de aanbestedende dienst, indien de gegadigde over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien hij lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in zijn land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de gegadigde aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.</p>
8.10	Buitenlandse erkenningslijsten en certificering
8.10.1	<p>Opname op lijst of certificering niet verplicht De aanbestedende dienst mag de opname op een officiële lijst of certificering als bedoeld in artikel 52 van richtlijn nr. 2004/18/EG niet voorschrijven als voorwaarde voor deelneming aan een overheidsopdracht.</p>
8.10.2	<p>Bewijs van inschrijving op lijst of certificaat overleggen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gegadigde, die op een officiële lijst is opgenomen of in het bezit is van een certificaat, kan bij een overheidsopdracht een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van inschrijving of het door de bevoegde certificeringsinstelling afgegeven certificaat aan de aanbestedende dienst overleggen. 2. Dit bewijs of dit certificaat vermelden de bewijsstukken op grond waarvan de inschrijving op de lijst of de certificering mogelijk was, en de classificatie op deze lijst.
8.10.3	<p>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De door de bevoegde autoriteit in een andere lidstaat van de Europese Unie bevestigde opname op een officiële lijst of het door de certificeringsinstelling afgegeven certificaat vormt voor de aanbestedende dienst een vermoeden dat de gegadigde: <ul style="list-style-type: none"> a. niet valt onder een uitsluitingsgrond als bedoeld in punt 8.8.1 en punt 8.8.3, derde lid, onderdeel a, b of d;

	<p>b. voldoen aan de in punt 8.9.18 en 8.9.19 bedoelde eisen betreffende beroepsbevoegdheid;</p> <p>c. voldoet aan punt 8.9.2, derde lid, onderdelen b en c;</p> <p>d. voldoet aan punt 8.9.9, derde lid, onderdelen a tot en met f en h tot en met k.</p> <p>2. Het in het eerste lid bedoelde vermoeden gaat alleen op indien de leverancier is gevestigd in de lidstaat die de officiële lijst heeft opgesteld.</p>
8.10.4	<p><u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan de gegevens die uit de opname op een officiële lijst of de certificering kunnen worden afgeleid, alleen gemotiveerd ter discussie stellen.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid kan met betrekking tot de betaling van socialezekerheidspremies en belastingen en heffingen van een ingeschreven ondernemer een aanvullende verklaring kan worden verlangd.</p>
8.11	Beperken aantal gegadigden met behulp van selectiecriteria
8.11.1	<p><u>Beperking aantal uitnodigingen tot inschrijving</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan het aantal gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperken op voorwaarde dat er voldoende geschikte gegadigden zijn.</p>
8.11.2	<p><u>Wijze van beperking</u></p> <p>De aanbestedende dienst beperkt het aantal gegadigden op een transparante en niet-discriminerende wijze, en met behulp van in de aankondiging vermelde selectiecriteria en weging.</p>
8.12	Controle eigen verklaring
8.12.1	<p><u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van de uitnodiging tot inschrijving de juistheid van de eigen verklaringen nagaan.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.</p>
8.12.2	<p><u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website</u></p> <p>De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 8.8.2 beschikte.</p>
8.12.3	<p><u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden</u></p> <p>Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 8.8.2. In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de gegadigde overeenkomstig punt 8.12.11 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.</p>

8.12.4	<p><u>Navraag bij Openbaar Ministerie</u> De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 8.6.2 correct is.</p>
8.12.5	<p><u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 8.8.3, derde lid, onderdeel a, na door het elektronisch raadplegen van het handelsregister. 2. Indien de elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst telefonisch navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel.</p>
8.12.6	<p><u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u> De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 1.8.3, onderdeel c, na door de gegadigde te verzoeken de verklaring als bedoeld in punt 1.8.5 te overleggen.</p>
8.12.7	<p><u>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land</u> Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 8.8.3, derde lid, zich niet voordoen, gaat de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de afwezigheid van de uitsluitingsgronden, bedoeld in punt 8.8.3, derde lid, onderdelen a en c, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring onder ede of een plechtige verklaring te overleggen die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.</p>
8.12.8	<p><u>Bewijs geschiktheidseisen inzake draagkracht</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake draagkracht, bedoeld in punt 8.9.1, eerste lid, onder a en b, na door het handelsregister elektronisch te raadplegen. 2. Indien de elektronische raadpleging, bedoeld in het eerste lid niet mogelijk is, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de kamers van koophandel. 3. Indien de gegadigde de accountantsverklaring of de jaarrekening, bedoeld in punt 8.9.2, eerste lid niet heeft gedeponereerd in het handelsregister, kan de aanbestedende dienst deze bewijsstukken bij de gegadigde opvragen.</p>
8.12.9	<p><u>Bewijs geschiktheidseisen inzake bekwaamheid</u> 1. De aanbestedende dienst gaat de juistheid van de eigen verklaring voor wat betreft de geschiktheidseisen inzake technische bekwaamheid, bedoeld in punt 8.9.8, tweede en derde lid, na door de gegadigde te verzoeken een verklaring als bedoeld in punt 8.9.9, eerste tot en met derde lid, te overleggen. 2. In afwijking van het eerste lid, kan de aanbestedende dienst indien hij in de afgelopen 3 jaar een overeenkomst met een gegadigde op grond van wanprestatie heeft ontbonden die gegadigde vragen om overeenkomstig punt 8.9.9, vierde lid, de in dat punt genoemde lijst te overleggen.</p>

8.12.10	<u>Uniek nummer handelsregister</u> Indien een gegadigde staat ingeschreven in het handelsregister en het unieke nummer dat de Kamers van Koophandel en Fabrieken aan hem hebben afgegeven aan de aanbestedende dienst meldt, gebruikt de aanbestedende dienst dit nummer om de inschrijving in het handelsregister en de gegevens van het uittreksel in het handelsregister na te gaan.
8.12.11	<u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen; termijn</u> 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de gegadigden per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gegadigden uitnodigen een inschrijving in te dienen.
8.12.12	<u>Aanvulling van verklaringen en bescheiden</u> In geval van onduidelijkheid kan de aanbestedende dienst verlangen dat een gegadigde de door hem overgelegde verklaringen en bescheiden aanvult of nader toelicht.
8.13	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de selectiefase
8.13.1	<u>Mededeling beslissingen</u> De aanbestedende dienst deelt alle gegadigden zo spoedig mogelijk en schriftelijk mee, welke beslissingen zijn genomen in het kader van de aanbestedingsprocedure.
	<i>Beëindiging van de procedure</i>
8.13.2	<u>Redenen beëindiging</u> Indien de aanbestedende dienst besluit een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging is gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten, en de procedure opnieuw te beginnen, deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle gegadigden.
	<i>Uitsluiting en afwijzing</i>
8.13.3	<u>Redenen voor uitsluiting en afwijzing</u> 1. De aanbestedende dienst stelt gegadigden bij uitsluiting of afwijzing binnen vijftien dagen schriftelijk in kennis van de uitsluiting of afwijzing. 2. Op verzoek van een betrokken partij stelt een aanbestedende dienst iedere afgewezen gegadigde zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen vijftien dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis voor de redenen van afwijzing.
8.13.4	<u>Scores</u> Indien de aanbestedende dienst bij de selectie scores heeft toegekend, omvatten de redenen bedoeld in artikel 8.13.3a tevens: g. zijn eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de geselecteerde gegadigden h. zijn scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd.

8.13.5	<p><u>Geen verstrekking gegevens</u> De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee, indien verstrekking van die gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> m. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift, n. in strijd zou zijn met het openbaar belang, o. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of p. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.
8.13.6	<p>Beantwoording verzoek om nadere informatie De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vijftien dagen op een verzoek om nadere informatie met betrekking tot de selectie door een gegadigde.</p>
<p>Uitnodiging tot inschrijving</p>	
8.13.7	<p><u>Aantal uitnodigingen</u> De aanbestedende dienst nodigt een aantal gegadigden uit dat tenminste gelijk is aan het minimumaantal gegadigden dat hij in de aankondiging heeft vermeld.</p>
8.13.8	<p>Als geen beperking aantal gegadigden Indien de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet heeft beperkt, nodigt hij alle gegadigden waarop geen uitsluitingsgrond van toepassing is en die aan de geschiktheidseisen voldoen uit tot inschrijving.</p>
8.13.9	<p><u>Uitnodiging tot inschrijving</u> De aanbestedende dienst nodigt de uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.</p>
<p>8.14 Bestek</p>	
8.14.00	<p><u>Inhoud bestek: technische specificaties</u> Indien de aanbestedende dienst de technische specificaties niet reeds in de aankondiging heeft vermeld, vermeldt hij deze in het bestek.</p>
8.14.2	<p><u>Inhoud bestek: bijzondere voorwaarden</u> Indien de aanbestedende dienst bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht en hij deze niet reeds heeft vermeld in de aankondiging, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 8.15 in het bestek.</p>
8.14.1	<p>Toezending bestek Wanneer een aanbestedende dienst niet langs elektronische weg vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het bestek en alle aanvullende stukken, zendt de aanbestedende dienst het bestek en de aanvullende stukken binnen zes dagen na ontvangst van de aanvraag aan de ondernemers toe, mits deze aanvraag tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijving is gedaan.</p>

8.14.2	<p><u>Termijn nadere inlichtingen</u> De aanbestedende dienst verstrekt op tijdig verzoek voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen, uiterlijk zes dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen nadere inlichtingen over het bestek en de aanvullende stukken.</p>
8.15	Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht
8.15.1	<p><u>Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht</u> De aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de overheidsopdracht, mits deze voorwaarden verenigbaar zijn met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. De bijzondere voorwaarden kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen.</p>
8.15.2	<p><u>Bankgarantie.</u> Indien de aanbestedende dienst van de ondernemer die de opdracht uitvoert een zekerheidsstelling in de vorm van een bankgarantie vereist, kan de ondernemer volstaan met het overleggen van een zekerheidsstelling ter hoogte van maximaal 5% van de waarde van de opdracht. 2. Indien aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan kan de aanbestedende dienst in afwijking van het eerste lid een zwaardere zekerheidsstelling vereisen dan genoemd in het eerste lid: a. het vereisen van een zwaardere zekerheidsstelling is noodzakelijk gezien de bijzondere risico's van de opdracht, b. de zwaardere zekerheidsstelling houdt verband met en staat in verhouding tot de overheidsopdracht, c. de zwaardere zekerheidsstelling is overeenkomstig punt 1.2.11, in de aankondiging vermeld, en d. de noodzaak om de zwaardere zekerheidsstelling te vereisen is overeenkomstig punt 1.2.11, tweede lid, in de aankondiging gemotiveerd.</p>
8.15.3	<p><u>Eisen aan rechtsvorm samenwerkingsverband</u> Een aanbestedende dienst kan van een samenwerkingsverband van ondernemers waaraan de overheidsopdracht wordt gegund, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de overheidsopdracht nodig is.</p>
8.16	Termijn inschrijving
8.16.1	<p><u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met: i. de complexiteit van de overheidsopdracht, j. de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd; k. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.</p>
8.16.2	<p><u>Minimumtermijn inschrijvingen</u> De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.</p>

8.16.3	<p><u>Inkorten termijn bij vooraankondiging</u> Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> j. de aanbestedende dienst een vooraankondiging heeft gepubliceerd, k. deze vooraankondiging voldoet aan de voorschriften van paragraaf 8.1 en l. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht ter bekendmaking is verzonden <p>kan de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in 8.16.2, in de regel inkorten tot 36 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen.</p>
8.16.4	<p><u>Inkorten termijn bij elektronische toegang tot stukken</u> De aanbestedende dienst kan de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in punt 8.16.2, met vijf dagen verkorten indien hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. met elektronische middelen en vanaf de publicatie van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het bestek en alle aanvullende stukken, en h. in de aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot het bestek vermeldt.
8.16.5	<p><u>Termijn bij dringende redenen</u> Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in deze paragraaf bepaalde minimumtermijnen in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen van minimaal tien dagen vaststellen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.</p>
8.16.6	<p><u>Verlengen termijn bij niet tijdig verstrekken stukken</u> Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> j. nadere inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen zijn aangevraagd, maar niet binnen de in punt 8.14.2 gestelde termijn zijn verstrekt, k. de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse kunnen worden gedaan, of l. de inschrijvingen slechts na inzage ter plaatse van de bij het bestek behorende stukken kunnen worden gedaan, <p>verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.</p>
8.17	<u>Inschrijving</u>
8.17.1	<p><u>Indiening inschrijving</u> 1. Inschrijvers dienen inschrijvingen in beginsel per post of door middel van persoonlijke overhandiging in. 2. Inschrijvers mogen inschrijvingen per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p>
8.17.2	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst</u> 1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van inschrijvingen voor inschrijvers beschikbaar zijn. 2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen zorgt de aanbestedende dienst te n minste dat:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> a. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; b. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld; c. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; d. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; e. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; f. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; g. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en h. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel begankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen.
8.17.3	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg: hoger beschermingsniveau</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 8.17.2.</p>
8.17.4	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische indiening gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>
8.17.5	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg; term ijn indienen niet-elektronische stukken</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen dient een inschrijver documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de inschrijvingen.</p>
8.17.6	<p><u>Vertrouwelijkheid</u></p> <p>De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een inschrijver is verstrekt, waaronder met name fabrieks - of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijving, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van:</p> <ul style="list-style-type: none"> g. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 8.13, 8.19, 8.21 en 8.22, of h. de Wet openbaarheid van bestuur.
III.	GUNNINGSFASE
8.18	Technische specificaties, normen en eisen
8.18.1	<p><u>Toets aan technische specificaties</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst voorafgaand aan de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst technische specificaties, normen en functionele en prestatie-eisen kan opstellen, toetst hij of de inschrijvingen aan die specificaties, normen en eisen voldoen.</p>

8.19	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase
8.19.0	<p><u>Termijn gunningsbeslissing</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst beslist over gunning binnen het aantal dagen dat de dienst als termijn gesteld heeft voor het indienen van een inschrijving.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan afwijken van de in het eerste lid bedoelde termijn. In dat geval wordt de afwijkende termijn gemotiveerd meegedeeld aan de inschrijvers.</p>
8.19.1	<p><u>Mededeling gunningsbeslissing</u></p> <p>De aanbestedende dienst deelt alle inschrijvers zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht en het sluiten van een raamovereenkomst.</p>
	<i>Beëindiging van de procedure</i>
8.19.2	<p><u>Inhoud gunningsbeslissing: redenen beëindiging</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst heeft besloten een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten en de procedure opnieuw te beginnen deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle inschrijvers.</p>
	<i>Gunningsbeslissing</i>
8.19.3	<p><u>Verzending per fax of elektronische post</u></p> <p>1. De mededeling van de gunningsbeslissing wordt in ieder geval per fax of elektronische post verzonden.</p> <p>2. De mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing.</p>
8.19.4	<p><u>Inhoud gunningsbeslissing: redenen voor afwijzing</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst deelt iedere afgewezen inschrijver in de mededeling van de gunningsbeslissing het volgende mede:</p> <ul style="list-style-type: none"> m. de redenen voor de afwijzing; n. de naam van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst, o. de redenen voor zijn beslissing dat de werken, leveringen of diensten niet aan de functionele en prestatie-eisen voldoen. <p>2. Indien de aanbestedende dienst bij de gunning scores heeft toegekend, stelt de aanbestedende dienst iedere afgewezen inschrijver schriftelijk in kennis van</p> <ul style="list-style-type: none"> i. zijn eigen eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de winnaar; j. zijn eigen scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd.
8.19.5	<p><u>Geen verstrekking gegevens</u></p> <p>De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee aan de afgewezen inschrijvers, indien verstrekking van die gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> q. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; r. in strijd zou zijn met het openbaar belang; s. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of t. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

8.19.6	<u>Beantwoording verzoek om nadere informatie</u> De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen tien dagen op een verzoek om nadere informatie door een inschrijver.
8.20	Sluiten overeenkomst
8.20.1	<u>Geen aanvaarding als bedoeld in het BW</u> De mededeling van de gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een inschrijver.
8.20.2	Standstilltermijn 1. De aanbestedende dienst gunt niet eerder de overheidsopdracht en sluit niet eerder de raamovereenkomst op basis van de gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die gunningsbeslissing is verstreken. 2. Deze termijn begint te lopen indien de mededeling van de gunningsbeslissing voldoet aan punt 8.19.4 en is verzonden.
8.20.3	<u>Kortere standstilltermijn wegens dwingende spoed</u> De aanbestedende dienst kan slechts van de termijn, genoemd in punt 8.20.2, afwijken, indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.
8.21	Proces-verbaal van opdrachtverlening
8.21.1	Inhoud proces-verbaal De aanbestedende dienst stelt over de gunning van de opdracht of het sluiten van de raamovereenkomst een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat: yy. de naam en het adres van de aanbestedende dienst; zz. het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst; aaa. de namen van de uitgekozen gegadigden met motivering van die keuze; bbb. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden met motivering van die uitsluiting of afwijzing; ccc. namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing; ddd. de inlichtingen waarop 8.3.6, tweede lid, van toepassing was; eee. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen; fff. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven; ggg. in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten, hhh. in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de termijn, genoemd in punt 8.20.2, rechtvaardigen.

8.21.2	Documentatie elektronische verloop aanbestedingsprocedure De aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde aanbestedingsprocedures.
8.21.3	Proces-verbaal op verzoek naar Commissie De aanbestedende zendt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, aan de Commissie op diens verzoek.
8.22	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht
8.22.1	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten zendt de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of de sluiting van de raamovereenkomst met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de bekendmaking op TenderNed.
8.22.2	Geen openbaarmaking De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens: cc. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; dd. in strijd zou zijn met het openbaar belang; ee. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of ff. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.
8.22.3	Vorm bekendmaking De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is gesteld.
8.22.4	Inhoud bekendmaking De bekendmaking bevat alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 8.22.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.
8.22.5	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.
8.22.6	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: m. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en n. de datum van toezending van de bekendmaking ter publicatie aan de Commissie.

8.22.7

Publiceren pas na kennisgeving aan commissie

De aanbestedende dienst publiceert een bekendmaking pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de bekendmaking aan de Commissie heeft gezonden.

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 8 (PROCEDURE VOOR EEN COMPLEX SOCIALE WONINGEN)

Wanneer deze procedure toepassen?

Een aanbestedende dienst kan deze procedure alleen toepassen bij het plaatsen van een overheidsopdracht voor werken in het kader van het ontwerpen en bouwen van een complex sociale woningen. Het moet gaan om sociale woningbouw, die vanaf het begin in nauwe samenwerking tussen de aanbestedende dienst en de aannemer moet worden uitgevoerd, vanwege de omvang, de complexiteit en de vermoedelijke duur van de desbetreffende werken.

Omdat het hier gaat om zeer complexe opdrachten, met een grotere omvang en duur, is deze procedure niet van toepassing op opdrachten onder de Europese drempelwaarde.

Algemene kenschets van de procedure

Hoewel de richtlijn het ook toestaat om bij deze procedure ook een openbare procedure te kiezen, is als uitgangspunt de niet-openbare procedure gekozen. De reden hiervoor is dat de procedure voor een complex sociale woningen bij uitstek een procedure is waar de gunningsfase met veel lasten gepaard gaat. In dat kader is het verstandig als de aanbestedende dienst ervoor kiest om het aantal gegadigden te beperken. Overigens blijft in de procedure wel de mogelijkheid bestaan om geen beperkingen aan het aantal gegadigden te stellen.

De richtlijn verklaart op de procedure voor een complex sociale woningen een aantal artikelen van toepassing (artikel 34, laatste alinea, van richtlijn nr. 2004/18/EG). Artikelen die niet van toepassing zijn verklaard, gelden daarom in beginsel niet voor deze procedure. De procedure voor een complex sociale woningen wijkt daardoor af van de niet-openbare procedure, omdat in de gunningsfase van de procedure voor een complex sociale woningen veel minder procedurevoorschriften gelden. Dit is ook nodig om de aanbestedende dienst meer mogelijkheid te geven om in overleg met de ondernemers tot een ontwerp of bestek te komen. De aanbestedende dienst dient hierbij echter wel de algemene beginselen van het EG-Verdrag (non-discriminatie, gelijkheid en transparantie) in acht te houden.

Puntsgewijze toelichting

VERLOOP VAN DE PROCEDURE

In punt 8.0 wordt het verloop van de procedure voor een complex sociale woningen vastgelegd. De voorschriften in de aankondigingsfase gelden ook voor deze procedure. De voorschriften uit de selectiefase zijn gelijk aan de niet-openbare procedure. De procedure onderscheidt zich van de niet-openbare procedure, omdat er in de gunningsfase minder voorschriften gelden. De voorschriften zijn beperkt tot de technische specificaties, bijzondere voorwaarden van de uitvoering van de opdracht, de beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase, het sluiten van de overeenkomst, het proces-verbaal van opdrachtverlening en de bekendmaking van de gegunde opdracht. Wel kan de aanbestedende dienst er zelf voor kiezen om bepaalde aspecten uit de gunningsfase van een andere procedure toe te passen. Het is bijvoorbeeld goed denkbaar dat de aanbestedende dienst in de gunningsfase de dialoofase van de concurrentiegerichte dialoog toepast.

I. AANKONDIGINGSFASE

--	--	--

In het aankondigingsformulier voor overheidsopdrachten kan de procedure voor een complex sociale woningen niet ingevuld worden. In plaats daarvan meldt de aanbestedende dienst dat het gaat om de procedure voor een complex sociale woningen bij de overige inlichtingen.

De aanbestedende dienst vermeldt een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de werken geven, zodat alle geïnteresseerden zich een duidelijk beeld van de opdracht kunnen vormen (zie punt 8.2.3, sub b). Omdat er in het algemeen geen technische specificaties zijn, hoeft de aanbestedende dienst deze alleen te vermelden in de aankondiging of in het bestek, als de aanbestedende dienst in staat is om deze toch gedeeltelijk op te stellen.

De aanbestedende dienst moet bij de vaststelling van de termijn van het verzoek van inschrijving rekening houden met de complexiteit en de voor inschrijving benodigde tijd.

III. GUNNINGSFASE

In de gunningsfase gelden de artikelen over technische specificaties niet. Dit komt doordat het gelet op de complexiteit van de voorgenomen opdracht mogelijk is dat de aanbestedende dienst samen met de ondernemer het bestek opstelt. Het is in dat geval niet mogelijk voor de aanbestedende dienst om zelf voorafgaand aan de aankondiging een volledig bestek of beschrijvend document op te stellen. Indien de aanbestedende dienst voorafgaand aan de aankondiging toch enkele technische specificaties opstelt, moet de aanbestedende dienst wel eerst toetsen of de inschrijving aan de technische specificaties voldoen.

Hoewel de bepalingen in de paragrafen over varianten, abnormaal lage inschrijving en elektronische veiling niet zijn opgenomen, kunnen de aanbestedende dienst er voor kiezen om deze paragrafen uit de andere procedures van toepassing te verklaren. Daarnaast is het heel goed mogelijk dat de aanbestedende dienst de dialoofase uit de concurrentiegerichte dialoog en de onderhandelingsfase uit de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking toepast in de procedure voor een complex sociale woningen.

De aanbestedende dienst hoeft geen gunningscriteria te hanteren, maar zal uiteindelijk wel op non-discrimatoire gronden moeten komen tot een gunningsbesluit. Een artikel met een dergelijke strekking is daarom aanvullend opgenomen.

--	--	--

9.	PROCEDURE BINNEN EEN RAAMOVEREENKOMT MET EEN ENKELE ONDERNEMER	
-----------	---	--

9.0	Verloop van de procedure 1. Een aanbestedende dienst gebruikt de Europese procedures uit bijlage 1, 2, 3, 4, 5, 7, of 8 om een raamovereenkomst te sluiten. 2. Bij het sluiten van de raamovereenkomst neemt de aanbestedende dienst de voorschriften uit paragraaf 9.1 in acht. 3. De aanbestedende dienst gunt overheidsopdrachten binnen een raamovereenkomst met een enkele ondernemer op basis van de in paragraaf 9.2 genoemde voorschriften.	Verloop van de procedure 1. Een aanbestedende dienst gebruikt de Europese procedures uit bijlage 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, of 8 om een raamovereenkomst te sluiten. 2. Bij het sluiten van de raamovereenkomst neemt de aanbestedende dienst de voorschriften uit paragraaf 9.1 in acht. 3. De aanbestedende dienst gunt overheidsopdrachten binnen een raamovereenkomst met een enkele ondernemer op basis van de in paragraaf 9.2 genoemde voorschriften.
9.1	Voorwaarden voor het sluiten van een raamovereenkomst	
9.1.1	Geen oneigenlijk gebruik Een aanbestedende dienst gebruikt een raamovereenkomst niet om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen en maakt geen oneigenlijk gebruik van een raamovereenkomst.	Idem
9.1.2	<u>Looptijd raamovereenkomst</u> De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan vier jaar, behalve in uitzonderingsgevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn.	
9.1.3	<u>Raamovereenkomst in aankondiging</u> Indien de aanbestedende dienst een raamovereenkomst wil sluiten, vermeldt hij in de aankondiging: a. dat hij een raamovereenkomst wil sluiten; b. de looptijd van de raamovereenkomst en eventuele verlengingsmogelijkheden en c. in voorkomend geval de motivering van een langere looptijd van de raamovereenkomst dan vier jaar.	Idem

9.2	Voorwaarden voor het gunnen van een overheidsopdracht binnen een raamovereenkomst	
9.2.1	<u>Gunnen volgens de raamovereenkomst</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt die op een raamovereenkomst is gebaseerd, gunt deze volgens de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.	Idem
9.2.2	<u>Geen wijzigingen in raamovereenkomst</u> Bij de gunning van overheidsopdrachten die op een raamovereenkomst zijn gebaseerd, mogen de partijen geen substantiële wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.	Idem
9.2.3	<u>Uitnodiging tot inschrijving</u> De aanbestedende dienst gunt de overheidsopdracht door de ondernemer schriftelijk te raadplegen en hem indien nodig te verzoeken zijn inschrijving aan te vullen.	Idem

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 9 (PROCEDURE BINNEN EEN RAAMOVEREENKOMST MET EEN ENKELE ONDERNEMER)

Wanneer deze bijlage toepassen?

De aanbestedende dienst kan deze bijlage toepassen, indien hij reeds met toepassing van bijlage 1 tot en met 8 een raamovereenkomst heeft gesloten met een enkele ondernemer (zie artikel 42 Besluit). Die raamovereenkomst moet dan dus tot stand zijn gekomen via de niet openbare procedure, openbare procedure, concurrentiegerichte dialoog, één van beide onderhandelingsprocedures, meervoudig onderhandse procedure, procedure voor IIB-diensten of procedure voor een complex sociale woningen.

Als het sluiten van de raamovereenkomst niet volgens bijlage 1 tot en met 8 heeft plaatsgevonden, dan moet de aanbestedende dienst de overheidsopdrachten die voortvloeien uit de raamovereenkomst alsnog volgens bijlage 1 tot en met 8 aanbesteden. Indien de aanbestedende dienst een Europese procedure heeft gebruikt, gebruikt de aanbestedende dienst voor de overheidsopdrachten binnen de raamovereenkomst ook de Europese procedure. Indien de aanbestedende dienst een nationale procedure heeft gebruikt, volgt automatisch dat ook de nationale procedure voor het gunnen binnen de raamovereenkomst wordt gebruikt.

Kern van de procedure

Indien de raamovereenkomst is aanbesteed overeenkomstig bijlage 1 tot en met 8, dan hoeven de afzonderlijke overheidsopdrachten, ook wanneer zij de betrokken drempelwaarden overschrijden, niet meer te worden aanbesteed in een (niet-)openbare procedure of onderhandelingsprocedure. De op die raamovereenkomst gebaseerde overheidsopdrachten kunnen worden gegund worden volgens de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden. Zijn niet alle voorwaarden voor gunning vooraf voldoende bepaald of vastgesteld, dan kan de aanbestedende dienst de ondernemer schriftelijk raadplegen en hem indien nodig verzoeken zijn inschrijving aan te vullen. In geen geval mogen echter substantiële wijzigingen worden aangebracht in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

Wanneer is sprake van een raamovereenkomst?

De definitie voor raamovereenkomsten is opgenomen in artikel 7, onderdeel d, van de Aanbestedingswet. Volgens deze definitie is een raamovereenkomst een overeenkomst tussen één of meer aanbestedende diensten en één of meer ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te gunnen overheidsopdrachten vast te leggen, bijvoorbeeld wat betreft de prijs of de beoogde hoeveelheid. Hierbij moet bedacht worden dat ingevolge deze definitie een raamovereenkomst niet is aan te merken als een overheidsopdracht.

--	--	--

Geen verplichte bekendmaking van de gunningsbeslissing

Artikel 35, vierde lid, tweede alinea van de richtlijn vermeldt expliciet dat een aanbestedende dienst niet verplicht is de gunning van elke op een raamovereenkomst gebaseerde overheidsopdracht bekend te maken. Aangezien deze bekendmaking niet verplicht is, is zij niet in deze bijlage opgenomen. Wel dient hij op grond van de bepalingen in bijlage 1 tot en met 8 het sluiten van een raamovereenkomst bekend te maken.

--	--	--

10.	PROCEDURE BINNEN EEN RAAMOVEREENKOMT MET MEERDERE ONDERNEMERS	
------------	--	--

10.0	<u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> 1. Een aanbestedende dienst gebruikt de Europese procedures uit bijlage 1, 2, 3, 4, 5, 7, of 8 om een raamovereenkomst te sluiten. 2. Bij het sluiten van de raamovereenkomst neemt de aanbestedende dienst de voorschriften uit paragraaf 10.1 in acht. 3. De aanbestedende dienst gunt overheidsopdrachten binnen een raamovereenkomst met meerdere ondernemers op basis van de in paragraaf 10.2 tot en met 10.4 genoemde voorschriften.	<u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> 1. Een aanbestedende dienst gebruikt de nationale procedures uit bijlage 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, of 8 om een raamovereenkomst te sluiten. 2. Bij het sluiten van de raamovereenkomst neemt de aanbestedende dienst de voorschriften uit paragraaf 10.1 in acht. 3. De aanbestedende dienst gunt overheidsopdrachten binnen een raamovereenkomst met meerdere ondernemers op basis van de in paragraaf 10.2 tot en met 10.4 genoemde voorschriften.
10.1	Voorwaarden voor het sluiten van een raamovereenkomst	
10.1.1	<u>Geen oneigenlijk gebruik</u> Een aanbestedende dienst gebruikt een raamovereenkomst niet om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen en maakt geen oneigenlijk gebruik van een raamovereenkomst.	
10.1.2	<u>Looptijd raamovereenkomst</u> De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan vier jaar, behalve in uitzonderingsgevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn.	
10.1.3	<u>Raamovereenkomst in aankondiging</u> Indien de aanbestedende dienst een raamovereenkomst wil sluiten, vermeldt hij in de aankondiging: a. dat hij een raamovereenkomst wil sluiten; b. de looptijd van de raamovereenkomst en eventuele verlengingsmogelijkheden en c. in voorkomend geval de motivering van een langere looptijd van de raamovereenkomst dan vier jaar.	

10.1.4	<u>Aantal deelnemers aan een raamovereenkomst met meerdere ondernemers</u> Bij het sluiten van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers zijn dat er tenminste drie, voorzover het aantal deelnemers dat aan de selectiecriteria en de gunningscriteria voldoet, voldoende groot is.	Idem
10.2	Voorwaarden voor het gunnen van een overheidsopdracht binnen een raamovereenkomst	
10.2.1	<u>Voorwaarden voor het gunnen van de overheidsopdracht</u> Overheidsopdrachten op basis van raamovereenkomsten met meerdere ondernemers kunnen worden gegund: a. door toepassing van de in de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, zonder de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen, of b. wanneer niet alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn bepaald, door de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen onder de in de raamovereenkomst of in het bestek van de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, volgens de onderstaande procedure: 1°. voor een te gunnen overheidsopdracht raadplegen de aanbestedende diensten schriftelijk de ondernemers die in staat zijn de overheidsopdracht uit te voeren, 2°. een aanbestedende dienst stelt een voldoende lange termijn vast voor de indiening van inschrijvingen voor een specifieke overheidsopdracht, waarbij hij rekening houdt met elementen zoals de complexiteit van het voorwerp van de overheidsopdracht en de benodigde tijd voor de toezending van de inschrijvingen, 3°. de inschrijvingen worden schriftelijk ingediend en de inhoud ervan blijft vertrouwelijk totdat de vastgestelde indieningstermijn is verstreken, 4°. een aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht aan de inschrijver die op grond van de in het bestek van de raamovereenkomst vastgestelde gunningscriteria de beste inschrijving heeft ingediend.	Idem
10.2.2	<u>Geen wijzigingen in raamovereenkomst</u> Bij de gunning van overheidsopdrachten die op een raamovereenkomst zijn gebaseerd, mogen de partijen geen substantiële wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.	Idem
10.3	Elektronische veiling	
10.3.1	<u>Mogelijkheid gebruik elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst kan in de situatie bedoeld in punt 10.2.1, onder b, de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld.	Idem

10.3.2	<p>Voorwerp veiling</p> <p>De elektronische veiling heeft betrekking op:</p> <p><u>g.</u> indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de laagste prijs: de prijs</p> <p><u>h.</u> indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de economisch meest voordelige inschrijving: de prijzen of de waarden van de elementen van de inschrijvingen zoals aangegeven in het bestek.</p>	Idem
10.3.3	<p>Beoordeling inschrijvingen voorafgaand aan elektronische veiling</p> <p>Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verricht de aanbestedende dienst een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de eisen, de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.</p>	Idem
10.3.4	<p>Uitnodiging voor elektronische veiling</p> <p>De aanbestedende dienst nodigt alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan gelijktijdig langs elektronische weg uit om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen.</p>	Idem
10.3.5	<p>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling</p> <p>De aanbestedende dienst vermeldt in uitnodiging voor de elektronische veiling alle relevante informatie voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip waarop de elektronische veiling aanvangt.</p>	Idem
10.3.6	<p>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: resultaat beoordeling en formule</p> <p>Indien de aanbestedende dienst voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert, voegt hij bij de uitnodiging voor de elektronische veiling:</p> <p><u>g.</u> het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, en</p> <p><u>h.</u> de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.</p>	Idem
10.3.7	<p>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: formule</p> <p>In de wiskundige formule, bedoeld in punt 10.3.6, onder b, verwerkt de aanbestedende dienst het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria wordt toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen. De aanbestedende dienst drukt eventuele marges vooraf in een bepaalde waarde uit.</p>	Idem
10.3.8	<p>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: afsluiten veiling</p> <p>Wanneer de aanbestedende dienst besluit om de elektronische veiling overeenkomstig punt 10.3.12, onderdeel c, af te sluiten in combinatie met de regelingen, bedoeld in punt 10.3.12, onderdeel b, vermeldt hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.</p>	Idem

Met opmaak:
opsommingstekens en
nummering

Met opmaak:
opsommingstekens en
nummering

10.3.9	<u>Datum verzending uitnodiging voor elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst verstuurt de uitnodigingen voor een elektronische veiling uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van de veiling.	Idem
10.3.10	<u>Elektronische veiling in fasen</u> De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.	Idem
10.3.11	<u>Mededelingen tijdens elektronische veiling</u> 1. Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbestedende dienst onverwijld aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen. 2. De aanbestedende dienst kan ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen indien hij daarvan melding heeft gemaakt in het bestek document. 3. De aanbestedende dienst kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen. 4. De aanbestedende dienst deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de inschrijvers mee.	Idem
10.3.12	<u>Einde elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling sluiten: a. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting heeft aangegeven en dit tijdstip op die datum is bereikt; b. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling de termijn vermeldt die hij na ontvangst van de laatste aanbieding in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten en hij na ontvangst van de laatste aanbieding binnen deze termijn geen nieuwe prijzen of nieuwe waarden meer ontvangt die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen; of c. indien alle fasen van de veiling die in de uitnodiging voor de elektronische veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn.	Idem
10.3.13	<u>Gunning na elektronische veiling</u> Na de sluiting van de elektronische veiling gunt de aanbestedende dienst de overheidsopdracht op basis van de resultaten van de elektronische veiling.	Idem
10.4	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase	

--	--	--

10.4.1	<u>Mededeling gunningsbeslissing</u> Indien de aanbestedende dienst vooraf niet alle voorwaarden bepaald heeft, deelt de aanbestedende dienst aan alle deelnemers aan de raamovereenkomst zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht.	Idem
--------	--	------

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 10 (PROCEDURE BINNEN EEN RAAMOVEREENKOMT MET MEERDERE ONDERNEMERS)

Wanneer deze bijlage toepassen?

De aanbestedende dienst kan deze bijlage toepassen, indien hij reeds met toepassing van bijlage 1 tot en met 8 een raamovereenkomst heeft gesloten met meerdere ondernemers (zie artikel 43 Besluit). Die raamovereenkomst moet dan dus tot stand zijn gekomen via de niet-openbare procedure, openbare procedure, procedure van de concurrentiegerichte dialoog, één van beide onderhandelingsprocedures, meervoudig onderhandse procedure, procedure voor IIB diensten of procedure voor een complex sociale woningen.

Als het sluiten van de raamovereenkomst niet volgens bijlage 1 tot en met 8 heeft plaatsgevonden, dan moet de aanbestedende dienst de overheidsopdrachten die voortvloeien uit de raamovereenkomst alsnog volgens bijlage 1 tot en met 8 aanbesteden. Indien de aanbestedende dienst een Europese procedure heeft gebruikt, gebruikt de aanbestedende dienst voor de overheidsopdrachten binnen de raamovereenkomst ook de Europese procedure. Indien de aanbestedende dienst een nationale procedure heeft gebruikt, volgt automatisch dat ook de nationale procedure voor het gunnen binnen de raamovereenkomst wordt gebruikt.

Kern van de procedure

Indien een raamovereenkomst met meerdere ondernemers is afgesloten, moeten dit er minimaal drie zijn voor zover het aantal ondernemers aan de selectiecriteria voldoet. Indien niet alle voorwaarden vooraf in de raamovereenkomst zijn bepaald, raadpleegt de aanbestedende dienst daartoe voor iedere te gunnen overheidsopdracht de bij de raamovereenkomst aangesloten ondernemers die in staat zijn de overheidsopdrachten uit te voeren.

Wanneer is sprake van een raamovereenkomst?

De definitie voor raamovereenkomsten is opgenomen in artikel 7, onderdeel d, van de Aanbestedingswet. Volgens deze definitie is een raamovereenkomst een overeenkomst tussen één of meer aanbestedende diensten en één of meer ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te gunnen overheidsopdrachten vast te leggen, bijvoorbeeld wat betreft de prijs of de beoogde hoeveelheid. Hierbij moet bedacht worden dat ingevolge deze definitie een raamovereenkomst niet is aan te merken als een overheidsopdracht.

Puntsgewijze toelichting

10.3 Elektronische veiling

De aanbestedende dienst heeft de mogelijkheid om de paragraaf over elektronische veiling toe te passen, maar is hiertoe niet verplicht. Indien hij van deze mogelijkheid gebruik maakt, vermeldt hij dit in de aankondiging van de opdracht. In dat geval moet ook informatie over de elektronische veiling in het bestek van de raamovereenkomst worden opgenomen. Deze verplichtingen in Bijlage 1 tot en met 8 gelden dus zowel voor de fase van het sluiten van de raamovereenkomst, als voor de fase van het gunnen van de opdrachten binnen de raamovereenkomst.

10.4 Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase

--	--	--

In de bijlage is niet opgenomen hoe de aanbestedende dienst moet handelen indien hij meerdere ondernemers tot mededinging oproept binnen de raamovereenkomst. Er geldt in die gevallen geen wettelijke plicht om aan de afgewezen ondernemer te motiveren waarom de overheidsopdracht niet aan hem gegund wordt. Ook geldt er op dat moment geen standstilltermijn. Dat wil niet zeggen dat een aanbestedende dienst in dat geval niet hoeft mede te delen dat de opdracht niet verkregen is, maar de mededeling is verder niet gereguleerd. Op grond van het transparantiebeginsel moet de aanbestedende dienst ook bij het gunnen van de nadere overeenkomsten binnen de raamovereenkomst transparant handelen. Bij de implementatie van de rechtsbeschermingsrichtlijn zal nogmaals bezien worden of en welke nadere regels hiervoor moeten worden gemaakt.

Geen verplichte bekendmaking van de gunningsbeslissing

Artikel 35, vierde lid, tweede alinea van de richtlijn vermeldt expliciet dat een aanbestedende dienst niet verplicht is de gunning van elke op een raamovereenkomst gebaseerde overheidsopdracht bekend te maken. Aangezien deze bekendmaking niet verplicht is, is zij niet in deze bijlage opgenomen. Wel dient hij op grond van de bepalingen in bijlage 1 tot en met 8 het sluiten van een raamovereenkomst bekend te maken.

--	--	--

12.	PROCEDURE VOOR CONCESSIEOVEREENKOMSTEN VOOR OPENBARE WERKEN	
------------	--	--

	VERLOOP VAN DE PROCEDURE	
12.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een concessieovereenkomst voor openbare werken sluit, neemt de volgende regels in acht. De aanbestedende dienst:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 12.1 een aankondiging; b. kan overeenkomstig paragraaf 12.2 tot en met 12.6 en 12.8 toetsen of een inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond en of een inschrijver voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen en selectiecriteria; c. sluit overeenkomstig paragraaf 12.7 en 12.9 de concessieovereenkomst voor openbare werken en d. waarborgt dat de concessiehouder bij de verlening van overheidsopdrachten voor werken het bepaalde in paragraaf 12.11 in acht neemt. <p>2. Een concessiehouder die tevens aanbestedende dienst is, verstrekt overheidsopdrachten voor werken overeenkomstig paragraaf 12.10.</p>	Nvt
I.	AANKONDIGINGSFASE	
12.1	Aankondiging	
12.1.1	<p><u>Publicatieplicht voor aanbestedende dienst</u></p> <p>De aanbestedende dienst die voornemens is een concessieovereenkomst voor openbare werken te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging.</p>	Nvt
12.1.2	<p><u>Vorm aankondiging</u></p> <p>De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.</p>	Nvt
	<i>Inhoud aankondiging</i>	

12.1.3	Inhoud aankondiging De aankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 12.1.2 in de aankondiging van de concessieovereenkomst wordt verlangd en alle door de aanbestedende dienst nuttig geachte informatie.	Nvt
12.1.4	Eigen verklaring Indien de inschrijvers een eigen verklaring moeten overleggen, vermeldt de aanbestedende dienst dit in de aankondiging.	Nvt
12.1.5	Termijn inschrijving De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 12.3 de termijn voor het indienen van de inschrijving.	Nvt
Publicatie aankondiging		
12.1.6	Wijze van publicatie De aanbestedende dienst zendt de aankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed.	Nvt
12.1.7	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	Nvt
12.1.8	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: k. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en l. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.	Nvt
12.1.9	Publiceren pas na kennisgeving aan commissie De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	Nvt
12.2	Bestek	
12.2.1	Eigen verklaring Indien de inschrijvers een eigen verklaring moeten overleggen, voegt de aanbestedende dienst de ingevulde eigen verklaring, bedoeld in punt 12.4.1, bij het bestek.	Nvt

12.3	Termijnen inschrijving	
12.3.1	<p><u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> p. de complexiteit van de concessieovereenkomst, q. de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd, en r. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen. 	Nvt
12.3.2	<p><u>Minimumtermijn</u> De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 45 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de concessieovereenkomst aan de Commissie.</p>	Nvt
12.3.3	<p><u>Verlengen termijn bij niet tijdig verstreken stukken</u> Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> m. nadere inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen zijn aangevraagd, maar niet binnen uiterlijk 6 dagen voor het einde van de inschrijvingstermijn zijn verstrekt, n. de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse kunnen worden gedaan, of o. de inschrijvingen slechts na inzage ter plaatse van de bij het bestekbehorende stukken kunnen worden gedaan, <p>verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.</p>	Nvt
12.4	Eigen verklaring	
12.4.1	<p><u>Formulier eigen verklaring</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanbestedende dienst kan gebruik maken van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15. 2. Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van het formulier van de eigen verklaring uit bijlage 15, vult hij paragraaf 1 van het formulier in. 3. Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van het formulier van de eigen verklaring uit bijlage 15, geeft hij op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake: <ul style="list-style-type: none"> y. uitsluitingsgronden, z. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, aa. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en bb. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 4. De aanbestedende dienst mag naast de eigen verklaring andere verklaringen of bewijsstukken vragen. 	Nvt

12.4.2	<u>Integriteitsverklaring aanbesteden</u> Voor de bij ministeriële regeling aangewezen concessieovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen vraagt de aanbestedende dienst de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat de inschrijvers op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden.	Nvt
12.4.3	<u>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</u> Voor de bij ministeriële regeling aangewezen concessieovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen vraagt de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de inschrijver als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.	Nvt
12.4.4	<u>Eigen verklaring</u> Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 12.4.1 een ingevulde eigen verklaring bij het bestek ter beschikking heeft gesteld, legt de inschrijver bij de inschrijving deze eigen verklaring over.	Nvt
12.4.5	<u>Eigen verklaring derde</u> 1. Indien een inschrijver een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze inschrijver bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 12.4.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept. 2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.	Nvt
12.4.6	<u>Eigen verklaring samenwerkingsverband</u> 1. Indien een samenwerkingsverband een inschrijving indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 12.4.4 over. 2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht waarop een beroep wordt gedaan.	Nvt
12.4.8	<u>Volstaan met eigen verklaring</u> De aanbestedende dienst neemt op het moment dat de inschrijving wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 12.8 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoegen	Nvt

	met de eigen verklaring als bewijs dat: <ul style="list-style-type: none"> s. de inschrijver niet valt onder de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde uitsluitingsgronden; t. de inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde geschiktheidseisen en u. de inschrijver op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde selectiecriteria. 	
II.	SELECTIEFASE	
12.5	Algemene bepalingen voor de beoordeling van inschrijvers	
12.5.1	<p>Selectie op basis van eigen verklaring</p> <p>1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring en de overige gevraagde verklaringen en bewijstukken of een inschrijver:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en <p>c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de inschrijvers aan wie hij de concessieovereenkomst wil sluiten.</p>	Nvt
12.6	Uitsluitingsgronden	
	Verplichte uitsluitingsgrond	
12.6.1	<p>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</p> <p>Bij de bij ministeriële regeling aangewezen concessieovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen sluit de aanbestedende dienst een inschrijver van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 12.4.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de inschrijver op de uiterste dag van indiening van de inschrijving niet daarover beschikte; b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 12.4.3 heeft gevraagd en de inschrijver die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven. 	Nvt
12.6.2	<p>Artikel dwingende redenen</p> <p>De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punt 12.6.1.</p>	Nvt

III	GUNNINGSFASE	
12.7	Onderaanneming	
12.7.1	<p><u>Onderaanneming</u> De aanbestedende dienst kan:</p> <p>a. hetzij de concessiehouder verplichten opdrachten van ten minste 30% van de totale waarde van de werken waarvoor een concessieovereenkomst wordt gesloten, aan derden uit te besteden, met dien verstande dat de mogelijkheid wordt opengelaten dat de ondernemers dit percentage verhogen. Dit minimumpercentage dient in de concessieovereenkomst voor openbare werken te worden vermeld;</p> <p>b. hetzij de inschrijvers voor de concessieovereenkomst verzoeken zelf in hun inschrijvingen aan te geven welk percentage van de totale waarde van de werken waarvoor de concessieovereenkomst wordt gesloten, zij in voorkomend geval aan derden denken uit te besteden.</p>	Nvt
12.8	Controle eigen verklaring	
12.8.1	<p><u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u></p> <p>1. Voordat een aanbestedende dienst de gunningsbeslissing neemt, kan hij de juistheid nagaan van de eigen verklaringen van de ondernemer of ondernemers met wie hij de concessieovereenkomst wil sluiten.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van de gunningsbeslissing de juistheid van de eigen verklaringen nagaan.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.</p>	Nvt
12.8.2	<p><u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website</u></p> <p>De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 12.4.2 beschikte.</p>	Nvt
12.8.3	<p><u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden</u></p> <p>Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 12.4.2. In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de inschrijver overeenkomstig punt 12.8.5 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.</p>	Nvt

12.8.4	<u>Navraag bij Openbaar Ministerie</u> De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 12.4.3 correct is.	Nvt
12.8.5	<u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn</u> 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de inschrijver s per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gunningsbeslissing nemen of de ondernemers uitnodigen tot de elektronische veiling.	Nvt
12.9	Sluiten concessieovereenkomst	
12.9.1	<u>Geen aanvaarding als bedoeld in het BW</u> De mededeling van de gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een inschrijver.	Nvt
12.9.2	<u>Standstilltermijn</u> De aanbestedende dienst sluit niet eerder de concessieovereenkomst op basis van de gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die gunningsbeslissing is verstreken.	Nvt
12.9.3	<u>Kortere standstilltermijn wegens dwingende spoed</u> De aanbestedende dienst kan slechts van de termijn, genoemd in punt 12.9.2, afwijken, indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.	Nvt
IV	PLAATSEN VAN OVERHEIDSOPDRACHTEN DOOR CONCESSIEHOUDERS	
12.10	De concessiehouder is zelf een aanbestedende dienst	
12.10.1	<u>Gunnen van overheidsopdrachten binnen een concessieovereenkomst</u> Indien een aanbestedende dienst de concessieovereenkomst sluit met een andere aanbestedende dienst dan is voor het gunnen van overheidsopdrachten voor werken binnen de concessieovereenkomst het besluit van toepassing.	Nvt
12.11	De concessiehouder is zelf geen aanbestedende dienst	

12.11.1	<p><u>Plicht aanbestedende dienst</u> Een aanbestedende dienst waarborgt dat de concessiehouder van een door hem verleende concessieovereenkomst voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is, deze paragraaf in acht neemt.</p>	Nvt
12.11.2	<p><u>Concessiehouder die zelf geen aanbestedende dienst is</u> 1. Een concessiehouder die zelf geen aanbestedende dienst is, past bij de gunning van overheidsopdrachten voor werken bij derden de voorschriften voor de aankondiging, bedoeld in punt 12.11.4, toe wanneer de waarde van deze overheidsopdrachten hoger is dan de drempel voor werken. 2. Een samenwerkingsverband van ondernemingen dat gevormd is om de concessieovereenkomst te verwerven, of met dit samenwerkingsverband verbonden ondernemingen, worden niet als derden als bedoeld in het eerste lid beschouwd. 3. Een onderneming die zich inschrijft voor een concessieovereenkomst, voegt bij de inschrijving een limitatieve lijst van verbonden ondernemingen en deelt de aanbestedende dienst de wijzigingen in deze lijst van verbonden ondernemingen steeds onverwijld mee.</p>	Nvt
12.11.3	<p><u>Geraamde waarde</u> De waarde van de opdrachten wordt berekend over eenkomstig hoofdstuk 3 van het besluit.</p>	Nvt
12.11.4	<p><u>Aankondiging door concessiehouder die zelf geen aanbestedende dienst is</u> 1. Een houder van een concessieovereenkomst voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is en die een overheidsopdracht voor werken aan een derde wenst te gunnen, geeft zijn voornemen hiertoe in een aankondiging te kennen. 2. De houder van een concessieovereenkomst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is. 3. De aankondiging bevat alle informatie die volgens het formulier bedoeld in het tweede lid in de aankondiging van de overheidsopdracht wordt verlangd en alle door de houder van de concessieovereenkomst nuttig geachte informatie. 4. De houder van een concessieovereenkomst vermeldt in de aankondiging de termijnen voor het indienen van de verzoeken tot deelneming en de inschrijving, bedoeld in punt 12.11.6. 5. De concessiehouder: a. zendt de aankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed. 6. Indien de concessiehouder de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: a. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en b. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.</p>	Nvt

	<p>7. De concessiehouder publiceert een aankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de concessiehouder de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.</p> <p>8. De concessiehouder waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen.</p> <p>9. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.</p>	
12.11.5	<p><u>Uitzondering op de verplichting tot aankondiging</u> De concessiehouder hoeft een opdracht niet aan te kondigen, als één van de voorwaarden van de artikelen 37 en 38 van het besluit zich voordoen.</p>	Nvt
12.11.6	<p><u>Termijnen voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming en inschrijving</u></p> <p>1. De termijn voor de ontvangst van het verzoek tot deelneming bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht aan de Commissie.</p> <p>2. De termijn voor de ontvangst van de inschrijving bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht aan de Commissie of vanaf de uitnodiging tot inschrijving.</p> <p>3. De concessiehouder kan de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in het tweede lid, met vijf dagen verkorten indien hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. met elektronische middelen en vanaf de publicatie van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het bestek en alle aanvullende stukken, en j. in de aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot deze documenten vermeldt. <p>4. Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. nadere inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen zijn aangevraagd, maar niet uiterlijk zes en in geval van toepassing van een versnelde procedure uiterlijk vier dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen zijn verstrekt, b. de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse, kunnen worden gedaan, of c. de inschrijvingen slechts na inzage ter plaatse van de bij het bestek behorende stukken kunnen worden gedaan, <p>verlengt de concessiehouder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.</p>	Nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 12 (PROCEDURE VOOR CONCESSIEOVEREENKOMSTEN VOOR OPENBARE WERKEN)

Wanneer deze bijlage toepassen?

De concessieovereenkomst voor openbare werken is een overeenkomst waarmee een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke concessiehouder zich verbindt tot de uitvoering van werken op eigen kosten. In ruil hiervoor wordt de concessiehouder het uitsluitend recht om het resultaat van de bouwwerkzaamheden te exploiteren toegekend. Indien de aanbestedende dienst de concessiehouder regelmatig vergoedingen geeft voor de uitvoering van het werk of de exploitatie ervan die voor een belangrijk deel het exploitatierisico wegnemen dan is er geen sprake meer van een concessieovereenkomst omdat het exploitatierisico bij de concessiehouder moet liggen. Er is dan sprake van een overheidsopdracht. De concessieovereenkomst kan gepaard gaan met de betaling van een prijs of van een retributie. Het verschil met de overheidsopdracht voor werken is dus dat de tegenprestatie voor de uitvoering van werk niet bestaat uit een betaling van de aanbestedende dienst aan de aannemer maar uit het verlenen van een uitsluitend recht aan de aannemer.

Algemene kenschets van de procedure

De regeling rondom het verlenen van concessieovereenkomsten voor openbare werken voor overheidsopdrachten boven de Europese drempelbedragen is onveranderd gebleven. Er gelden slechts enkele verplichtingen. De aanbestedende dienst is vrij in zijn keuze van de meest geschikte procedure voor de verlening van de concessieovereenkomsten voor openbare werken. Wel is de aanbestedende dienst gebonden aan de algemene beginselen van het Verdrag zoals non-discriminatie, gelijke behandeling, transparantie, wederzijdse erkenning en proportionaliteit. Voor het geval de aanbestedende dienst de inschrijvers wil toetsen op integriteit, zijn bepalingen opgenomen over de eigen verklaring en de uitsluitingsgrond van integriteit. Van deze bepalingen hoeft de aanbestedende dienst geen gebruik te maken.

Puntsgewijze toelichting

12.3 *Termijnen inschrijving*

Uit de richtlijn vloeit geen verplichting voor de aanbestedende dienst voort om bij het vaststellen van de termijn rekening te houden met de complexiteit van de opdracht, de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd en de minimumtermijn. Er is voor gekozen om deze bepaling toch op te nemen, omdat de ervaring leert dat de minimumtermijn niet voor alle gevallen redelijk is en de aanbestedende dienst bij elke concessieovereenkomst toch een afweging moet maken wat in voor die specifieke concessieovereenkomst een redelijke termijn is. De minimumtermijn is vanwege de verplichte elektronische aankondiging wel verkort naar 45 dagen.

12.7 *Onderaanneming*

Evenals voorheen kan de aanbestedende dienst ingevolge punt 12.7.1 de houder van een concessieovereenkomst voor openbare werken verplichten tenminste 30 procent van de totale waarde van de werken aan derden uit te besteden of hij kan de gegadigden of inschrijvers voor de concessieovereenkomst verzoeken zelf aan te geven welk percentage deze aan derden denkt uit te besteden.

--	--	--

12.9 *Sluiten concessieovereenkomst*

Zoals in het BAO ook al was opgenomen, geldt de standstilltermijn ook voor concessieovereenkomsten voor openbare werken.

12.10 *De concessiehouder is zelf een aanbestedende dienst*

Indien de concessieovereenkomst is verleend aan een concessiehouder die zelf ook aanbestedende dienst is, dan dient de aanbestedende dienst bij het verstrekken van opdrachten voor werken binnen die concessieovereenkomst alle aanbestedingsregels volgen.

12.11 *De concessiehouder is zelf geen aanbestedende dienst*

Indien de concessiehouder geen aanbestedende dienst is moet de concessieverlener waarborgen dat de concessiehouder regels met betrekking tot de aankondiging, bekendmaking en termijnen naleeft. Deze verplichtingen zijn overgenomen uit de artikelen 63 tot en met 65 van de richtlijn. Ingevolge de uitspraak van het Hof inzake Telaustria (HvJ EG, zaak C-324/98, 2000, blz. I-10745) is hij voor de gunning van de overheidsopdrachten aan derden overigens ook gebonden aan de hierboven vermelde beginselen van het Verdrag. Onder derden worden niet begrepen de ondernemingen die een samenwerkingsverband hebben gevormd om de concessieovereenkomst te verwerven of de met deze ondernemingen verbonden ondernemingen.

--	--	--

13.	PROCEDURE VOOR CONCESSIEOVEREENKOMSTEN VOOR DIENSTEN
------------	---

		<u>VERLOOP VAN DE PROCEDURE</u>
13.0	Nvt	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een concessieovereenkomst voor diensten sluit, neemt de volgende regels in acht. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> e. publiceert overeenkomstig paragraaf 13.1 een aankondiging en f. kan overeenkomstig paragraaf 13.2 tot en met 13.5 toetsen of een inschrijver valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond en of een inschrijver voldoet aan de gestelde geschiktheids-eisen en selectiecriteria.
		<u>AANKONDIGINGSFASE</u>
13.1		Aankondiging
13.1.1	Nvt	<p><u>Publicatieplicht voor aanbestedende dienst</u> De aanbestedende dienst die voornemens is een concessieovereenkomst voor diensten te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging van de concessie.</p>
13.1.2	Nvt	<p><u>Vorm aankondiging</u> De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is</p>
13.1.3	Nvt	<p><u>Inhoud aankondiging</u> De aankondiging bevat</p> <ul style="list-style-type: none"> a. alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 13.1.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht wordt verlangd; b. alle informatie over de procedure die door de aanbestedende dienst wordt gehanteerd; c. alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.

13.1.4	Nvt	<u>Eigen verklaring</u> Indien de inschrijvers een eigen verklaring moeten overleggen, vermeldt de aanbestedende dienst dit in de aankondiging.
13.1.5	Nvt	<u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst zendt de vooraankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed.
13.1.6	Nvt	<u>Publicatie elders: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die op TenderNed wordt gepubliceerd.
13.2	Eigen verklaring	
13.2.1	Nvt	<u>Formulier eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst kan gebruik maken van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15. 2. Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van het formulier van de eigen verklaring uit bijlage 15, vult hij paragraaf 1 van het formulier in. 3. Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van het formulier van de eigen verklaring uit bijlage 15, geeft hij op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake: cc. uitsluitingsgronden, dd. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, ee. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en ff. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 4. De aanbestedende dienst mag naast de eigen verklaring andere verklaringen of bewijsstukken vragen.
13.2.2	Nvt	<u>Integriteitsverklaring aanbesteden</u> Voor de bij ministeriële regeling aangewezen concessieovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen vraagt de aanbestedende dienst de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat de inschrijvers op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden.

13.2.3	Nvt	<p><u>Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen</u></p> <p>Voor de bij ministeriële regeling aangewezen concessieovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen vraagt de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de inschrijver als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.</p>
13.2.4	Nvt	<p><u>Eigen verklaring</u></p> <p>Indien de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 13.2.1 een ingevulde eigen verklaring bij het bestek ter beschikking heeft gesteld, legt de inschrijver bij de inschrijving deze eigen verklaring over.</p>
13.2.5	Nvt	<p><u>Eigen verklaring derde</u></p> <p>1. Indien een inschrijver een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze inschrijver bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 13.2.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekw aamheid hij zich beroept.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>
13.2.6	Nvt	<p><u>Eigen verklaring samenwerkingsverband</u></p> <p>1. Indien een samenwerkingsverband een inschrijving indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 13.2.4 over.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht waarop een beroep wordt gedaan.</p>
13.2.8	Nvt	<p><u>Volstaan met eigen verklaring</u></p> <p>De aanbestedende dienst neemt op het moment dat de inschrijving wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 13.5 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoegen met de eigen verklaring als bewijs dat:</p> <p>v. de inschrijver niet valt onder de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring</p>

		<p>gestelde uitsluitingsgronden;</p> <p>w. de inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde geschiktheidseisen en</p> <p>x. de inschrijver op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst in de eigen verklaring gestelde selectiecriteria.</p>
II.	SELECTIEFASE	
13.3	Algemene bepalingen voor de beoordeling van inschrijvers	
13.3.1	Nvt	<p>Selectie op basis van eigen verklaring</p> <p>1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring en de overige gevraagde verklaringen en bewijsstukken of een inschrijver:</p> <p>a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden;</p> <p>b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en</p> <p>c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de inschrijvers aan wie hij de concessieovereenkomst wil sluiten.</p>
13.4	Uitsluitingsgronden	
	Verplichte uitsluitingsgrond	
13.4.1	Nvt	<p>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</p> <p>Bij de bij ministeriële regeling aangewezen concessieovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen sluit de aanbestedende dienst een inschrijver van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien:</p> <p>a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 13.2.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de inschrijver op de uiterste dag van indiening van de inschrijving niet daarover beschikte;</p> <p>b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 13.2.3 heeft gevraagd en de inschrijver die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven.</p>
13.4.2	Nvt	<p>Artikel dwingende redenen</p> <p>De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punt 13.4.1.</p>

III	GUNNINGSFASE	
13.5	Controle eigen verklaring	
13.5.1	Nvt	<p><u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u></p> <p>1. Voordat een aanbestedende dienst de gunningsbeslissing neemt, kan hij de juistheid nagaan van de eigen verklaringen van de ondernemer of ondernemers met wie hij de concessieovereenkomst wil sluiten.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van de gunningsbeslissing de juistheid van de eigen verklaringen nagaan.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.</p>
13.5.2	Nvt	<p><u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website</u></p> <p>De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 13.2.2 beschikte.</p>
13.5.3	Nvt	<p><u>Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden</u></p> <p>Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 13.2.2. In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de inschrijver overeenkomstig punt 13.5.5 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.</p>
13.5.4	Nvt	<p><u>Navraag bij Openbaar Ministerie</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 13.2.3 correct is.</p>
13.5.5	Nvt	<p><u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen; termijn</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de inschrijvers per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen.</p>

--	--	--

		2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gunningsbeslissing nemen of de ondernemers uitnodigen tot de elektronische veiling.
--	--	---

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 13 (PROCEDURE VOOR CONCESSIEOVEREENKOMSTEN VOOR DIENSTEN)

Wanneer deze bijlage toepassen?

De aanbestedende past deze bijlage toe, indien hij een concessieovereenkomst voor diensten wil sluiten waarvan de geraamde waarde gelijk is, of hoger dan de drempel (artikel 45 Besluit). De bepaling van deze drempel is nationaal (de richtlijn schrijft deze niet voor). Er is aangesloten bij de drempel in de richtlijn voor diensten, genoemd in artikel 7, onder a, van de richtlijn. Momenteel ligt deze drempel op € 137.000.

Concessieovereenkomsten voor diensten zijn niet geregeld in de richtlijn. Er geldt dan ook geen richtlijndrempel, dus in de linkerkolom is overal nvt ingevuld.

Voor concessieovereenkomsten voor diensten met een waarde onder de drempel geldt dat deze niet vooraf hoeven worden aangekondigd

Kern van de procedure

Kern van de procedure is dat een aanbestedende dienst vooraf een aankondiging doet van zijn voornemen een concessieovereenkomst voor diensten te sluiten.

De procedurevoorschriften in de selectie- en gunningsfase zijn dus niet van toepassing op een concessie voor diensten. Het verstrekken van een concessieovereenkomst voor een dienst betreft doorgaans een dusdanig complex proces, dat het moeilijk is om het in uniforme procedurevoorschriften te vatten. Een zekere flexibilisering blijft noodzakelijk voor concessieovereenkomsten voor diensten. Bovendien wordt op deze manier het beste aangesloten bij het systeem dat de richtlijn kent voor concessieovereenkomsten voor werken, waarvoor slechts een aankondiging en een minimumtermijn geldt. Dit neemt uiteraard niet weg dat de selectie van partijen en de gunning van de concessieovereenkomst voor diensten wel transparant en non-discriminatoire dient te geschieden, conform de algemene beginselen van aanbesteden (artikelen 10 en 11 Aanbestedingswet).

Aanleiding

Het verstrekken van een concessieovereenkomst voor diensten hoeft ingevolge de richtlijn niet te worden aanbesteed. Wel zijn de algemene beginselen van het Verdrag van toepassing, namelijk de beginselen van gelijkheid, non-discriminatie en transparantie. De Commissie heeft dit bevestigd in haar interpretatieve mededeling over concessieovereenkomsten in het communautaire recht (PbEG 2000, C 121). Voorts heeft het Hof voor een concessieverlening voor diensten met een waarde boven de Europese drempelwaarde (momenteel 137.000 euro) geoordeeld dat de op de aanbestedende dienst rustende verplichting tot transparantie inhoudt dat aan elke potentiële inschrijver een passende mate van openbaarheid wordt gegarandeerd, zodat de dienstenmarkt voor mededinging wordt geopend en de aanbestedingsprocedures op onpartijdigheid kunnen worden getoetst (zie bijvoorbeeld het arrest Telaustria (C-324/98, 2000, blz. I-10745)). De Commissie concludeert dat de regels die voortvloeien uit het Verdrag kunnen worden samengevat in de vorm van de volgende verplichtingen: "vastlegging van de regels voor de selectie van de private partij, passende bekendmaking van het voornemen om een concessieovereenkomst te sluiten en van de regels waarop de selectie wordt gebaseerd zodat tijdens de gehele procedure de onpartijdigheid kan worden gecontroleerd, daadwerkelijke openstelling voor concurrentie tussen potentieel geïnteresseerde ondernemingen en/of ondernemingen die de taken zouden kunnen uitvoeren, naleving van het beginsel van gelijke behandeling van alle deelnemers tijdens de gehele procedure en gunning op basis van objectieve en niet-discriminerende criteria" (Groenboek over publiek-

--	--	--

private samenwerking en het gemeenschapsrecht inzake overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten van 30 april 2004 (COM(2004) 327 definitief). Het Hof onderschrijft deze interpretatie van de Commissie (zie bijvoorbeeld het arrest Parking Brixen (C-458/03)).

Om de jurisprudentie in de Nederlandse regelgeving te implementeren, regelt dit besluit dat aanbestedende diensten boven de drempel de concessieovereenkomst altijd moeten aankondigen. Artikel 12 van de Aanbestedingswet bevat een nadere concretisering van de verplichtingen uit het EG-Verdrag. Bijlage 13 geeft op basis van artikel 12, vierde lid, van de Aanbestedingswet nadere invulling aan de uitleg van de verplichtingen door het Hof.

Overigens is de Europese Commissie op dit moment bezig met een impact assessment om te bekijken of er nadere regelgeving voor concessieovereenkomsten voor diensten nodig is. Indien dit tot nieuwe regelgeving leidt, zal bekeken worden wat de consequenties hiervan zijn voor dit besluit.

Puntsgewijze toelichting

13.2.2 en 13.2.3

Hoewel er geen verplichting bestaat tot het mededelen van de aankondiging aan de Commissie, moet de aanbestedende dienst voor de aankondiging het formulier van de Europese Commissie gebruiken. Dit om te waarborgen dat aankondigingen binnen de verschillende aanbestedingsprocedures eenzelfde format hebben. De aanbestedende dienst moet dan gebruik maken van het formulier voor de aankondiging van overheidsopdrachten, niet van het formulier voor aankondiging van bijvoorbeeld concessieovereenkomsten voor werken.

13.2.3

Hoewel er geen procedurevoorschriften gelden in de selectie- en gunningsfase, moet de aanbestedende dienst in de aankondiging wel aangeven hoe de procedure eruit ziet, bijvoorbeeld door aan te geven welke selectie- en gunningscriteria hij hanteert, en of hij gebruik maakt van een elektronische veiling.

--	--	--

14.	PROCEDURE VOOR HET UITSCHRIJVEN VAN EEN PRIJSVRAAG	
-----	---	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
14.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst die een prijs uitreikt, bepaalt of hij dit via een niet openbare prijsvraag of via een openbare prijsvraag doet.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst kiest voor een niet openbare prijsvraag, doorloopt hij in elk geval achtereenvolgens de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> eee. publiceert overeenkomstig paragraaf 14.1 een aankondiging; fff. toetst of de deelnemers voldoen aan de overeenkomstig paragraaf 14.3 en 14.4 gestelde eisen betreffende de uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen en selectiecriteria; ggg. stelt overeenkomstig paragraaf 14.10 een jury in. <p>De jury:</p> <ul style="list-style-type: none"> hhh. onderzoekt overeenkomstig paragraaf 14.11 de ingediende ontwerpen of plannen; iii. stelt overeenkomstig paragraaf 14.11 een rapport op met daarin de rangorde van de deelnemers; jjj. nodigt overeenkomstig paragraaf 14.11 eventueel deelnemers uit tot het beantwoorden van vragen; kkk. bepaalt overeenkomstig paragraaf 14.11 haar oordeel. <p>De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> lll. maakt overeenkomstig paragraaf 14.12 de resultaten van de prijsvraag bekend. <p>3. Indien de aanbestedende dienst kiest voor een openbare prijsvraag, doorloopt hij in elk geval achtereenvolgens de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 14.1 een aankondiging; b. toetst of de deelnemers voldoen aan de overeenkomstig paragraaf 14.4 gestelde eisen betreffende de beroepskwalificatie; c. stelt overeenkomstig paragraaf 14.10 een jury in. <p>De jury:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. onderzoekt overeenkomstig paragraaf 14.11 de ingediende ontwerpen of plannen; e. stelt overeenkomstig paragraaf 14.11 een rapport op met daarin de rangorde van de deelnemers; f. nodigt overeenkomstig paragraaf 14.11 eventueel deelnemers uit tot het beantwoorden van vragen; 	Idem

	g. bepaalt overeenkomstig paragraaf 14.11 haar finale oordeel. De aanbestedende dienst: h. maakt overeenkomstig paragraaf 14.12 de resultaten van de prijsvraag bekend.	
I.	AANKONDIGINGSFASE	
14.1	Aankondiging	
14.1.1	Publicatieplicht voor aanbestedende dienst De aanbestedende dienst die voornemens is een prijsvraag uit te schrijven, publiceert hiertoe een aankondiging van de prijsvraag.	Idem
14.1.2	Vorm aankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	Idem
	Inhoud van de aankondiging	
14.1.3	Inhoud aankondiging De aankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 14.1.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd en alle overige nuttig geachte inlichtingen.	Idem
14.1.4	Communicatiemiddelen De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 14.2 op welke wijze de communicatie plaatsvindt.	Idem
14.1.5	Beschikbaarheid formulier eigen verklaring Indien de aanbestedende dienst een eigen verklaring als bedoeld in paragraaf 14.3 vraagt, geeft hij in de aankondiging aan waar hij het formulier, bedoeld in 14.3.1, beschikbaar heeft gesteld.	
	Publicatie van de aankondiging	
14.1.6	Wijze van publicatie De aanbestedende dienst zendt de aankondiging met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de aankondiging op TenderNed.	Idem

14.1.7	<u>Bewijs van publicatie</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	Idem
14.1.8	<u>Publicatie elders: inhoud</u> Indien de aanbestedende dienst de aankondiging elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: m. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en n. de datum van toezending van de aankondiging aan de Commissie.	Idem
14.1.9	<u>Publiceren pas na kennisgeving aan commissie</u> De aanbestedende dienst publiceert een aankondiging pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de aankondiging aan de Commissie heeft gezonden.	Idem
14.2	Communicatie	
14.2.1	<u>Kosteloze aanbestedingsstukken</u> De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat deelnemers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.	
14.2.2	<u>Te gebruiken communicatiemiddelen</u> 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en deelnemers plaatsvindt. Dit kan door middel van: kk. de post, ll. de fax, mm. langs elektronische weg, nn. persoonlijke bezorging, oo. per telefoon, of pp. door middel van een combinatie van deze middelen. 2. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de deelnemers tot de prijsvraag niet beperken.	Idem
14.2.3	<u>Eisen aan elektronische communicatiemiddelen</u> De aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen waarvan de technische kenmerken niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.	Idem

14.2.4	Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van alle door de deelnemers aan de prijsvraag ingezonden informatie. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat de jury pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening van plannen en ontwerpen kennisneemt van de inhoud daarvan.	Idem
14.2.5	Inlichtingen 1. Een aanbestedende dienst verstrekt alle door hem aan één gegadigde of inschrijver verstrekte inlichtingen ook aan de andere gegadigden en inschrijvers. 2. De aanbestedende dienst kan in afwijking van het eerste lid, op verzoek van een gegadigde die voornemens is een inschrijving te doen of een inschrijver, voorafgaand aan de gunning inlichtingen als bedoeld in punt 14.2.4 niet verstrekken aan de andere gegadigden of inschrijvers indien het verstrekken ervan schade kan toebrengen aan zijn gerechtvaardigde commerciële belangen. 3. Het niet verstrekken van inlichtingen, bedoeld in het tweede lid, aan alle andere gegadigden en inschrijvers mag niet leiden tot benadeling van die gegadigden en inschrijvers.	
14.3	Eigen verklaring	
14.3.1	Formulier eigen verklaring 1. De aanbestedende dienst vult paragraaf 1 van het formulier voor de eigen verklaring uit bijlage 15 in. 2. De aanbestedende dienst geeft op dat formulier aan welke verklaringen hij vraagt inzake: gg. uitsluitingsgronden, hh. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, ii. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en jj. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 3. Hij stelt het ingevulde formulier ter beschikking aan deelnemers.	Idem
14.3.2	Integriteitsverklaring aanbesteden Voor alle bij ministeriële regeling aangewezen opdrachten of raamovereenkomsten vraagt de aanbestedende dienst de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat de inschrijvers op de uiterste dag van indiening van de inschrijving over een integriteitsverklaring aanbesteden beschikken die niet ouder is dan 12 maanden.	Idem
14.3.3	Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen De aanbestedende dienst vraagt de inschrijvers in de eigen verklaring te verklaren dat jegens de inschrijver als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417 bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.	Verklaring ontbreken onherroepelijke veroordelingen Voor alle opdrachten of raamovereenkomsten voor openbare werken waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan €1 500 000 vraagt de aanbestedende dienst in de eigen

		verklaring te verklaren dat jegens de inschrijver als natuurlijke persoon of rechtspersoon, inclusief zijn bestuurders in het afgelopen jaar geen veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht onherroepelijk is geworden.
14.3.4	<u>Eigen verklaring</u> Een inschrijver legt bij de inschrijving een eigen verklaring over overeenkomstig het formulier dat de aanbestedende dienst op grond van 14.3.1 beschikbaar heeft gesteld.	idem
14.3.5	<u>Eigen verklaring derde</u> 1. Indien een inschrijver een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze inschrijver bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 14.3.4 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept. 2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.	idem
14.3.6	<u>Eigen verklaring samenwerkingsverband</u> 1. Indien een samenwerkingsverband een inschrijving indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij de inschrijving ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 14.3.4 over. 2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht waarop een beroep wordt gedaan.	idem
14.3.8	<u>Volstaan met eigen verklaring</u> De aanbestedende dienst neemt op het moment dat de inschrijving wordt ingediend tot het moment waarop de aanbestedende dienst overeenkomstig paragraaf 14.7 de juistheid van de eigen verklaring nagaat, genoegen met de eigen verklaring als bewijs dat: y. de inschrijver niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; z. de inschrijver voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en aa. de inschrijver op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria.	idem

II.	SELECTIEFASE	
14.4	Geschiktheidseisen	
14.4.1	<u>Beroepskwalificatie</u> De aanbestedende dienst kan van deelnemers verlangen dat zij over een bijzondere beroepskwalificatie beschikken.	Idem
14.5	Beperken aantal deelnemers met behulp van selectiecriteria	
14.5.1	<u>Voldoende aantal deelnemers</u> De aanbestedende dienst kan het aantal deelnemers beperken, op voorwaarde dat hij waarborgt dat in alle gevallen met het aantal deelnemers dat wordt uitgenodigd om aan de prijsvraag deel te nemen een daadwerkelijke mededinging wordt gewaarborgd.	Idem
14.5.2	<u>Opstellen selectiecriteria</u> Indien de aanbestedende dienst het aantal deelnemers beperkt, stelt hij duidelijke en niet-discriminerende selectiecriteria vast, die verband houden verband met en in verhouding staan tot het voorwerp van de prijsvraag.	Idem
14.5.3	<u>Selectie op basis van eigen verklaring</u> 1. De aanbestedende dienst beoordeelt op basis van de eigen verklaring of een gegadigde: a. niet valt onder de door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgronden; b. voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen en c. op een bepaalde wijze scoort op de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria. 2. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen.	Idem
14.6	Termijn deelname of inschrijving	
14.6.1	<u>Vaststelling termijnen:</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming of inschrijvingen rekening met: s. de complexiteit van de overheidsopdracht, t. de voor de voorbereiding van het verzoek tot deelneming benodigde tijd, en u. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen.	Idem

14.6.2	Minimumtermijn: De minimumtermijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming bedraagt 70 dagen voor de bij ministeriële regeling aangewezen categorie opdrachten en raamovereenkomsten waarvoor de aanbestedende dienst heeft besloten op integriteit te toetsen.	idem
14.7	Controle eigen verklaring	
14.7.1	Juistheid eigen verklaring nagaan 1. De aanbestedende dienst kan alleen de juistheid van de eigen verklaring nagaan van de gegadigden die hij op basis van de eigen verklaring wil uitnodigen om een inschrijving in te dienen. 2. De aanbestedende dienst kan tot het moment van uitnodiging tot inschrijving de juistheid van de eigen verklaringen nagaan. 3. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaring nagaat, doet hij dit volgens deze paragraaf.	idem
14.7.2	Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden via website De aanbestedende dienst gaat op de website van Justitie PM na of de ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden, op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden als bedoeld in punt 14.3.2 beschikte.	idem
14.7.3	Bewijs bezit integriteitsverklaring aanbesteden Een ondernemer die heeft verklaard te beschikken over de integriteitsverklaring aanbesteden kan gedurende de gehele aanbestedingsprocedure volstaan met de eigen verklaring integriteit, tenzij de aanbestedende dienst niet op de website van Justitie PM kan nagaan dat deze ondernemer op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming over een geldige integriteitsverklaring aanbesteden beschikte als bedoeld in punt 14.3.2. In dat geval verzoekt de aanbestedende dienst de gegadigde overeenkomstig punt 14.7.6 om een gewaarmerkt kopie van de integriteitsverklaring aanbesteden.	idem
14.7.4	Navraag bij Openbaar Ministerie De aanbestedende dienst kan in een concreet geval navraag doen bij het Openbaar Ministerie of de verklaring, bedoeld in punt 14.3.3 correct is.	idem
14.7.5	Uniek nummer handelsregister Indien een gegadigde staat ingeschreven in het handelsregister en de gegadigde het unieke nummer dat de kamer van koophandel aan hem heeft afgegeven aan de aanbestedende dienst heeft gemeld, gebruikt de aanbestedende dienst dit nummer om de inschrijving in het handelsregister en de gegevens van het uittreksel in het handelsregister na te gaan.	idem

14.7.6	<u>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen: termijn</u> 1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de gegadigden per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen. 2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gegadigden uitnodigen een inschrijving in te dienen.	idem
14.7.7	<u>Aanvulling van verklaringen en bescheiden</u> In geval van onduidelijkheid kan de aanbestedende dienst verlangen dat een gegadigde de door hem overgelegde verklaringen en bescheiden aanvult of nader toelicht.	idem
14.8	<u>Uitsluitingsgronden</u>	
14.8.1	<u>Verplichte uitsluitingsgrond integriteit</u> De aanbestedende dienst sluit een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien: a. de aanbestedende dienst overeenkomstig punt 14.3.2 om de integriteitsverklaring aanbesteden heeft gevraagd en de gegadigde op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet daarover beschikte; b. de aanbestedende dienst een verklaring als bedoeld in punt 14.3.3 heeft gevraagd en de gegadigde die verklaring niet op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming heeft afgegeven.	
14.8.2	<u>Artikel dwingende redenen</u> De aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang overeenkomstig artikel 19, achtste lid, van de wet afwijken van artikel 19, vierde en vijfde lid, van de wet en punten 14.3.2, 14.3.3 en 14.8.1.	
14.9	<u>Indiening plannen en ontwerpen</u>	
14.9.1	<u>Indienen inschrijving via elektronische weg: informatie van de aanbestedende dienst</u> 1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van inschrijvingen voor inschrijvers beschikbaar zijn. 2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat: y. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;	Idem

	<p>z. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld;</p> <p>aa. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie;</p> <p>bb. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord;</p> <p>cc. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen;</p> <p>dd. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie;</p> <p>ee. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en</p> <p>ff. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen.</p>	
14.9.2	<p>Indienen inschrijving via elektronische weg; hoger beschermingsniveau De aanbestedende dienst kan vrijw illige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau.</p>	Idem
14.9.3	<p>Indiening inschrijving via elektronische weg: geavanceerde elektronische handtekening Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische inschrijving gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>	Idem
IIIA.	DEELNAME EN BEPALING RANGORDE	
14.10	Samenstelling van de jury	
14.10.1	<p><u>Instellen jury</u> De aanbestedende dienst stelt een jury in.</p>	Idem
14.10.2	<p><u>Deelnemers jury</u> De jury bestaat uit uitsluitend natuurlijke personen die onafhankelijk zijn van de deelnemers aan de prijsvraag</p>	Idem
14.10.3	<p><u>Beroepskwalificaties jury</u> Wanneer de aanbestedende dienst van de deelnemers aan een prijsvraag een bijzondere beroepskwalificatie eist, waarborgt hij dat ten minste een derde van de juryleden dezelfde kwalificatie of een gelijkwaardige kwalificatie heeft.</p>	Idem

14.11	Beoordeling door jury	
14.11.1	Positie jury De jury is autonoom in haar beslissingen en adviezen.	Idem
14.11.2	Onderzoek jury De jury beoordeelt de projecten op basis van door de deelnemers anoniem voorgelegde ontwerpen en op grond van de criteria die in de aankondiging van de prijsvraag zijn vermeld.	Idem
14.11.3	Verslag mbt rangorde De jury stelt een door alle leden ondertekend verslag op met de door haar op basis van de merites van elk project vastgestelde rangorde van de projecten, vergezeld van haar opmerkingen en eventuele punten die verduidelijking behoeven.	Idem
14.11.4	Garantie anonimiteit De jury eerbiedigt de anonimiteit van deelnemers totdat het oordeel van de jury bekend is gemaakt.	Idem
14.7.5	Verschaffing duidelijkheid Voor het vaststellen van de definitieve rangorde kan de jury deelnemers zo nodig uitnodigen om door de jury in haar notulen vermelde vragen te beantwoorden teneinde duidelijkheid te verschaffen omtrent bepaalde aspecten van de projecten.	Idem
14.11.6	Verslag dialoog De aanbestedende dienst waarborgt dat van de dialoog tussen de leden van de jury en de deelnemers volledige notulen worden opgesteld.	Idem
14.12	Bekendmaking van de resultaten van de prijsvraag	
14.12.1	Bekendmaking van resultaten van de prijsvraag De aanbestedende dienst die een prijsvraag heeft gehouden zendt de bekendmaking van uitkomst van de prijsvraag uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of het sluiten van de raamovereenkomst met behulp van TenderNed aan de Commissie en publiceert de bekendmaking op TenderNed.	Nvt
14.12.2	Geen openbaarmaking De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de uitslag van de prijsvraag niet bekend,	Nvt

	indien openbaarmaking van die gegevens: gg. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; hh. in strijd zou zijn met het openbaar belang; ii. de rechtmatige commerciële belangen van deelnemers zou kunnen schaden; of jj. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen deelnemers zou kunnen doen.	
14.12.3	Vorm bekendmaking De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het daartoe bestemde formulier dat op de website van TenderNed beschikbaar is.	Nvt
14.12.4	Inhoud bekendmaking De bekendmaking bevat alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 14.12.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.	Nvt
14.12.5	Bewijs van publicatie 1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen. 2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.	Nvt
14.12.6	Publicatie elders: inhoud Indien de aanbestedende dienst de bekendmaking elders dan op TenderNed publiceert, bevat deze aankondiging: o. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die met behulp van TenderNed aan de Commissie is toegezonden, en p. de datum van toezending van de bekendmaking ter publicatie aan de Commissie.	Nvt
14.12.7	Publiceren pas na kennisgeving aan commissie De aanbestedende dienst publiceert een bekendmaking pas elders dan op TenderNed, of maakt de inhoud daarvan openbaar, nadat de aanbestedende dienst de bekendmaking aan de Commissie heeft gezonden.	Nvt

--	--	--

TOELICHTING OP BIJLAGE 14 (PROCEDURE VAN HET UITSCHRIJVEN VAN EEN PRIJSVRAAG)

Algemene kenschets van de procedure

De procedure van het uitschrijven van een prijsvraag is een bijzondere procedure in de richtlijn. De Europese wetgever heeft hier aan een speciale titel gewijd. Een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag hoeft niet te leiden tot een overheidsopdracht. Aan de winnaar van de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag mag wel 'uit de hand' een overheidsopdracht worden gegund, met gebruikmaking van de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking (zie ook artikel 31, derde lid van de richtlijn). Een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag kan alleen bij overheidsopdrachten voor diensten worden toegepast.

Naast de bijzondere positie van de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag in de aanbestedingsrichtlijn, is het meest in het oog springende kenmerk van een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag de rol van de jury.

De aanbestedende dienst kan bij de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag kiezen voor een openbare variant, waarbij geen beperking aan het aantal deelnemers wordt opgelegd (genoemd ontwerpwedstrijd, vanwege het openbare karakter). Daarnaast kan gekozen worden voor een variant waarbij het aantal aanbieders wordt beperkt door een voorafgaande selectie.

De aanbestedende dienst kan ervoor kiezen om prijzengeld uit te keren aan de winnaars. Daarnaast kan de aanbestedende dienst er ook voor kiezen om de deelnemers aan de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag te betalen.

Puntsgewijze toelichting

I. AANKONDIGINGSFASE

14.1 Aankondiging

Vanuit het handhaven van een gelijke behandeling van aankondigingen en de stroomlijning die hierbij wordt betracht zijn een groot aantal bepalingen van de andere procedures overgenomen (openbare en niet-openbare procedure). Het gaat dan concreet om de publicatie van aankondigingen via TenderNed en bijvoorbeeld de bepalingen omtrent het bekendmaken van de inhoud van aankondigingen in andere media. Niet valt in te zien waarom deze waarborgen niet zouden gelden ten aanzien van aankondigingen van prijsvragen.

14.2 Communicatie

De bepalingen omtrent communicatie wijken niet veel af van de andere standaard aanbestedingsprocedures (openbare en niet-openbare procedure). Een belangrijk verschil is dat er bij de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag geen inschrijving bestaat, maar gesproken worden over "deelneming aan de prijsvraag".

II. SELECTIEFASE

14.3 en 14.4 Geschiktheidseisen

De beoordeling van deelnemers is alleen relevant in de gevallen waarin de aanbestedende dienst gekozen heeft voor een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag met een beperkt aantal deelnemers. Voor de variant waarbij geen beperking

--	--	--

wordt aangebracht aan het aantal deelnemers is de bepaling omtrent het vaststellen van selectiecriteria dus niet relevant. Wel relevant is het feit dat aanbestedende diensten kunnen eisen dat deelnemers over bepaalde beroepskwalificaties dienen te beschikken (bijvoorbeeld het zijn van architect, conform de daartoe aangewezen regelingen). Oorspronkelijk bestaat er in de richtlijn, noch in het Bao een expliciete bepaling die een dergelijke eis voor beroepskwalificaties toelaat. In de bepaling omtrent de samenstelling van de jury wordt dit echter wel als mogelijkheid aangeduid. Vanwege de noodzaak voor duidelijkheid is besloten deze bepaling als aparte expliciete regel op te nemen.

Met betrekking tot de inhoud van de selectiecriteria wordt geen mededeling gedaan over de aard van de criteria, noch over de bewijsmiddelen. De enige waarborgen zijn dat deze duidelijk en niet-discriminerend zijn. Daarnaast is gekozen om tevens een marginale toetssteen voor objectiviteit in te bouwen. De gestelde eisen moeten staan in verhouding en verband hebben met het voorwerp van de opdracht. Deze eis komt voort uit bestendige jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en is ook opgenomen in de aanbestedingsrichtlijn 2004/18/EG. Het lijkt gezien dit fundamentele karakter van deze norm, gecombineerd met de afwezigheid van verdere procedurele waarborgen gerechtvaardigd om deze norm ook hier te herhalen.

Aangezien potentiële deelnemers hun kansen moeten kunnen inschatten voor deelname en hiervoor bewijzen moeten aanleveren, moeten deze criteria vooraf in de aankondiging van de prijsvraag worden bekendgemaakt (dit is een vraag in het formulier als bedoeld in punt 14.1.3).

In het geval de aanbestedende dienst heeft gekozen voor een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag met beperking van het aantal aanbieders moet deze zorgen dat het aantal deelnemers voldoende is om daadwerkelijke mededinging te waarborgen. Er wordt dus geen minimumaantal deelnemers gesteld. Dit betekent dat de aanbestedende dienst niet kan terugvallen op een vooropgezet aantal dat hierbij als "voldoende mededinging" kan worden bestempeld. De aanbestedende dienst zal hier dus op basis van onderzoek zelf een oordeel over moeten vergen en dit oordeel desgewenst moeten kunnen onderbouwen.

In het geval de aanbestedende dienst bij de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag wil toetsen op de integriteit van de deelnemers gebruikt de aanbestedende dienst de selectiefase voor die toets. Dat wil zeggen dat slechts de niet-openbare procedure van het uitschrijven van een prijsvraag de toets op integriteit toestaat. Dat is ook anderszins logisch omdat na de selectie enkel nog een rangschikking volgt, waarbij niet meer gekeken kan worden naar criteria die tot uitsluiting zouden leiden.

III. DEELNAME EN BEPALING RANGORDE

14.6 Samenstelling jury

De bepaling van de rangorde bij de prijsvraag en daarmee de winnaar(s) van de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag gebeurt als gezegd door een jury en niet door de aanbestedende dienst. De autonome positie van jury in deze maakt het noodzakelijk om iets te zeggen over samenstelling.

14.7 Werkwijze jury

--	--	--

Een aantal voor de prijsvraag specifieke bepalingen zijn van toepassing op de werkwijze van de jury. Dit zijn een aantal procedurevoorschriften en een aantal bepalingen met betrekking tot verslaglegging en anonimiteit. In het kort komen deze erop neer dat de jury de plannen en ontwerpen zonder de naam van de deelnemer beoordeelt op grond van de eerder bekendgemaakte criteria. Dit leidt tot een rangorde met de mogelijkheid om aanvullende vragen te stellen over (een deel van) de ontwerpen of plannen. Hoewel de richtlijn dat niet met zoveel woorden stelt, lijkt het logisch om te veronderstellen dat deze zaken zullen leiden tot een definitieve vaststelling van de rangorde. Anders zou de mogelijkheid van het stellen van vragen overbodig zijn en belangrijke informatie voor het beoordelen niet kunnen worden ingewonnen. De jury ziet er natuurlijk wel op toe dat dit niet mag leiden tot een ongeoorloofd onderscheid tussen aanbieders. De verplichtingen tot registratie dienen als middel voor aanbestedende diensten om de onpartijdigheid te kunnen aantonen.

14.8 Bekendmaking van de gegunde opdracht

Net zoals de vooraankondiging en de aankondiging van de overheidsopdracht moet ook de bekendmaking van de resultaten van de procedure van het uitschrijven van een prijsvraag via TenderNed verlopen. Tevens is het meer dan logisch om gezien het intellectuele karakter en de commerciële waarde van de ontwerpen of de plannen een bepaling op te nemen die aanbestedende diensten ontslaat van de verplichting om onder andere dit soort gegevens bekend te maken.

--	--	--

Bijlage 15: Model eigen verklaring aanbesteden

(als bedoeld in 1.6.1 van Bijlage 1 [PM plus overige artikelen van overige bijlagen] bij het Besluit Aanbestedingen)

1. Op dracht

1.1 Naam aanbestedende dienst (opdrachtgever):

(In te vullen door opdrachtgever)

1.2 Referentienummer of aanduiding aanbesteding:

(In te vullen door opdrachtgever)

2. Algemene vragen

2.1 Naam van de ondernemer:

.....

2.2 Deelnemers in de combinatie:

.....

2.3 Ondernemer(s) waar een beroep op wordt gedaan:

.....

2.4 Ondernemer(s) die op mij een beroep doen

.....

2.5 Adres van ondernemer:

.....

2.6 Nummer van inschrijving in het handelsregister:

.....

2.7 Contactpersoon van de ondernemer:

.....

2.8 Telefoonnummer:

.....

2.9 E-mailadres:

.....

3 Uitsluitingsgronden

3.1 Uitsluitingsgronden inzake integriteit

? -verplicht voor alle werken vanaf de drempel van artikel 22 BA (de Europese drempel) en verder voor alle overheidsopdrachten, raamovereenkomsten, concessieovereenkomsten en prijsvragen waar de aanbestedende dienst besluit om op integriteit te toetsen-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

De ondernemer in het bezit is van

- a. een Integriteitsverklaring Aanbesteden;
- b. een vergelijkbare verklaring uit het land van vestiging van de onderneming of
- c. een Verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen of natuurlijke personen, die vóór de datum van inwerkingtreding van het Besluit Aanbestedingen is afgegeven.

De verklaring is op het moment van uiterste indiening van de aanvraag tot deelneming of inschrijving niet ouder dan 12 maanden.

Beschikkingnummer op de Integriteitsverklaring Aanbesteden:

.....

--	--	--

3.2 Verklaring verplichte uitsluitingsdelicten

? -alleen van toepassing indien een Europese aanbestedingsprocedure wordt gevolgd als bedoeld in hoofdstuk 4 van het BA -

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- Jegens de ondernemer als natuurlijke persoon of rechtspersoon inclusief zijn bestuurders het afgelopen jaar geen veroordeling wegens omkoping, witwassen, fraude of deelname aan een criminele organisatie onherroepelijk is geworden.¹

3.3 Uitsluitingsgrond inzake faillissement of surséance van betaling

? -facultatief-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- De ondernemer niet verkeert in staat van faillissement of van liquidatie, de ondernemer zijn werkzaamheden niet heeft gestaakt, jegens haar geen surséance van betaling of een akkoord geldt en de ondernemer niet verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving.

3.4 Uitsluitingsgrond inzake beroepsfout

? -facultatief-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- De ondernemer de afgelopen drie jaar geen ernstige beroepsfout heeft begaan, waarvoor hij op grond van een rechterlijke uitspraak schade heeft moeten vergoeden.

3.5 Uitsluitingsgrond inzake betalingsachterstand bij premies sociale verzekeringen of belasting

? -facultatief-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- De ondernemer aan zijn verplichtingen heeft voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidsbijdragen en belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd;
- Indien de ondernemer in Nederland is gevestigd, de ondernemer in het bezit is van een officiële verklaring van de belastingdienst dat de ondernemer alle verschuldigde belastingen en sociale zekerheidspremies heeft betaald, met uitzondering van
 - a. de bedragen waarvoor uitstel is verleend in verband met een ingediend bezwaar of beroep en
 - b. de bedragen waarvoor een betalingsregeling is getroffen, indien deze betalingsregeling tot op het moment van de verklaring wordt nagekomen;
- De verklaring van de belastingdienst op de uiterste dag van indiening van de aanvraag tot deelneming of inschrijving niet ouder is dan zes maanden.

3.5. Geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht

3.5.1 Continuïteit

? -facultatief-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

Alleen verplicht voor ondernemers, die verplicht zijn om hun jaarstukken te deponeren:

¹ (in Nederland een veroordeling op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht) NB

- De ondernemer beschikt over een accountantsverklaring over de laatstelijk door de ondernemer vastgestelde jaarrekening en deze accountantsverklaring geen paragraaf bevat over de continuïteit van de onderneming en dat niet de vorm heeft van een afkeurende verklaring.

3.5.2 Omzetcijfers

? -*facultatief*-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

De ondernemer, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, een gemiddelde omzet heeft behaald over de laatste (maximaal drie) beschikbare boekjaren van minimaal (in te vullen door opdrachtgever)

3.5.3 Andere geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht

? -*alleen mogelijk ingevolge art. 1.9.1* -

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- De ondernemer in het bezit is van de originele bewijsstukken waarmee hij wenst aan te tonen dat hij voldoet aan de in de aankondiging of het bestek gestelde andere eisen m.b.t. financiële en economische draagkracht

4 Geschiktheidseisen en selectiecriteria inzake technische en beroepsbekwaamheid

4.1 Geschiktheidseis inzake ervaring

? -*facultatief*-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- De ondernemer in het bezit is van de originele bewijsstukken waarmee hij wenst aan te tonen dat de in de aankondiging of het bestek gevraagde vergelijkbare opdrachten zijn uitgevoerd.

4.2 Overige geschiktheidseisen inzake technische en beroepsbekwaamheid

? -*facultatief*-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- De ondernemer in het bezit is van de originele bewijsstukken waarmee hij wenst aan te tonen dat hij voldoet aan de in de aankondiging of het bestek gestelde eisen m.b.t. technische en beroepsbekwaamheid

4.3 Selectiecriteria inzake technische en beroepsbekwaamheid

? -*facultatief*-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- de ondernemer in het bezit is van de originele bewijsstukken van de bijgevoegde kopieën, die de ondernemer wenst te overleggen om de aanbestedende dienst in staat te stellen om te selecteren. De ondernemer heeft deze bewijsstukken als bijlage bij de eigen verklaring gevoegd.

5 Beroepsbevoegdheid

5.1 bijzondere vergunningen of lidmaatschappen van bepaalde organisaties

? -*facultatief*-

Ik verklaar dat op het moment van ondertekenen:

- De ondernemer in het bezit is van de in de aankondiging of het bestek vermelde bewijsstukken waarmee hij wenst aan te tonen dat hij voldoet aan de in de aankondiging of het

--	--	--

bestek gestelde eisen m.b.t. bijzondere vergunningen of lidmaatschappen van bepaalde organisaties.

6. Beroep op ondernemer

Indien de ondernemer deel uitmaakt van een combinatie of er door een andere ondernemer een beroep op zijn geschiktheid wordt voldaan, hoeft de ondernemer alleen de eigen verklaring af te geven voor de uitsluitingsgronden en voor zover er een beroep op hem wordt gedaan. In dat geval kan de ondernemer hier aangeven op welke onderdelen hij de eigen verklaring afgeeft.

.....
7. Opmerkingen:

Eventuele opmerkingen van de ondertekenaar bij een der afgegeven verklaringen of uitleg waarom een gevraagde verklaring niet verstrekt kan worden:

.....
8 Ondertekening

Ondergetekende verklaart alle vragen volledig en naar waarheid te hebben beantwoord en dat de in deze eigen verklaring verstrekte inlichtingen met de werkelijkheid overeenstemmen en volledig zijn.

Aldus, naar waarheid opgemaakt op

[dag, maand, jaar]

te [plaats]

door, [naam en voorletters, functie]

als rechtsgeldig vertegenwoordiger van [onderneming]

Handtekening:

Indien niet uit het handelsregister blijkt dat ondertekenaar vertegenwoordigingsbevoegd is, dient de ondernemer een machtiging ondertekend door een vertegenwoordigingsbevoegde als bijlage toe te voegen.

Het niet in overeenstemming met de waarheid invullen van dit document geeft het speciale-sectorbedrijf het recht om de ondernemer uit te sluiten op basis van het doen van een valse verklaring.

--	--	--